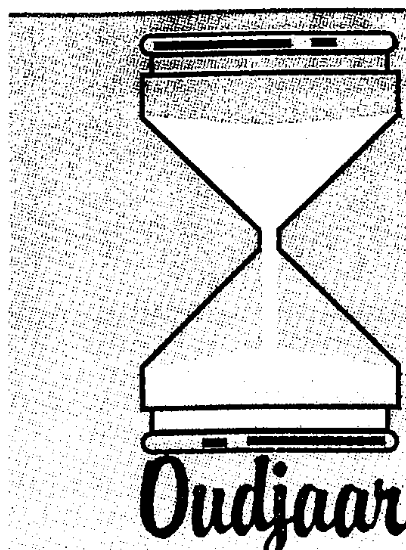
Limburgs Dagblad

Frietje oorlog

Donderdag 31 december 1992

74e jaargang nr. 308.

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse nummers ƒ 1,60

Op de grens van 1992 en 1993 nog even een terugblik op het voorbije jaar, de foto's die de wereld schokten, de koele statistiek van 366 turbulente dagen. Daartussen een antwoord op de vraag: hoe is het toch met... degenen die het afgelopen jaar kort of lang de pagina's van de krant haalden. Burgemeester Coenders van Landgraaf, de rattenvanger van Retersbeek, de Chippendales, de laatste beer van Maastricht en de zak van Beesel, om maar eens een greep te doen. En te midden van dat alles de jaarlijkse beproeving van degenen die denken dat ze de krant goed hebben bijgehouden, onder de al 21 jaar traditionele titel: 'Test uw feitenkennis'.

PAGINA 25 t/m PAGINA 36

● Niki Lauda

Friturehouder vindt granaat tussen de aardappelen

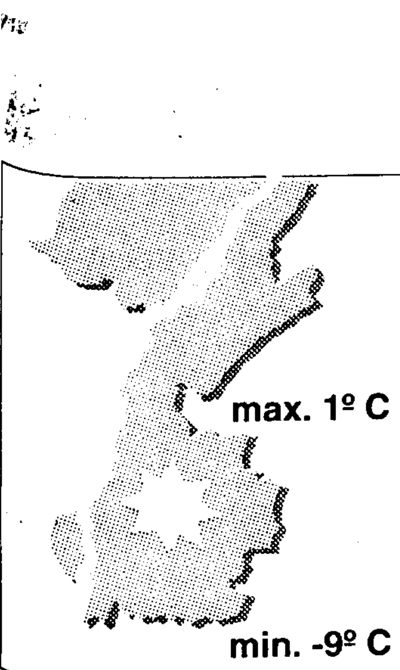
SIMPELVELD – Een friturehouder in Simpelveld heeft gisteravond een handgranaat gevonden tussen de aardappelen. „Ik hoorde opeens een gerammel in de schilmachine en ontdekte er een handgranaat," aldus de 33-jarige W. Beugels, eigenaar van Friture d'r Plei aan het Oranjeplein in Simpelveld.

Hij nam de granaat uit de schilmachine en deponeerde die in een zogenoemde slibvangput achter in de snackbar. Daarna belde hij de politie.

„De agenten zeiden dat de granaat daar goed opgeborgen lag. Er moesten alleen nog wat zakken omheen. We hebben er cementzakken bijgelegd.

De granaat ligt nu zo'n halve meter onder de grond en het wachten is op de EOD, want die moet het wapentuig opruimen. Maar de politie kon niet vertellen wanneer dat gaat gebeuren."

Beugels is gisteravond gewoon doorgegaan met het frietbakken en verkopen. Het achterste deel van zijn snackbar werd echter angstvallig gemeden.

AANHOUDEND KOUD

Ook tijdens de jaarwisseling is een hogedrukgebied, dat zich uitstrekt van Zuid-Scandinavië naar Oost-Europa, bepalend voor ons weer. Droge en koude lucht wordt aangevoerd met een zwakke tot matige zuidoostelijke tot zuidelijke wind. Overdag is het zonnig en in de middag loopt de temperatuur korte tijd op tot iets boven het vriespunt. In de avond, nacht en ochtend vriest het licht tot matig met minima tussen -5 en -9 graden.

Voor verdere informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-91122346.

VANDAAG:
zon op: 08.48 onder: 16.37
maan op: 11.30 onder: 23.56

MORGEN:
zon op: 08.48 onder: 16.35
maan op: 11.45 onder: 01.04

Vuurwerkhandelaren tevreden over omzet

Ontslag dreigt voor 1500 militairen

Onrust bij Defensie

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Er is opnieuw onrust ontstaan over mogelijke massa-ontslagen bij Defensie. De vakbonden voor militair personeel hebben zelfs een speciaal telefoonnummer geopend voor beroepsmilitairen die bang zijn dat hun baan op de tocht komt te staan. Maar het ministerie van Defensie houdt de kaken stijf op elkaar als het gaat om geruchten als zou minister Ter Beek ruim 1500 beroeps met gedwongen ontslag willen sturen. Dat aantal wordt genoemd in een van de vele ontwerpen discussienota's waarmee de besluitvorming over de nieuwe krimpplannen voor de krijgsmacht worden voorbereid.

Voor de vakbonden is ieder gedwongen ontslag er één te veel, maar in de Tweede Kamer wordt al langer rekening gehouden met de mogelijkheid dat de dramatische reorganisatie van de krijgsmacht zonder gedwongen ontslagen een illusie is. „Minister Ter Beek heeft daarom nooit de garantie gegeven dat het zonder gedwongen ontslagen zou lukken. Dat begrijpen wij regeringsfracties natuurlijk best," aldus het CDA-Kamerlid Frinking.

Over aantallen wil het Kamerlid niet speculeren. „Maar het is zeer de vraag of het ooit zover komt dat je zulke aantallen beroepsmilitairen moet ontslaan," voorspelt Frinking. Hij herinnert zich de presentatie van de Defensienota: de eerste drastische verkleiningsoperatie van de krijgsmacht die nog steeds in volle gang is. „Toen was ook iedereen bang dat het zonder gedwongen ontslagen geen haalbare kaart zou zijn. En zie: de afslanking van de krijgsmacht gaat sneller dan in de Defensienota was voorzien." Vooruitlopend op de verkleiningsoperatie zijn zoveel beroepsmilitairen ander werk gaan zoeken dat sommige delen van de krijgsmacht zelfs met personeelstekort kampen.

Wanneer Ter Beek zich toch genoodzaakt ziet om gedwongen ontslagen aan te kondigen kan die maatregel altijd verzacht worden, vindt Frinking. „Je kunt de afvloeiingstermijn oprekken, waardoor het aantal gedwongen ontslagen per saldo daalt. Maar ook door de opkomstplicht voor dienstplichtigen sneller af te schaffen dan de vijf jaar die Ter Beek op het oog heeft. De vrijkomende dienstplichtigen-functies kun je dan opvullen met beroepsmilitairen die anders overbodig zouden worden," aldus Frinking.

Tijdens het debat over de Defensiebegroting pleitte een Kamermeerderheid voor een zeer korte overgangsperiode naar een beroepsleger. „Dat was een handreiking naar ter Beek om het aantal gedwongen ontslagen op die manier te beperken, maar dat heeft niemand zo begrepen," aldus Frinking. Overigens leveren gedwongen ontslagen Ter Beek op korte termijn geen geld op. De gedupeerden krijgen wachtgeld en drukken daarna nog jarenlang op de Defensiebegroting. Ter Beek is zelf ook voordeliger uit als hij Defensie-werknemers aanmoedigt binnen Defensie emplooi te vinden.

De nieuwe bezuinigingsplannen van Ter Beek worden neergelegd in de zogeheten Prioriteitennota. Dat is de evaluatie van de Defensienota. Na kabinetsberaad over de voorstellen wordt het stuk begin januari openbaar gemaakt.

Ontsnapping uit gevangenis in Maastricht

MAASTRICHT – Uit de penitentiaire inrichting Overmaze in Maastricht zijn gisteravond omstreeks acht uur twee gedetineerden ontsnapt. Het gaat om een 36-jarige Duitser en een even oude man uit Den Bosch. Het tweetal is gevlucht met een blauwe Volkswagen Golf met Duitse kenteken, die buiten de gevangenismuur klaar stond. De politie van Maastricht kon bij het ter perse gaan van deze editie geen verdere mededelingen verstrekken.

Reinigingsrechten kwart duurder

DEN HAAG – Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) concludeert uit de gemeentebegrotingen voor 1993 dat de gemeentelijke belastingen en heffingen met 11,8 procent zullen toenemen. Vorig jaar was die stijging 12,5 procent. Vooral de reinigingsrechten worden fors verhoogd, met bijna 25 procent.

Desondanks worden de uitgaven voor reinigingstaken nog niet volledig gedekt door de inkomsten. Van de 1,76 miljard die daarvoor nodig zijn, moet nog 150 miljoen gulden uit andere begrotingsposten worden gehaald.

Sinds drie jaar rijzen de gemeentelijke tarieven de pan uit. Houden de belastingen nog enigszins gelijke tred met de ontwikkeling van het prijsindexcijfer, de rechten en heffingen zijn ten opzichte van 1990 met 64 procent toegenomen. Rioolrechten, reinigingsrechten, bouwleges en parkeergelden nemen daarvan het grootste deel voor hun rekening.

'Extremisme Duitsland gevaarlijk'

BERLIJN – Geweld van rechts in Duitsland betekent een veel grotere bedreiging voor de samenleving dan dat van linkse extremisten. Dit heeft het hoofd van de Duitse binnenlandse veiligheidsdienst gezegd. Eckart Werthebach zei dat Duitsland ongeveer 6.400 extreem-rechtse inwoners heeft die niet voor geweld terugdeinzen, 3.800 in de voormalige DDR en 2.600 in het westen. Het aantal potentieel gewelddadige linkse extremisten schat hij op 5.000.

● *Nabestaanden ondersteunen elkaar in de hangar op Schiphol-Oost in hun rouw om de slachtoffers van de vliegramp in Faro.* Foto: EPA

Zeker 2.500 mensen bij herdenking vliegramp

Martinair belooft nabestaanden steun

SCHIPHOL – Martinair-directeur Martin Schröder heeft gisteren de nabestaanden van de slachtoffers van de vliegramp in Faro 'een hand op uw schouder' beloofd. In zijn toespraak tijdens de herdenkingsdienst zei hij: „Ik wil u verzekeren dat die daar blijft liggen zolang u er behoefte aan hebt."

Naar schatting 2.500 tot 3.000 mensen woonden gistermiddag de herdenkingsdienst voor de slachtoffers van de ramp in Faro bij, die in aan hangar van Martinair op Schiphol werd gehouden. Onder hen waren prinses Juliana en prins Bernhard, premier Lubbers en de ministers Kok en Maij, de Portugese staatssecretaris van Vervoer A. Relvas en de Portugese ambassadeur in Nederland A. Cascais.

In de hangar stonden dertig met rose en gele bloemen bedekte kisten, geflankeerd door een tafel met 54 brandende kaarsen. Nabestaanden van ongeveer 20 slachtoffers hadden er de voorkeur aan gegeven hun doden in besloten kring te herdenken.

Schröder, geflankeerd door een crew van twaalf mensen van zijn maatschappij, merkte op dat de gehele samenleving is geschokt door de vliegramp. Maar hij wilde 'vooral stilstaan bij het onverhoedse verlies dat afzonderlijke, individuele mensen in onze samenleving getroffen heeft'. Het verlies geldt niet alleen de nabestaanden van omgekomen passagiers, maar ook 'onze eigen familie van Martinair', aldus Schröder, „waardoor ik kan zeggen: we hebben samen verliezen geleden.'

Schröder zei dat de ramp het gevolg is van 'een kwetsbaarheid, die er altijd zal blijven, ook in een computergestuurde maatschappij, in een afhankelijkheid van omstandigheden die wij eenvoudig nooit geheel zullen beheersen. In die onmacht verliezen we soms, telkens weer.'

Ook mevrouw mr. C.J. Wouters, de voorzitter van de Vereniging van ANVR Reisorganisatoren, beloofde in haar toespraak, volgend op die van Schröder, 'alle aandacht'. Niet alleen voor de nabestaanden, maar tevens voor 'de zieken en de gewonden en vanzelfsprekend eveneens voor de andere overlevenden, zowel in Nederland als in Portugal'.

Volgens Wouters is er naast het verdriet 'reden tot dankbaarheid, dat zovelen uit het verongelukte vliegtuig hebben weten te ontkomen'.

Limburgs Dagblad

Directie en medewerkers van het Limburgs Dagblad wensen u een goed uiteinde en het allerbeste voor 1993.

'Palestijnen terug bij einde geweld'

JERUZALEM – Premier Jitshak Rabin heeft gezegd dat de 413 verbannen Palestijnen die in Zuid-Libanon vastzitten een kans hebben om naar Israël terug te keren, als het geweld wordt gestaakt zolang de vredesbesprekingen over het Midden-Oosten bezig zijn. Dat heeft de Israëlische radio gisteren gemeld.

„We zijn vastbesloten dat ze niet zullen terugkeren, wat er ook gebeurt, tenzij er een complete verandering komt en alle organisaties besluiten tot rust en afzien van geweld en terreur gedurende de vredesbesprekingen," aldus Rabin.

Hij herinnerde eraan dat elk van de gedeporteerden binnen 60 dagen bij speciale militaire comités beroep kan aantekenen tegen zijn verbanning.

De premiers rede, dinsdag in Jeruzalem voor de Internationale Vereniging van Joodse Juristen, werd gisteren door de Israëlische radio uitgezonden.

Rabins uitlatingen worden gezien als een nieuwe teken voor een flexibelere houding van Israël in de kwestie van de verbannen Palestijnen.

Dinsdag stelde Jeruzalem voor een eenmalig medisch hulpkonvooi naar de bannelingen toe te laten, mits de Libanezen ook een konvooi zou toelaten. Libanon heeft dit geweigerd omdat het niet wil dat Israël Palestijnen op zijn grondgebied dumpt.

Oplossing

Na zijn onderhoud met Jonah gisteren stelde Rabin voor dat de Palestijnen moeten worden opgenomen door een derde land, aangezien ze niet welkom zijn in Israël en in Libanon. „Als er een land is dat hem de mogelijkheid wil geven daar te blijven totdat de ballingschapstermijn is verlopen, dan zal dat helpen het probleem op te lossen," aldus Rabin. „Ik geloof dat dat de enige mogelijkheid is."

De premier benadrukte dat het bevel om de Palestijnen te deporteren niet zal worden teruggedraaid.

k

uit de kunst

Voornemens

DOOR JOS FRUSCH

Hoe zou een column op de kunstpagina op de laatste dag van het jaar er uit moeten zien, vroeg ik mij een dezer dagen af. Het moet toch iets bijzonders hebben, iets feestelijks wellicht. Of juist iets controversieels?

Een terugblik met hoogte- en dieptepunten? Nou nee, want dat doet de sportwereld ook al en naäpen past niet in een creatief kunstmilieu.

Vooruitblikken dan? Zou kunnen, maar koffiedik kijken in een tijd, waarin niets zeker lijkt door die vermaledijde economische recessie zou pijnlijk kunnen zijn. Zeker voor een sector die als sluitpost te boek staat.

Goede voornemens maken dan? Dat is beter, want dat lijkt zo verbonden met het nieuwe jaar. Ik heb het trouwens altijd fascinerend gevonden na te gaan welke voornemens bepaalde mensen eigenlijk zouden moeten maken. Niet alleen omdat ze er zelf beter van worden, maar ook omdat ze er andere mensen een plezier mee doen.

Welke voornemens zou de Limburgse kunstwereld eigenlijk kunnen maken? Ik zal eens een poging wagen en enkele instanties en blikvangers de revue laten passeren. In willekeurige volgorde.

De LSO-musici. Voortaan alleen nog maar op het puntje van de stoel zitten.

De WMC-organisatoren. In het vervolg het geweer in de kast laten. Om wille van de bokken. De Bokken en de Geiten uit Thorn. De natuurlijke driften botvieren. Goed voor de harmonie.

De Limburgse kerkkoren. Ook rekening houden met de oren van Onze Lieve Heer.
De Limburgse auteurs. Zich realiseren dat wie blijft niet per se hoeft te schrijven.

De Limburgse concertbezoekers. Niet alleen zeggen dat ze van klassieke muziek houden, maar vaker de daad bij het woord voegen en gaan luisteren.

De Raad van Bestuur van de Rijkshogeschool. De eer aan zichzelf houden.
De conservatoriumdirectie. De schoenen aantrekken.
Opera Zuid. Zo doorgaan en Eindhoven het licht uit de ogen spelen.

De Limburgse theaters. Een gezamenlijke vuist maken tegen de lokale overheden.
De lokale overheden. Gaan beseffen dat kunst moet, juist als het economisch slecht gaat.

De provinciale (kunst)overheid. Voortaan afzien van prestige.

De Limburgse harmonieën en fanfares: geen beroepsmusici meer discrimineren.
De Limburgse korenwereld: even ambitieus zijn als de collega-blazers.

Het buro Kunst en Cultuur Limburg: verhuizen.

Mijn eigen goede voornemens? Die verklap ik u niet want anders kent u mijn fouten (vrij naar Bomans).

Tot het volgend jaar.

Rossini's Barbier in tien Zuidnederlandse theaters

Humor en diepgang in produktie Opera Zuid

DOOR JOS FRUSCH

MAASTRICHT – De kolder ten top. Frivole muziek zwelt aan tot ongekende intensiteit, zwierig, opzwepend en met duizelingwekkende werveling. Steeds sneller, steeds harder. Personages tollen in Dionysische roes over het toneel, met vallen en opstaan, dronken van extase en emotie. Soldaten en marketensters draaien dokter Bartolo, de beklagenswaardige, op een vangzeil in het rond. En gooien hem in de lucht. Hoger, steeds hoger. Kreten van ontzetting als hij met een smak op de grond belandt. De verwisseling met de goed gelijkende pop is bij het publiek onopgemerkt gebleven. En spontaan applaus als dokter Bartolo even onopgemerkt even later weer bij zijn positieven komt.

De hoofdrolspelers: koorleden en solisten van de Nederlandse Opera. De scène: het slot van de eerste acte van Rossini's onvolprezen opera buffa De Barbier van Sevilla. Regisseur: de al even onvolprezen Italiaanse theatermaker Dario Fo. Een meesterlijk concept van een originele geest die de Commedia dell'Arte een aantal jaren geleden binnen de operacoulissen deed herleven. Liefhebbers konden deze spraakmakende produktie afgelopen kerstdagen drie keer op televisie bewonderen. Een genot voor de zinnen. Het ligt voor de hand deze legendarische uitvoeringen in herinnering te roepen als de nieuwste produktie van Opera Zuid ter sprake komt. Rossini's Il Barbiere di Siviglia, ditmaal in de regie van een Zwitser, Reto Nickler. Op 16 januari is de première in het Theater aan het Vrijthof. Het begin van een serie van tien uitvoeringen die het Maastrichtse operagezelschap geeft in de theaters van Eindhoven (19/1), Den Bosch (21/1), Bergen op Zoom (23/1), Breda (26/1), Venlo (28/1), Heerlen (30/1), Kerkrade (2/2), Rotterdam (4/2) en Sittard (6/2).

Psychologie

Ook produktieleider Jacques Peeters van Opera Zuid komt al snel op 'de wervelwind van Fo'. „Fantastisch, geweldig. Maar je zag toch ook dat Fo een toneelregisseur is. De toneelturbulentie ging ten koste van de opera. Bij onze produktie wordt meer aandacht besteed aan de psychologie van de personages. Natuurlijk, in de Commedia dell'Arte horen bepaalde typen thuis. Maar er is meer. Wij proberen het ene te doen en het andere niet te laten. Tijdens de repetities wordt diepgravend op een rol ingegaan, maar ook de burlesque elementen komen aan bod. Zo laten we Ambrogio voortdurend al toverend de handeling doorkruisen. We hebben die rol wat uitvergroot, ook al door ze door een mime-clown, de Nederlander Arno Huibers, te laten spelen. Naast de grappen die in het libretto zitten, hebben we zelf ook 'aardige elementen' ingebouwd. Dat is spontaan gebeurd, tijdens de repetities, uitgaande van de mogelijkheden van de zangers. In elk geval kan ook bij ons gelachen worden."

Pit

De zangers, die aan de Opera-Zuidproduktie hun medewerking verlenen, komen merkwaardigerwijs hoofdzakelijk uit het Duitse en Nederlandse taalgebied: de Nederlanders Jan Alofs (Bartolo) en Henk van Heijnsbergen (Basilio), de Oostenrijkse sopraan Annina Papazian (Rosina) en de Duitse bariton Ludwig Grabmeier (Figaro). En Almaviva wordt gezongen door een Engelsman, de tenor Ian Thompson. Alleen het bijrolletje van Fiorello is in handen van een Italiaanse zanger, de bariton Lorenzo Caròla. Is dat niet wat weinig voor een zo typisch Italiaans produkt als De Barbier? De produktieleider denkt van niet: „Dit wordt een absoluut Italiaanse Barbiere, want we hebben een 'heel erge' Italiaan op de bok." Peeters bedoelt Maurizio di Robbio, afkomstig uit Genua, met een inmiddels aansprekende staat van dienst in onder andere Rome, München, Barcelona en Dublin. „Die houdt de pit er in," benadrukt Peeters met overtuiging.

● *Repetitiefoto van Il Barbiere de Siviglia: vlnr: Annina Papazian (Rosina), Ludwig Grabmeier (Figaro) en Ian Thompson ((Almaviva).*
Foto: SJEF FRIJNS

Huisstijl

Het streven naar geloofwaardigheid door zorgvuldige personenregie en, nadruk op de psychologische aspecten van een werk kan zo langzamerhand de huisstijl van Opera Zuid worden genoemd. Het in 1990 opgerichte operagezelschap heeft in zijn vier voorgaande produkties kwaliteit geboden. Reden waarom minister d'Ancona in haar kunstenplan een plaats heeft ingeruimd voor het Maastrichtse gezelschap.

Reden ook waarom de Nederlandse operaliefhebbers de weg naar de Opera-Zuidprodukties steeds meer weten te vinden. „De Barbier is bijna overal uitverkocht, maar dat kun je niet alleen aan onze goede naam toeschrijven," vindt Peeters. „Deze opera is nu eenmaal een publiekstrekker van de beste soort.

Maar uit de belangstelling voor de minder bekende opera's die we hebben gebracht, blijkt dat het publiek steeds meer vertrouwen krijgt in ons produkt. Naar Ephigénie is 20 procent meer mensen komen kijken dan naar Werther."

Saillant

Saillant detail hierbij is dat De Barbier van Sevilla aanvankelijk helemaal geen succes was. De première – op 20 februari 1816 in het Teatro Argentina in Rome – liep zelfs uit op een regelrecht fiasco. Dat had alles te maken met het gedrag van de aanhangers van Rossini's grote voorganger Paisiello, die de avond grondig versjteerden. Maar het tij keerde snel en na enkele dagen kon Rossini trots melden dat 'Mijn Barbier hier van dag tot dag meer wordt toegejuicht en zelfs de verbeten tegenstanders zo weet te vleien, dat ze meer en meer van de jonge knaap gaan houden'.

Het Limburgs Symfonie Orkest zorgt in de orkestbak voor de muzikale begeleiding van de Opera-Zuid-produktie. Studenten van het Maastrichts conservatorium nemen de koorpartij voor hun rekening.

ld-cd

Siegfried-Idyll – Wagner, Verklärte Nacht – Schönberg en Metamorphosen – Strauss; Berliner Philharmoniker o.l.v. James Levine; DG 435 883-2.

DOOR JOS FRUSCH

Een live-opname met 79 minuten (!) meeslepende muziek van Duits/Oostenrijkse makelij, gespeeld door een Duits orkest onder leiding van een Amerikaanse dirigent. Jimmy Levine verricht wonderen met de Berlijnse musici op deze cd, die als opvolger kan worden beschouwd van een opname uit 1988 met orkestwerken van Schönberg, Berg en Webern.
Levine weet de Berliner Philharmoniker in deze romantische muziek tot wondermooi orkestspel te inspireren. Intensiteit en gevoelswarmte, natuurlijke voordracht en klankschoonheid gaan hand in hand. Wagners gelukzalige klanken om de geboorte van zijn zoon komen in al hun kleurenpracht tot leven, de melodische lijnen worden subtiel en kristalhelder uitgetekend. Levines aanpak ademt rust uit, het idyllisch karakter wordt haarzuiver getroffen. Een grote tegenstelling met het zinderend, heftig bewogen spel in de orkestversie van Verklärte Nacht, een intens doorleefde uitvoering die nergens theatraal overkomt. En als uitsmijter de glansrijke strijkersklank in Strauss' Metamorphosen. Een aanrader.

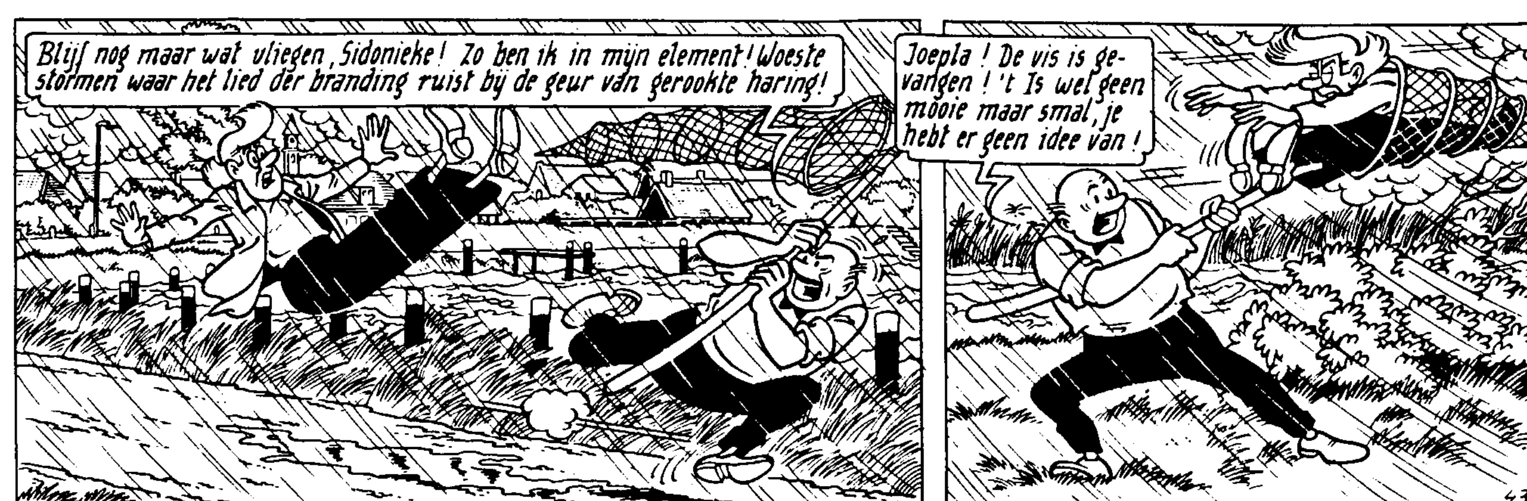
Scolarta met kunstconcoursen

HEERLEN – De Stichting Scolarta houdt ook dit schooljaar kunstconcoursen voor scholen en scholieren van het voortgezet onderwijs in Nederlands en Belgisch Limburg. Ditmaal hebben de competities betrekking op beeldende kunst en taalkunst.

De concoursen kennen drie categorieën naar leerjaar. In elke categorie zijn prijzen te winnen. Voor beide 'algemeen winnaars' is er de Scolarta-Trofee, een keramisch beeld. daarnaast is er een geldprijs voor de school van de algemeen winnaar.

De veertig winnende tekeningen gaan samen een 'reizende tentoonstelling' vormen, de twaalf winnende opstellen worden gebundeld. De vernissage van de tentoonstelling, de presentatie van de bundel en de bekendmaking van de winnaars heeft plaats op 2 april 1993. Waar kunnen de organisatoren op dit moment nog niet zeggen.

Alleen scholen mogen inschrijven voor deze Scolarta-concoursen. Leerlingen kunnen zich opgeven bij hun docenten tekenen en Nederlands.

● *Scène uit 'Comedia Tempio' van Josef Nadj.*

Première 'Comedia Tempio' in Wijngracht

KERKRADE – 'Comedia Tempio' is een dansproduktie van Josef Nadj, een in Parijs wonende bewegingskunstenaar van Hongaars-Joegoslavische afkomst. Ze gaat donderdag 7 januari voor wat Nederland betreft in première in het Wijngrachttheater van Kerkrade.

'Comedia Tempio' is een zwarte komedie over de vergankelijkheid en het aandoenlijk komisch gevecht dat de mens daartegen meent te moeten voeren. De tijd is voor Nadj het cruciale thema, het grootste mysterie. Voor deze produktie liet Nadj zich inspireren door het levensverhaal van de Hongaarse 'poète maudit' Gese Csath. Hij behoorde tot de literaire avantgarde van het begin van deze eeuw, was psychiater van beroep, wijdde zich aan muziek en schilderkunst, raakte verslaafd aan morfine en pleegde vervolgens op 32-jarige leeftijd zelfmoord.
Nadj benadert deze gulzige levensstijl met een haast onuitputtelijke theatrale vindingrijkheid en verfijning. tegenover het drama van Catsh plaatst hij de komedie, waarin uitersten elkaar raken. In een decor van houten plank en vergeeld behang zijn de raadselachtige personages met bolhoeden en zwarte mantels druk doende een weg te zoeken in dit hemelse ondermaanse, ondertussen terloops een virtuoos evenwichtsnummer tonend.

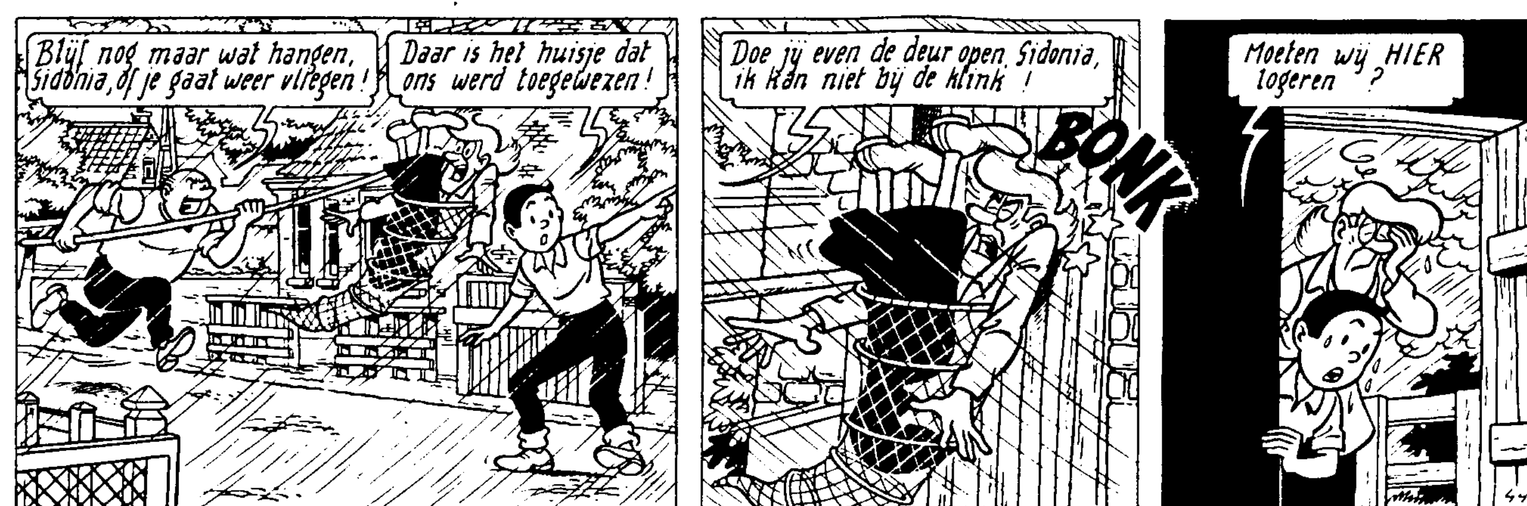
Hoofden steken ergens uit, benen slingeren ergens rond, een arm heeft iets met een koffer, het decor verandert, meubels vervormen. Kortom, de bizarre toverwereld van Nadj openbaart zich.

Nadj laat zich inspireren door zijn grote voorbeelden Chaplin, Laurel en Hardy. De door hen gebruikte gimmicks zijn uitvergroot terug te vinden in deze voorstelling.

Oplossing van gisteren

h a a r . d a d e r . l a a t
a . r o e r . e . a d a m . r
a b e e l . e r g . a p i p e
k a n . s t . t . b r . g e k
. a a s . a m i c e . p o r .
n r . s a s . e . s l a . k k
o . e . b . a n e . e . e . r
d e s s e r t . d e v o t i e
i . p . l . e p e . e . s . e
g a . f e e . a . a r a . l k
. a g a . l e r e n . s t a .
a r e . i k . a . s s . a d e
a d e l e . e s t . p e t e r
l . s i r e . o . p a g e . e
t a t a . n o l l e . o r a n

de gulden harpoen

(C) Standaard Uitgeverij Antwerpen

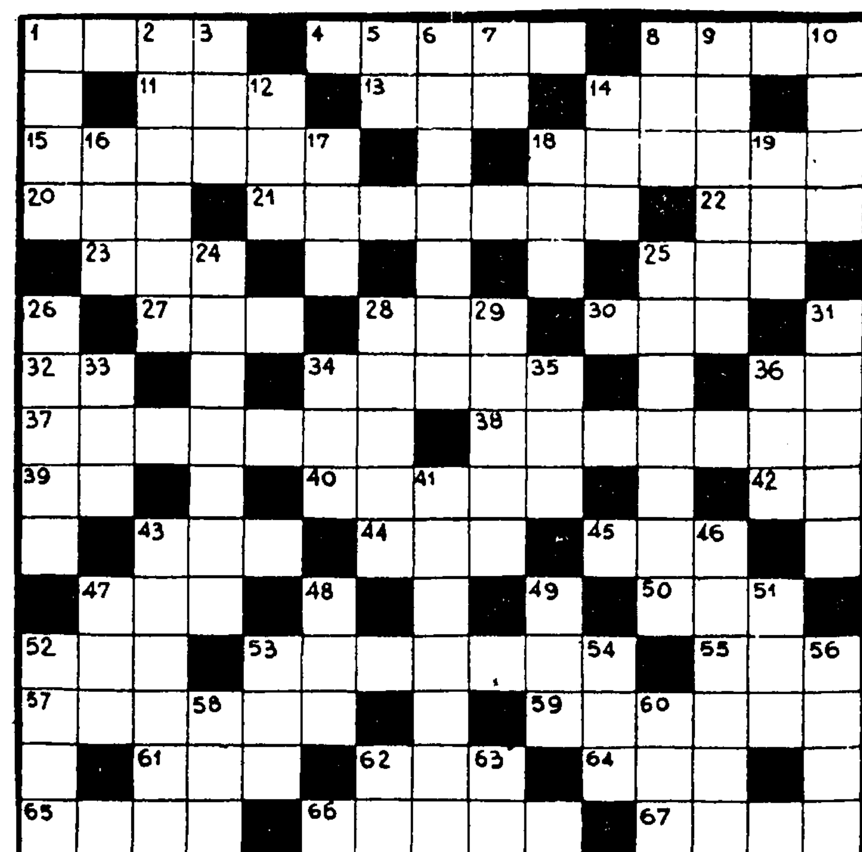
recept

Oliebollen

Benodigdheden: 100 g gesmolten boter, 100 g suiker, 1 zakje vanillesuiker, 1/2 thl zout, 2 eieren, 400-450 g zelfrijzend bakmeel, ongeveer 1 dl melk, 125 g rozijnen, 1 appel, 75 g noten, 50 g sukade.

Schil de appel, verwijder het klokhuis en hak de appel in stukjes. Hak de noten grof en snijd de sukade in dobbelsteentjes. Klop in een grote kom gesmolten boter, suiker, vanillesuiker en eieren dooreen. Meng hier al kloppend het gezeefde bakmeel door samen met het zout en afgewisseld met melk. Voeg zoveel melk toe als nodig is om een glad beslag te krijgen.
Schep snel rozijnen, appelblokjes, gehakte noten en sukade door het beslag.

Verhit frituurolie (frituurvet geeft na afkoeling een gestold laagje op de oliebollen) en dompel twee lepels in de hete olie. Schep hiermee beslag uit de kom en laat dit in de pan glijden. Bak de oliebollen aan beide zijden goudbruin en gaar. Bestrooi ze voor het opdienen met een dikke laag poedersuiker!

Horizontaal: 1 genotmiddel, 4 schaaltje waarin zilver of goud wordt gezuiverd, 8 schuurtje, 11 kledingstuk, 13 verdwenen, 14 boom, 15 pos. elektr. deeltje, 18 voornamelijk, 20 soezerig, 21 atoombom, 22 zwaardwalvis, 23 wig, 25 grote watermassa, 27 niet bevestigd, 28 gewicht, 30 beet, 32 voorz., 34 mode, zwang, 36 muz.noot, 37 ongunstig, 38 muz.uitvoering, 39 klein kind, 40 asvaas, 42 Rijksuniversiteit (afk.), 43 verlangen, 44 open plek in een bos, 45 slag, klap, 47 deel v.h. gezicht, 50 alcoh. drank, 52 lokspijs, 53 verderfelijk, 55 strik, 57 matrozenzakje, 59 vrouw in dienstbaarheid, 61 uitholling in een wand, 62 sprong, 64 eng. bier, 65 steenmassa, 66 rol v.e. bijfiguur, 67 delfstof.

Verticaal: 1 aardig en opgewekt, 2 armoedig, 3 hand (volkst.), 5 bezitt. vnw., 6 geldstuk, 7 landb.werktuig, 8 vreesachtig, 9 het radiobedrijf, 10 hard dierevet, 12 voetbedekking, 14 fam.lid, 16 snelle, korte beweging. 17 troefkaart, 18 zoogdier, 19 oppervl.maat, 24 kleurrijk wandtapijt, 25 overleden, 26 winstaandeel, 28 opbrengst, 29 slaapziekte, 31 kleiaarde, 33 bijeengevoegd geheel, 34 langs, over, 35 telw., 36 honingbij, 41 openbaar toilet, 43 Europese bizon, 46 fijne stof, 47 wagen, 48 stoot, 49 fam.lid, 51 diepte tussen 2 zandbanken, 52 emmer, 53 graszode, 54 groente, 56 wijze waarop iets gesneden is, 58 dwingend verlangen, 60 zwemvogel, 62 pers. vnw., 63 riv. in Italië.

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
Limburgs Dagblad B.V.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37, 6411 RS Heerlen

Telefoon:

Abonnementen	045-739881
Advertenties	045-739886
Algemeen	045-739911
Piccolo-advertenties	045-719966

Fax:

Advertenties	045-739204
Algemeen	045-739364
Redactie	045-739264

Banken:

ABN-AMRO Heerlen	57 75 35 935
Postbank	10 35 100

Rayonkantoren:

Brunssum	045-256363
Geleen	046-746868
Heerlen-Centrum	045-717719
Kerkrade	045-452932
Maastricht	043-254477
Roermond	04750-18484
Sittard	046-515577
Valkenburg	04406-15045

Abonnementsprijzen:
Bij vooruitbetaling te voldoen.
Bij automatische betaling:

per maand	f 28,40*
per kwartaal	f 85,20*

Per acceptgiro:

per maand	f 29,65*
per kwartaal	f 86,45*
losse nummers	f 1,60
	Bfr. 30

* prijzen per 1 januari 1993

Alle orders werden afgesloten en uitgevoerd overeenkomstig de Regelen voor het Advertentiewezen en overeenkomstig de Algemene Voorwaarden van het Limburgs Dagblad.

Onderzoek bank naar diefstal door filiaalchef

ROTTERDAM – De Verenigde Spaarbank in Rotterdam is een intern onderzoek gestart naar de diefstal van een miljoen gulden door filiaalhouder André O. (34). Het onderzoek richt zich voornamelijk op het feit dat O. niet alleen als enige in het bezit was van alle sleutels van de kluizen, maar óók op de hoogte was van alle slotcodes. In het bankwezen is het gebruikelijk dat dit soort informatie wordt verdeeld over meer personeelsleden.

„Maar vooral omdat het voor ons een zeer ongebruikelijke zaak is hebben wij ook de politie ingeschakeld," zegt Spaarbank-woordvoerder A. Offers. „Het komt nou eenmaal niet zo vaak voor dat iemand er met zo'n groot bedrag vandoor gaat. Over het in het bezit hebben van sleutels en codes kan ik verder niet zo veel zeggen. Dat heeft te maken met interne veiligheidsprocedures die wij niet graag aan de grote klok hangen. Maar normaal gesproken voldoen die gestelde regels prima."

O. nam eind november de benen met ongeveer een miljoen gulden. Hij leegde aan het einde van vrijdagmiddag alle kluizen. Om de zaak nog wat langer te rekken verstoorde hij vervolgens ook alle slotcodes van de leeggehaalde kluizen. Er was op dat moment zo veel geld in het filiaal in de Rotterdamse wijk Overschie aanwezig omdat de daaropvolgende maandagochtend uitkeringen moesten worden uitbetaald.

Muntgeld buit bij treinroof

UTRECHT – Een nog onbekende hoeveelheid muntgeld is de buit van de overval maandagavond laat op een PTT-posttrein bij het station Vleuten/De Meern. De daders zijn nog spoorloos. Buurtonderzoek heeft nog niets opgeleverd. Gisteren zijn enkele personen gehoord die betrokken waren bij het laden van de trein in Den Haag.

Een team van acht personen, samengesteld uit mensen van de spoorwegpolitie, de rijkspolitie Utrecht en de gemeentepolitie Den Haag, houdt zich bezig met het onderzoek naar de overval.

Twee gewapende en gemaskerde mannen dwongen de 32-jarige machinist de posttrein, die op weg was naar Utrecht, in Vleuten/De Meern stil te zetten. Daar verdwenen ze met het muntgeld.

Volgens woordvoerder J. Servaas van de gemeentepolitie Utrecht en de rijkspolitie hebben beide overvallers zich op het Centraal Station van Den Haag in de posttrein laten insluiten. Drie minuten na vertrek maakten de insluipers zich kenbaar en dwongen zij de machinist onder bedreiging van een pistool door te rijden tot Vleuten/De Meern.

Getuigen hebben gezien dat bij dit station een donkere personenauto met een of meer inzittenden klaarstond. Direct nadat het tweetal instapte, vertrok de bestuurder in de richting De Meern.

PvdA: meer rechten zieke werknemers

DEN HAAG – Zieke werknemers moeten betere waarborgen krijgen dat zij in de eerste ziekteweken niet onder druk worden gezet om het werk te hervatten. De rechten van zieke werknemers tegenover de bedrijfsgezondheidsdienst nieuwe stijl moeten beter uit de verf komen, meent de PvdA-fractie in de Tweede Kamer. Ook het CDA zet vraagtekens bij het wetsvoorstel van minister De Vries van Sociale Zaken om bedrijfsverenigingen en GAK de mogelijkheid te ontnemen om tijdens de eerste drie ziekteweken (kleine bedrijven) of zes weken (grotere bedrijven) de begeleiding van zieken te ontnemen.

In het eerste schriftelijke commentaar van de Tweede Kamer op het wetsvoorstel kiezen beide fracties verschillende uitgangspunten om een mouw te passen aan de mogelijkheid dat de nieuwe deskundige diensten, die werkgevers moeten inschakelen (een aangeklede bedrijfsgezondheidsdienst of een extern bureau), hun taken niet naar behoren zullen vervullen.

Het CDA dringt aan op hoge inhoudelijke normen voor de deskundige diensten die voor erkenning in aanmerking willen komen. Bovendien moet de minister de vinger aan de pols houden en de Kamer daarvan via evaluatierapporten op de hoogte houden.

De PvdA oppert om de deskundige diensten te laten besturen door vertegenwoordigers van werkgevers en vakbeweging. Verder wordt gedacht aan cao-afspraken waarin bonden en werkgevers onbelemmerd afspraken kunnen maken over de rol van de nieuwe bedrijfsgezondheidsdiensten.

Oordeel

De PvdA wijst er op dat in de voorstellen de zieke werknemer die door de bedrijfsgezondheidsdienst weer aan het werk wordt gezet, geen recht heeft op een nader oordeel door een tweede arts.

De materie komt weer aan de orde bij de behandeling van een tweede wetsvoorstel dat hiermee nauw verband houdt. Het wetsvoorstel terugdringing Ziekteverzuim regelt immers dat de werkgever de eerste drie of zes weken bij ziekte zelf het loon doorbetaalt. De werkgevers hebben zich steeds op het standpunt gesteld dat 'wie betaalt, ook bepaalt'.

punt uit

● Asielzoekers

Drie asielzoekers zijn twee dagen voor Kerstmis uit het asielzoekerscentrum De Eik in Slagharen verwijderd omdat zij zich misdragen hebben. De drie mogen pas op 7 januari terugkomen en moeten zich in de tussentijd zelf zien te redden, ook al hebben ze vrijwel geen geld. Een woordvoerder van de Interim Stichting Opvang Asielzoekers (ISOA), de organisatie die namens het ministerie van WVC de opvang van asielzoekers regelt, bevestigde dat de mannen tijdelijk zijn weggestuurd.

● Gijzeling

Een 22-jarige taxi-chauffeur uit Zwolle is in de nacht van dinsdag op woensdag urenlang gegijzeld en daarna van zijn auto beroofd. De drie daders, afkomstig uit Polen, konden na een achtervolging in Brussel worden aangehouden. België zal om uitlevering van het trio worden gevraagd. De taxichauffeur pikte de drie mannen dinsdagavond op bij het NS-station in Zwolle voor een rit naar de binnenstad.

● Sluiting

De dreigende sluiting van de sociale werkplaats voor blinden en slechtzienden Blizo in Vught is voorlopig afgewend. De in een slechte financiële situatie verkerende werkplaats heeft op het laatste moment 400.000 gulden ontvangen waarmee de maand januari kan worden doorgekomen. De oorzaak van de dreigende sluiting was een tekort van 6 miljoen gulden op de begroting voor 1993.

● Collor de Mello

De Braziliaanse senaat heeft ex-president Fernando Collor de Mello gisteren voor acht jaar vervallen verklaard van burgerrechten, zoals het uitoefenen van een openbare functie. Dit is vernomen in ingelichte kringen bij het parlement. De motie werd door de Senaat aangenomen met 78 stemmen voor en slechts drie tegen. Dinsdag deelde de advocaat van Collor mee dat de president was afgetreden.

● Schorsing

De Raad van Tucht voor accountants-administratieconsulenten heeft, naar nu bekend is geworden, medio december accountant-administratieconsulent W.M. van Bommel uit Oudewater voor de duur van twee weken geschorst. De Raad oordeelde dat Van Bommel zich niet heeft gehouden aan zijn geheimhoudingsplicht. Het is voor het eerst in de geschiedenis dat een accountant op deze grond wordt geschorst. De Raad oordeelde dat de man niet zorgvuldig is omgegaan met vertrouwelijke gegevens die hem in de uitoefening van zijn beroep bekend zijn geworden.

● Bezoek

Staatssecretaris Van Voorst tot Voorst (Defensie) is gisteren bij de staf van de Nederlandse (en Belgische) transportmilitairen in Busovaca aangekomen. Busovaca ligt ongeveer 75 kilometer ten noorden van de Bosnische hoofdstad Sarajevo. De staatssecretaris, die wordt vergezeld door de bevelhebber der landstrijdkrachten, luitenant-generaal Couzy, vertrok gistermorgen per militair konvooi vanuit Split en bereikte Busovaca na een rit van ongeveer tien uur.

Waarschuwing Joegoslavische president aan VN-chef

Offensief moslims dreigt

BELGRADO/SARAJEVO – De president van klein-Joegoslavië (Servië en Montenegro), Dobrica Cosic, heeft gewaarschuwd dat een moslimoffensief in Bosnië het Geneefse vredesproces zal verlammen. Hij deed dit in een brief aan VN-secretaris-generaal Boutros Boutros Ghali, waarvan de inhoud gisteren werd bekendgemaakt.

In de brief zegt Cosic ook dat het 'algemene offensief' van moslims en Kroaten 'vanuit het ruimere gebied rond Sarajevo' al was begonnen, maar bevestiging uit betrouwbare bron van het begin van een offensief ter ontzetting van Sarajevo was er tot gisteren niet. In Sarajevo, grotendeels verstoken van brandstof, sloeg intussen de vorst hard toe. De temperatuur buiten en in de huizen daalde 's nachts tot 12 graden onder nul.

Cosic uitte zijn waarschuwing enige uren nadat premier Milan Panic van Joegoslavië door het parlement in Belgrado was afgezet. Panic zond een boodschap naar de VN in New York om ontheffing van de beperkingen op vluchten van en naar Belgrado te kunnen krijgen teneinde naar de VS te kunnen vliegen.

De Britse minister van Buitenlandse Zaken, Douglas Hurd, verklaarde intussen in een interview in de Daily Telegraph van gisteren dat ook de landen in het westen, die daar tot dusverre tegen waren, nu een militaire actie tegen Servië mogelijk achten. Dit om te voorkomen dat de oorlog op de Balkan zich uitbreidt.

Een naaste medewerker van Panic zei dat de premier niet zal aftreden en zich niet voortijdig uit zijn post zal laten zetten. Het parlement had Panic dinsdag na de aanvaarding van de motie van wantrouwen vervangen door vice-premier Radoje Kontic.

Maar minister van Voorlichting Miograg Perisic zei gisterendag vlak voor het begin van een persconferentie door Panic dat de maatregel van het parlement ongrondwettig is. „De federale regering zal zich aan de grondwet blijven houden en zal in onveranderde samenstelling doorwerken totdat de president een mandaat geeft aan een nieuwe man," zei Perisic.

Zie verder pagina 7
● 'Dalj is het wilde oosten'

Kohl vraagt Möllemann om opheldering

BONN – De Duitse minister van Economische Zaken, Jürgen Möllemann, moet duidelijkheid verschaffen inzake de aantijgingen van de laatste tijd dat hij zijn positie als minister heeft gebruikt om het bedrijf van zijn neef te helpen. Bondskanselier Kohl verwacht dat Möllemann de beschuldigingen direct en volledig van de hand wijst, zo heeft Kohls woordvoerder, Norbert Schäfer, gisteren laten weten.

Diverse grootwinkelbedrijven hebben enig tijd geleden een brief op ministerieel briefpapier en ondertekend door Möllemann gekregen, waarin werd verzocht gebruik te maken van een elektronisch bewakingssysteem voor winkelwagentjes. Dat systeem is ontworpen door Möllemanns neef.

De minister heeft eerst ontkend dat dergelijke brieven zijn verstuurd. Later gaf hij toe dat de brieven wel degelijk zijn verzonden, maar dat hij daar niet van op de hoogte was. De handtekeningen op die brieven had hij volgens eigen zeggen op blanco papier gezet voor gebruik tijdens zijn afwezigheid.

Duitsers sceptisch

WIESBADEN – Een meerderheid van de Duitsers staat, kort voor het begin van de Europese interne markt op 1 januari, sceptisch tegenover het eenwordingsproces. Dat blijkt uit de gisteren vrijgegeven uitkomsten van een opiniepeiling van het onderzoeksbureau Emnid in opdracht van werkgevers in de chemie.

Oudejaars-rellen in Den Haag

● *Een relschopper in Den Haag ligt met zijn jas over zijn hoofd op straat, nadat hij door leden van de Mobiele Eenheid en het arrestatieteam uit een huis aan de Marktweg is gehaald. De ME hield bij een actie in de nacht van dinsdag op woensdag in Den Haag 27 mensen aan, die in de omgeving van het Veluweplein/Marktweg voor onrust zorgden. Een groep van tussen de 40 en de 50 jongeren stookten vuren, staken vuurpijlen af naar voorbijgangers en bekogelden een politie-auto met stenen. Verder zette zij onder meer enkele auto's op hun kant en gooide ruiten in de buurt in. Het geweld rond oudejaar is inmiddels een 'traditie' in Den Haag.* Foto: ANP

Machinisten NS dreigen met staking

UTRECHT – Circa 400 machinisten van de Nederlandse Spoorwegen in de regio Amsterdam dreigen het werk neer te leggen als de directie niet voor 6 januari meer duidelijkheid geef over de nieuwe werkroosters.

Volgens de NS zijn de machinisten met hun dreigement te vroeg omdat er nog overleg gaande is tussen bonden en NS over deze kwestie.

De machinisten vrezen te veel diensten op onaangename tijdstippen waardoor er een te grote aanslag gepleegd wordt op hun privé-leven. Volgens de spoorwegvakbond FSV broeit het in meer regio's. De NS willen met een nieuwe opzet van de dienstroosters goedkoper en flexibeler kunnen werken.

Vernielingen op joodse begraafplaats

STRAATSBURG – Op een kleine joodse begraafplaats in Schiltigheim bij Straatsburg in het oosten van Frankrijk zijn gisteren vernielingen ontdekt. Er waren ongeveer 25 grafzerken omver getrokken, waarvan er tien gebroken waren, aldus de politie.

Dinsdag waren op een andere joodse begraafplaats bij Straatsburg anti-Israëlische leuzen ontdekt. In de graffiti werd verwezen naar de 415 Palestijnen die door Israël over de grens met Libanon zijn gezet. Leiders van de joodse gemeenschap concludeerden hieruit dat de actie politiek gemotiveerd was.

Somalische facties naar VN-overleg

MOGADISJOE – Negen van de twaalf facties in Somalië zullen op 4 en 5 januari secretaris-generaal Boutros Boutros Ghali van de Verenigde Naties ontmoeten in de Ethiopische hoofdstad Addis Abeba om over de voorbereiding van een vredesconferentie voor Somalië te praten. Dat heeft de woordvoerder van de VN-vredesmacht in Somalië (UNISOM), Farouk Mawlawi, gisteren in Mogadisjoe gezegd.

De bijeenkomst is bedoeld als een informele ontmoeting om het eens te worden over de agenda en de opzet van een nationale verzoeningsconferentie over twee of drie maanden. „We verwachten dat alle facties er volgende week zullen zijn," aldus Mawlawi. Boutros Ghali brengt een kort bezoek aan Mogadisjoe voordat hij naar Addis Abeba gaat, waar zich de zetel bevindt van de Organisatie van Afrikaanse Eenheid.

De rivaliserende krijgsheren Mohamed Farah Aidid en Mohamed Ali Mahdi, die elk een vleugel van het Verenigde Somalische Congres (USC) in de hoofdstad leiden, zullen in Addis Abeba aanwezig zijn. Ook de leider van de Somalische Patriottische Beweging (SPM), kolonel Omar Jesse, is van plan de bijeenkomst bij te wonen.

Keniaanse oppositie klaagt over incidenten

Forse voorsprong voor president Moi

Van onze correspondent

NAIROBI – De eerste verkiezingsuitslagen in Kenia geven de huidige president Daniel Arap Moi een forse voorsprong op zijn drie belangrijkste opponenten. Hieraan kunnen echter nog geen definitieve conclusies worden verbonden, omdat de uitslagen slechts afkomstig zijn uit 40 van de 188 kiesdistricten en die hoofdzakelijk als pro-Moi worden beschouwd.

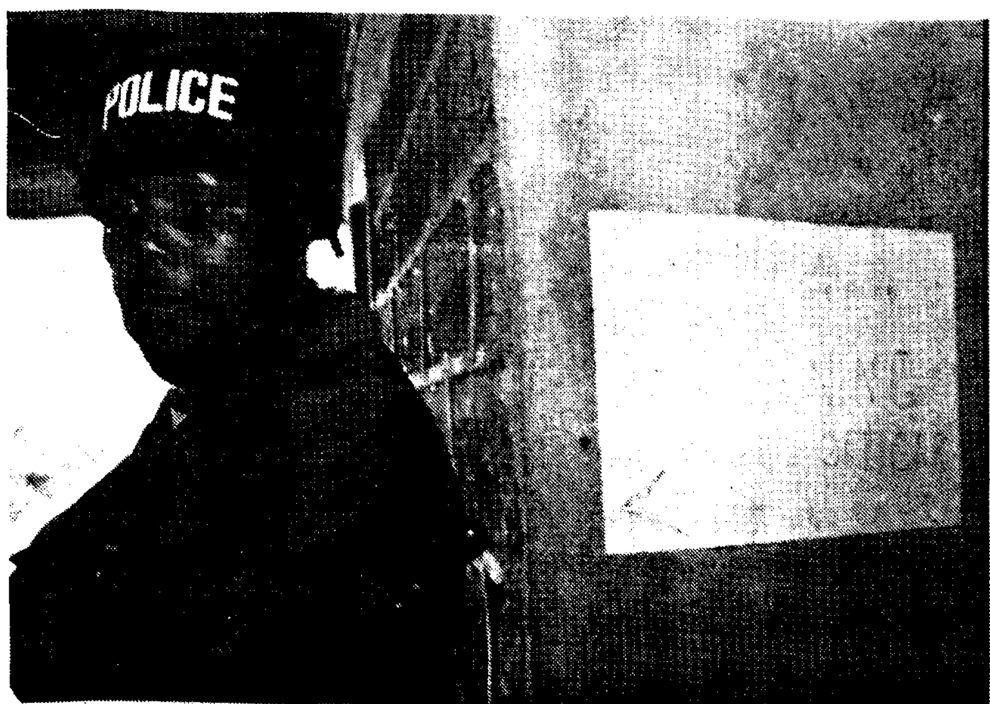
Opmerkelijk is wel dat Moi ook goede resultaten heeft geboekt in de provincies Kust en Nyanza die als bolwerken van de oppositiepartijen gelden. Uit de voorlopige uitslag wordt verder duidelijk dat Moi's belangrijkste uitdager Kenneth Matiba van de oppositiepartij Ford-Asili is. Van de overige vijf kandidaten zijn alleen Mwai Kibaki van de Democratische Partij en Oginga Odinga van Ford Kenia nog in de race.

Alle oppositiekandidaten hebben gisteren opnieuw klachten ingediend over serieuze onregelmatigheden en de uitslagen tot dusver onaanvaardbaar genoemd. Presidentskandidaat Odinga dreigde uit de race te zullen stappen als de aantijgingen gegrond blijken. Met het oog op mogelijke geweldadigheden als gevolg van de beschuldigingen zijn in Kenia's belangrijkste steden grote aantallen veiligheidstroepen op de been gebracht.

'Verdacht'

Internationale waarnemers hebben toegegeven dat er sprake is van 'verdachte incidenten', maar vinden het nog te vroeg om hieraan conclusies te verbinden. Karel de Beer, voorzitter van een groep van zeven Nederlandse waarnemers, zei gematigd optimistisch te zijn over de verkiezingen. „Onze waarnemingen zijn natuurlijk alleen gebaseerd op de gebieden die wij bezocht hebben. Maar wat we hebben gezien is dat er grote zorgvuldigheid is betracht en alle agenten van de oppositie de kans is geboden overal bij te zijn.

De autoriteiten hebben alles heel overdreven bureaucratisch uitgevoerd om maar iedere suggestie weg te nemen dat er iets verkeerds zouden doen. Ik denk ook dat de aanwezigheid van internationale waarnemers gunstig gewerkt heeft op het hele proces. Maar ik weet natuurlijk niet wat er gebeurt als ik weg ben."

● *Een Keniaanse politieagent bewaakt een stemhokje in Ngong Hills. Desondanks werden er 'verdachte incidenten' gemeld.* Foto: EPA

Zigeuners vragen ontheemdenstatus

WILNIS – De groep zigeuners die sinds dinsdagavond op een parkeerplaats in de gemeente Wilnis staat, heeft bij de vreemdelingenpolitie een ontheemdenstatus aangevraagd. Tot nu toe weigerden de zigeuners akkoord te gaan met de voorwaarden die daaraan verbonden zijn. Gistermorgen stemden zij echter in met het nemen van foto's en vingerafdrukken die voor de aanvraag noodzakelijk zijn.

Volgens een woordvoerster van het ministerie van Justitie heeft woensdagmiddag de zogenoemde technische 'intake' van de groep zigeuners plaats. Het gaat om veertig mensen, onder wie enkele kinderen, die de afgelopen weken in acht caravans de afgelopen weken door Nederland trokken.

Op het politiebureau in Vinkeveen moeten de zigeuners identiteitspapieren overleggen en worden foto's en vingerafdrukken gemaakt. Ook wordt gevraagd naar familieleden in het voormalige Joegoslavië, uit welk gebied de groep zegt te zijn gevlucht.

Zie verder pagina 7
● 'Boompjes binnenkort verdwenen'

OOK IN 1993 WEER TOT UW DIENST

ONTWERP EN ILLUSTRATIE PAULINE MEIJER LD

Zowel Jeltsin als Bush op zoek naar internationale erkenning

Succes van Start-II nogal twijfelachtig

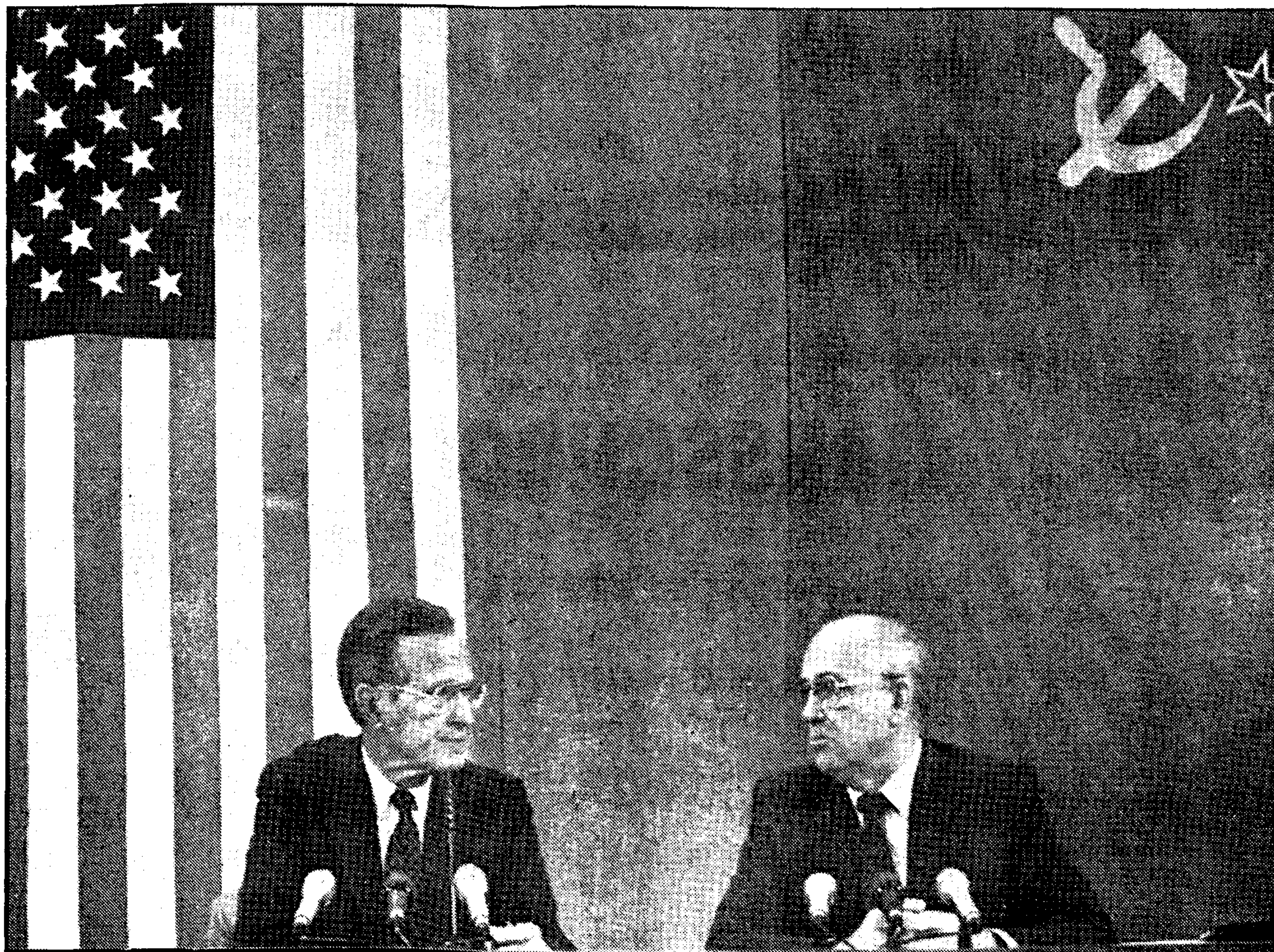
DOOR LOUIS BURGERS

DEN HAAG – Op het einde van 1992 ziet de wereld er plotseling weer een beetje veiliger uit. Dat is ten minste de belangrijkste mededeling uit Genève, waar Amerikaanse en Russische onderhandelaars dinsdag overeenstemming bereikten. Hun al direct als 'historisch' betitelde overeenkomst over de vermindering van strategische wapens zal zaterdag en zondag aan de Zwarte Zee door de twee presidenten worden ondertekend.

De haast waarmee George Bush en Boris Jeltsin elkaars gezelschap opzoeken, maakt echter tevens duidelijk hoe hard die twee vleugellamme presidenten een internationaal succes nodig hebben. Dat geldt vooral voor president Jeltsin. Hij heeft de afgelopen weken gemerkt dat zijn positie, die onaantastbaar leek na de mislukte coup van augustus 1991, door het Congres van Volksafgevaardigden sterk ondermijnd is. Voor Bush speelt vooral de wens zijn presidentschap af te kunnen ronden met een mooi succes.

De snelle afwikkeling van Start-II (Strategic Arms Reduction Talks) doet denken aan de manier waarop Bush en (toen) Sovjet-president Gorbatsjov eind juli 1991 kwamen tot de ondertekening van Start-I. De destijds afgesproken vermindering van de kernwapenarsenalen met 30 procent, werd indertijd mede gezien als een poging de sterk afkalvende positie van de laatste Sovjet-heerser te versterken. Twee weken later bleek dat die inzet vergeefs was geweest: conservatieve groepen probeerden alsnog Gorbatsjov te wippen. Daarna zette de onttakeling van het communistische stelsel pas goed door.

Inmiddels is het verdrag nog steeds niet in werking getreden omdat enkele nieuwe republieken (Oekraïne, Wit-Rusland) vooralsnog weigeren het te ratificeren. Dinsdag heeft Oekraïne nog laten weten zeker 1,5 miljard dollar nodig te hebben om de 176 intercontinentale raketten met rond 1200 kernkoppen te kunnen ontmantelen. Daarnaast willen zij een vergoeding voor het kostbare nucleaire materiaal, en een internationale veiligheidsgarantie.

● *Gorbatsjov en Bush tijdens een persconferentie ter gelegenheid van de ondertekening van het Start-I-verdrag. Net als Gorbatsjov toentertijd is Jeltsin nu bijna wanhopig op zoek naar een internationaal succes om indruk te maken op zijn eigen volk.* Foto: AFP

achtergrond

Sluitstuk

De beide Start-verdragen vormen het sluitstuk van een ontwikkeling die begon met afspraken over een beperking van de startegische kernwapens. Volgens deze Salt-I- en II-verdragen (Strategic Arms Limitation Treaty) uit 1973 en 1979 verplichtten de beide staten zich hun kernwapenarsenalen tot een bepaald maximum te beperken. Maar de beperking leidde altijd nog tot een vergroting van het totaal aantal kernwapens, omdat Washington en Moskou niet eenzijdig wilden overgaan tot vermindering. De limiet kwam dus hoger te liggen dan het aantal kernwapens van elk van hen.

Nadat in het begin van de jaren tachtig de Koude Oorlog weer even oplaaide onder invloed van de discussie over SS-20's en de plaatsing van kruisraketten, kwam de definitieve doorbraak na de benoeming van Sovjet-leider Gorbatsjov.

In Reykjavik, waar het INF-verdrag (over uitschakeling van de middellange afstandsraketten) ondertekend zou worden, kwamen Amerikanen en Russen al tot voorlopige afspraken de strategische wapenarsenalen te halveren. Daar kwam het op dat moment niet van, omdat de eenzijdige Amerikaanse opstelling tot forse spanningen binnen de NAVO leidde. De Europese bondgenoten voelden zich alleen gelaten.

Maar de richting was duidelijk. De voortgaande ontspanning leidde enkele jaren later tot het uiteenvallen van het Warschaupact, de hereniging van Duitsland en de opsplitsing van de Sovjetunie.

Tegelijkertijd bereikten Moskou en Washington overeenstemming over de vermindering van troepen en tankeenheden in Europa en het Start-I-verdrag. Terwijl het INF-verdrag nog vastlegde dat een bepaalde nieuwe generatie kernwapens niet geplaatst zou worden, voorzag Start-I voor het eerst in een aanzienlijke vermindering van het aantal kernwapens.

Doorbraak

Dat was een doorbraak, vooral ook omdat werd vastgelegd dat alleen Rusland - als enige van de Sovjet-opvolgerstaten - zou kunnen blijven beschikken over strategische kernwapens. Daarmee, zo was de verwachting, zou de vrede gemakkelijker behouden kunnen blijven. Hoewel een aantal ex-Sovjet-republieken het verdrag inmiddels heeft geratificeerd, liggen Oekraïne en Wit-Rusland nog steeds dwars.

Toch lieten Moskou en Washington zich hierdoor niet weerhouden voort te gaan op de ingeslagen weg. Binnen een half jaar nadat Bush en Jeltsin hadden besloten verder te onderhandelen, kwam het verdrag gereed voor ondertekening. Verwacht mag worden dat de Amerikaanse Senaat het verdrag vrij gemakkelijk zal ratificeren, maar of dat ook geldt voor de Moskouse tegenhanger, valt te bezien.

Benarder

Door de toenemende instabiliteit in de ex-Sovjetunie en in delen van Oost-Europa, met name ex-Joegoslavië, wordt de positie van Jeltsin steeds benarder. Niet voor niets komen uit Moskou de laatste tijd geluiden dat Servië - om culturele en historische redenen - eigenlijk de steun van Rusland verdient in de strijd tegen Kroaten en moslims.

Op dit moment valt in ieder geval te constateren dat de vooruitzichten voor het nieuwe verdrag niet gunstig zijn. Het lijkt veel op een oefening in public relations. Maar in ieder geval ligt het er, en wordt het ondertekend, en dat hadden we vijf jaar terug ook niet durven hopen.

Twijfels over noodzaak initiatief van gemeenten

Nog veel vragen rond nieuwe identiteitskaart

DOOR JAN ROZENDAAL

DEN HAAG – Op twee- à driehonderd gemeentehuizen is vanaf maandag, 4 januari 1993, de gemeentelijke identiteitskaart te koop. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), die de kaart ontwikkelde, heeft er de afgelopen weken enkele tienduizenden laten bezorgen bij vierhonderd (van de 647) gemeenten. Maar de vier grote steden doen in ieder geval voorlopig niet mee, omdat de gemeenteraad nog een beslissing moet nemen. En vele andere gemeenten kampen met technische problemen. In totaal zijn er 50.000 identiteitskaarten aangemaakt, dat moet volgens de VNG voldoende zijn voor de komende twee jaar.

achtergrond

Maar niemand weet of die vraag er ook werkelijk zal zijn. Het is maar één van de onduidelijkheden rond de gemeentelijke identiteitskaart. Want wat moet je er nu mee? Voor wie is 'ie bestemd? Wie accepteert de kaart? En: komt de rijksoverheid nu ook nog met een nationale identificatiekaart?

De Tweede Kamer heeft aan staatssecretaris De Graaff-Nauta (Binnenlandse Zaken) de opdracht gegeven om samen met de VNG één kaart te ontwikkelen, voordat op 1 januari 1994 de identificatieplicht gaat gelden. Of dat dan de (ongewijzigde) VNG-kaart wordt, is vooralsnog onzeker. Tot juni 1993 heeft de staatssecretaris de tijd gekregen om met de VNG tot een vergelijk te komen.

Doelgroep

De belangrijkste doelgroep waar de VNG zich met de identiteitskaart in eerste instantie op richt zijn de mensen die geen rijbewijs of paspoort hebben. Uit onderzoek door de VNG is gebleken dat dit er 'vele tienduizenden' zijn.

Hoewel de prijs van de VNG-kaart per gemeente zal verschillen, ligt die een stuk lager dan van een paspoort. De adviesprijs van de VNG is 31 gulden, maar afhankelijk van de leges die de gemeenteraad vaststelt, kan het bedrag oplopen tot 45 gulden. De rijkskaart zal duurder worden, maar moet dan ook gaan gelden als reiskaart voor binnen Europa.

Met de VNG-kaart kunnen houders zich onder meer identificeren bij het aanvragen van een pasje voor de videotheek, toegang tot het casino, het openen van een bank-/girorekening of het huren van een auto.

● *Mevrouw de Graaff-Nauta* Foto: ANP

Voorwaarde is dan natuurlijk wel dat al deze dienstverleners de identiteitskaart als zodanig accepteren. En daar wringt de schoen. De VNG meldt dat acht instellingen en organisaties schriftelijk hebben toegezegd dat zij de nieuwe gemeentelijke kaart als legitimatie zullen accepteren.

Het gaat volgens de VNG om de kantoren van de Postbank (voor de meeste diensten), Rabobank, ABN AMRO Bank, ING Bank, Verenigde Spaarbank, Holland Casino's, Filmnet, de OV Studentenkaart en de Nederlandse Video Detaillisten Organisatie. Van meerdere organisaties zouden mondelingen toezeggingen binnen zijn.

Overigens noemt een woordvoerster van de Rabobank de mededeling van de VNG 'een beetje voorbarig': „Met de gezamenlijke banken zijn we in overleg over een standpunt met betrekking tot de nieuwe identiteitskaart. Daarover is nog geen besluit genomen."

Bij PTT Post willen ze nog even afwachten of de kaart aanslaat. „De grondhouding is positief. Maar zo lang de VNG-kaart niet breed in Nederland is ingevoerd, zullen we de kaart niet accepteren," aldus woordvoerder Bouke de Vos. Ook de Bovag en Nederlandse Spoorwegen wachten vooralsnog de ontwikkelingen af.

Tegenslag

Een tegenslag voor de VNG-kaart is het feit dat de vier grote steden nog eventjes niet meedoen. De gemeenteraden van Amsterdam, Den Haag en Utrecht beslissen pas begin volgend jaar over invoering, nu er discussie is ontstaan over met name het sterretje voor Molukkers vanwege hun statenloosheid. De VNG meent dat zij dat volgens de Wet op de positie van Molukkers verplicht is. Inmiddels hebben PvdA en D66 er in de Tweede Kamer op aangedrongen dat als dit zo is, deze wet moet worden gewijzigd.

Rotterdam is terughoudend, omdat de gegevens van de burgerlijke stand en het sofinummer, dat ook op de kaart staat, nog niet is gekoppeld. Behalve dat het veel tijd kost om de juiste getallen bij elkaar te zoeken, lokt het volgens een woordvoerder ook fouten uit.

Afwachten

Bovendien wil Rotterdam de discussie over de identificatieplicht in de Tweede Kamer afwachten. „Wij willen onze burgers niet op extra kosten jagen als over een half jaar misschien blijkt dat er een gewijzigde kaart komt," aldus het hoofd van de afdeling burgerzaken Reussink.

„En ik denk niet dat er veel mensen in de problemen zullen komen als ze op 1 januari niet over die kaart kunnen beschikken. Als er überhaupt al iemand is, want er zijn in Nederland identificatiemogelijkheden genoeg. Te veel eigenlijk. Dat was juist de reden om tot één kaart te komen."

lezers schrijven

● Silicose (13)

Toen ik op 18 december 1992 het Limburgs Dagblad ging lezen werd ik eerlijk gezegd misselijk van het artikel dat er een bedrag van ƒ 4,6 miljoen voor oud-mijnwerkers terbeschikking werd gesteld door mevrouw Elske ter Veld van Sociale Zaken. En dit voor hooguit 180 mijnwerkers.

Dit is gewoonweg belachelijk. Als alles goed gaat, aldus CDA-Kamerlid Walter Paulis, kan zo'n uitkering oplopen tot ƒ 25.000,- en daar ben ik zeer tevreden mee. Waar heeft men dan het verstand zitten? Eerst 350 mijnwerkers, nu nog 180! Dank je de koekoek.

Al meerdere malen heb ik over deze zaak gechreven. Een brief aan Elske ter Veld, en de heer Lubbers op 17 december 1990. Resultaat nihil. Ik wil openlijk verklaren dat ik niet de eerste ben die zal klagen. In 1985, toen ik 65 jaar werd, kreeg ik een afkoopsom uitbetaald van ƒ 39.294,- bruto; dat werd ƒ 31.309,32 netto. Daarvan ging nog ook nog eens belasting van af. Ik had 40 dienstjaren waarvan 38 jaren ondergronds. Ik had 70 procent silicose. Maar deze afkoopsom wordt maandelijks gekort op het exedent pensioen. Dit tot en met 1994, in totaal dus negeneneenhalf jaar. Op 1 januari 1991 was dat bedrag opgelopen tot ƒ 17.274,84 netto. Tot op heden bedraagt dat circa ƒ 20.000,- netto. En nu komt daar die ƒ 4,6 miljoen – dus geen ƒ 7 miljoen. Geen 350 maar 180 lotgenoten. Wie krijgt dit? Wie krijgt wat? Wij mijnwerkers zijn altijd maar een nummer geweest.

Gooi al deze nummers-silicose-mijnwerkers in een grote bus. Laat er nummertjes uitrollen en wie de gelukkige is die krijgt wat. Zo lijkt het toch! Miljoenen guldens gaan dagelijks voor allerlei zaken over de brug. Er wordt dan niet gekeken op geld. Maar gaat het om het zuiden des lands, dan is het geld te kostbaar geworden. Krepeer maar, stik maar met het stof wat in jullie longen zit. Laten ze maar vaak vergaderen over deze aalmoes, dan hoeft het voor ons niet meer. Soms geloof ik nergens meer in. Zolang er nog ministers en staatssecretarissen zijn die de ene leugen na de andere verkondigen, wie moet men dan nog geloven. Als de baas, de heer Lubbers al zo iemand is! De redevoering van 17 december 1991 in de schouwburg van Heerlen zegt mij genoeg. Aan alle mijnwerkers die in zeer slechte omstandigheden verder leven: houdt moed en wees sterk. Wij waren samen een hechte eenheid, laten wij dit blijven!

LANDGRAAF **A. van Dee**

● Silicose (14)

Waarom zo'n geheen-en-weer over welk jaar, wanneer wao of wat dan ook! Je hebt stoflongen of je hebt ze niet, en dat kan de dokter op tafel brengen. En de heren in Den Haag kunnen zich daarvan overtuigen. Maar als ze lang genoeg overleggen zijn weer een paar van die lastposten overleden. Voor ons is het jammer dat de mijnen in Limburg waren en niet in Den Haag, anders was het probleem vele jaren geleden al tot volle tevredenheid opgelost.

HEERLEN **P. Janssen**

● Silicose (15)

In het Limburgs Dagblad van 15 december jl. staat een artikel van oud-keuringsarts dr. V. Rutgers met verzet tegen de kritiek van de stuurgroep Silicose Oud-Mijnwerkers. De heer Rutgers schrijft o.a.: „Wij stelden geen foute diagnose, maar hebben ons gehouden aan de toen geldende criteria."

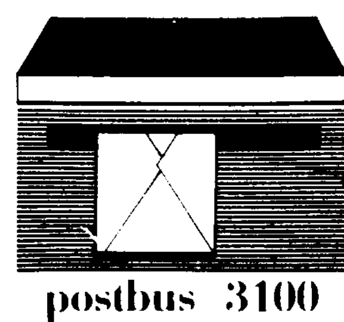
Na het overlijden van mijn vader, begin 1977, werd op verzoek van dr. Rutgers -in die tijd als longspecialist verbonden aan het ziekenhuis St. Gregrorius te Brunssum- sectie verricht (volgens de specialist belangrijk voor de wetenschap). Toen ik in het bijzijn van een neutraal persoon de uitslag wilde vernemen, werd mij deze niet meegedeeld. Wel werd mij enkele dagen later in een telefoongesprek met dr. Rutgers meegedeeld dat de oorzaak van overlijden zuiver en alleen toe te schrijven was aan silicose.

Deze uitspraak heeft dr. Rutgers nooit meer herhaald. Zelfs een uitnodiging om voor de rechtbank zijn zienswijze te verkondigen werd afgehandeld met een nietszeggende brief. De eerste diagnose was ongetijfeld juist, en wat daarna gebeurde zal ongetwijfeld overeenkomen met de toen geldende criteria.

Ik hoop dan ook dat de stuurgroep haar bevindingen niet met de mantel der liefde bedekt, maar man en paard durft te noemen, zodat de toenmalige praktijken alsnog aan de kaak worden gesteld.

Ik hoop dat staatssecretaris Ter Veld door middel van een uitkering de mijnwerkers alsnog in enige mate tegemoet komt. Silicose was in de meeste gevallen niet te voorkomen, wel de trauma's die hele mijnwerkersgezinnen hebben overgehouden aan de onrechtvaardige behandeling door de toenmalige keuringsartsen.

BRUNSSUM **F. Walta**

postbus 3100

● Bisschop (5)

Het antwoord dat uit Roermond na het zogenaamde wangedrag in Heer, werd gegeven, was voor een goed verstaander duidelijk. Met het gezegde 'de bisschop is ook maar een mens' werd toegegeven dat ook deze zijn deugden en fouten heeft en kennis geeft van zijn zwakheid in deze affaire. Dat een heldere verontschuldiging beter was en tevens respect zou hebben afgedwongen is duidelijk, doch hierin is hij ook 'maar een mens' gebleven.

HOENSBROEK **L.J.E. Habets**

● Commissaris

De heer Nicoll is commissaris van de Sittardse politie. Iedereen is tevreden over hem. En dan gebeurt er iets. Niemand hield er rekening mee. Nicoll raakte in opspraak. Hij was mede-eigenaar van twee commerciële bedrijven. Volgens de spelregels mocht dit niet. Jammer voor Nicoll.

Maar óók jammer voor burgemeester J. Tonnaer. Officieel werd uitgelegd dat de vertrouwensrelatie tussen Tonnaer en Nicoll hierdoor ernstig verstoord raakte. Zo gaat dat in Sittard. Eerst doet de gemeente Sittard diverse keren zaken met de korpschef. Vervolgens klapt iemand - terecht of niet - uit de school. „Hoe wassen wij dit varkentje?" moet Tonnaer hardop gedacht hebben. Tonnaer wilde in elk geval niet door Nicoll in de - eventuele val - meegesleurd worden. Dus wat deed Tonnaer? Hij waste niet het varkentje. Nee, hij waste zijn handen in onschuld. Vervolgens gaf hij de tobbe met water - inclusief handdoek - door aan minister Ien Dales van Binnenlandse Zaken.

„Zou er nog een andere oplossing zijn? Het geeft toch nog altijd de nodige spetters," moet onze Ien hardop gedacht hebben. En jawel hoor, de oplossing kwam er. „Het varkentje diende zich zelf te wassen," was de eindconclusie. En wat deed Nicoll vervolgens? Hij stapt met ingang van 1 jnauari 1993 vrijwillig op als chef van de Sittardse politie. Iedereen is vervolgens blij met deze oplossing. Onze Ien hoefde het varkentje niet mee te wassen. „Hij heeft z'n ontslag ingediend. Dus valt er niets meer te veroordelen. Dan is er immers géén sprake meer van een eventuele belangenverstrengeling," aldus een woordvoerder van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Je moet maar op het idee komen! En nu maar hopen dat de goe-gemeente zich koest houdt. Kom nou! Onderschat ons Limburgers nou eens één keer niet, Den Haag. De zaak is immers zo klaar als een klontje. Of Nicoll heeft zich wel aan de spelregels gehouden, of Nicoll heeft zich niet aan de spelregels gehouden. Het ontslag per 1 januari 1993 van Nicoll heeft hier absoluut niets mee te maken. Wil de minister van Binnenlandse Zaken a.u.b. haar werk alsnog serieus nemen! De goe-gemeente, Tonnaer, Nicoll, de gemeenteraad van Sittard, en alle burgers met nog één greintje rechtsgevoel, hebben het recht te weten of Nicoll verkeerd of goed gehandeld heeft. Nadat de minister ons dit medegedeeld heeft, kunnen de gepaste maatregelen ten aanzien van Nicoll - alsdan - genomen worden. Het woord is nu aan de minister van Binnenlandse Zaken.

BEEK **Hub.M.W.E. Steinbusch**

● Primosa (2)

Het is bekend dat de gemeente Gulpen nogal royaal omgegaan is met de centjes van de belastingbetalers. Normaal is ook dat men nu alle middelen aangrijpt om te overleven. Primosa en het centrumplan zullen nog handen vol geld kosten. Hoe krijg je dat nu als gemeente of als medewerker bij en voor deze gemeente zo snel mogelijk bij elkaar? Wat doen snelle denkers in Gulpen? Parkeerautomaten opstellen bij de gemeentelijke sporthal.

Nu ben ik al ruim 20 jaar onderweg in Limburg met vele sportteams en ken ik alle 56 Limburgse sporthallen. Bij slechts één is betaald parkeren. Jawel, in Gulpen bij het Jules Verne project Mimosa. Een andere geldbron is het verhuur van de sporthal. Een kwartiertje dubbel verhuren zijn pluspunten voor de verhuurmedewerker. De mensen die sporten regelen toch al alles zelf en zullen onderling wel uitmaken wie in dat overlappende kwartier speelt. Gemeente Gulpen en overvlijtige medewerkers, pas op uw tellen, op uw guldens passen is niet meer nodig. Primosa had veel tegenstanders, sportverenigingen hebben tegenstanders nodig. Maar deze komen niet meer lang naar Gulpen, laat de Primosa-benadeelden maar naar ons komen. Dan kan de sporthal in Gulpen dicht en is een bedrag vrij voor...ja voor wie eigenlijk in Gulpen?

GULPEN **P. Janssen**

OOK IN 1993 WEER TOT UW DIENST

Draaiboek voor uitzending ligt al klaar sinds Golfoorlog

Twentse F16's kandidaat voor inzet boven Bosnië

DOOR HARRY GERRITSMA

ENSCHEDE – Voor het 315-squadron van de vliegbasis Twenthe is het een spannende tijd. „Gaan we wel of niet naar het voormalig-Joegoslavië om mee te helpen het vliegverbod boven Bosnië-Hercegovina af te dwingen?", is de prangende vraag van de ongeveer 90 medewerkers, onder wie 23 vliegers, van het 315-squadron.

Er komen steeds meer aanwijzingen dat militaire jachtvliegtuigen zullen worden ingezet in het door oorlog geteisterde gebied. De Navo heeft onlangs de plannen aan de Verenigde Naties aangeboden om het luchtembargo te handhaven. Ook is de Navo-basis Aviano in Noord-Italië in gereedheid gebracht om militaire toestellen voor zo'n missie op te vangen. Aviano ligt op tien minuten vliegen van Bosnië-Hercegovina.

Of het daadwerkelijk tot het inzetten van Nederlandse F16's komt hangt af van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. De Veiligheidsraad dient eerst een resolutie aan te nemen, die het afdwingen van een vliegverbod mogelijk maakt. Het is nog niet bekend of en wanneer dat gebeurt.

Stress

Berichten dat het 315-squadron zich nu al aan het voorbereiden zou zijn, worden door de basis naar het rijk der fabelen gewezen. Zeker, er wordt rekening mee gehouden dat Twentse F16's actief dienen te worden boven Bosnië-Hercegovina, maar van extra activiteiten op de basis is momenteel geen sprake. Sterker nog: het militaire vliegveld draait deze (feest)dagen met een minimale bezetting.

Maar afgezien daarvan: 'Twentse' zal zich de kop niet gek laten maken door wel of geen vertrek naar de Balkan. Iedere betrokkene herinnert zich nog, dat twee jaar geleden het 315-squadron kandidaat was om af te reizen naar het Golfgebied om agressor Irak een lesje te leren. Door diplomatiek geklungel – minister Ter Beek wilde de F16's in Turkije stationeren, terwijl dat land zelf van niets wist, waarna er vervolgens vergeefs bij andere landen in de Golf werd geleurd – kwam het er destijds niet van. Gevolg was wel, dat het basispersoneel drie maanden in grote onzekerheid over uitzending verkeerde. Die amateuristische diplomatieke gang van zaken leverde nogal spanningen op onder de militairen. Zonder op scherp staan leidt onherroepelijk tot stress, niet alleen onder het personeel, maar ook in gezinnen waarvan vader op de nominatie staat naar een oorlogsgebied af te reizen.

Het is dan ook logisch dat de vliegbasis zich momenteel terughoudend opstelt en eerst wel eens wil weten over hoe, wat, waar en wanneer. Niemand heeft er baat bij in dezelfde onzekere situatie te komen als in 1990. Duidelijk is wel dat de ontwikkelingen in het voormalig Joegoslavië en in de Veiligheidsraad op de basis intensiever worden gevolgd dan normaal.

Brandhaarden

Dat het Twentse 315-squadron een serieuze kandidaat is om het vliegverbod boven Bosnië-Hercegovina af te dwingen, is niet verwonderlijk. Ten eerste maakt de eenheid als enige van de Koninklijke Luchtmacht deel uit van de Allied Mobile Force (AMF) van de NAVO, een kleine internationale legermacht gespecialiseerd in het uitrukken naar brandhaarden overal in de wereld. De Twentse vliegers zijn door vele internationale oefeningen gewend aan samenwerking met collega's uit andere landen van het bondgenootschap.

In de tweede plaats beschikt men nog over een compleet draaiboek om te worden uitgezonden. Dat scenario dateert uit de tijd dat het squadron naar de Golf zou gaan. Dat het draaiboek klaar is betekent belangrijke tijdwinst, omdat een mogelijk optreden in het voormalig Joegoslavië binnen enkele dagen rond en voorbereid moet zijn.

Burgeroorlog in voormalig Joegoslavië verscheurt familie

'Dalj is het wilde oosten'

DOOR RUNA HELLINGA

OSIJEK – „Een briefje aan de familie in Belgrado?". Branko en Deane Modric kijken elkaar kort aan. Deane, Montenegrijnse van geboorte en getrouwd met een Kroatische man, schudt haar hoofd. „Nee, dat toch maar niet. Laat hen maar weten dat het goed met ons gaat. Dat lijkt me voldoende".

Iedere keer als het gesprek op de familie van haar zuster in Servië komt, krijgt ze dezelfde koele blik. Sinds de oorlog in augustus 1991 haar rustige leven in Dalj, een dorp in het door Serviërs bezette Oost-Slavonië, verstoorde, dringen ze erop aan dat ze Branko in de steek laat en met haar zoon naar Belgrado komt. 'Uit veiligheid', wordt haar steeds voorgehouden.

Ze is niet naar Belgrado gegaan. Wat meer is, twee maanden geleden besloot het gezin het bezette Dalj achter zich te laten. Een week voor de verjaardag van de nu 18-jarige Jovan zijn ze via Hongarije naar Osijek verhuisd. Na een reis van een paar honderd kilometer zitten ze nu aan de Kroatische kant van een onpasseerbare grens, op vijftien minuten rijden van hun oude huis.

In Osijek wonen ze tijdelijk in een donkere, vochtige tweekamerwoning, die een vriend hen heeft geleend. Ze hopen op enige termijn in aanmerking te komen voor een woning in een speciale nieuwbouwwijk voor ontheemden, zoals de vluchtelingen uit de door Serviërs bezette Kroatische gebieden worden genoemd.

Ondraaglijk

Ze zijn niet alleen weggegaan omdat het leven in Dalj ondraaglijk was. Dat was het, zeker. Sinds de bezetting een jaar geleden had Branko als Kroaat geen werk en geen enkel inkomen. In datzelfde jaar hebben ze het aantal Kroaten en Hongaren (niet-Serviërs in het Servische spraakgebruik) in Dalj zien slinken van 2500 tot niet meer dan 60.

● *Droevige scènes als deze zijn ook na ruim een jaar burgeroorlog nog dagelijks te zien in grote delen van het voormalige Joegoslavië.* Foto: AP

Sommigen zijn met geweld verdreven, anderen 'vrijwillig' vertrokken en anderen van de aardbodem verdwenen. Bij de politie in Osijek is een lijst met 900 namen van mensen, van wie niet bekend is waar ze leven: ze wonen niet meer in Dalj, maar hebben zich ook nooit in Kroatië aangemeld.

Honger, angst en onzekerheid speelden mee bij het vertrek van de familie Modric. Maar even belangrijk was dat Jovan anders in dienst had gemoeten. En dat hij het Servische bezettingsleger zou steunen, was uitgesloten.

Dat hij zich in Osijek onmiddellijk bij het leger heeft aangemeld, daar heeft zijn moeder vrede mee. Net zoals ze er begrip voor heeft dat haar man bij de Kroatische reservisten zit en 's middags met een geweer aan de schouder van zijn training terug komt. Maar ze weet ook dat ze dat haar familie in Belgrado niet kan vertellen. Voor hen is dat simpelweg verraad.

Terwijl ze staat te koken, praten we over Belgrado, over de angst die mensen daar nu voor een burgeroorlog hebben. Ze kijkt niet op of om van de aardappels, als ze ongewoon heftig uitbarst: „Zijn ze daar bang voor een oorlog? Het mocht tijd worden dat het zover komt, dan gaan ze eindelijk eens beseffen wat dat is. Misschien houdt het dan ooit op".

Bezorgd

In Belgrado maakt haar nichtje Vineta zich intussen oprecht bezorgd over haar tante. Het wil er bij haar namelijk niet in dat die vrijwillig naar Kroatië is vertrokken. Over haar oom, 'die Ustasha', heeft ze weinig goeds te zeggen. Maar haar tante en haar neef hebben een warme plek in haar hart. Als kind heeft ze iedere zomer in Dalj doorgebracht, ze noemt haar neef 'broer' en als het aan haar lag, zou ze hen persoonlijk uit de klauwen van de Kroaten gaan bevrijden.

Die warme familiegevoelens zijn niet meer wederkerig. „Het is goed dat ze niet meegekomen is", zegt Deane, als ze hoort dat haar nichtje er over dacht mee te gaan naar Osijek. Ze mompelt iets over de kans dat ze bij de grens problemen had gekregen. Maar uit alles blijkt dat ze haar eigenlijk niet meer vertrouwen.

Dat Vineta's vader journalist is bij de Politika Expres, heeft daar alles mee te maken. „Dat blad heeft zoveel op zijn geweten", zegt Branko. „Dat behoort samen met TV-Belgrado tot de ergste oorlogshitsers. Zonder hen was het nooit zover gekomen. Als er ooit processen tegen oorlogsmisdadigers plaatsvinden, horen sommige journalisten in het beklaagdenbankje thuis".

Wrang

Regelmatig krijgt Vineta telefoontjes van onbekenden uit Dalj die haar voeden met nieuwe geruchten. Haar oom en neef zouden naar het front in Bosnië zijn gestuurd, haar tante werkt gedwongen in een bordeel. Deane lacht wrang als ze dit soort nonsens hoort. „Ik ben hier veiliger dan in Dalj," zegt ze vol overtuiging.

Eigenlijk maken ze zich maar over één ding echt zorgen: dat Branko's moeder niet weg wil uit Dalj. „Het is het Wilde Oosten", zegt Branko. Weliswaar wordt Oost-Slavonië inmiddels door de blauwhelmen van de VN gecontroleerd, maar in praktijk zijn de Serviërs nog steeds de baas. Daarom vertelt zijn moeder veiligheidshalve aan iedereen dat Branko elders in Europa verblijft. Naar Osijek vertrekken geldt namelijk als overlopen.

Struikrovers

De Republiek van de Servische Krajina waar Dalj onder valt, is niet veel meer dan een land van struikrovers. „Op een dag kwam er iemand en hield mijn vader een pistool tegen de slaap en eiste zijn Volkswagen", vertelt Diana Popovic als voorbeeld. Zij is net als de familie Modric uit Dalj gevlucht. Ze werkt voor de Hoge Commissaris voor Vluchtelingen van de Verenigde Naties.

Het zijn volgens haar niet alleen de Kroaten die van die chaos het slachtoffer worden. Ze vertelt hoe onlangs de vrouw van de voorzitter van de nationalistische Servische Democratische Partij (SDS) is vermoord. Ze werd doodgeschoten door twee Serviërs die ruzie hadden met de SDS-voorzitter.

Ze schoten weliswaar op zijn huis, maar de vrouw stond toevallig achter het raam. De daders lopen nog steeds vrij rond, het zijn bekende oorlogshelden, en oorlogshelden hebben veel vrijheden. De SDS-voorzitter moet 's nachts in het geniep het graf van zijn vrouw bezoeken, omdat ze Kroatische was, en zint intussen op wraak.

Wraak

Wraak beziet ook Branko Modric. Een jaar heeft hij in Dalj aangezien hoe buren zich van hem afkeerden, hoe zijn vrouw verplicht moest schoonmaken in het gemeentehuis en hoe om hem heen mensen verdwenen. In het begin weigerde hij te geloven dat mensen die hij goed kende, hem zo zouden kunnen laten vallen. Hij gedroeg zich zo onopvallend mogelijk en hoopte simpelweg te overleven.

De Branko Modric die nu tegenover ons zit, is een totaal andere. Hij gaat niet naar zijn reservistentraining omdat het moet, maar omdat hij het wil. Hij hoopt vurig dat de VN-blauwhelmen weggaan als hun mandaat komend voorjaar afloopt. Ze hebben, meent hij, toch niets weten te bereiken. Hij realiseert zich dat de gevechten dan weer beginnen. „Maar ditmaal zijn wij sterker. Bovendien, niemand kan beweren dat er dit moment geen oorlog is. Zolang de Serviërs delen van Kroatië bezet houden, duurt de oorlog voort".

Op straat is te zien dat veel bewoners van het zwaar beschadigde Osijek daar anders over denken. Ze herstellen de schade van maanden mortierbeschietingen. Gaten in de gevels worden gevuld, muren opnieuw gesausd, ornamenten hersteld. Er zijn nieuwe sjieke winkels, restaurants en nachtclubs. Bij het gemeentehuis zijn de zandzakken en de planken voor de ramen weggehaald. Het gewone leven heeft zich weer hersteld.

Bombardementen

„Dat de bombardementen gestopt zijn, is te danken aan de VN en dit is een belangrijk resultaat", zegt Diana Popovic. „Maar mensen vergeten gauw. Bovendien, voor de inwoners van Osijek was de oorlog over zodra er niet meer geschoten werd. Maar voor de 30.000 ontheemden in de stad kan de oorlog nog niet voorbij zijn. Voor hen is alles pas over als ze weer terug kunnen naar hun huizen".

Zigeuners krijgen geen enthousiast onthaal van bewoners Wilnis

'Boompjes binnenkort verdwenen'

DOOR NILS DE KRUIJFF

WILNIS – De enkele voorbijgangers aan de Bovendijk in Wilnis zullen er weinig van hebben begrepen. Tot laat in de avond staan een legertje journalisten en een paar cameraploegen zich warm te trappelen op een ijskoud weiland even buiten de dorpskern van Wilnis. Ze wachten op een groepje uit Bosnië gevluchte zigeuners dat vanuit Heeswijk-Dinther met vertraging in aantocht is naar het recreatieterreintje 'Heinoomsvaart'.

De zigeuners zelf kijken er bij aankomst nauwelijks meer van op. Ze zijn die belangstelling van de media inmiddels gewend sinds ze enkele maanden door Nederland zwerven. Bijna geen plek is nog vreemd voor ze, want de tocht voerde onder meer al langs campings en vluchtstroken in Spaarnwoude, Amsterdam, Haarlemmerliede, Zeewolde, Maartensdijk, Ede, Rijswijk, Heeswijk-Dinther en nu dus Wilnis. Steeds moest het kamp na enkele dagen alweer worden opgebroken, omdat ze niet mochten of wilden blijven.

Een erg aangeslagen indruk maakt het gezelschap in Wilnis echter niet. Terwijl de meeste kinderen op de achterbanken of in de caravans slapen, zwaaien hun ouders vriendelijk naar de verzamelde pers en politie. Voorop in de stoet gaat Paul van Eeuwijk die zich sterk maakt voor de belangen van zigeuners en woonwagenkampbewoners in Nederland. Voordat de tien caravans het terrein op worden gereden volgt een kleine inspectie van de nieuwe verblijfplaats.

Bom

„Hoever is de bebouwde kom hier vandaan", wil Van Eeuwijk van wethouder Blüm weten. „Ze kunnen hier natuurlijk zo een bom op het terrein gooien", vervolgt hij. „Dat klinkt onheilspellend, maar met die dreiging moeten deze mensen nu eenmaal dagelijks leven. Van Eeuwijk en de 45 zigeuners kunnen wat dat betreft redelijk gerust zijn, want in de wijde omtrek is geen huis te zien.

Toch dringt Van Eeuwijk er bij de wethouder op aan om de bewoners van Wilnis op de hoogte te stellen van de komst van de zigeuners. „Ik weet niet of dat wel nodig is", antwoordt Blüm. Inderdaad blijken sommige dorpsbewoners al op de hoogte te zijn van het besluit van burgemeester en wethouders van De Ronde Venen om de groep zigeuners op te nemen. Veel reden tot gerustheid bieden hun reacties niet.

„Onbegrijpelijk wat de gemeente nu doet", roept een oudere man met een professioneel fototoestel op zijn dikke buik tegen iedereen die het horen wil. „Als ik hier 's zomers een nachtje wil vissen en een tentje opzet, staat de politie er binnen vijf minuten om me op de bon te slingeren. Nu staan ze deze zigeuners te helpen om hun caravans het terrein op te rijden. En die boompjes meneer, die staan hier volgende week niet meer. Die gaan ze meteen opstoken. Als de bomen op zijn, zullen ze wel weer verder rijden".

'Ist gut'

Nicolic Stevo, een zigeuner die al zestien jaar in Nederland woont en vanavond zijn vrienden begeleidt, is dergelijke opmerkingen al lang gewend. „Het zijn vooroordelen waar zigeuners wel mee moeten leven. We zijn criminelen, onbetrouwbaar en stoken vuurtjes. Dat laatste klopt, maar dat is een eeuwenoude zigeunertraditie, die volgens mij niet veel kwaad kan. Trouwens: als Nederlanders in het buitenland gaan kamperen stoken ze toch ook wel eens een vuurtje".

De zigeuners trekken zich intussen weinig aan van alle drukte op het terrein. Belangstellend bekijken ze de douchecabine en de toiletruimtes. „Ist gut", roept een vrolijke zigeuner voor het oog van de camera en steekt een duim omhoog.

Wethouder Blüm overlegt druk met Paul van Eeuwijk over wat er nog gedaan moet worden op het terrein. „Volgens mij niet veel", zegt Van Eeuwijk, „we moeten het alleen nog even over de vuurtjes hebben. „Volgens mij is er genoeg kaphout hier, valt een jongeman hem bij. „Daar moeten we het later nog maar over hebben", antwoordt de wethouder wijselijk.

De wethouder weet nog niet wat de aanpassingen van het terrein de gemeente precies gaan kosten. „Maar al te veel zal dat niet zijn. In De Ronde Venen hebben wij ons destijds ook sterk gemaakt voor de opvang van Joegoslaven in een leegstaande school. Dat bleek toen niet nodig te zijn. We zijn blij dat we nu wel wat kunnen doen. Die mensen kunnen toch niet van hot naar her worden blijven gestuurd."

Zielig

Een inwoner uit Mijdrecht staat ondertussen zijn beklag te doen voor een cameraploeg over het feit dat de zigeuners in Zeewolde het aanbod van de hand hebben gewezen om in bungalows te wonen. „Dat is toch niet te geloven. Ik vind het zielig voor ze dat ze moeten vluchten uit Bosnië, maar dan ga je toch geen bungalow weigeren".

Paul van Eeuwijk ziet het hoofdschuddend aan. „Dat is nou dat tolerante Nederland hè. Alles kan hier, behalve als iemand het verkiest om in een caravan te wonen, dan is het land te klein." Nicolic Stevo komt er ook nog even bij staan. „Deze mensen komen hier niet om overlast te veroorzaken. Ze zijn gevlucht uit een oorlogsgebied en willen gewoon rust".

● *Zigeuners dragen hun spullen naar buiten om die eens goed te luchten, nu het er naar uitziet dat zij enige tijd in Wilnis kunnen blijven.* Foto: ANP

OOK IN 1993 WEER TOT UW DIENST

REZA
OOSTERSE TAPIJTEN

SITTARD
GELEEN

Kerkstraat Stad 1
Tel.046-515259
Rijksweg-Zuid 193
046-755052

Wij wensen onze cliënten een voorspoedig en gelukkig 1993

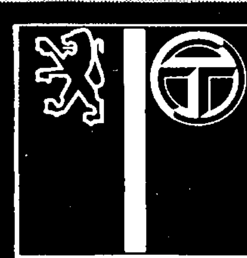
Wij danken al onze cliënten voor het door hen in ons gestelde vertrouwen en wensen hen een goede jaarwisseling en een voorspoedig 1993.

MESTRECYCLING
STASSEN b.v.

Panoramaweg 23, 6155 LZ Puth-Schinnen. Tel. 04493-2083

Peugeot-dealer met accent op service

JASPER b.v.
Wintraak 29, Munstergeleen
Bovenaan Wintrakerberg, gem. Sittard
Tel. 046-521944
Ook uitgebreide keuze in GEBRUIKTE AUTOMOBIELEN!

Voor het aan ons toevertrouwen van uw assurantiezaken willen wij u hartelijk danken.

Het is voor ons een stimulans om in 1993 nog meer service te verlenen.
Wij wensen u een goed, gelukkig en gezond nieuwjaar.

Offermans Assurantiën Geleen b.v.
Adviseurs voor particulieren, bedrijven en instellingen

Offermans Borger & Partners Vastgoed

Rijksweg Zuid 170A, 6161 BV Geleen. Tel. 046-740555
Fax 046-741615. Telex 30359

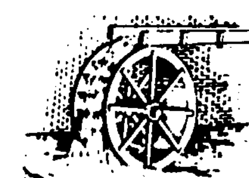
Ford

Vadah *Da's op en top service!*

SITTARD Rijksweg-Zuid
WEERT Sittard
GELEEN Tel. 046-515200

Het vertrouwde gezicht van Ford voor Sittard, Geleen en omstreken!

Wij wensen onze clientèle een voorspoedig 1993 toe!

„Cuisine excellente"

RESTAURANT
La Source

Rijksweg-Noord 21, 6114 JA Susteren, tel. 04499-3150
wenst gasten en clientèle een gelukkig nieuwjaar

Bedankt,
voor het vertrouwen in het afgelopen jaar.
Een voorspoedig en gezond 1993.

PAUL SIMONS
ASSURANTIËN & MAKELAARDIJ B.V.
FINANCIERINGEN
HYPOTHEKEN
TAXATIES
☎ 045-318182
EUROPAWEG-ZUID 214
6374 KW LANDGRAAF

DIRECTIE EN PERSONEEL
WENSEN U EEN VOORSPOEDIG 1993

TOPLEDER®
Zitcomfort

NUTH
Thermiekstraat 12
t.o. Makro (voorheen De Koepel)
tel. 045-245505

SITTARD
Brugstraat 2, telefoon 046-515656
(BOVEN HENDRIKS TEXTIEL)
(t.o. station)

Wij danken u voor het in ons bedrijf gestelde vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u in alle opzichten een voorspoedig nieuwjaar.

VERHAEG & ZN.
Schilderwerken - spuitwerken

Heirstraat 30, 6129 OK Urmond
tel. 046-332553. Fax 046-336344

Wij wensen onze klanten een voorspoedig 1993

Europcar Autoverhuur

Heerlen - Maasticht
045-725666 - 043-645430

Wij wensen iedereen prettige feestdagen en een voorspoedig 1993

H. van Dooren bv

Kantoormeubelen
Handelsstraat 23
Sittard
Tel. 046-514867

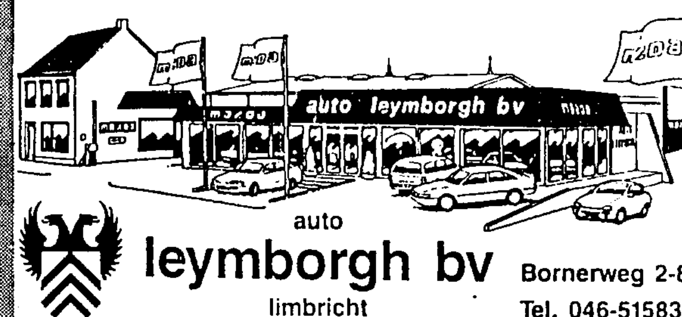

HYUNDAI

Een gezond en veilig 1993
wenst u
AUTOCENTRUM SANDERS

Akerstraat 128 Brunssum
Tel. 045-251644

Wij danken al onze relaties en klanten voor het genoten vertrouwen in 1992 en wensen u een gelukkig nieuwjaar

auto
leymborgh bv
limbricht
Bornerweg 2-8
Tel. 046-515838

Hartelijk dank voor uw vertrouwen in het afgelopen jaar.
Wij wensen u in alle opzichten een voorspoedig nieuwjaar.

AUTO KALLEN
Rijksweg Z. 230, Geleen
VOLVO

AUTOCENTRUM COLLARIS BV

Schelsberg 45, Heerlen
tel. 045-720202

dankt voor het genoten vertrouwen in 1992 en wenst een ieder een voorspoedig 1993

AUTO KÖNINGS B.V.

OFFICIAL Ford DEALER

wenst u en de uwen een gelukkig 1993

Mgr. Vranckenstr. 20. Tel. 046-516046

Aan al onze klanten van harte dank voor het genoten vertrouwen in 1992
Wij wensen u een zalig 1993.

CRUTZEN AUTO'S

uw

NISSAN dealer

Stationsstraat 115, 6191 BC Beek. Tel. 046-371727

---

tcs
Textiel Centrale Simpelveld
wenst u voorspoedig 1993
Bocholtzerweg 15, Simpelveld
op het industrieterrein, tel.: 045-442553

Ook in 1993 naar

SCHINVELD
Beekstraat 7, tel. 045-252975

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1992 en wensen u een voorspoedig en gelukkig 1993.

GALERY IRAN
Perzische en Oosterse tapijten

Rijksweg Zuid 209, Geleen,
046-755003

Wij wensen allen
een voorspoedig en gelukkig nieuwjaar

Juweliers-Diamantair
SIMUNT
Sittard, Limbrichterstraat 32
Tel. 046-521965

Over prijs voor zoetwarenketen moet nog worden onderhandeld

Ahold wil Jamin overnemen

ZAANDAM – Ahold heeft gisteren een principe-overeenkomst getekend met Goudsmit NV in Oosterhout over de overname van de bekende zoetwarenketen Jamin. De overname moet binnen enkele maanden definitief zijn.

Ahold wil met de overname haar positie op de markt van speciaalzaken versterken. Ahold is in deze branche al eigenaar van Gall & Gall, Etos en de gezondheidsketen De Tuinen. De zoetwarenbranche als speciaalzaak is nieuw voor Ahold.

Volgens een woordvoerder van Ahold biedt deze tak, met een jaarlijkse omzetgroei van vier tot vijf procent, volop mogelijkheden. Ook de omvang van Jamin en de gevestigde positie op de markt zouden een overname aantrekkelijk hebben gemaakt. Over de overnameprijs wordt echter nog onderhandeld, aldus de woordvoerder.

Eigenaar Goudsmit is bezig met een onderzoek naar de mogelijke herschikking van diverse onderdelen. Goudsmit is tevens eigenaar van onder meer Ter Meulen Warenhuizen en de Society Shop. Vooruitlopend op de uitkomst daarvan (21 januari na beurs) heeft Goudsmit besloten om Jamin in de etalage te doen. Volgens een woordvoerder van Goudsmit is gekozen voor Ahold omdat het detailhandelsconcern de 'ideale partij' zou zijn om Jamin versterkt voort te zetten.

Naam

Jamin heeft 261 winkels, waarvan 114 franchise-zaken. De omzet bedraagt circa 150 miljoen gulden. De winkels zullen, volgens de woordvoerder van Ahold, ook in de toekomst Jamin blijven heten. De zoetwarenketen zal onderdeel gaan uitmaken van de groep Speciaalzaken Ahold.

● *Het Jamin-winkelbedrijf omvat 261 speciaalzaken in zoetwaren.* Foto: ANP

Omzet bloemenveiling 3,2 procent lager

NAALDWIJK – Bloemenveiling Holland heeft in 1992 de omzet met 3,2 procent zien dalen in vergelijking met het voor de veiling uitzonderlijk gunstige jaar daarvoor. Gisteren, de laatste veildag van 1992, moest Bloemenveiling Holland vaststellen dat de voorspelde omzetgroei bij lange na niet is gehaald, aldus een bekendmaking. „Hetgeen betekent dat 1992 als een streep door de rekening van Bloemenveiling Holland kan worden gezien."

De belangrijkste oorzaken voor de tegenvallende gang van zaken zijn volgens veilingdirecteur J.P. Teelen de economische recessie en de valutacrisis in september. Volgens hem is 1992 voor veel telers een „ontgoochelend jaar" geworden. Over 1993 is Teelen wel optimistisch.

Voor beide veilcentra, in Naaldwijk en Bleiswijk, werd een totaal omzetbedrag gehaald van iets meer dan twee miljard gulden. Voor Naaldwijk was het ruim 1,7 miljard en voor Bleiswijk bijna 300 miljoen gulden. De aanvoer van snijbloemen, kamerplanten en tuinplanten steeg ten opzichte van 1991 met ongeveer 2,5 procent tot ruim 3,8 miljard stuks. De prijs daalde gemiddeld met zo'n 6 procent.

De Bloemenveiling Aalsmeer maakte dinsdag bekend dat de omzet over 1992 0,5 procent lager was dan die van 1991. Dat de omzetontwikkeling voor Bloemenveiling Holland negatiever uitviel dan voor andere Nederlandse veilingen, wijt de directie aan de samenstelling van het produktenpakket. Produkten waarmee de veiling een groot marktaandeel heeft, zoals chrysanten, trosanjers, freesia's en gipskruid, deden het in 1991 minder goed. Zo trad bij freesia's een omzetdaling op van 13 procent en bij gipskruid met 18 procent. Bij de kamerplanten daalde de omzet het meest bij kalanchoë's en Kaapse Viooltjes.

Bier op terugtocht

ARNHEM – Europa produceert steeds minder bier. Alleen in Nederland en Spanje nam de produktie toe. Dat blijkt uit gegevens van de Internationale Nederlanden Bank.

In de EG is sinds 1980 weliswaar steeds meer bier gebrouwen (236 miljoen hectoliter toen, 276 miljoen hectoliter nu), maar ruim tien jaar geleden waren de cijfers van Spanje, Griekenland, Portugal en de voormalige DDR daarin niet opgenomen. Gecorrigeerd daalde de produktie met vijf procent.

De totale produktie in Nederland bedroeg vorig jaar 19,9 miljoen hectoliter. Hiervan werd bijna een derde deel geëxporteerd. Marktleider Heineken heeft in Nederland al jarenlang een aandeel van ruim vijftig procent.

In Europa blijft de Duitser met afstand de grootste bierliefhebber, al blijkt daar de consumptie – voor het eerst sinds jaren – licht achteruit te gaan. Nederland drinkt steeds meer bier, maar die toename komt geheel door de stijging van de vraag naar alcoholvrij bier. De consumptie steeg van ongeveer twee liter per hoofd van de bevolking in 1989 tot 6,9 liter in 1991.

Diesel morgen fors duurder

ROTTERDAM – Diesel wordt morgen 14 cent per liter duurder. De adviesprijs aan de zelfbedieningspomp is dan 127,8 cent per liter. De prijzen voor benzines blijven echter onveranderd. Dit hebben marktleider Shell en de Novok, de organisatie van zelfstandige pomphouders, gisteren meegedeeld.

De prijsverhoging is het gevolg van de verhoging van de accijns met 13 cent alsmede van de ontwikkelingen op de internationale oliemarkt, zoals de dollarkoers.

Stena en Olau in de rode cijfers

Veerboten gewikkeld in zware zeeslag

ROTTERDAM – Stena Line, dat onder meer de veerdienst tussen Hoek van Holland en Harwich onderhoudt, is in de rode cijfers terecht gekomen. Directeur A. Vinju wil zich over de omvang van het verlies nog niet uitlaten maar de financiële averij loopt in elk geval in de miljoenen.

De concurrentie op de Noordzee is al jaren moordend. De val van het Britse pond sterling is daar nog eens over heen gekomen. Vinju, die begin dit jaar na een loopbaan in de drankwereld (onder meer Martini, Bols en Cointreau) en in de tabak (de vermaarde Davidoff-sigaar) bij Stena aan de slag ging, zegt zich trouwens nog elke dag te verbazen over de lage prijzen waarvoor de veerboten dagelijks passagiers en vracht de Noordzee overzetten.

Ook concurrent Olau die de route tussen Vlissingen en Sheerness bevaart, heeft inmiddels een verlies van zo'n 12 miljoen gulden gemeld. North Sea Ferries blijft (met diensten van Europoort en van Zeebrugge naar Hull) als enige maatschappij aan de goede kant van de streep. Ondanks verminderde vrachtinkomsten zegt deze rederij een winstgevend jaar af te sluiten.

In de strijd om passagiers en vracht hebben de drie rederijen intussen nieuwe zetten bedacht. De aanpassingen van de in 1993 honderd jaar oude verbinding tussen Hoek van Holland en Harwich lijken op het eerste gezicht het minst ver te gaan. Stena, dat in het jubileumjaar 1,3 miljoen mensen verwacht te vervoeren (1,1 miljoen in 1992), zoekt het vooral in aanpassing van de restaurant-faciliteiten aan boord (minder 'à la carte') en vergroting van belastingvrije winkels. „De passagiers blijken niet alleen sigaretten en drank te willen kopen maar ook leuke dingen, die niet zo gauw ergens anders te koop zijn."

Bij Olau bestaan plannen om de Duitse vlag, waaronder de rederij vaart, te vervangen door de Luxemburgse. De werknemers vrezen dat de onderneming de nieuwe vlag niet alleen zal gebruiken om te profiteren van aantrekkelijke belastingvoordelen, maar ook voor het aantrekken van bemanningsleden uit de Derde Wereld, die tegen lage lonen worden ingezet.

Om de financiële problemen de baas te worden, heeft Olau al eerder de per stuk 180 miljoen gulden kostende schepen aangepast. De overbodige luxe is van de veerboten nagenoeg verdwenen. Bij Olau is het à la carte-restaurant al verkleind.

North Sea Ferries gaat de slag vooral in de vrachtsector aan. Bij de werf Van der Giessen-de Noord heeft de rederij twee grote vrachtferries besteld, die in 1993 en 1994 moeten worden opgeleverd. Dit jaar boekte NSF een record aan vracht, maar de rederij zag het aantal passagiers met twee procent dalen.

Vakbondsbestuurder Kees Marges van de Vervoersbond FNV maakt zich om de toekomst van NSF geen moment zorgen. „Die zal de moordende concurrentie zeker overleven, ook al omdat North Sea Ferries een noordelijker bestemming in Engeland heeft." Meer zorgen maakt hij zich om Olau en Stena. „Die twee voeren een bikkelhard gevecht."

Europese luchtvaart reageert verschillend op prijzenslag

KLM in de tegenaanval

SCHIPHOL – De KLM is in de tegenaanval gegaan in de prijzenslag die deze week werd ontketend door de in de grote financiële moeilijkheden verkerende Duitse luchtvaartmaatschappij Lufthansa. De KLM heeft alle retourtarieven naar Duitsland verlaagd tot 189 gulden, een tientje lager dan Lufthansa berekent. Ook andere Europese luchtvaartmaatschappijen hebben de handschoen opgenomen. Alleen de Belgische maatschappij Sabena wil niet meedoen. „Geen enkele Europese luchtvaartmaatschappij heeft in 1992 winst gemaakt, met uitzondering van British Airways. Dan is zo'n prijzenoorlog uiterst onverstandig," aldus een woordvoerder van de Belgen.

Vanaf 1 januari kent de EG een open markt voor de luchtvaart. Dat geeft Europese luchtvaartmaatschappijen de mogelijkheid tot meer concurrentie, bij voorbeeld door middel van prijsverlagingen. Ook wordt het mogelijk routes te vliegen die niet beginnen of eindigen op de nationale luchthaven. Zo zou de KLM kunnen vliegen tussen Athene en Madrid, iets wat nu nog niet mag.

Lufthansa sprong als eerste maatschappij in de open markt met een enorme prijsverlaging. Voor 299 gulden kan worden gevlogen op alle bestemmingen in Europa. Het tarief is wel gebonden aan enige voorwaarden. Er moet tussen 1 en 15 januari worden geboekt en er moet voor 31 maart worden teruggevlogen.

Bovendien moet er tussen heen- en terugreis een zaterdag of zondag zitten. Door de tariefsverlaging kunnen reizigers naar Zuid-europese bestemmingen honderden guldens besparen. Zij moeten wel overstappen op een Duitse luchthaven. Lufthansa verlaagde overigens de tarieven naar de Duitse bestemmingen zelfs tot 199 gulden.

achtergrond

De Europese luchtvaartmaatschappijen reageren uiterst verschillend op de actie van Lufthansa. Het Scandinavische SAS ging het verst door dezelfde tarieven aan te bieden als Lufthansa. „Wij zijn niet blij met deze prijzenoorlog, maar we zijn er wel op voorbereid. De laatste twee jaar hebben we de kosten met twintig procent verlaagd. Wij kunnen de prijsverlaging dan ook betalen", aldus een woordvoerder van SAS. Hij betitelt de actie van Lufthansa als 'redelijk wanhopig'. „Als ik de berichten in Duitse kranten mag geloven, is Lufthansa bijna bankroet.

Volgens de SAS-woordvoerder is de prijsverlaging van Lufthansa slechts het begin. Hij trekt een vergelijking met de Verenigde Staten, waar de open markt tot enorme prijsdalingen en faillissementen van luchtvaartmaatschappijen leidde.

KLM-woordvoerder P. Wellhüner denkt dat het niet zo'n vaart zal lopen. „Het is maar een beperkte actie van Lufthansa. Je kunt de goedkope tickets maar veertien dagen boeken. Wij verwachten wel meer van dit soort acties, door het nieuwe Europa zal de luchtvaart levendiger worden. Wij zullen ook steeds alert reageren. Maar een prijzenslag analoog aan Amerika zal hier nooit ontstaan. Een prijzenslag zal nooit zulke extreme vormen aannemen. In België wordt laconiek gereageerd op de Duitse prijsverlaging. Sabena doet er niet aan mee, laat een woordvoerder weten. „Wij zijn niet van plan op korte termijn de tarieven te verlagen. De Europese luchtvaart kan een grote prijsverlaging ook niet dragen, kijk maar naar de resultaten over dit jaar.

Iedereen lijdt verlies, behalve British Airways. Wij zien het ook niet als een prijzenslag, maar meer als een promotionele actie".

beurs

Rustig

AMSTERDAM – Het Damrak heeft gisteren in het algemeen een rustig uiteinde van 1992 beleefd. Omdat op de laatste beursdag in ieder fonds een koers dient te worden opgemaakt kwamen op de lokale markt enkele vreemde capriolen voor. Los daarvan gaven enkele lokale fondsen forse koersafwijkingen naar boven te zien die waren toe te schrijven aan bedrijfsberichten. Dit gold vor Goudsmit en Begemann. De algemene stemming was eerst aan de zwakke kant, maar late aankopen gaven de markt nog een beetje lucht, zodat het slot er niet zo deprimerend uitzag.

Bij kalme handel kwam de EOE-index 0,61 punt lager uit op 285,84. De algemene stemmingsindex verliet de markt 0,2 punt lager op 106,30 na een aanvankelijk verlies van 0,9 punt. De aandelenomzet kwam op een miljard gulden uit, maar het overgrote deel hiervan kwam voor rekening van beleggingsfondsen. Alleen in fondsen van de Robeco-familie ging er al meer dan een half miljard om. De obligatie-omzet was f 950 miljoen en daar ging de handel gepaard met een zeer vriendelijke stemming. De staatsleningen gaven winsten van gemiddeld 0,3 punt te zien.

Daf slaagde erin een verlies van f 0,60 te beperken in een dubbeltje achteruitgang op f 8,80. Van de internationals verloor Unilever f 1,40 op f 190,10. KLM was f 0,40 lager op f 24,10 en Philips werd f 0,30 goedkoper op 19,60. Hoogovens liet f 0,80 liggen op f 23. Vast lag daarentegen Fokker met f 0,90 vooruitgang op f 15,50. Hunter Douglas smaakte het genoegen f 1,70 vooruit te mogen naar f 42,70. Het havenfonds Van Ommeren liep f 1,10 vooruit naar f 34,70. De papierfondsen waren ook beter. KNP klom f 0,80 naar f 28,60, Bührmann mocht f 0,70 omhoog naar f 28,50 en VRG boekte f 0,40 bij op f 22,40.

Hoofdfondsen

Hoofdfondsen	v.k.	s.k.
ABN Amro	51,00	50,80
ABN Amro A.in F.	79,00	79,00
ABN Amro Obl.Gr.f.	191,30	191,50
Aegon	75,90f	75,20e
Ahold	88,30	87,80
Akzo	139,90	140,10
Alrenta	204,40	205,00
Amev cert.	60,30	60,00
Bols cert.	41,60	41,30
Bührm.Tet. c.	27,80	28,40
CSM cert.	100,80	101,20
DAF	8,90	8,80
Dordtsche Petr.	136,30	135,60
DSM	75,70	75,40
Elsevier cert.	121,00	120,60
Fokker cert.	14,60	15,50
Gist-Broc. cert.	33,50	33,50
Heineken	172,60	172,00
Hoogovens nrc	23,80	23,00
Hunter Douglas	41,00	42,70
Int.Müller	52,80	51,00
Int.Ned.Gr. c.	54,40	54,60
KLM	24,50	24,10
Kon. KNP	27,80	28,60
Kon. Olie	147,80	147,80
Nedlloyd	31,90	31,70
Océ-v.d.Gr.	41,00	41,00
Pakhoed cert.	35,80	35,80
Philips	19,90	19,60
Polygram	44,90	44,90
Robeco	98,70	98,50
Rodamco	45,90	47,30
Rolinco	97,70	97,50
Rorento	80,10	80,00
Stork	26,40	26,60
Unilever cert.	191,50	190,10
Van Ommeren nrc	33,60	34,70
Ver.Bezit VNU	89,20	87,70
Wessanen cert.	99,30	99,10
Wolters-Kluwer	82,50	81,50

Avondkoersen Amsterdam

Akzo 139,80 (140,10)
KLM 24,30-24,60 (24,10)
Kon.Olie 147,80 (147,80)
Philips 19,60-19,70 (19,60)
Unilever 190,10 (190,10)

Binnenl. aandelen

Aalberts Ind	40,30	40,30
ABN AmroHld.prf.	6,26	6,23
ACF-Holding c.	33,50	34,50
Ahrend Groep c.	94,00	92,50
Asd Options Tr.	8,90	8,50
Asd. Rubber	2,25e	2,30
Ant. Verff.	400,00	400,00b
Atag Hold. cert	104,50	104,50
Athlon Groep	37,90	37,90
Athlon Groep nrc	39,20	39,20
Aut.Ind.R'dam	56,00	56,00
BAM Groep	75,00	75,00
Batenburg	149,00	148,00
Beers	109,50	108,50
Begemann Groep	80,00	83,50
Belindo	307,00	304,50
Berkel's Patent	0,35	0,35
Blydenst.-Will.	27,50	28,50
Boer Boekh. Kon.	21,10	23,00
Boer De Winkelb.	61,70	61,30
Borsumy Wehry	52,00	52,00
Boskalis Westm.	26,00	25,80
Boskalis pref.	26,00	25,80
Braat Beheer	29,60	30,00
Breevast	14,60	14,60
Burgman-Heybroek	2450,00	1200,00
Calvé-Delft pref	800,00	800,00
Calvé-Delft cert	1195,00	1185,00
Cindu Intern.	120,50	120,50
Claimindo	298,50	299,50
Content Beheer	21,80	21,80
Credit LBN	23,00	23,00
Crown v.G. cert.	111,00	115,00
CSM	100,20	100,20
DAF cert.	6,40	6,40
Delft Instrum.	14,40	14,40
Desseaux	104,30	105,00
Dorp-Groep	37,10	37,10
Draka Holding	22,50	23,50
Econosto	20,40	20,30e
EMBA	169,00	115,00
Eriks Holding	66,50	66,50
Flexovit Int.	48,00	50,50
GTI-Holding	189,80	189,00
Hagemeyer	121,70	121,00
HAL Trust B	13,20	13,00
HAL Trust Unit	13,40	12,80
HBG	182,00	182,50
Heineken Hold.	148,00	149,00
Hes Beheer c	14,20	13,00
Hoek's Mach.	53,00	54,00
Holl.Sea S.	0,34	0,38
Holl. Ind. Mij	35,80	34,50
Hoop Eff.bank	7,40	7,30
Hunter D.pref.	2,15	2,20
IHC Caland	86,30	86,50
Kas-Associatie	28,00	28,40
Kempen & Co	7,70	7,20
Klene Holding	94,50	91,00
Kondor Wessels	30,20	29,80
KBB	57,00	60,00
Kon. Sphinx	42,90	43,00
Koppelpoort	332,00	337,50
Krasnapolsky	193,00	193,00
Landré & Gl.	47,30	47,30
Macintosh	28,50	29,00
Maxwell Petr.	117,00	116,80
Moeara Enim	1199,00	1202,00
M.Enim OB-cert.	15800,00	15700,00
Moolen Holding	24,60	24,60
Mulder Boskoop	40,10	40,10
Multihouse	2,50	2,60b
Naeff	470,00	470,00a
NAGRON	59,40	58,00
NIB	725,00	720,00
NBM-Amstelland	7,40	7,40
NEDAP	29,90	29,90
NKF Holding	108,10	108,10
Ned.Part.Mij	54,00	54,50
Ned.Springst.	7150,00	7150,00
Norit	16,00	15,90
Nutricia GB	109,50	108,50
Nutricia VB	115,00	115,00
Nijv.-Ten Cate	69,30	69,00
Omnium Europe	8,50b	4,00a
OPG cert.	30,00	30,50
Orco Bank cert.	74,00	74,00
OTRA	232,00	232,00
Palthe	29,00	27,20
philips div'93	18,50	19,40
Pirelli Tyre	13,10	13,00
Polynorm	138,00	137,80
Porcel. Fles	138,00	137,00
Randstad	46,00	46,00
Reesink	73,50	73,50
Samas Groep	27,00	26,60
Sarakreek	13,80	13,80
Schuitema	1675,00	1675,00
Schuttersveld	31,50	32,00
Smit Intern.	20,40	20,00
St.Bankiers c.	13,50	13,30
Stad Rotterdam c	40,40	39,80
Telegraaf De	92,00	92,00
Textielgr.Twente	84,50	86,00
Tulip Computers	10,30	11,00
Tw.Kabel Holding	115,00	115,00
Ubbink	65,00	65,00
Union	46,70	48,00
Un.Dutch Group	0,45	0,45
Vereenigde Glas	510,00b	516,00
Verto cert.	16,00	13,80
Volker Stevin	44,50	45,80
Volmac	13,30	13,00
Vredestein	14,00	14,00
VRG-Groep	22,00	22,40
Wegener	67,00	66,00
West Invest F.	7,70	6,00
West Inv.F. wb	100,00	90,00a
Wolters Kluwer	326,00	325,00
Wyers	19,90	19,90

Beleggingsinstellingen

ABN Amro Aand.F.	82,80	82,70
ABN Amro Albefo	51,10	51,20
ABN Amro Amer.F.	72,40	72,00
ABN Amro Eur. F.	68,80	67,90
ABN Amro Far EF.	51,40	50,20
ABN Amro Liq.Gf.	170,00	170,10
ABN Amro Neth.F.	83,40	83,90
ABN Amro rent.div	151,30	151,40
Aegon Aandelenf.	35,20	35,20
Aegon Spaarplus	5,05	5,05
Aldollar BF $	28,50	28,70
Alg.Fondsenbez.	230,00	232,00
Alliance Fund	10,30	10,30
Amro North Am.F.	69,80	69,00
Amvabel	87,50	89,30
Asian Tigers F.	69,40	69,20
Asian Select. F.	65,00	64,90
Austro Hung. F.	3,85	3,85
Beleg.f. Ned.	63,60	63,70
Bemco RentSel.	59,40	59,40
Bever Belegg.	2,80	2,80
CLN Obl. Div. F.	112,40	112,60
CLN Obl.Waardef.	120,70	121,00
Delta Lloyd Inv.	25,00	25,60
DP America Gr.F.	37,00	37,00
EGF Investm.	107,70	108,00
EMF Rentefonds	78,00	78,20
Eng-Holl.Bel.T1	10,00	10,00
Envir.Growth F.	42,50	43,50
Esmeralda part.	33,80	33,80
Eur.Ass. Trust	5,60	5,30
EMS Growth Fund	99,40	99,20
EMS Income Fund	96,20	96,00
EMS Offsh. Fund	96,70	96,60
EOE Index Fnd	309,00	306,00
Euro Growth Fund	41,00	41,30
Euro Spain Fund	5,60	6,30
Far East Sel.F.	52,30	52,80
Gim Global	52,00	52,40
Groeigarant	1,32	1,31
Holland Fund	66,50	67,70
Holl. Eur. Fund	47,90	47,90
Holl. Obl.Fonds	127,00	127,10
Holl. Pac. Fund	91,50	92,50
Holl. Sel.Fonds	83,90	83,90
ING Bnk Dutch Fnd	44,90	44,80
ING Bnk Geldm.Fnd	57,00	57,02
ING Bnk Glob.Fund	46,00	46,60
ING Bnk Oblig.Fnd	36,00	36,10
ING Bnk Spaard.F.	102,66	102,68
ING Bnk Rentegr.F	125,10	125,20
ING Bnk Vastg.Fnd	31,80	31,80
Innovest	42,50f	43,00
Interbonds	538,00	540,00
Intereffekt 500	24,00	24,20
Intereffekt wt	39,50	37,80
Investa part.	62,70	63,20
IS Himal.Fund $	6,50	6,50
Jade Fonds	148,30	148,30
Japan Fund	15,40	15,50
Jap.Ind.Alpha F.	5900,00	6100,00
Jap.Sect.Rat.Yen	4840,00	5100,00
Korea Pac.Tr. $	7,50	7,50
Liquirent	51,05	51,05
Mal.Capital F.$	11,00	11,00
Mees Obl.Div.F.	121,40	121,60
Mexico Income F.	22,00	17,50a
MK Int.Ventures	9,50	10,00
Mondibel	73,80	74,30
Nat.Res.Fund	60,80	60,80
Nedufo A	113,50a	112,00a
Nedufo B	122,00	122,00
Nevas	42,50	43,50
Nevas 17 cumpref.	43,30	43,40
New Asia Fund	5,60	5,60
Nomura Warr. F.	0,26	0,25
Obam, Belegg.	261,30	260,60
OAMF Rentefonds	14,10	14,15
Orange Fund	18,90	19,00
Pac.Dimensions	85,50	86,70
Pac.Prop.Sec.F.	28,00	27,80
Pierson Rente	120,30	120,50
Postb.Aand.f.	50,60	50,70
Postb.Belegg.f.	58,50	58,60
Postb.Verm.gr.f.	57,80	57,90
Rentalent Bel.	161,90	162,00
Rentotaal NV	37,50	37,50
RG America F.	115,00	114,50
RG Divirent F.	50,80	50,90
RG Europe F.	97,00	96,50
RG Florente	121,30	121,30
RG Pacific F.	93,50	92,50
RG SP Groen	57,50	57,60
RG SP Blauw	55,20	55,20
RG SP Geel	51,00	51,10
Rodin Prop.$	84,00	90,00
Rolinco cum.p	82,00	82,00
Schrod.Int.Pr.F	25,40	25,70
Sci/Tech $	12,80	12,00
Suez Liq.Grf.	188,90	189,00
Technology Fund	16,70	17,00
Tokyo Pac.Hold.	175,00	170,00
Trans Eur.Fund	76,00	76,80
Transpac.F.	252,00	250,00
Uni-Invest	17,30	17,60
Unico Inv.Fund	74,50	74,50
Unifonds DM	27,10	27,10
Vaste Waard.Ned	49,50	49,00
Vast Ned	95,70	96,70
VIB NV	54,50	54,90
VSB Mix Fund	51,70	51,80
VSB Obl.Gr.f.	105,80	106,00
VSB Rente Fonds	111,80	111,80
WBO Intern.	67,30	68,00
Wereldhave NV	78,70	78,50
Yen Value Fund	75,00	75,00
ZOM Florida F.$	21,00	24,00b

Parallelmarkt

Alanheri	26,40	26,50
ABF	111,80	111,80
Austria Global	1031,00	1031,00
Berghuizer Papier	29,00	29,00
Biogrond Belegg.	10,90	10,90
Comm.Obl.F.1	95,50	95,50
Comm.Obl.F.2	95,30	95,30
Comm.Obl.F.3	95,60	95,60
De Drie Electr.	11,00	10,10
Delta Ll.Dollarf.	66,30	66,80
Delta Lloyd ECU	56,70	56,80
Delta Lloyd Mix	61,40	61,50
Delta Lloyd Rent	61,60	61,60
Dico Intern.	54,80	56,80
DOCdata	3,20	3,20
Dutch Take Ov.T.	38,70	38,80
Ehco-KLM kleding	37,50	37,50
E&L Belegg.1	69,60	69,50
E&L Belegg.2	76,20	76,20
E&L Belegg.3	110,50	110,60
E&L Belegg.4	79,20	79,20
E&L Kap.Rente F.	112,20	112,30
German City Est.	24,00	24,50
Gouda Vuurvast	44,50	44,50
Helvoet Holding	36,10	36,10
Holland Colours	50,00	51,00
Inter/View Eur.	4,00	4,00
Kühne+Heitz	27,50	27,50
Management Share	2,50	2,50
Ohra Aand.F.	52,90	52,80
Ohra Liq.GrF.	50,70	50,70
Ohra Obl.Df.	52,10	52,10
Ohra Obl.Grf	51,90	51,90
Ohra Totaal F.	52,20	52,20
Pan Pac. Winkel	10,30	10,30
Pie Medical	4,40	4,40
Simac Techniek	10,20	10,20
Suez Gr.Fund	52,50	52,40
Vilenzo Int.	14,30	15,30
Wereldhave	3,60	4,00
Wolff	47,00	44,00a

Parallel top-15

Besouw, van	27,00a	25,00
Free Record Shop	14,80	14,80
Geld. Papier c.	60,30	60,30
Groenendijk	25,50	25,50
Grontmij	46,10	47,00
LCI Comput.Gr.	2,60	2,80
Melle, van nrc	54,60	54,80
Nedcon Groep	49,00	49,00
Nedschroef	51,30	51,50
Neways Electr.	4,70	4,90
Ordina Beheer	12,30	12,50
P & C Groep	77,20	77,20
Sligro Beheer	52,50	52,50
Welna	34,60	34,60
Weweler	18,40	18,40

Wall Street

allied signal	61 3/8	60 7/8
amer.brands	40 3/4	40 5/8
amer.tel.tel	52 1/4	52
amoco corp	50 1/8	49 7/8
asarco inc.	24 1/2	24 5/8
bethl. steel	16 3/8	16
boeing co	39 5/8	39 1/2
can.pacific	12 1/4	12 3/4
chevron	69 3/8	69 5/8
chiquita	16 1/2	17 1/8
chrysler	32 7/8	32 5/8
citicorp	20 3/4	21 5/8
cons.edison	32 3/4	32 3/4
digit.equipm.	33 1/2	33 1/2
dupont nemours	48	48 1/4
eastman kodak	40 3/8	40 3/8
exxon corp	61 1/2	61 3/8
ford motor	42 3/8	43 1/2
gen. electric	86 1/4	86 5/8
gen. motors	32 1/2	32 3/8
goodyear	67 5/8	68 7/8
hewlett-pack.	69 1/8	69 7/8
int. bus.mach.	49 3/4	50 1/8
int. tel.tel.	71 1/2	71 1/2
klm airlines	13 3/4	13 7/8
mcdonnell	46 3/4	48 1/8
merck co.	44 1/8	44
mobil oil	62 1/2	62 5/8
penn central	24 3/4	24 3/4
philips	10 3/4	10 7/8
primerica	48 1/2	48 3/4
royal dutch	81 1/2	81 5/8
sears roebuck	45 5/8	45 3/4
sfe-south.pac.	13	13
texaco inc.	59 1/4	59 5/8
united techn.	47 5/8	48 3/8
westinghouse	12 5/8	12 7/8
whitman corp	14 7/8	14 7/8
woolworth	31 5/8	32 1/4

Advieskoersen

amerik.dollar	1,750	1,870
austr.dollar	1,17	1,29
belg.frank (100)	5,30	5,60
canad.dollar	1,370	1,490
deense kroon (100)	27,60	30,10
duitse mark (100)	109,70	113,70
engelse pond	2,60	2,85
finse mark (100)	32,90	35,40
franse frank (100)	31,25	34,00
griekse dr. (100)	0,74	0,94
ierse pond	2,80	3,05
ital.lire (10.000)	11,40	13,10
jap.yen (10.000)	142,00	148,00
noorse kroon (100)	24,75	27,25
oost.schill. (100)	15,70	16,20
port.escudo (100)	1,14	1,32
spaanse pes. (100)	1,47	1.67
turkse lira (100)	0,0170	0.0260
zweedse kr. (100)	24.10	26,60
zwits.fr. (100)	121,25	125,75

Wisselmarkt

amerik.dollar	1,81435-1,81685
antill.gulden	0,9995-1,0295
austr.dollar	1,2463-1,2563
belg.frank (100)	5,4665-5,4715
canad.dollar	1,43075-1,43325
deense kroon (100)	29,055-29,105
duitse mark (100)	112,3300-112,3800
engelse pond	2,7445-2,7495
franse frank (100)	32,950-33,000
grjekse dr. (100)	0,7950-0,8950
hongk.dollar (100)	23,1750-23,4250
ierse pond	2,9545-2,9645
ital.lire (10.000)	12,320-12,370
jap.yen (10.000)	145,665-145,765
nwzeel.dollar	0,9273-0,9373
noorse kroon (100)	26,195-26,245
oostenr.sch. (100)	15,9650-15,9750
port. escudos (100)	1,2250-1,2650
spaanse pes. (100)	1,5790-1,5890
surin.gulden	0,9970-1,0370
zweedse kr. (100)	25,705-25,755
zwits.frank (100)	124,415-124,465
e.c.u.	2,1895-2,1945

Index Amsterdam

CBS-koersindex(1983=100)

algemeen	198,40	198,00
id excl.kon.olie	189,80	189,20
internationals	200,70	200,20
lokale ondernem.	197,70	197,40
id financieel	160,10	159,50
id niet-financ.	234,70	234,80

CBS-herbeleggingsindex (1983=100

algemeen	294,80	294,20
id excl.kon.olie	264,60	263,80
internationals	311,30	310,50
lokale ondernem.	276,30	276,00
id financieel	251,80	250,90
id niet-financ.	306,70	306,80

CBS-stemmingsindex (1990=100)

algemeen	106,50	106,30
internation	112,40	111,60
lokaal	105,20	105,20
fin.instell	143,00	142,40
niet-financ	98,90	98,90
industrie	108,00	108,30
transp/opsl	92,30	92,70

Goud en zilver

Tot 4 januari 1993 zal de goud-en zilvermarkt gesloten blijven.

Dow Jones

Industrie 3321,09

+ 10,25

OPTIEBEURS

	serie		omzet	v.k.	s.k.
abn amro	c jul	50,00	522	3,00	3,00
abn amro	c j95	45,00	180	7,70	7,70
akzo	c o96	120,00	210	31,00a	31,00
daf	c apr	7,50	139	2,20	2,20
daf	p jul	7,50	149	2,00	1,70
d/fl	c jan	180.00	624	3,75	3,40
d/fl	c mrt	190,00	132	2,80	2,40
d/fl	p jan	180,00	294	1,30	1,50
dsm	p apr	70,00	183	2,40	2,10
els	c apr	110,00	350	14,50a	14,50a
eoe	c jan	285,00	257	4,00b	3,40
eoe	c jan	290,00	525	1,80	1,50
eoe	c mrt	290,00	320	7,30	7,20
eoe	p jan	275,00	1082	0,50	0,50
eoe	p jan	280,00	470	1,00	1,10
eoe	p jan	285,00	982	2,30	2,40
eoe	p jan	290,00	878	5,00	5,50
eoe	p feb	290,00	499	6,40	6,80a
ing	c jan	47,50	127	7,10	7,30
ing	c jan	55.00	212	0,70	0,60
ing	c apr	52,50	141	3,80	3,80
ing	c apr	55,00	323	2,00	2,00
ing	c jul	52,50	136	3,80	3,80
ing	c j94	47,80	153	7,70	7,80
ing	c j95	47,50	167	8,80	8,80
klm	p o97	25,00	141	5,00	5,10
nll	c mei	102,00	1530	1,30	1,40
nll	p mei	101,00	1250	1,50a	1,20
nll	p aug	102,00	260	1,90	1,70
nlv	c mei	105,00	257	3,10	3,30
nlv	p mei	107,00	250	1,00a	0,60
phil	c jan	20,00	259	0,60	0,60
phil	c apr	20,00	248	1,80	1,70
phil	c apr	27,50	856	0,20	0,20
phil	c okt	30,00	226	0,50	0,50
phil	c o95	20,00	157	5,90	5,60
phil	c o96	35,00	140	2,10	2,10
phil	p jan	17,50	210	0,10	0,20
phil	p jan	20,00	1387	1,00a	0,90
phil	p o95	20,00	187	3,40	3,50
olie	c jan	150,00	246	1,10	0,80
olie	c okt	115,00	152	35,90	35,70b
olie	c o94	145,00	145	15,30	15,50
olie	p jan	150,00	175	2,80	2,90
olie	p apr	145,00	315	2,10	2,20
top5	c jan	520,00	281	5,30	4,40
top5	p jan	510,00	159	2,40	2,50b
top5	p jan	520,00	150	5,50	6,40b
unil	c jan	190,00	188	3,50	2,70a
unil	p jan	190,00	129	1,50	2,00b

a = laten	g = bieden + ex-div.
b = bieden	h = laten + ex-div.
c = ex-claim	k = gedaan + h
d = ex-dividend	l = gedaan + g
e = gedaan + bieden	vk = slotkoers vorige dag
f = gedaan + laten	sk = slotkoers gisteren

OOK IN 1993 WEER TOT UW DIENST

Amstenrade

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.
Caravanimport Feijts
Hoofdstraat 84, Amstenrade. Tel. 04492-1860
De zaak met de grootste keus en de blijvende service.

Beek

TRAITEUR
Gelissen
BEEK
Tel.: 046-371994
Fax.: 046-377800
Maastrichterlaan 122, Beek
Verzorging van:
diners, party's, recepties, hors d'oeuvres, koude buffetten
Wij wensen onze klanten, vrienden en bekenden een voorspoedig 1993.

CHINEES-INDISCH RESTAURANT
Lotus
Markt 12, Beek L. Tel. 046-374218
Wij wensen onze vrienden, klanten en bekenden een zalig en voorspoedig nieuwjaar toe.
Dagelijks geopend van 11.30 tot 23.00 uur. Zaterdags en zondags van 11.30 tot 23.45 uur.
Oudejaarsdag tot 21.00 uur open

Bers en Terblijt

Cerfontaine
Rijksweg 5, 6325 PE Berg en Terblijt
Tel.: 04406 - 40082
transport
wenst iedereen een voorspoedig 1993

Brunssum

TAXI BRUNNA
4- en 7-pers. taxi, 8-pers. minibustaxi, rolstoelvervoer en groepsvervoer.
Dag en nacht.
De nieuwste Mercedes-bruidswagens; ook oldtimers en touringcars
Maastrichterstraat 155, Brunssum.
Tel.: 045-257777
Wenst al zijn cliëntèle, vrienden en kennissen en medewerkers een zalig kerstfeest en een voorspoedig 1993.

Bakkerij Smeets en medewerkers
Rampenerstraat 58, Brunssum
danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een
Gelukkig en voorspoedig 1993

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen cliëntele, vrienden en bekenden een voorspoedig nieuwjaar.
Slagerij L. Huben
Kerkstraat 79
Brunssum
Tel. 045-252733

Schildersbedrijf Math. Voots b.v.
en Voots kunststofverwerking b.v.
Haefland 9, 6441 PA Brunssum, Telefoon 045-253783.
wensen, cliëntèle, vrienden en kennissen een voorspoedig 1993

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.
HOEVENAARS ASSURANTIËN BV
Verzekeringen - Financieringen
Postbus 34, 6440 AA Brunssum
telefoon 045-252109
nvat lid

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.
HAN VAN SINTMAARTENSDIJK AUTO'S
Trichterweg 109, Brunssum
Tel. 045-229080

Meer service bij...
Smeets REISBURO · TRAVEL AGENCY
RUMPENERSTR. 3 - 6443 CA BRUNSSUM - TEL. 045-252878
Wij wensen al onze cliënten een heel voorspoedig 1993

Bunde

AUTOMOBIELBEDRIJF
Nic Nijsten B.V.
Sportlaan 22, Bunde
gem. Meerssen
telefoon (043) 641644-641761
wenst iedereen een voorspoedig en gelukkig nieuwjaar
Audi

Cadier en Keer

Een gelukkig en zeer voorspoedig nieuwjaar wenst u
Timmerbedrijf
A.G. Schreurs en zoon
Limburgiastraat 123, Cadier en Keer
Telefoon 04407-1339

Een voorspoedig nieuwjaar wenst u
Assurantiekantoor J. NELISSEN
Limburgerstraat 125, 6267 CC Cadier en Keer. Tel. 04407-1594
Adviesbureau verzekeringen financieringen, hypotheken

Elsloo

Auto- en schadebedrijf
John Dohmen
Schutterstraat 2, Elsloo
tel. 046-374732
wenst alle klanten, vrienden en bekenden het allerbeste in 1993.

Eijsden

Wij wensen u een voorspoedig nieuwjaar
J. BESSEMS-PLOEMEN
wenst cliëntèle, familie en bekenden een gelukkig nieuwjaar.

Eygelshoven

Wij wensen onze cliëntèle, familie en bekenden allen een
ZALIG EN VOORSPOEDIG NIEUWJAAR
GEBR. GELISSEN B.V.
transportbedrijf, containerverhuur levering zand, grind en bouwblokken
Molenweg 41, Eygelshoven
tel. 045-351365
Mareweg 15, Schimmert
tel. 04404-1724

Eys

Electro techniek
CONJAERTS b.v.
wenst haar clientèle een gelukkig nieuwjaar.
6287 HE Eys - Grachtstraat 11A, tel. 04451-1441

Geleen

AUTORIJSCHOOL
Gerrit Geelen
Erkend B.O.V.A.G.
Wenst al zijn leerlingen, oud-leerlingen, examinators, vrienden, familie en bekenden een zalig en voorspoedig nieuwjaar.

Mireille Timmers
Ron Bakkers
Ton Schmeitz
Rien Breuls
BSB ASSURANTIËN
Mauritslaan 105, 6161 HT Geleen
Tel.: 046-744844
Met onze dank voor de prettige relatie gedurende het afgelopen jaar wensen wij u prettige kerstdagen en een gelukkig nieuwjaar

ten Veen naamplatenfabriek graveerindustrie zeefdrukkerij
een gelukkig en voorspoedig 1993
industrieweg 15, 6163 ah geleen, tel. 046-741414

GARAGE GENE PETERS
- APK alle merken
- SCHADETAXATIES
- SERVICE
+ ONDERHOUD
Gespecialiseerd in BMW
GELEEN

BRUNICO B.V.
Helweg … Tel. 046-…
WENST ALLE RELATIES EEN VOORSPOEDIG 1993

Caessens Assurantiën
Uw bekend adres voor al uw verzekeringen
Rijksweg Zuid 195, Geleen.
Tel. 046-750047
dankt alle cliëntèle voor het genoten vertrouwen en wenst u een voorspoedig nieuwjaar

Aannemingsbedrijf van grond- en kabelwerken
P.H. Brandts en Zonen B.V.
Helweg 4, 6161 DA Geleen. Tel. 046-742493
WENST ALLE RELATIES EEN VOORSPOEDIG 1993

Wij wensen u allen een voorspoedig 1993
Eussen
brood en banket, chocolaterie
Pieterstraat 3, tel. 046-741724
6166 AN Geleen

Taxi Centrale B.V.
DAG- EN NACHTSERVICE
Hofdwarsweg 5
6161 DE Geleen
Wij wensen al onze klanten, familie, vrienden en bekenden een gelukkig en voorspoedig nieuwjaar.
A-TAX
046-749000

Geulle

Transportbedrijf
Gebr. Tummers
Aan de Maas 14-16, 6243 NA Geulle
tel. 043-641357, b.g.g. 646556
Wij danken voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.

Gebr. Bollen
ramen en deuren
Broekhoven 1, Geulle
Wij wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.

Complete woninginrichting
COEN VISSERS
Hulserstraat 83, Geulle
tel. 043-641308
wenst zijn vrienden en cliëntèle
GELUKKIG NIEUWJAAR

RALON CARAVAN-IMP.
José en Wiel Ramakers
Brommelen 58ᴬ, Geulle
043-645079
Tevens: STACARAVANS
Zalig nieuwjaar, familie, vrienden en begunstigers

Gronsveld

INTERNATIONAAL HANDELS- EN TRANSPORTBEDRIJF
DE ZWART B.V.
Julianalaan 58-60 Gronsveld
Aan al onze relaties onze hartelijke dank voor het genoten vertrouwen dat wij van hen mochten ontvangen in het afgelopen jaar 1992. Wij wensen onze vrienden en relaties een voorspoedig en gelukkig 1993.

… wij van hen mochten … afgelopen jaar.
Wij wensen onze vrienden en relaties een voorspoedig en gelukkig 1993.
coninx
Rijksweg … Gronsveld. Tel. 04408-1960

Gebr. P. en H. Schrijnemaekers
Oliehandel
Stationsstraat 75, Gronsveld,
tel. 04408-1225/1239
wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.

Heerlen

Een gelukkig en gezond 1993
Restaurant Jugoslavija
Dautzenbergstr. 21, Heerlen
045-714273

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.
Bloemenmagazijn
Corn. Koster
Akerstraat 40-42, Heerlen
telefoon 045-714153

Hout- en bouwmaterialenhandel
H.J. Franck b.v.
Willemstraat 66,
6412 AT Heerlen.
tel. 045-724444
Voor het vertrouwen dat u ons in 1992 schonk, zeggen wij u van harte dank.

Wij wensen u een zalig nieuwjaar
"A" DENT
Tandprothetische …
Vervaardiging van volledige kunstgebitten
Reparaties klaar terwijl u wacht
Na tel. afspraak
Nobelstraat 32 b - 6411 EN Heerlen - Telefoon 045-714…

Pianohandel
LAVEN
Dr. Poelsstraat 16, Heerlen
wenst zijn cliëntèle een voorspoedig nieuwjaar

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993
Fa. K. STIENSTRA en ZN.
wedstrijd…, … - laarzen enz.
Wagenaar… 21, Palemig-Heerlen
Telefoon 045-722334

DIERENKLINIEK HAGENBECK
Wij bedanken al onze viervoetige en gevederde cliëntèle en hun baasjes voor het in ons gestelde vertrouwen
en wensen u een gelukkig nieuwjaar.
De directie en alle medewerkers van Dierenkliniek Hagenbeck
Heideveldweg 8, Heerlen
045-225090

ROVER
Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.
Autobedrijf Bait b.v.
Kasteellaan 1, Heerlen
Tel. 045-721541

Nobelstr. 1, Heerlen
045-717183
wenst iedereen een gelukkig 1993 toe.

een voorspoedig 1993
ROTAN

Sieben bv
bouw - afbouwmaterialen
Schelsberg 94 - Heerlen
Wij wensen u een gelukkig 1993

Wij danken onze cliëntèle voor het in ons gestelde vertrouwen in 1992 en hopen dat wij in 1993 ook weer op hun vertrouwen mogen rekenen. Verder wensen wij iedereen een voorspoedig nieuwjaar.
Heerlen - Sittard - Maastricht

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.
H. WANTE
Gas en water, technisch installatie- en onderhoudsbedrijf
Palemigerstraat 65, 6415 RS Heerlen

Wij danken onze cliënten voor het in ons gestelde vertrouwen en wensen u een zalig en voorspoedig 1993.
Restaurant Twiny
Promenade 140 Heerlen
Tel. 045-715204

Bier en een Jonge.

22.30 Ned. 3

Limburgs dagblad voor oostelijk zuidlimburg

Donderdag 31 december 1992 • Pagina 13

HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN. CHEF EDITIEREDACTIE: WIM DRAGSTRA HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE, MARKT 42, TEL. 045-452932; 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363.

Staatsloten nog onderweg

GELEEN – Veel meedingers naar de hoofdprijs van drie miljoen gulden in de Staatsloterij zullen vanavond waarschijnlijk met minder plezier naar de groots opgezette tv-show rond de oudejaarstrekking kijken dan ze hadden verwacht. Het gaat om waarschijnlijk vele honderden mensen die de afgelopen weken een lot kochten via bank- of girorekening, maar hun eigen genummerd exemplaar nog steeds niet hebben ontvangen.

De vraag waarom met de vele wenskaarten de loten nog steeds niet waren bezorgd, bleef tot vandaag onbeantwoord. Ook voor omroep Veronica in Hilversum, die de show vanavond op Nederland 2 uitzendt. „Wij worden al dagen gebeld door tientallen mensen die informeren naar hun Staatslot. Op onze beurt proberen wij weer contact te krijgen met de Staatsloterij in Den Haag, maar die organisatie is al drie dagen onbereikbaar,". zegt een woordvoerster van Veronica die vermoedt dat de lijnen voortdurend overbezet zijn.

Ze benadrukt dat Veronica enkel de show uitzendt en dat de omroep zelf helemaal niets van doen heeft met de loterij. Deze wordt georganiseerd door de Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij in Den Haag.

Ook de dienst inlichtingen over telefoonnummers van de PTT werd deze week overspoeld met verzoeken om het telefoonnummer van de loterijstichting, zo liet een van de medewerksters weten. Een inwoonster van Stein belde gisteren zowat de hele dag, maar vergeefs. Aan de andere kant van de lijn in Den Haag klonk enkel de bezettoon.

Bokser Vanderlijde krijgt legpenning Sittard in maart

Van onze verslaggever

SITTARD – De Sittardse bokser Arnold Vanderlijde krijgt op 12 maart 1993 de zilveren legpenning van de gemeente Sittard. Die eer valt hem, beter laat dan nooit, te beurt voor de zilveren medaille, die hij bij de Olympische Spelen in Barcelona, in de zomer van '92, in de wacht sleepte.

Het uitgestelde eerbetoon valt nu in het kader van de viering van Sittard 750 jaar stad. Vanderlijde krijgt de penning tijdens een sportgala annex verkiezing van de Sittardse sportman, -vrouw, en -team van het jaar.

Direct toen de bokser met zijn medaille uit Barcelona terugkeerde, werd hij door zijn wijkgenoten in Ophoven verrast met een spontaan welkomstfeestje in een met vlaggetjes versierde straat.

De gemeente kon de bokser niet bereiken, omdat hij aansluitend aan de Spelen op vakantie ging. Daarna was een huldiging te laat, vond de anders zo bescheiden Vanderlijde. „Ik ga dan niet meer in een koets door de stad rijden. Dan denken de mensen: wat doet hij daar nou?"

De gemeente stelde steeds dat ze maar niet met haar stadgenoot in contact kon komen. De Sittardse bokser was dan wel enkele dagen na zijn terugkomst in Sittard weer regelmatig afwezig, „maar de gemeente had me best kunnen vinden," lacht Vanderlijde.

Overigens stoort het feit dat de eer hem verlaat te beurt valt Vanderlijde niet. „Het is zo ook prima." Arnold vindt het nu beter in het jubileumjaar onderscheiden te worden, liefst bij een passende (sport)gelegenheid.

„Maart is een prima tijd voor die onderscheiding. Tegen die tijd heb ik de zaken voor mezelf op een rijtje gezet." Vanderlijde heeft voor zichzelf een rustperiode ingelast, en weet niet of hij nog ooit in de ring zal stappen. Naast zijn werk als public relations-manager bij een Sittards bedrijf voor sportartikelen volgt de bokser een opleiding sportmanagement. Na afsluiting daarvan wil hij zich meer gaan toeleggen op promotiewerk, de organisatie van evenementen en het begeleiden van topsporters.

Anti-tankwagens worden verscheept

EYGELSHOVEN – 79 anti-tankwagens hebben gisteren per spoor het materieeldepot in Eygelshoven verlaten. De voertuigen zijn zogeheten ITV-M901's die verouderd zijn. Een woordvoerder van het depot zegt dat deze voertuigen van 13000 kilo, overbodig zijn geworden en terug gaan naar de Verenigde Staten. Ze worden verscheept via Antwerpen. Eerder dit jaar hebben ongeveer honderd verouderde tanks het depot reeds verlaten en volgend jaar zullen nog enkele zendingen met overbodig materieel volgen. Er komen geen nieuwe voertuigen voor in de plaats. De zendingen hebben geen consequenties voor het personeel, zo laat de woordvoerder weten.

Jongen schiet met vuurpijl op agent

MAASTRICHT – Een 14-jarige jongen heeft met een vuurpijl op een agent geschoten in de Niels Bohrstraat in Maastricht. De politie heeft de jongen aangehouden en procesverbaal tegen hem opgemaakt. De patrouille werd naar de straat gestuurd omdat daar een groepje jongeren met vuurwerk aan het gooien was. De politie hield gisteren ook een Maastrichtenaar (46) aan die in de Meerssenerweg vanuit zijn auto vuurwerk verkocht. Een doos vuurwerk ter waarde van zeshonderd gulden werd in beslag genomen. Bij de man thuis werd ook nog een kleine hoeveelheid vuurwerk aangetroffen. Bij een controle aan de grens met België werd tegen twee personen proces-verbaal opgemaakt omdat zij vuurwerk invoerden dat in Nederland is verboden.

Oudejaarsdiner voor zwervers

HEERLEN – De stichting Kerst zonder Drempel verstrekt ook vandaag, op oudejaarsavond, maaltijden voor dak- en thuislozen. Dat kan doordat geld overbleef na de kerstmaaltijdenactie. In het Inloophuis en in een busje bij het station kunnen mensen terecht tussen 18.00 en 20.00 uur. In het Slaaphuis worden om 21.45 uur maaltijden bezorgd. Op het menu staan Chinese gerechten.

Pompbediende overvallen

ROOSTEREN – Drie mannen hebben gisteravond omstreeks half acht een gewapende overval gepleegd op een tankstation tussen Roosteren en Maaseik (B). Op het moment van de overval waren geen klanten aanwezig. Terwijl de pompbediende geld opborg, werd hij met een pistool bedreigd. De drie gingen er met een onbekend geldbedrag vandoor. De overvallers spraken met een Belgisch accent. Ze vluchtten met hun auto, waarvan het kenteken was afgeplakt, in de richting van Maaseik.

Caravans uitgebrand

VENLO – Op de camping De Berckt in Baarlo zijn in de nacht van dinsdag op woensdag twee caravans geheel uitgebrand. Door de overige in de buurt staande caravans nat te houden, wist de brandweer meer schade te voorkomen. De oorzaak van de brand is nog onbekend. De schade loopt in de duizenden guldens.

Meisje in billen geknepen

MAASBRACHT – Een 24-jarige inwoonster van Maasbracht heeft bij de rijkspolitie aangifte gedaan van aanranding, nadat een onbekende man haar op de Kruisweg in Maasbracht in haar billen had geknepen. Het meisje was meteen na de kneep beginnen te schelden, waarop de knijper het hazepad koos. Het meisje heeft bij de politie slechts een vaag signalement doorgegeven. De dader zou een paarsachtige jas hebben gedragen.

Man doodgebloed in Sint Truiden

SINT TRUIDEN – De twintigjarige Pool Thomas S. is in Zepperen, behorend tot de Belgische gemeente Sint Truiden, dood aangetroffen. De man is waarschijnlijk doodgebloed, nadat hij door een kogel in de buikstreek werd getroffen. De man en zijn broer Robert, die eveneens door een kogel zwaar gewond werd, werden hevig bloedend door de daders achtergelaten op een verlaten veldweg. De daders zouden zijn gevlucht met een auto voorzien van Pools kenteken. De politie vermoedt dat zij hier te maken heeft met een afrekening in het milieu van autozwendelaars. De Polen waren na de moordaanslag nog in het bezit van een behoorlijke som geld. Daarom wordt roofmoord uitgesloten.

'Kansarme cliënten het meest gedupeerd'

Riaggs protesteren tegen eigen bijdrage

HEERLEN – De vijf Riaggs in Limburg gaan in verzet tegen het plan van staatssecretaris Simons om de eigen bijdrage voor psychotherapie te verhogen. De bewindsman heeft op de valreep van 1992 besloten dat deze bijdrage met ingang van januari van vijf naar twintig gulden per gesprek gaat, met een maximum van negenhonderd gulden per jaar. In Limburg staan ruim vijftienduizend mensen ingeschreven bij het Riagg.

De Riaggs (Regionale Instelling voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg) in Limburg sluiten zich aan bij het landelijke protest tegen Simons' plan. De overkoepelende organisatie van Riaggs, de NVAGG, heeft Simons uitgenodigd voor een gesprek op 7 januari. Eerder heeft de Ziekenfondsraad zich reeds positief uitgelaten over het plan. Ook de Tweede Kamer zal er waarschijnlijk mee instemmen.

De Riaggs weigeren zich vooralsnog neer te leggen bij Simons' maatregel. Zij spreken van een onoordacht besluit met veel negatieve bij-effecten. Adjunct-directeur F. Nohlmans van het Riagg in Heerlen wijst een eigen bijdrage af. Volgens hem dupeert deze maatregel vooral mensen met weinig kansen in de maatschappij. „Kansarme mensen hebben weinig geld en kunnen de eigen bijdrage heel moeilijk betalen. En omdat ze weinig kansen hebben is psychotherapie voor deze groep eerder nodig." Door deze bezuiniging wordt de toch al hoge drempel van het Riagg nog hoger, meent Nohlmans.

De ruim vijftienduizend cliënten die bij de vijf Limburgse Riaggs staan ingeschreven hebben een keer per week of per twee weken een gesprek. Uitgaande van 45 weken en een eigen bijdrage van twintig gulden komen de kosten op negenhonderd gulden per jaar. Nu is het maximum 450 gulden per jaar.

• Bijna tweeduizend mensen hebben gisteren bij stralend weer deelgenomen aan de jaarlijkse oliebollenwandeltocht rond Simpelveld en Bocholtz. Het recordaantal van vorig jaar, 2900 deelnemers, werd niet gehaald, maar dat werd dan ook gevestigd op een zondag. De organisatie was redelijk tevreden. Onder de wandelaars waren mensen uit Duitsland, België maar bijvoorbeeld ook Amsterdam. Op de St. Gillishof in Bocholtz wachtten op iedere wandelaar een Berlinerbol en een glas Glühwein. Na deze versterking van de inwendige mens stapten de wandelaars weer moedig verder. Foto: KLAUS TUMMERS

Eis van vijftien maanden tegen chanteur van homo

MAASTRICHT – Officier van justitie mr. Kolkert heeft voor de Maastrichtse rechtbank een gevangenisstraf van 15 maanden geëist tegen een 21-jarige in België woonachtige Marokkaan.

De man, die verstek liet gaan, chanteerde in december 1991 een homoseksuele man uit Maastricht. Als het slachtoffer hem geen geld zou geven, zou hij diens seksuele geaardheid bekend maken. Ook bedreigde de jongeman hem met de dood. „Ik snij je strot door en als ik het niet doe weten mijn vrienden je wel te vinden," zou hij gezegd hebben.

Nadat het slachtoffer de eerste keer duizend gulden had gegeven, lichtte hij de politie in. Bij de tweede overdracht van 1500 gulden werd de verdachte eenvoudig ingerekend door de politie.

De man zou het geld nodig hebben om terug te keren naar zijn vaderland, Marokko. Hij vond zichzelf niet meer passen in de samenleving. Uitspraak op 13 januari 1993.

CDA'er stapt op als In de Braekt schuldig blijkt

Van onze correspondent

MAASTRICHT – De fractievoorzitter van het CDA in Maastricht, drs. Theo Bovens, stapt op als blijkt dat - de tijdelijk teruggetreden - CDA-wethouder Jo in de Braekt zich schuldig heeft gemaakt aan het aannemen van steekpenningen. In de Braekt zou op kosten van wegenbouwer Baars uit Klimmen een reis naar Egypte hebben gemaakt. Bovens: „Dan trek ik daar ook persoonlijk conclusies uit."

Bovens heeft de CDA-wethouder altijd politiek gesteund. Bovens wil op korte termijn overleggen met de andere fracties in de gemeenteraad om te bezien of In de Braekt weer snel in zijn functie terug kan keren. In de Braekt trad in november tijdelijk terug nadat bekend werd dat justitie onderzoekt of de wethouder strafbaar heeft gehandeld.

Directie op zoek naar extra inkomsten

Sportcentrum boort nieuwe markten aan

Van onze verslaggever

SITTARD – Het sportcentrum in Sittard gaat zich noodgedwongen richten op de acquisitie van nieuwe bedrijvigheden. Daartoe wordt de directeur van het sportcentrum volledig vrijgesteld. Dat maakte het sportcentrum gisteren bekend. De maatregelen zijn een direct gevolg van de bezuiniging van de provincie op de subsidies aan het Sittardse sportcentrum aanzienlijk af te bouwen.

De provincie besloot dit jaar tot een forse ingreep, door de subsidie voor het sportcentrum met jaarlijks vier ton te verlagen. Dat betekent dat het sportcentrum nu zelf extra inkomsten moet zien te krijgen.

De leiding van het sportcentrum heeft daarom besloten het roer om te gooien. Directeur H. Femer, die de dagelijkse leiding over het sportcentrum had, gaat zich volledig wijden aan acquisitie. Tot nu toe wist het sportcentrum een behoorlijk aantal sportactiviteiten naar Sittard te halen, maar het sportcentrum zal nog meer een zakelijk karakter krijgen. De extra inkomsten zullen in toenemende mate gehaald moeten worden uit activiteiten die niets met sport te maken hebben, zoals congressen en 'gewone' hotelovernachtingen.

„Het maakt eigenlijk niet uit wat het is, als het maar geld opbrengt. We kunnen ons niets meer permitteren. Het is nog maar de vraag of het lukt de extra inkomsten te krijgen," aldus een niet al te optimistische Femer.

De dagelijkse leiding van het sportcentrum komt nu te liggen bij F. Wagenaar.

Het nationaal sportcentrum protesteerde dit jaar vergeefs tegen de forse bezuiniging van de provincie. Een bezwaar van het sportcentrum tegen de beslissing van het provinciebestuur werd ongegrond verklaard. De provincie gaat de subsidie terugbrengen van 650.000 in 1993 naar 250.000 gulden in 1997.

Directeur Femer heeft nog geen idee wat de nieuwe markten kunnen zijn. „Toen we nog sneeuw hadden hebben we eens een langlaufarrangement gehad. Toen konden de mensen hier in de omgeving van het sportcentrum langlaufen, als voorbereiding op hun wintersportvakantie. Dat was een succes. Maar nu staan we met de rug tegen de muur en moeten we het geld toch ergens vandaan halen."

Consumentenbond wantrouwt 'Porsche-reclame'

Van onze verslaggever

HEERLEN – De Consumentenbond zet grote vraagtekens bij de verkoopmethodiek die gepropageerd wordt via een opvallende advertentie van een Duitse beleggingsfirma in het Limburgs Dagblad.

Met de slogan 'Het is beter om in een Porsche naar het tennis te rijden, dan op de fiets naar het werk' worden mensen gelokt die op free lance-basis beleggingsprodukten moeten gaan verkopen.

Wie interesse heeft, kan een Kerkraads telefoonnummer bellen. En zekere Bisschoff vertelt dan over 'multi level marketing' en 'financiële dienstverlening.'

„Bij enig doorvragen blijkt het te gaan om een piramidaal verkoopsysteem," zegt Ruud van Diepen van de Consumentenbond: „Je moet andere mensen zien te paaien hetzelfde te doen als jij. Uiteindelijk zouden dan inkomsten in de piramide 'naar boven' gestuwd worden."

Volgens Bisschoff kun je, als je het goed doet, binnen een paar maanden een eigen bedrijfje en je eigen Porsche rijden. Maar de Consumentenbond verwacht dat dat voor bijna niemand is weggelegd. „Na een aantal maanden krijg je een verstopping op de markt. Niet iedereen kan natuurlijk aan de top van piramide komen."

Voor de verkopers aan de slag kunnen, moeten ze een cursus volgen. Daar wordt 315 gulden borg voor gevraagd. „Dat zou zijn omdat mensen deze cursus in het verleden als een weekendje weg, een uitje beschouwd hebben," zegt Van Diepen. Volgens Bisschoff spreidt de opleiding zich desgewenst uit over een aantal jaren.

Aan de basis van de advertentie zou een Duits beleggingsfonds staan. Maar Bisschoff zegt dat free lance-medewerkers op termijn ook verzekeringsprodukten aan de man kunnen brengen.

De Consumentenbond ziet nog geen aanleiding om meteen al in actie te komen. „We blijven er wel attent op, maar wachten eerst maar eens af of er klachten komen," meldt Van Diepen.

Man doodt miauwende kat

VENLO – De kat van een 21-jarige Venlonaar heeft de woede van haar eigenaar gisteren met de dood moeten bekopen. Het miauwen van het beest werkte de man zo op zijn zenuwen dat hij met een colafles op de kop van de kat sloeg. Toen het dier nog enige tekenen van leven vertoonde pakte hij het geweer en doodde de poes met zes kogels.

De man, wonend aan de Wolweverstraat, is aangehouden wegens dierenmishandeling en verboden wapenbezit. Een dierenarts heeft sectie verricht op het kadaver.

Geboren 29 december 1992

Benice

dochter van
Patricia en Nol
van Engelshoven
zusje van Roger
Molenweg 24
6471 HD Eygelshoven

Wij vragen uw gebed voor de zielerust van onze dierbare confrater

pater Jan Jozef Meels

Montfortaan
oud-missionaris Mozambiek

Hij werd geboren te Sweijkhuizen 27 augustus 1907, was Montfortaan vanaf 8 september 1927 en priester sinds 10 juni 1933.

Gesterkt door het sacrament van de zieken overleed hij 29 december 1992 in ons kloosterbejaardenoord Huize Vroenhof te Houthem.

De plechtige geconcelebreerde uitvaart zal worden gehouden in de parochiekerk van de H. Remigius te Schimmert zaterdag 2 januari 1993 om 10.30 uur, gevolgd door de begrafenis op ons kloosterkerkhof aldaar.

In de kapel van Huize Vroenhof zal vrijdag 1 januari om 17.30 uur een h. mis voor zijn zielerust worden opgedragen.

De overledene is opgebaard in het mortuarium van Huize Vroenhof.

Namens confraters en familie:
pater L.A. v.d. Boorn
overste

Vroenhof 37
6301 KK Valkenburg-Houthem
29 december 1992

---

†

Zijn stoel is leeg,
zijn stem is stil,
wij zeggen: „Heer,
het was Uw wil".

Dankbaar dat wij hem zo lang in ons midden mochten, maar ook bedroefd om het scheiden delen wij u mede, dat na een kortstondige ziekte, in het St. Jozefziekenhuis te Kerkrade, is overleden mijn dierbare echtgenoot, zwager en oom

Martin Bouhuijs

echtgenoot van

Stanislawa Jerszynska

eerder van

Veronika Jerszynska

[illegible] zieken, in de leeftijd van 85 jaar.

Kerkrade: S. Bouhuijs-Jerszynska
Familie Bouhuijs
Familie Jerszynska

6461 CW Kerkrade, 29 december 1992
Marktstraat 121.

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op dinsdag 5 januari 1993 om 11.00 uur in de parochiekerk St. Catharina te Kerkrade-Holz, waarna aansluitend crematie in het crematorium te Heerlen.

Bijeenkomst in voornoemde kerk.

Gelegenheid van uw medeleven is er geen condoleren.

Voor vervoer van de kerk naar het crematorium is gezorgd.

Maandag 4 januari zal de overledene bijzonder worden herdacht tijdens de avondmis van 19.00 uur in voornoemde kerk.

Afscheidnemen dagelijks van 18.00 tot 19.30 uur in het mortuarium Schifferheide, Schifferheidestraat 7 te Kerkrade-west.

Wilt u indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden deze als zodanig beschouwen.

Dankbetuiging

Voor de vele blijken van medeleven, ons betoond bij het overlijden en de begrafenis van mijn dierbare echtgenoot en onvergetelijke vader

Mathijs Jozef van de Weijer

betuigen wij u onze oprechte dank.

Mevr. A. van de Weijer-Bebets
[illegible]

Valkenburg, december 1992

De plechtige [illegible] zal worden gehouden op zondag 3 januari a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. [illegible]

Al spreken wij over vreugde ...
[illegible]
Hij blijft bij ons zijn liefde is zo groot
[illegible]

Harrie Seeverens

[illegible] 1993 om [illegible] Hoensbroek.

[illegible]

Dankbetuiging

[illegible] medeleven na het overlijden van onze moeder en oma

Lene Maat-Schreiber

Kinderen en kleinkinderen

De [illegible] zal worden gehouden [illegible] a.s. om 10.00 uur in de [illegible] te Hoensbroek.

---

†

Na een leven getekend door liefdevolle zorg, eenvoud en hulpvaardigheid, is toch nog vrij onverwacht van ons heengegaan, onze lieve moeder, schoonmoeder, oma, schoonzus, tante en nicht

Clara Das

weduwe van

Johann Wilbrink

in de leeftijd van 82 jaar.

Uitgeest: Hendrik Jan en Ida
Brunssum: Cornelis en Helly
Petra
Heerlen: Hendrica en Jo
Carla en Sander

Familie Das
Familie Wilbrink

30 december 1992
Bejaardenhuis Ter Eyck
Corr.adres: Lemmender 39, 6441 HL Brunssum

De crematieplechtigheid zal plaatsvinden op zaterdag 2 januari 1993 om 14.30 uur in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10

Onze moeder is opgebaard in het mortuarium van het St. Gregoriusziekenhuis te Brunssum. Afscheidnemen dagelijks van 17.30 tot 18.30 uur.

Zij die onverhoopt geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

---

†

Bedroefd, doch dankbaar voor wat hij voor ons betekend heeft, geven wij u kennis dat na een kortstondige ziekte voorzien van de h. sacramenten der zieken in het Maaslandziekenhuis te Sittard op de leeftijd van 62 jaar is overleden onze dierbare broer, schoonbroer, oom en neef

Jean Vankan

De bedroefde familie:
Maasniel: Jos Vankan
Dora Vankan-Beeums
Valkenburg a/d Geul: Harry Vankan
Josefien
Vankan-Pricken
Valkenburg a/d Geul: Frans Vankan
† Tiny
Vankan-Schillings
Valkenburg a/d Geul: Juliëtte Vankan
Familie Vankan

6301 DC Valkenburg a/d Geul,
29 december 1992
Walramplein 11A

De plechtige uitvaartdienst [illegible] in de parochiekerk van O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand te Valkenburg a/d Geul.

Gelegenheid tot schriftelijk condoleren voor de aanvang van de uitvaartdienst.

Voor de zielerust van de overledene zal tot intentie de plechtige h. mis op vrijdag 1 januari om 11.00 uur opgedragen worden in voornoemde kerk.

De dierbare overledene is opgebaard in mortuarium Smeets, [illegible]

[illegible] gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

[illegible]

Johanna Hendrika Geertruida [illegible]

[illegible]

Wijlre, 30 december 1992
Corr.adres:
Heijnen L.G.H., [illegible]
Valkenburgerweg 61, [illegible]

De plechtige uitvaartdienst [illegible] zaterdag 2 januari 1993 om 10.30 uur in de parochiekerk van de Heilige Gertrudis te Wijlre, waarna de crematie zal plaatsvinden om 12.00 uur in het crematorium te Heerlen.

De overledene zal worden herdacht tijdens de h. mis op vrijdag 1 januari om 11.00 uur in bovengenoemde kerk.

De overledene ligt opgebaard in de rouwkapel van de zusters Clarissen, Hillenraderweg te Wijlre. Bezoektijden zijn dagelijks van 17.00 tot 18.30 uur.

Dankbetuiging

Gaarne willen wij eenieder bedanken die op welke wijze dan ook, blijk van medeleven heeft getoond bij het overlijden en de crematie van onze lieve moeder, schoonmoeder, oma en overgrootmoeder

Els Koch-v.d.Kleut

Een speciaal woord van dank aan dr. [illegible], dhr. van Loo en verplegend personeel afd. 5 van het VKH te Heerlen voor de goede verzorging.

Heerlen, december 1992.

Kinderen, klein- en achterkleinkinderen

De plechtige eerste jaardienst voor mijn man en onze vader en opa

Johann Wiersma

zal plaatsvinden op zaterdag 2 januari 1993 om 18.00 uur in de parochiekerk St. Jozef te Kaalheide.

Mev. M.P. Wiersma-Slangraven
Kinderen en kleinkinderen

Het is alweer een jaar geleden dat we afscheid moesten nemen van onze lieve vader en opa

Ger Maes

De eerste jaardienst zal op 1 januari worden gehouden om 10.30 uur in de St.-Martinuskerk te Welten-Heerlen.

Kinderen, klein- en achterkleinkinderen

Welten, december 1992

---

†

Zich bewust van haar naderend einde en in volledige aanvaarding daarvan is, voorzien van het heilig sacrament der zieken, van ons heengegaan mijn lieve moeder, schoonmoeder, onze groot- en overgrootmoeder, schoonzuster, tante en nicht

Anna Regina Vogt

weduwe van

Leonard Joseph Bremen

Zij overleed in de leeftijd van 81 jaar.

Heksenberg: Tresie Hermans-Bremen
Sjef Hermans
haar kleinkinderen:
Ger, Annie
Léon, Marion
Pascal
haar achterkleinkinderen:
Kobie, Inge
Tim, Kirsten
Familie Vogt
Familie Bremen

6414 BS Heerlen, 29 december 1992
Heigrindelweg 49

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op zaterdag 2 januari 1993 om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Gerardus Majella te Heerlen-Heksenberg, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de begraafplaats aan de Kampstraat te Heerlerheide.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Op vrijdag 1 januari zal de overledene bijzonder worden herdacht in de h. mis van 11.00 uur in voornoemde parochiekerk.

Gelegenheid tot afscheid nemen in de rouwkamer van Lindeman Uitvaartcentra, Spoorsingel 4 te Heerlen, dagelijks van 18.30 tot 19.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Heden overleed, tot onze diepe droefheid, toch nog onverwacht, in de leeftijd van bijna 87 jaar onze lieve vader en schoonvader, groot- en overgrootvader, broer, zwager, oom en neef

Harm Veenstra

weduwnaar van

Martha Klomps

eerder weduwnaar van

Berendina Hesselink

De familie:
Kerkrade: [illegible]
Heerlen: [illegible]
[illegible]
Heerlen: [illegible]
Oosterhout: [illegible]
[illegible]
en al zijn klein- en achterkleinkinderen
Familie Veenstra
Familie Nijburg

6467 [illegible] Kerkrade, [illegible] december 1992

[illegible]

Bijeenkomst in de ontvangsthal van het crematorium, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren vanaf 12.15 uur.

De overledene is opgebaard in het mortuarium [illegible] 7 te Kerkrade [illegible]

[illegible]

[illegible]

Johanna Margaretha van der Linden-Vader

* Velsen 22.11.1899 † Alkmaar 26.12.1992

weduwe van

A. van der Linden

in leven oud-directeur Telefoondistrict Limburg

Sadah, Yemen: Willem
Badhoevedorp: [illegible]
Trondheim,
Noorwegen: [illegible]
Lund, Zweden: Sten
Gothenburg,
Zweden: Jan Axel
Ostersund, Zweden: Olga, Michael, Johanna

De crematie heeft in alle stilte plaatsgevonden [illegible]

Correspondentie-adres: Fazantstraat 48, 1171 HS Badhoevedorp.

---

† **Adrianus Akkermans**, 91 jaar, weduwnaar van Adriana Jacobs. Corr.adres: Gangboord 60, 6051 GK Maasbracht. De plechtige eucharistieviering vindt plaats op 2 januari om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Pius te Echt.

† **Huub Peeters**, 70 jaar, echtgenoot van Trui Hendrikx. Lindestraat 19, 6096 BW Grathem. De plechtige uitvaartdienst wordt gehouden op zaterdag 2 januari om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Severinus te Grathem.

† **Wilhelmus Heemels**, 79 jaar, echtgenoot van Margaretha Geraedts. Theisterhof 16a, 6042 KW Roermond-Asenray. De plechtige eucharistieviering zal worden gehouden op 2 januari om 11.00 uur in de parochiekerk van Onze Lieve Vrouw van Goede Raad en H. Jozef te Asenray.

† **Jan Verbrugge**, 75 jaar, echtgenoot van Marianne Peters. Langstraat 10, 5768 PP Meijel. De crematiedienst zal plaatsvinden op zaterdag 2 januari om 12.00 uur in het crematorium te Heeze.

PRAKTIJKOVERNAME

M.i.v. 1 januari 1993
wordt de praktijk van

de heer
D.W. JACOBS
FYSIOTHERAPEUT

overgenomen door

de heer
N.R.W.M. WELMAN
FYSIOTHERAPEUT

Praktijkadres en telefoonnr. blijven ongewijzigd

Frenschastraat 21, 6467 CR Kerkrade
tel. 045-416490

---

†

Na een dapper en geduldig gedragen lijden is van ons heengegaan mijn lieve vrouw, onze lieve moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder, zuster, tante en nicht

Netta (Kätte) Vromen

weduwe van

Johann Menzerath

echtgenote van

Ben Schröder

Zij overleed in de leeftijd van 87 jaar, voorzien van het h. sacrament der zieken.

Kerkrade: B. Schröder
Begijnendijk (Blg.): Elfriede
Boenders-Menzerath
Jozef Boenders
Simpelveld: Hans Menzerath
Cillie
Menzerath-Bodelier
haar broer Jozef
en haar klein- en achterkleinkinderen
Familie Vromen
Familie Menzerath
Familie Schröder

6466 GW Kerkrade, 30 december 1992
Locht 32a

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op maandag 4 januari a.s. om 10.00 uur in de parochiekerk van de H. Martinus te Kerkrade-Spekholzerheide, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Onze dierbare overledene zal bijzonder worden herdacht in de heilige mis van zondag 3 januari a.s. om 11.30 uur in voornoemde parochiekerk.

Gelegenheid tot afscheidnemen in het mortuarium Schifferheide van Lindeman Uitvaartcentra, Schifferheiderstraat 7, te Kerkrade-West, dagelijks van 18.00 tot 19.30 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

---

†

Dankbaar dat wij hem zo lang in ons midden mochten hebben, en om alles wat hij voor ons heeft betekend, maar diep bedroefd om zijn heengaan, delen wij u kennis dat geheel onverwacht op de leeftijd van 58 jaar is overleden mijn lieve man, onze lieve zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Piet Wijnants

echtgenoot van

Clara Maurmair

Landgraaf: Clara Wijnants-Maurmair
Landgraaf: [illegible] Horsch-Wijnants
[illegible] Hirsch
[illegible]
Landgraaf: Theo Wijnants
Liesbeth Wijnants-v.d. Werf
Samantha
Jacky
Familie Wijnants
Familie Maurmair

[illegible] Landgraaf, 27 december 1992

De crematieplechtigheid [illegible]

[illegible]

Het grote verenigingsleven [illegible]

Piet Kessen

Piet was sinds 1974 lid van onze modelvliegclub, waar hij bekend stond als enthousiast vlieger.

Wij wensen zijn naasten alle sterkte toe.

Moge hij rusten in vrede.

Bestuur en leden
„Thermiek 58"

Dankbetuiging

Voor de enorme belangstelling, de vele kaarten, lieve brieven en troostende bezoekjes, na het plotselinge overlijden van mijn dierbare man, onze pa en opa

Sjef Horsch

willen wij eenieder hartelijk danken.

B. Horsch-Crombach
Kinderen en kleinkinderen

De zeswekendienst zal worden gehouden op zaterdag 2 januari om 19.00 uur in de dekenale kerk van de HH. Petrus en Paulus te Schaesberg.

[illegible]

---

†

Dankbaar dat wij hem zolang in ons midden mochten hebben, maar ook bedroefd om het scheiden, delen wij u mede, dat na een welbesteed, zorgzaam leven is overleden mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Harrie Hendriks

echtgenoot van

Martha Ubachs

Hij overleed in de leeftijd van 83 jaar, voorzien van het h. sacrament der zieken.

Hoensbroek: M.M. Hendriks-Ubachs
Hoensbroek: Harrie Hendriks
Elly Hendriks-Leunissen
Sabine en Geert
Guido en Elria
Amstenrade: Miep Naebers-Hendriks
† Hein Naebers
Paul, Ralph
Beek: John Hendriks
Tonny Hendriks-Dabekaussen
Maurice
Nuth: Chris Hendriks
Bietje Notermans
Hulsberg: Ingrid Olberts-Hendriks
Fer Olberts
Etienne, Michel
Valkenburg: Irene Spronck-Hendriks
Jean Spronck
Gaston, Julien
Familie Hendriks
Familie Ubachs

6432 CC Hoensbroek, 29 december 1992
Zandbergsweg 13

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op zaterdag 2 januari 1993 om 11.00 uur in de parochiekerk van Maria-Gewanden te Hoensbroek; waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de begraafplaats aan de Randweg te Hoensbroek.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren.

Onze dierbare overledene zal worden herdacht in de h. mis van vrijdag 1 januari 1993 om 11.00 uur in voornoemde parochiekerk.

Gelegenheid tot afscheid nemen in de rouwkapel van het De Weverziekenhuis te Heerlen, dagelijks van 16.00 tot 17.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

Heden overleed, tot onze diepe droefheid, voorzien van het heilig sacrament der zieken, in de leeftijd van 84 jaar

Margaretha Giroldi

echtgenote van wijlen

H. Tusschenbroek

Wij bevelen haar ziel in uw gebeden aan.

Uit aller naam:
Familie Giroldi
Familie Tusschenbroek

[illegible] 30 december 1992 [illegible]
Rozenstraat 51, 6101 NA Echt

De crematieplechtigheid zal plaatsvinden op zaterdag 2 jan. a.s. om 13.30 uur in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.

Bijeenkomst in de ontvangsthal van het crematorium.

Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.

Stil is de pijn en groot is het verdriet, wat niemand ziet. Nog altijd is het moeilijk de leegte te aanvaarden die mijn vrouw en onze moeder achterliet. De herinneringen aan haar zijn echter mooi en onvergetelijk.

[illegible] is het een jaar geleden dat wij afscheid moesten nemen van mijn lieve vrouw en onze moeder

Mia Sangers-Willems

De plechtige eerste jaardienst zal plaatsvinden op zondag 3 januari 1993 om 11.00 uur in de St. Corneliuskerk te Heerlerheide.

Chel Sangers, kinderen en kleinkinderen

Heerlerheide, 31 december 1992

Voor het opgeven van familieberichten voor de krant van zaterdag bestaat gelegenheid op vrijdag, nieuwjaarsdag, tussen 15.00 en 16.00 uur op ons hoofdkantoor, of telefonisch uitsluitend op 045-739886.

Limburgs Dagblad
In de Cramer 37, Heerlen

Vliegverkeer Rijn/Roergebied in 1992 drukker

DÜSSELDORF – Het aantal vliegtuigpassagiers in het Rijn/ Roergebied is in 1992 toegenomen met 8,7 procent tot 12,3 miljoen. Dit blijkt uit een prognose van luchthaven Düsseldorf, die gebaseerd is op de resultaten van januari tot oktober 1992.

In 1991 waren de diensten van het Duitse luchtverkeer duidelijk afgenomen, omdat de Golfoorlog en de burgeroorlog in het voormalige Joegoslavië de mensen van het vliegen afhielden.
Het aantal opstijgingen en landingen in het industriële luchtverkeer is toegenomen met 8,5 procent tot 150.515, de luchtvracht kent een toename van 16,5 procent tot 48.670 ton en de luchtpost laat een stijging van 24,4 procent tot 9.102 ton zien. Het aantal geluidsarme vliegtuigen is gestegen met 77,7 procent.
Minder vluchten dan in 1991 hadden vertraging. Toch moesten de reizigers nog bij 20,1 procent van de vluchten een wachttijd van meer dan vijftien minuten op de koop toe nemen.
Het betrof voornamelijk vluchten naar Bulgarije, Roemenië en het voormalige Joegoslavië.

Geen vergoeding sexhulpmiddelen gehandicapte

ROERMOND – De gehandicapte Albert van Looy in Blerick krijgt de kosten voor seksuele hulpmiddelen niet vergoed. De rechtbank in Roermond was er niet van overtuigd dat de kwaliteit van het leven van Van Looy vermindert zonder de hulpmiddelen en besliste dat de bedrijfsvereniging de kosten niet hoefde te betalen.

De gerechtelijk psychiater Jacob in het arrondissement Roermond noemde de Blerickenaar een psychopaat. De Maastrichtse psychiater Roelofs, die Van Looy zelf inschakelde, meent dat de seksuele behoefte van de Blerickenaar normaal is.

Van Looy bereidt zich voor om in hoger beroep te gaan tegen de uitspraak.

Werkgelegenheid Sophia Jacoba veiliggesteld

HÜCKELHOVEN – De vierduizend werknemers van de steenkolenmijn Sophia Jacoba in het Duitse Hückelhoven kunnen na de sluiting in 1997 op vervangend werk rekenen.

De Duitse regering en de deelstaat Noordrijn-Westfalen hebben toegezegd de sociale en economische structuur van de regio Heinsberg zodanig te verbeteren, dat er voldoende bedrijven naar het gebied gehaald kunnen worden om de werkgelegenheid veilig te stellen.

Dat maakte de directie van de steenkolenmijn Sophia Jacoba gisteren bekend. In tegenstelling tot eerdere berichten zullen er geen gedwongen ontslagen vallen.

De mijn, waar zestig Limburgers werken, moet 30 juni 1997 sluiten.

Twintig maanden cel voor bewoner Geusseltkamp

MAASTRICHT – Een bewoner van het woonwagenkamp bij De Geusselt in Maastricht heeft gisteren twintig maanden gevangenisstraf gekregen wegens het handelen in drugs en twee diefstallen met braak. De man werd aangehouden bij de grootscheepse politie-inval in mei van dit jaar in het kamp.

Met de opgelegde straf ging de rechtbank uit boven de eis van de officier van justitie die twee weken geleden achttien maanden gevangenisstraf eiste. De rechtbank vond die eis te gering, „mede gezien de recidive waar de man zich recent aan heeft schuldig gemaakt."

Meisje zette bejaarde alarmpistool op borst

Van onze correspondent

MAASTRICHT – De sociale dienst van Maastricht draalde enkele maanden met het geven van een uitkering aan een 22-jarige Maastrichtse. Voorschotten van 150 gulden kreeg ze, maar dat was voor haar niet genoeg om van te leven. Het meisje stond gisteren terecht in Maastricht, wegens poging tot afpersing van een winkelier op 8 mei van dit jaar.

Ze maakte bij haar moeder en bij vrienden schulden, ook al om haar drugsverslaving te kunnen blijven betalen. Toen ze andermaal alleen een voorschot kreeg van de ambtenaar van de sociale dienst, waarschuwde haar moeder de politie. „Mijn dochter is met een pistool de stad ingegaan. Ik vrees dat er gekke dingen gaan gebeuren."

De vrees van de moeder kwam uit. Na eerst de zaak verkend te hebben, stapte de dochter 8 mei van dit jaar een stoffenzaak op de Markt in Maastricht binnen. De bejaarde man (84) achter de toonbank drukte ze een alarmpistool tegen de borst. Ze zei geen woord. Geld gaf het oude baasje haar echter niet. Integendeel. Hij pakte het meisje bij de polsen en werkte haar de zaak uit, waarna ze hard wegrende.

„Een 'cry for help'", meende de raadsman van het meisje. „Mijn cliënte was niet tot deze daad gekomen als ze door de sociale dienst was geholpen en niet wegens een cellentekort onvoorbereid weer op straat was gezet, enkele maanden voor haar actie."

Zelf liet de verdachte weten dat ze hoopte dat ze gepakt zou worden. „Daarom was de overval slordig uitgevoerd. In de gevangenis ging het me beter dan in vrijheid."

De officier van justitie, mr Kolkert, sprak tegen dat ze onvoorbereid op straat was gezet: „Ze kon terecht in een opvangkliniek, maar liet die kans liggen." Hij eiste tegen het meisje een gevangenisstraf van vijftien maanden, waarvan vijf voorwaardelijk. In zijn eis verrekende hij ook twee diefstallen van jassen, broeken en blouses.

Uitspraak 13 januari 1993.

In verband met huisvesting asielzoekers

Woningcorporaties meer in problemen

HEERLEN – Woningcorporaties en gemeentelijke woningbedrijven raken door de opvang van asielzoekers steeds meer in de problemen. Met name dat de huisvesting van asielzoekers goede en betaalbare woningen aan de huizenmarkt onttrekt, vormt een steeds groter knelpunt.

Dit heeft de Nationale Woningraad (NWR) geconstateerd, de overkoepelende organisatie van 730 corporaties en gemeentelijke woningbedrijven.

De NWR hield een enquête onder 150 woningcorporaties. Daaruit blijkt dat veertig procent geen mogelijkheden ziet voor verdere opvang van asielzoekers. Bijna dertig procent wordt geconfronteerd met bezwaren van de bevolking. Die uit zich niet tegen de asielzoeker, maar tegen het feit dat de indruk bestaat dat die bij woningtoewijzing wordt bevoordeeld.

Volgens de NWR begint de rek er nu uit te raken. Directeur N. van Velzen van de NWR vindt de dringende oproep van de ministeries van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en van Volkshuisvesting aan gemeenten om meer woningen voor opvang beschikbaar te stellen onder de huidige omstandigheden dan ook veel gevraagd. In de praktijk komt het er op neer dat gemeenten hiervoor in negentig procent van de gevallen een beroep doen op corporaties.

Op dit moment stellen die samen met gemeentelijke woningbedrijven 9.000 woningen beschikbaar voor de opvang van asielzoekers. Daarin worden 26.000 asielzoekers ondergebracht. De andere verhuurders in Nederland stellen bij elkaar nog geen 150 woningen beschikbaar.

Volgens Van Velzen is het niet zo dat corporaties geen asielzoekers meer zullen opvangen. „Tegen iemand die met twee tassen aan de grens staat, kunnen we moeilijk zeggen dat we ze niet meer huisvesten," aldus Van Velzen.

Inschatting

Volgens hem zou de overheid moeten investeren in de bouw van nieuwe woningen in plaats van het bouwprogramma in de sociale huursector te verlagen. Keer op keer blijkt er door bewindslieden een verkeerde, te lage inschatting te worden gemaakt van het aantal asielzoekers dat moet worden ondergebracht.

Ook vindt een deel van de corporaties dat er meer aandacht moet komen voor de begeleiding van asielzoekers in de vorm van werk en (taal)cursussen.

Man werd in cel verliefd op moordenares

Echtgenote wilde rivale lesje leren

MAASTRICHT – Met carnaval werd het een 39-jarige Maastrichtse te veel. Haar man was niet thuis en via de telefoon hoorde ze dat rivale Ietje bij haar stiefzoon was. „Ietje heeft al vaak geprobeerd mijn huwelijk kapot te maken. Ik stak twee messen bij me en wilde haar een lesje leren," zei de vrouw tegen de politie. Gisteren stond ze voor de rechtbank in Maastricht, verdacht van poging tot doodslag.

Tussen rivale Ietje en de man van de verdachte, die twintig jaar getrouwd is, bloeide een liefde op achter de muren van de gevangenis. Ietje was daar terecht gekomen omdat ze haar echtgenoot had vermoord. Toen de man op vrije voeten kwam, was het echter afgelopen met de liefde. Toen de man weer werd ingesloten, ontstond er ook weer een relatie met Ietje. Toen beiden vrij waren, zocht Ietje contact met 'haar' geliefde via zijn kinderen.

„Bij mijn cliënt sloegen, gevoed door alcohol, toen alle stoppen door," zei raadsman mr. Nadaud. De verdachte reed overstuur naar de woonwagen van haar stiefzoon in de Zoetmanstraat in Maastricht. Voor diens woonwagen reed de verdachte opzettelijk tegen de auto van Ietje op. In de deuropening van de woonwagen kwam het tot een woordenwisseling. Ietje zou gezegd hebben: „Als je de messen weglegt, wil ik wel met je vechten." Maar dat wilde ze niet. Woedend stak ze toe op Ietje, die met haar elleboog enkele steken wist af te weren en in het ziekenhuis belandde.

De reclassering schreef over de Maastrichtse verdachte: „Vanuit haar opvoeding is ze gewend problemen zelf op te lossen."

De officier van justitie mr. Kolkert benadrukte dat in onze samenleving geen plaats is voor een afrekening. „Het is puur een zaak van opgeklopte emotie, waarbij het initiatief van haar is uitgegaan. Zij zocht de confrontatie. Zij reed knats, boem, pats tegen de auto op om haar agressie bot te vieren en zij sloeg met een bezem de ramen van de wagen in."

Kinderen

Poging tot het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel, concludeerde de officier. Hij eiste tegen de vrouw, een gevangenisstraf van een half jaar, die wat hem betreft vervangen mag worden door 240 uur dienstverlening. Ook eiste hij een half jaar voorwaardelijke celstraf. De officier hield in zijn eis rekening met de thuissituatie van de vrouw, die drie kinderen moet verzorgen.

Raadsman Nadaud wees in zijn pleidooi erop dat deze problemen al sinds het begin van de mensheid spelen. „Twee vrouwen en één man, of twee mannen en één vrouw. Al in de Griekse oudheid veranderde Hera haar rivale in een koe," wist de raadsman. Hij wees erop dat Ietje rustig de confrontatie had afgewacht.

Uitspraak 13 januari 1993.

Begaan met invaliden

● *Marco Wiendels: „Ik heb altijd al belangstelling voor mensen gehad."*
Foto: ERMINDO ARMINO

Meersenaar wil steungroep oprichten

Jong en gehandicapt is dubbel zo zwaar

DOOR LILIAN HAVERMANS

MEERS – Het is een energieke jongen, de 25-jarige Marco Wiendels uit Meers. Hij praat vol enthousiasme over zijn initiatief: het oprichten van een praatgroep voor jongeren die lichamelijk gehandicapt zijn door een ongeval. Zelf noemt hij het liever een steungroep, die hij – als de interesse groot is – graag zou willen uitbreiden tot een stichting.

Marco Wiendels, die op het moment werkzaam is als begeleider van moeilijk opvoedbare kinderen, is niet zo maar tot dit initiatief gekomen. „Ik heb altijd al belangstelling gehad voor mensen, in het bijzonder mensen die het moeilijk hebben."

Drijfveer

Buiten dat waren de problemen van zijn 23-jarige vrouw Esther een grote drijfveer. Zes jaar geleden is een vrachtwagen over haar benen en heupen gereden, waardoor ze nu zwaar lichamelijk gehandicapt is. „Esther kan nu nog lopen, maar over zo'n tien jaar zal ze een rolstoel moeten. Ze heeft nog geluk gehad, dat de vrachtwagen niet geladen was, anders was ze er niet meer geweest," vertelt Marco.

Na het ongeluk leerde hij haar kennen en sindsdien heeft hij zich voor de volle honderd procent ingezet om haar te helpen. Dat leverde nogal wat problemen op. Hij liep met haar bij de Gemeenschappelijke Medische Dienst (GMD) van de ene keuring naar de andere. „Ik vind dat ze niet naar behoren is geholpen," zegt Marco gegriefd.

Esther werd verschillende keren onderzocht. Het is opvallend dat de onderzoeksresultaten nogal van elkaar verschillen. Bij het ene onderzoek werd ze voor tien procent arbeidsongeschikt verklaard, de andere onderzoeker kwam tot een percentage van tachtig.

Het GMD gaf Esther diverse adviezen over het werk dat ze zou kunnen doen. Volgens het ene onderzoek kon ze administratief medewerkster worden, een ander onderzoek wees uit dat ze caissière zou kunnen worden.

Vergroeid

Maar haar heup is gedeeltelijk vergroeid, waardoor ze niet langer dan een half uur kan zitten, liggen, lopen of staan. Bovendien was de GMD van mening dat Esther ervaring had, terwijl dat niet het geval was. Ze had in het ziekenhuis haar mavo afgemaakt en daarna heeft ze niet gewerkt.

Marco maakt zich voornamelijk kwaad over deze beweringen van het GMD. „Dit kán gewoon niet. Iemand die zwaar gehandicapt is en de hele dag pijn heeft, kan je toch niet laten werken. Bovendien is het belachelijk dat je tegen die adviezen niet kan protesteren."

Op het moment dat de GMD besliste dat Esther als caissière zou kunnen werken, barstte voor Marco de bom. „Het weekend nadat we die brief gekregen hadden, was ik helemaal depressief. Tot op het moment dat ik werd geïnspireerd en besefte dat dat iedereen kan overkomen. Ik heb acht brieven per dag op de post gedaan. Hele werkstukken heb ik geschreven om de GMD en andere instanties te overtuigen van het onrecht dat ons werd aangedaan."

In zijn strijd voor rechtvaardigheid, stuitte Marco op Paul van der Hijden van het Steunpunt Zelfzorg Limburg. „Hij merkte aan mij dat ik de juiste persoon was om voor deze mensen op te komen." Marco heeft heel wat informatie bij elkaar gekregen en die wil hij nu delen met andere jonge gehandicapten en hun partners.

Marco koos juist voor deze groep, omdat jonge lichamelijk gehandicapten het dubbel zo zwaar hebben. „Werken is niet eenvoudig, want door de beperkingen van de handicap en weinig ervaring willen werkgevers de jonge gehandicapten niet. Het GMD of het GAK stelt de gehandicapten vroeg of laat verplicht om werk te zoeken, maar daadwerkelijke hulp is er weinig. Lukt het uiteindelijk niet om het juiste werk te vinden, dan val je terug op bijstandsniveau."

In de toekomst wordt het volgens Marco alleen maar erger. Per 1 januari 1994 zullen de gemeenten de voorzieningen voor gehandicapten overnemen. Een aantal voorzieningen wordt echter al in 1993 ingevoerd, zoals een aantal kortingen. „Omdat iedere gemeente dan zijn eigen beleid kan volgen, ligt het er dus maar aan waar je woont."

Tot nu toe zijn slechts twee mensen te porren voor de steungroep. Marco: „Het is moeilijk om mensen enthousiast te krijgen. De meeste jonge gehandicapten zijn gedemotiveerd en bang." Hij illustreert dit met een voorbeeld: op een advertentie van zijn initiatief hadden de ouders van een jonge gehandicapte gebeld. „Daar kan ik dus niets mee. Die jongen moet zelf bellen."

Aansluitend daarop benadrukt Marco dat hij geen regelneef wil zijn voor de gehandicapten, maar dat hij sámen met hen wil opboksen tegen de bureaucratie van de gehandicaptenzorg. Marco gaat zich daarom nog verder verdiepen in de gehandicaptenzorg. „Ik kom steeds meer te weten. Daarom denk ik dat ik de gehandicapten goed kan adviseren. Nu ga ik voor alles!"

Prijs supermarkt

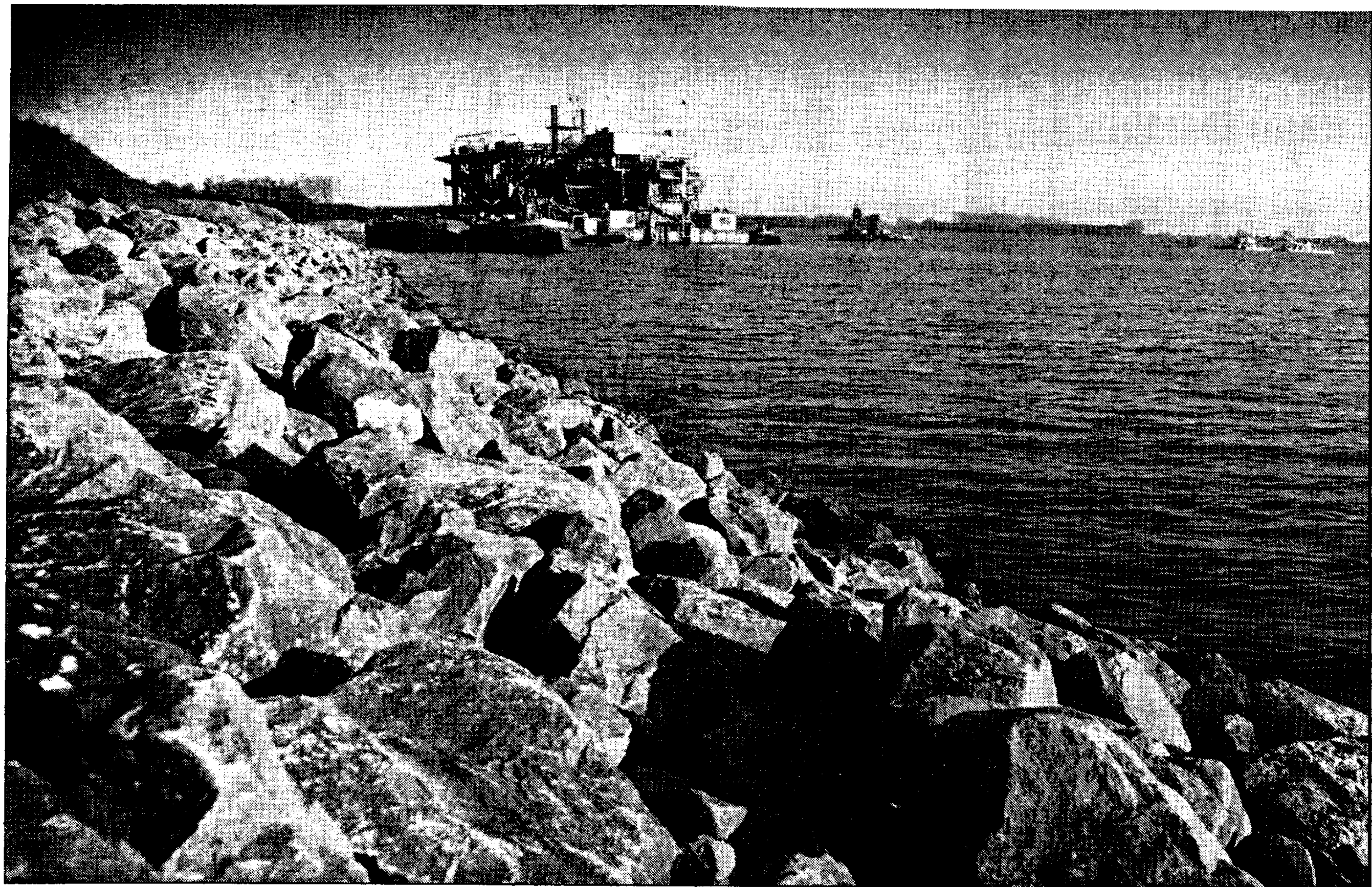
MAASTRICHT – Er is nog maar één Limburgse supermarkt in de race om de titel 'Supermarkt van het jaar 1993'. In het gisteren gepubliceerde bericht stond ook de Plusmarkt Van de Nieuwboer in Born vermeld, dat moest echter Borne in Overijssel zijn.

Jongeren bij ongeluk gedood

HOUTHALEN/HELCHTEREN – Bij een ongeval in het Belgisch-Limburgse Houthalen/Helchteren zijn gisterochtend twee jongens van 18 en 21 jaar om het leven gekomen. Twee andere jongens van 17 en 18 jaar werden zwaar gewond. Zij zaten in een wagen die tegen een boom tot stilstand kwam.
In de verongelukte wagen trof de Rijkswacht een aantal gestolen goederen aan, zoals flessen drank en sigaretten.

Center Parcs wil Belgisch project stoppen

HASSELT – Als het toeristisch project Fenix door de Kempische Steenkoolmijnen wordt gerealiseerd, zal Center Parcs afzien van de bouw van een bungalowpark in het Belgisch-Limburgse Lanklaar-Dilsen. Dat heeft te maken met het feit dat ook in het Fenix-project op de voormalige mijnterreinen van Waterschei zo'n zevenhonderd bungalows zijn gepland.
Volgens Center Parcs, dat al bungalowparken heeft in Peer en Lommel, is dat te veel van het goede.

● Het toekomstig drinkwaterspaarbekken in Panheel. Foto: JEROEN KUIT

Waterleidingbedrijf wil einddata grindwinning

Vertraging ingebruikname drinkwaterbekken dreigt

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – De Waterleidingmaatschappij Limburg is bang dat de ingebruikname van het drinkwaterspaarbekken in Panheel wordt vertraagd door de recente wijziging van het herinrichtingsplan voor de Maasplassen.

In een brief aan Provinciale Staten over de recente zogeheten 'overall deal' tussen provincie, Aqua Terra en de grindproducenten laat directeur ir. H. Vliegen van de Waterleidingmaatschappij weten dat de overeenkomst niet helemaal volgens afspraak tot stand is gekomen.

Bij de voorbereiding van de deal heeft de waterleidingmij aan de provincie laten weten mee te werken aan een eventuele extra ontgrinding in het toekomstige drinkwaterspaarbekken als er een duidelijke fasering wordt afgesproken en geen vertragingen meer ontstaan.

Volgens Vliegen is het daarom noodzakelijk dat er in de overeenkomst einddata worden vastgelegd, te weten: beëindiging van de grindwinning, oeverafwerking en bodemafwerking in het uitbreidingsgebied per 1 juli 1995 en beëindiging van de overige grindwinning uiterlijk per 1 januaria 1996.

In de uiteindelijke overeenkomst is slechts één datum genoemd, 1 januari 1996. Bovendien zijn in de overeenkomst voorwaarden opgenomen waardoor met de opleveringsdata kan worden geschoven.

De waterleidingmij is het daar uitdrukkelijk niet mee eens. „Hieruit kunnen consequenties voortvloeien van onze werkzaamheden met betrekking tot de realisatie van drinkwaterbereiding uit het spaarbekken. Dit kan leiden tot latere inzet van water uit dit drinkwaterproject en dus latere afbouw van de grondwaterwinningen. Bovendien worden risico's van onzekerheden hierbij afgewenteld op ons bedrijf", aldus ir. Vliegen.

Ieder najaar geeft het ministerie van WVC nieuwe tabellen voor de ouderbijdragen voor de kinderopvang uit. In september vielen de nieuwe richtlijnen in de bus. Niets aan te hand. De onrust ontstond enige tijd later. Toen ouders in de gaten kregen dat WVC er een andere berekening op na is gaan houden. Voor Hein van der Wal uit Heerlen was het behoorlijk balen toen hij voor Kerstmis bericht kreeg over de bijdrage. Voor de drie uren die zijn dochtertje vijf dagen per week in kinderdagverblijf de Pretmolen wordt opgevangen moet hij van de ene op de andere maand meer dan het dubbele gaan betalen. Werden in 1992 kosten per uur geteld, vanaf 1 januari 1993 wordt per dagdeel gerekend. Dezelfde opvang kost het echtpaar Van der Wal in december 1992 nog 218 gulden en in januari 1993 ongeveer 450. „Je kunt je afvragen of het dan nog allemaal zin heeft," reageert de Heerlenaar. Zijn dochtertje gaat minstens nog een maand naar de Pretmolen. Dan zoekt Hein mogelijk een andere oplossing.

Bijdrage vanaf 1 januari alleen nog per dagdeel

Kosten kinderopvang in veel gemeenten hoger

DOOR ANITA KEYDENER

HEERLEN – Kinderopvang is volledig gedecentraliseerd, de gemeenten maken de dienst uit. Toch vindt het ministerie het nodig ieder jaar een kostenoverzicht te presenteren. De meeste gemeenten zoals Heerlen nemen het over, maar er zijn er ook, bijvoorbeeld Landgraaf, die liever een eigen berekening maken. Zo kan het gebeuren dat de stichting Kinderopvang Humanitas verschillende tarieven moet hanteren voor een en dezelfde opvang.

Ingewikkeld? Dat kan Humanitas-directeur Theo Offermans alleen maar beamen. Ook hij kan zich de problemen van ouders die nu meer moeten gaan betalen voorstellen. Er zijn inmiddels al telefoontjes van verontruste ouders binnengekomen. Maar nog niet iedereen heeft bericht.

Alleen inwoners van gemeenten die het advies van WVC hebben bekrachtigd, zijn ingelicht. En dat zijn er nog niet zoveel. Offermans zegt het niet echt veel te kunnen ondernemen, maar is best bereid om de verantwoordelijke gemeenten te wijzen op de consequenties die de nieuwe berekenmethode heeft. „Misschien dat ze dan even stilstaan bij de gevolgen," hoopt hij.

Bij de opkomst van de kinderdagverblijven in Nederland hanteerde de overheid een ouderbijdragesysteem dat te vergelijken is met het huidige. In de tussenliggende periode werden de uren geteld. „En daar waren we nu een tijdje aan gewend en dan komt dit."

Toch verandert voor de meeste mensen die hun kinderen naar een kinderdagverblijf brengen niet zo heel veel. Zij kiezen namelijk doorgaans voor halve dagopvang en niet voor enkele uren. En juist daar wringt de kinderschoen. Wie een kind maar een enkele uurtje brengt betaalt voor een halve dag. Daar komt nog bij dat wie een kind vijf maal per week enkele uren onderbrengt in een kinderdagverblijf zelfs tweederde deel betaalt van de hele dagopvang.

Met een kleine 35 kinderdagverblijven in heel Nederland is Humanitas een van de grootste van het land. Vanuit het kantoor aan de Oliemolenstraat in Heerlen wordt de kinderopvang door het hele land geregeld. Naschoolse opvang is inmiddels opgezet op 15 lokaties en daarnaast worrdt veel aandacht besteed aan het opzetten van kinderopvang voor bedrijven of instellingen, bijvoorbeeld Ahold of DSM.

De wachttijden zijn nog steeds behoorlijk. Met de uitbreiding van het aantal kindplaatsen, is ook de vraag gegroeid. Een jaar op een wachtlijst staan lijkt vrij normaal.

Offermans wordt bij die tijd even herinnerd aan een bezoek dat hij bracht aan Denemarken.

Kinderopvang naar Deens voorbeeld. Voor hem zou dat wel iets zijn voor Nederland.

Kinderopvang wordt daar betaald uit de belastingopbrengst. In dat land kunnen ze niet om kinderopvang heen omdat zoveel vrouwen werken. Liefst tachtig procent van de vrouwen heeft een betaalde baan. Dan kun je niet om opvang heen. Het is politiek gezien een heel precair punt. Geen enkele politicus durft daar nog denigrerend te doen over de opvang van kinderen. „Ik was in een gemeente met 57.000 invoners. Daar zijn 80 kinderopvangplaatsen. Er gaat een bedrag in om van 70 miljoen gulden. Daar kunnen we in Nederland alleen maar van dromen."

Nederland scoort internationaal gezien nog steeds erg slecht met het aantal werkende vrouwen en kinderopvang. Alleen in landen als Griekenland en Ierland zijn die percentages nog minder.

Céramique Avenue uitbesteed aan Lieben/Vissers

'Weg moet uitstraling project onderstrepen'

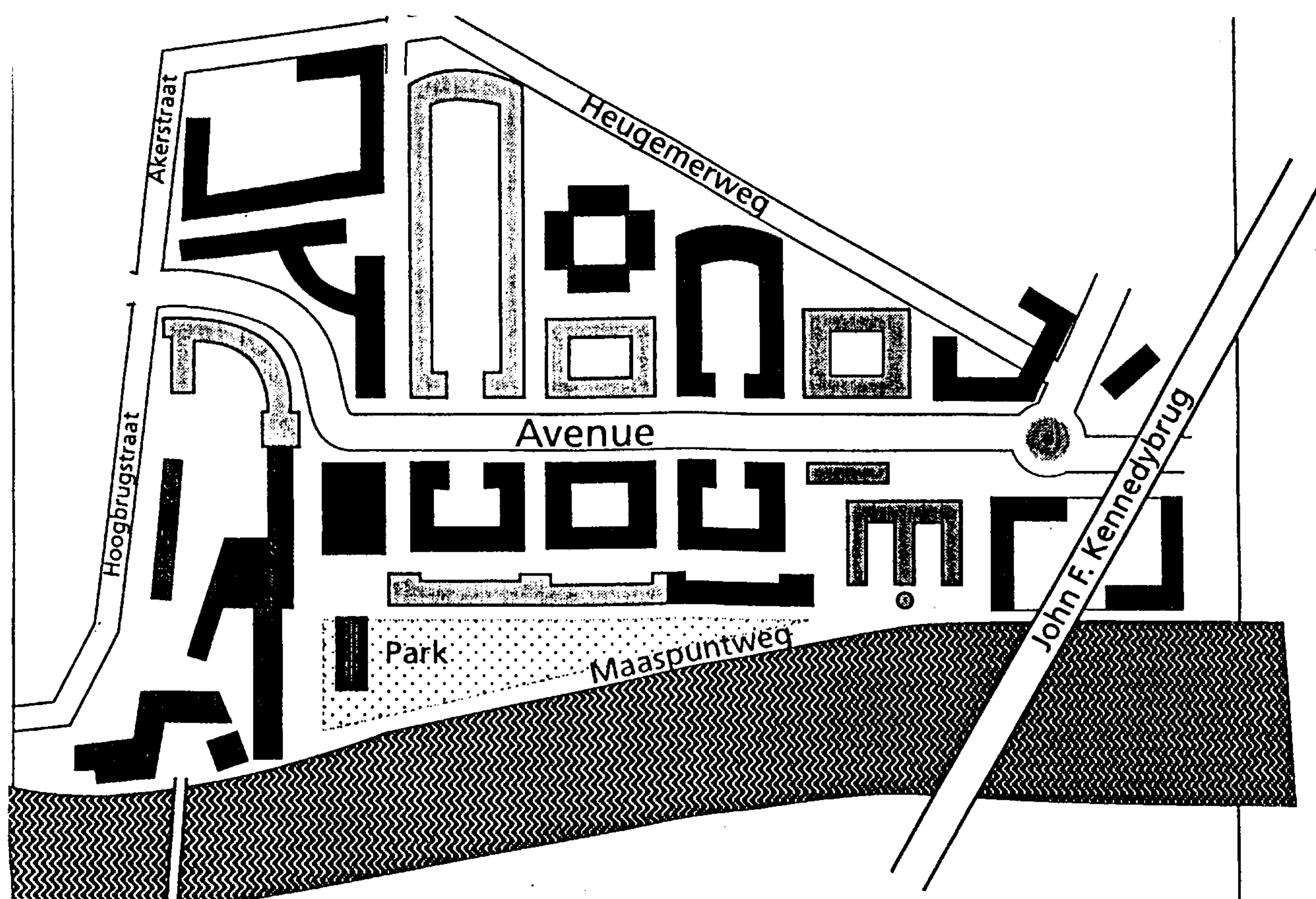
Van onze correspondent

MAASTRICHT – Het projectteam Céramique heeft de Céramique Avenue, de hoofdverkeersader in het gebied uitbesteed aan wegenbouwers Lieben/Vissers.

De bouwcombinatie mag voor 8,5 miljoen gulden de weg aanleggen. Die gunning omvat ook de ontsluitingsweg vanaf het voormalige Lelieterrein en het hoofdrioolstelsel. Het overige deel van de infrastructuur wordt apart aanbesteed.

De Avenue wordt 900 meter lang en 42 meter breed. Deze noord-zuid-as verbindt de Wilhelminasingel (Wijck) met de Limburglaan ter hoogte van het provinciehuis (Randwijck). Ter hoogte van het Bonnefantenmuseum wordt een rotonde gebouwd. In de middenberm is een rij bomen gepland. Langs de Avenue wordt kort parkeren mogelijk. De weg wordt geasfalteerd met geluiddempend beton. Het is de bedoeling dat de weg in het voorjaar van 1994 wordt opgeleverd.

Woordvoerder M. Meijs van het project: „De weg wordt in zijn geheel aangelegd om alvast te laten zien wat de uitstraling van het project wordt. Daarom wordt niet gewacht met de Avenue totdat alle bebouwing in het stadsdeel is gerealiseerd. De weg had er sowieso moeten komen om het gebied te ontsluiten en het Bonnefantenmuseum en een klein aantal woningen te kunnen bereiken".

● Plattegrond van het Céramiqueterrein met de Avenue.

Zoals bekend heeft het Céramiqueproject behalve het Bonnefantenmuseum nog steeds geen grote klant kunnen vinden die zich in het stadsdeel wil vestigen. Casino en Rechtbank haakten af en wethouder John Wevers van ruimtelijke ordening is vooralsnog tegen de komst van de stadskantoren naar de Céramique.

Wevers zei eerder in deze krant dat als het Bonnefantenmuseum en de grote Avenue zijn aangelegd, gegadigden makkelijker over de streep getrokken kunnen worden. „Je geeft de mensen dan vertrouwen in het hele project", zei Wevers.

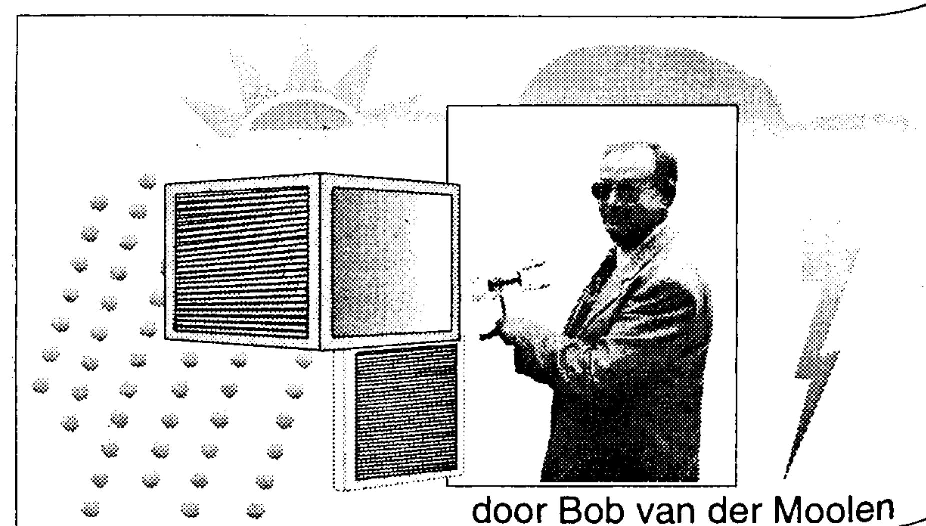
Beschadiging

Bang dat de compleet aangelegde weg straks weer kapotgereden door zwaar bouwverkeer is woordvoerder Meijs niet. „De weg is berekend op zwaar verkeer en anders kunnen we altijd nog extra maatregelen treffen om beschadiging te voorkomen."

Meijs laat desgevraagd weten dat de weg in februari van dit jaar al openbaar is aanbesteed. „Elf aannemers of combinaties hebben zich schriftelijk gemeld. Onder hen waren drie aannemers van buiten deze provincie." Lieben en Vissers zijn twee van de zes aannemers waarvan de Economische Controledienst onderzoekt of ze samen het werk in de provinciehoofdstad hebben verdeeld en daarvij de wet hebben overtreden.

---

limburgs weerhoekje

December: zachte start, koude finish

De laatste maand van het jaar startte met zacht weer waarbij de maxima tot ruim dertien graden opliepen, maar werd op vier december abrupt afgebroken door de enige sneeuwdag in deze maand. De hogere delen van Limburg hadden de primeur voor Nederland met een - tijdelijk - witte wereld. In de eerste helft van de maand viel de meeste neerslag, de laatste week bleef geheel droog. December was ook somber, in totaal werden vijftien zonloze dagen geteld, waarvan acht op één rij. Ondanks de winterse eindsprint is de gemiddelde etmaaltemperatuur toch nog boven normaal uitgekomen: 3.7°C tegen 3°C normaal.

Ook geen witte kerst. Toch werd het de koudste Kerstmis sinds 1981. Er werd 70 mm neerslag afgetapt tegen 74 mm normaal. De hoogste temperatuur werd genoteerd op 3 december met 13.4°C, de koudste dag werd de 28e met slechts 0.2°C. De laagste temperatuur in de nacht was dinsdag met -7.3° in de weerhut.

1992: een boeiend jaar

Het afgelopen jaar bood, weerkundig gezien, opnieuw enkele markante feiten. Zo werd onder andere de tendens van te warme jaren ook in 1992 voortgezet. De gemiddelde etmaaltemperatuur kwam op 10.8°C tegen 9.5°C. Voor het eerst sinds 1989 viel er ook weer eens een normale hoeveelheid neerslag. In totaal werd 811 mm opgevangen, normaal 800 mm (vorig jaar slechts 666 mm).

Winter 91/92

December 91, januari en februari 1992 waren zacht, somber en droog. Van 'echt' winterweer was nauwelijks sprake. Alleen het aantal vorstdagen was toen normaal: 40 tegen 42.

Lente

Maart leverde veel 'zachte' nachten. April was voor boer en tuinder een prima maand en de fruittelers bleef nachtvorst bespaard. Maar de laatste lentemaand mei, werd het vlaggeschip van het zomerseizoen. De hoogste temperatuur in de lente was 32.4 C°, bereikt op 14 mei.

Zomer

De maanden juni, juli en augustus zorgden voor de warmste en natste zomer van de laatste vijf jaar, met 83 warme dagen waaronder 39 zomerse en negen tropische dagen. Hoogste temperatuur werd bereikt op acht augustus met 32.8 C° als maximum. De regenmeter ving 300 mm op tegen 238 mm normaal.

Herfst

September, oktober en november vormen het seizoen herfst en sluiten eveneens het klimatologisch jaar af. Als enige maand van het jaar was oktober een 'dissonant': veel te koud en te nat. Heel uitzonderlijk. Maar september en november hielden de herfst in evenwicht en werd daardoor nog een heel normaal seizoen.

1992 in cijfers:
wamste dag : 8 augustus met 32.8 °C aantal zonloze dagen : 82
koudste dag : 2 februari met -1.1° C aantal heldere dagen : 32
warmste nacht: 9 augustus met 21.3° C aantal dagen onweer : 23
koudste nacht: 24 januari met -7.7°C aantal warme dagen :116
aantal vorstdagen: 37 aantal zomerse dagen : 56
neerslag: 811 mm
aantal tropische dagen : 11

weerspreuk: *'Zijn er in december al veel mollen, dan laat de winter met zich sollen'*

Céramiqueproject met legaal 'trucje' gered

DOOR MAURICE UBAGS

MAASTRICHT – Maastricht leek een financieel risico te nemen toen het twee weken geleden al startte met de aanleg van de grote verkeersader in het Céramiquegebied. Als de Kroon immers zou besluiten het bestemmingsplan niet goed te keuren, zou het werk weer ongedaan gemaakt moeten worden voor rekening en risico van Maastricht. De gemeente bleek echter een vooruitziende blik te hebben.

Al enkele dagen na het uitzetten van de piketpaaltjes kwam uit Den Haag na dertien maanden wachten uiteindelijk het verlossende Koninklijk Besluit. Het bestemmingsplan is op hoofdlijnen goedgekeurd en nog belangrijker: de inspraak hoeft niet over.

Tegen de inspraak was op diverse gronden geklaagd door belanghebbenden. Burgemeester mr. Ph. Houben van Maastricht had bij de presentatie van de plannen voor de Céramique in het Mecc namelijk duidelijk gezegd dat het ABP en supervisor/stedebouwkundige prof. Jo Coenen 'carte blanche' was gegeven bij de inrichting van het gebied. Ook werd in de voorlichtingsbrochure gesteld dat over de inrichting van het plan geen inspraak verleend zou worden. Alleen de aansluiting van de Céramique op de omliggende gebieden zou onderwerp van inspraak zijn.

Sessies

In het raadsbesluit van 7 november 1989 van Maastricht komt ook de volgende passage voor: „Het stedebouwkundige plan is in vijf sessies aan de bevolking gepresenteerd, informatie is gegeven en inspraak is gehouden. Hierbij is gelet op eerdere besluitvorming en de gesloten overeenkomst (met het ABP, red.) van gemeentewege aangegeven waarop nog 'vrij' kon worden ingesproken en wat als hoofdlijn niet ter discussie gesteld werd.

achtergrond

De Kroon blijkt in zijn besluit echter de vraag van de vereniging Milieudefensie omzeild te hebben of de inspraak het hele bestemmingsplan moet betreffen of dat inspraak ook beperkt mag worden tot onderdelen van het plan. Want, zegt de Kroon, de vereniging had al in een eerder stadium schriftelijk moeten klagen tegen de inspraak bij B en W, maar heeft dat niet gedaan.

Nu Milieudefensie van dat klachtrecht geen gebruik heeft gemaakt, is op grond van die procedurefout het bezwaar reeds ongegrond verklaard. Zonder dat op de hamvraag of de inspraak voldoende is geweest in te gaan, kan de Kroon zo toch zeggen dat de inspraakprocedure niet over hoeft. De Kroon voorkomt zo het risico dat als de inspraak inhoudelijk inderdaad onvoldoende zou blijken, ze het Céramiqueproject lange tijd zou ophouden.

Het is een legaal trucje waarvan de Kroon en ook de Raad van State zich vaker bedient. Als iemand een fout maakt bij het maken van bezwaar, wordt het bezwaar al om die fout ongegrond verklaard en hoeft men zich niet verder te verdiepen in de inhoud van het bezwaar. 'Procesefficiency' wordt dat genoemd.

Het zal ook duidelijk zijn dat gezien de enorme financiële belangen die bij het Céramiqueproject op het spel staan, de inspraak wel heel miserabel had moeten zijn geregeld, wil de Kroon Maastricht zijn huiswerk nog eens over laten doen. Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur ten spijt.

Opschudding over illegaal hondenpension in Gulpen

Geblaf in een stiltegebied

Al achttien maanden wordt in het Gulpense Klein Karsveld een illegaal hondenpension geëxploiteerd. De ene gerechtelijke procedure na de andere volgt. Pensionhoudster Wilma Bollen wil kost wat kost het bedrijf legaliseren. Het pension bevindt zich echter in een stiltegebied. Het bestemmingsplan zegt: 'Agrarisch gebied met hoge landschappelijke waarde'. Er is geen pensionvergunning afgegeven en een bouwvergunning voor binnen- en buitenhondehokken ontbreekt.

Het verzet van de buurtbewoners is groot. De belangen van het dier en de bewoners worden in deze strijd soms uit het oog verloren. Het laatste woord in dit conflict is aan de Raad van State.

in het nieuws

DOOR LEON JEURISSEN

GULPEN – Het illegaal hondenpension, ook wel Dierenvakantiehoeve Klein Karsveld genoemd, is in opspraak. Zeventig mensen in dit stiltegebied stapten naar de Raad van State om een klacht in te dienen tegen de ernstige geluidsoverlast. De buurtbewoners raken stilaan vertwijfeld.

„Zo luidde bijvoorbeeld de uitspraak van een kort geding dat na 6 oktober geen pension-activiteiten meer mochten plaatsvinden. Diverse activiteiten gingen toch gewoon door, ondanks het feit dat bij de politie aangifte werd gedaan. Niemand reageert. Waar blijft dan het rechtsgevoel?" zegt Guus Loo, een van de verbitterde buurtbewoners.

Het begon allemaal op de dag dat de familie Bollen met de gemeente en de inspecteur van de landelijke inspectiedienst Dierenbescherming een gesprek had over de wens om de hobby, het fokken van Berner-Sennenhonden, bedrijfsmatig te gaan uitoefenen. Gesproken werd over drie tot vijf worpen per jaar. De dieren zouden een eigen onderkomen moeten krijgen.

Een vergunning voor het houden van een hondenkennel (fokkerij) werd aangevraagd en verkregen. Bollen kreeg toestemming voor acht hokken in een deel van de schuren. Er werd op dat moment géén bouwvergunning aangevraagd. Het resultaat was een complete inrichting zowel binnen als buiten voor een hondenpension voor tachtig tot honderd honden.

Het illegaal gebouwde hondenpension wordt vervolgens goedgekeurd door de Veterinaire Dienst van het ministerie van Landbouw, Visserij en Natuurbeheer en door de Dierenbescherming. Op grond van dit advies, meer dan een jaar oud, wordt een pensionvergunning aangevraagd. Tevens wordt de gemeente gevraagd om uitbreiding van de vrijstelling voor acht hokken en het wijzigen van het bestemmingsplan. Beide verzoeken worden door de gemeente geweigerd.

Vergunning

In de kennelvergunning die Bollen nu heeft, staat: voor het ten verkoop voorradig hebben van honden en katten, met een vrijstelling voor acht kennels volgens het Honden- en Kattenbesluit 1981. In bewaring nemen staat niet in deze vergunning. De gemeente Gulpen heeft de aanvraag van deze vergunning niet ter visie gelegd. Een schorsingsverzoek in deze is door de bewoners bij de Raad van State ingediend.

„Zij wist waar ze aan begon," zeggen de buurtbewoners. „Nu worden wij als dier-onvriendelijk afgeschilderd. Maar dat is niet zo. Wij zijn niet tegen zo'n initiatief, maar het moet wel volgens de wet en niet op een slinkse wijze zoals dat nu gebeurt. Dat is onze sociale verantwoording. Het produceren van vijftig tot zeventig decibel geluidsoverlast door blaffende honden gaat ons te ver. Soms begint het geblaf al om vijf uur 's ochtends. Het is een stiltegebied en daar zijn duidelijke afspraken over gemaakt met zowel de provincie als de gemeente."

De buurtbewoners vragen zich af welke belangen in deze kwestie zwaarder wegen. Die van de illegale hondenpensionhoudster of die van de legale recreatieondernemers, die plotseling met een hondenpension op 150 meter afstand van hun vakantiehuisjes worden geconfronteerd?

● *Protest tegen het hondenpension in Gulpen.* Archieffoto: FRITS WIDDERSHOVEN

Spandoeken

Het feit dat een hotelpensionhoudster haar gasten 'welkom' heet met een spandoek waarop staat dat honden overlast veroorzaken, is volgens de bewoners het duidelijkste bewijs dat er snel iets moet worden gedaan aan deze praktijken.

„De rust is totaal verstoord. Bij het zien van de spandoeken lopen de mensen weg en zullen voorbijgangers nooit aankloppen om te overnachten. Ondanks het verlies van klandizie hangen de mensen deze spandoeken op, omdat zij het beu zijn," aldus Guus Loo.

Indien Bollen de juiste weg had bewandeld, dus eerst alle benodigde vergunningen had aangevraagd, dan zou volgens de buurtbewoners het pension nooit op deze plek zijn gerealiseerd.

Klacht

De rol van districtsinspecteur Wim van den Heuvel vinden de bewoners dubieus. „Hij is op de hoogte van hetgeen zich in Klein Karsveld allemaal afspeelt. Ook dat er geen vergunning voorhanden is."

Inmiddels is er over het optreden van Van den Heuvel een klacht ingediend bij de landelijke inspectiedienst Dierenbescherming.

De bewoners hebben zelf geluidsmetingen laten verrichten. De grens van het toelaatbare werd vele malen overschreden. De overlast wordt eveneens bevestigd door metingen van de afdeling milieu van de gemeente Maastricht, alsmede het rapport van de Nederlandse Stichting Geluidhinder.

Het uitdelen van pamfletten tijdens een reünie van houders van Berner Sennenhonden waarin stond dat de bewoners maar eens naar hun eigen geblaf moesten luisteren, is de bewoners in het verkeerde keelgat geschoten. „Dat bewijst wederom hoe de familie Bollen te werk gaat," aldus Guus Loo.

Voor de gemeente Gulpen is de zaak duidelijk. „Bij al deze procedures gaat het om drie 'verhalen' waar de gemeente verantwoording voor moet afleggen en zich moet verdedigen," legt gemeente-ambtenaar Mark Verbeet uit. „Namelijk in het kader van de woningbouwwet, het bestemmingsplan en het Honden- en Kattenbesluit 1981. Rond deze materie zijn bezwaarschriften, schorsingen en korte gedingen dan ook niet van de lucht."

Daarnaast heb je volgens Verbeet nog het civiele belang van de hinder voor de bewoners, strafrechtelijke zaken binnen de algemene politieverordening over hinder en het exploiteren van een pension zonder vergunning. „Het agrarisch gebied biedt geen ruimte voor een hondenpension. Planologisch zijn er te veel struikelblokken," besluit Verbeet, die verwacht dat eind januari de kogel door de kerk is en de Raad van State een eindoordeel velt.

bioscopen

● HEERLEN

Royal: The Bodyguard, do 15 uur, vr t/m wo 18.15 en 21 uur, vr t/m zo ook 15 uur. **Rivoli:** Single white female, vr t/m wo 19 en 21.30 uur. Kleine Nemo, do t/m zo en wo 14 uur, vr t/m zo ook 16 uur. **Maxim:** Housesitter, vr t/m wo 18.30 en 20.30 uur, do t/m zo 14.30 uur. **H5:** Home Alone 2, dag. beh. vr 14.30 uur, vr t/m wo 18 en 21.15 uur. Sister Act, dag. beh. vr 13.30 uur, vr t/m wo 16 18.30 en 21 uur. Sleepwalkers, dag. beh. vr 13.30 uur, vr t/m wo 16 18.30 en 21 uur. Belle en het beest, dag. beh. vr 13.30 uur, vr t/m wo 15 17 19 en 21.30 uur. Boomerang, dag. beh. vr 14 uur, vr t/m wo 16 18.30 en 21 uur. **Filmhuis de Spiegel:** Geen voorstellingen.

● SCHAESBERG

Autokino: Home Alone 1, za zo 18.30 en 21 uur.

● MAASTRICHT

Mabi: Bodyguard, dag. beh. do 21.15 uur, vr t/m zo ook 18.30 en 20 uur, vr t/m zo en wo ook 14.30 uur. Raising Cain, vr t/m zo 18 uur, ma t/m wo 21.15 uur, do t/m zo en wo ook 14.30 uur. Bitter Moon, dag. beh. do 21.15 uur, vr t/m zo ook 18.30 uur, do t/m zo en wo ook 14.30 uur. Kleine Nemo, dag. 14.30 uur. Single white female, dag. beh. do 21.15 uur, vr t/m zo ook 18.30 uur. **Ciné-K:** Husbands and Wives, dag. beh. do 21 uur. **Cinema-Palace:** Home Alone 2, do 14 uur, vr t/m wo 18 en 21.15 uur, za t/m wo ook 14.30 uur. Sister act, dag beh. vr 14 uur, vr t/m wo 16.30 18.45 en 21.45 uur. Belle en het beest, dag. beh. vr 14 uur, vr t/m wo 16.30 en 19 uur. Boomerang, dag. beh. do 21.30 uur. **Lumière:** Van Gogh, dag. beh. do 20 uur. Ascenseur pour l'echafaud, dag. beh. do 20.30 uur. Rebro Adama, dag. beh. do 22 uur. Merci la vie, vr za 23 uur. **Kinderfilmhuis Zoem: De Notenkraker, zo 14 uur.**

● GELEEN

Roxy: Home Alone 2, dag. beh. vr 14 uur, dag. beh. do 18.30 en 21 uur. Sister Act. dag. beh. vr 14 uur, dag. beh. do 18.30 en 21 uur.

● SITTARD

Forum: Bodyguard, dag. beh. vr 14 uur, dag. beh. do 18.30 en 21 uur. Belle en het beest, dag. beh. vr 14 uur, dag. beh. do 18.30 uur. Unforgiven, vr t/m wo 21 uur. **Filmhuis Sittard:** Geen voorstelling.

● ECHT

Royal-MicroRoyal: Boomerang, vr t/m di 20.30 uur. Far and away, vr t/m di 20.30 uur. Belle en het beest, vr t/m zo en wo 14.30 uur. Kleine Nemo, vr t/m zo en wo 14.30 uur.

● ROERMOND

Royal: Home Alone 2, vr t/m zo 19 en 21.30 uur, ma t/m wo 20.30 uur, za zo wo ook 14.30 uur, zo ook 16.30 uur. Belle en het beest, za zo wo 14.30 uur. **Royaline:** Far and Away, vr t/m wo 20.30 uur, zo ook 16.30 uur. **Filmhuis Roermond:** Geen voorstelling.

●VENLO

Filmhuis Perron 55: The Commitments, za 20 uur, di 20.30 uur.

in het theater

HEERLEN:

- **vr. 1/1:** muziek: André Rieu in Wenen (15.00 uur)
- **zo. 3/1:** toneel: Macadam Theater met Poot je kop (14.30 uur)
- **di. 5 en wo. 6/1:** muziek: musical Revue Revue van Jos Brink

KERKRADE

- **za. 2/1:** muziek: Zwarte Theater Bratislava met Peter en de wolf en carnaval des animaux
- **zo. 3/1:** muziek: Georgisch kamerorkest met Pergolesi, Mendelssohn en Tsjaikovsky

MAASTRICHT:

- **wo. 6/1:** muziek: lunchconcert New Brass Collection (12.30 uur, redoutezaal)

ROERMOND:

- **zo. 3/1:** nieuwjaarsconcert harmonie Concordia Melick en Koninklijke Harmonie Roermond (14.30 uur)
- **ma. 4 en di. 5/1:** muziek: André Rieu in Wenen
- **wo. 6/12:** muziek: Zwarte Theater Bratislava met Peter en de Wolf en Carnaval des Animaux

SITTARD:

- **zo. 3/1:** muziek: André Rieu in Wenen

Tenzij anders aangegeven beginnen de voorstellingen om 20.00 uur.

exposities

● HEERLEN

Stadsgalerij, Raadhuisstraat 19. Werk van Jürgen Partenheimer. T/m 24/1. Open ma t/m vr 9-17 uur.

● LANDGRAAF

Galerie Ipomal, Kerkberg 2. Werk van Qing Hui Zhang. T/m 10/1. Open vr 17-20, za en zo 14-17 uur. **Galerie Gaudi,** Hereweg 83. Werk van Karl-Heinz Laufs. T/m 10/1. Open vr 16-20 uur, za en zo 13-17 uur.

● HOENSBROEK

Fotogalerie 68, Kasteel Hoensbroek. Foto's van Laura Samson-Rous. T/m 3/1, open ma t/m vr 10-12 en 13.30-17 uur, za en zo 13.30-17 uur.

● NUTH-VAESRADE

Galerie Tsant, Rozenstraat 49. Werk van Han Ronken en Marie-Louise van Zeijst. T/m 14/1, open do 15-18 uur, zo 14-17 uur.

● SITTARD

Galerie Michel Knops, Steenweg 44. Schilderijen van Nicole Hardy. T/m 4/1. Open di t/m za 11-18 uur, zo 14-17 uur. **Kritzraedthuis,** Rosmolenstraat 2. Expositie van vijf jonge kunstenaars. T/m 23/1, open di t/m vr 10-17 uur, za en zo 14-17 uur.

● LIMBRICHT

Limburgs Volkskundig Centrum, Allee 1a. Alledaags maar bijzonder, volkskunst uit Limburg. T/m 31/1. De wenskaart onder de loep. T/m 10/1. Open di t/m vr 13-17 uur, za en zo 14-17 uur.

streeksgewijs

Lange uitzending omroep Kerkrade

KERKRADE – De Radio Omroep Kerkrade verzorgt vandaag een acht uur durende marathonuitzending voor zieken en bejaarden in Kerkrade. De omroep wil op deze wijze het jaar afsluiten. Vanaf 10 uur duikt een zogeheten lokatieteam Kerkrade in voor een sfeervolle reportage. Twee andere radioteams gaan langs de zieken- en bejaardenhuizen. Ondertussen zullen Kerkraadse dichters voordragen uit eigen werk. Vanaf 14 uur wordt de uitzending verzorgd vanuit Kapelhof, waar prominente Kerkradenaren zullen optreden. Van 16 tot 18 uur draait de omroep verzoekplaten vanuit de eigen studio achter het ziekenhuis. U kunt de omroep bellen voor nieuwjaarswensen en verzoekplaten: 450335.

Expositie van Theo Lenssen

HEERLEN – In de Heerlense Stadsschouwburg is vanaf 8 januari werk te zien van de kunstenaar Theo Lenssen. Op de begane grond hangen schilderijen, in de foyer potlood-tekeningen.

Lenssen studeerde in 1990 af aan de Academie voor Beeldende kunsten in Maastricht. Hij heeft een atelier aan de Grasbroekerweg 166 in Heerlen. De expositie loopt tot 8 maart en is toegankelijk bij bezoek aan voorstellingen en tijdens openingsuren van de kassa.

kort

HOENSBROEK
● Ontspanningsvereniging De Lotbroekers houdt zaterdag om 20.30 uur nieuwjaarsbal in het MFC Gebrook.

HERZOGENRATH
● Op Burg Rode vindt vanavond om 20 uur het Torenblazen bij gelegenheid van Silvester plaats. Het Torenblazen wordt uitgevoerd door Harmonie Cäcilia Herzogenrath. Vrijdag om 17 uur staan Weense liederen en operette op het programma. De entree is dan fl 11,-.

● *Schalmeienkorps Glück Auf viert komend jaar hun zestigjarig jubileum.*

Glück Auf zestig jaar

HEERLEN – Schalmeienkorps Glück Auf in Heerlerheide viert in het nieuwe jaar hun zestigjarig jubileum. Er staat onder meer een internationaal muziekfestival op het programma op zondag 13 juni.

Een dag eerder vieren de leden feest in eigen kring. In het weekeinde van 18 en 19 september vinden er nog een aantal activiteiten plaats.

Enkele mijnwerkers richtten het korps op in 1933. Zij introduceerden het in deze regio onbekende instrument de schalmei.

Na moeilijke aanvangsjaren maakte de vereniging na de Tweede Wereldoorlog een bloeiperiode door. Glück Auf was inmiddels uitgegroeid tot een graaggeziene gast in binnen- en buitenland. Vooral in Duitsland, de bakermat van de schalmei, kwam de vereniging regelmatig.

Het korps toerde eveneens door Frankrijk, Luxemburg, Oostenrijk en Noorwegen.

Kort na het vijftigjarig jubileum kwam er een ommekeer. Het bestuur besloot toen de overstap van diatonische naar chromatische instrumenten te wagen.

Een ernstige terugval van het ledental was het gevolg; de overstap bleek voor veel leden te moeilijk. Bijna tien jaar later lijken de magere jaren voorbij, het ledental is weer toe aan het nemen. Onder dirigent Th. Agelink heeft het korps aan nieuw repertoire gewerkt.

Cursus nieuw huis kopen in regio Heerlen

HEERLEN – De vereniging eigen huis uit Amersfoort geeft een driedelige cursus 'Een nieuw huis kopen' voor aspirant kopers uit Heerlen en omgeving. De cursus moet voorkomen dat kopers zich in een ongewis avontuur storten.

De cursus wordt op drie dinsdagavonden, 19 en 26 januari en 2 februari, gehouden. De eerste avond komt 'kopen of huren?' aan bod, de tweede avond gaat over de financiële kant van de koop van een premiehuis. Tijdens de laatste avond staan juridische zaken centraal.

Het bijwonen van de cursus kost tien gulden per persoon, de avonden beginnen om 20.00 uur. Aanmeldingen moeten vóór 12 januari bij de vereniging eigen huis binnen zijn, 033-600433 of 600645.

per persoon

Diamanten paar

Het echtpaar Frits en Marie Jongen-Barendsen, Laethof 68 in Eygelshoven, is maandag 4 januari 60 jaar getrouwd. Samen met de vier kinderen en tien kleinkinderen woont het diamanten paar de dankmis bij in de kerk van Jahannes de Doper. De receptie wordt van 18 tot 19.30 uur gehouden in Bar Bistro Socio aan de Laurastraat.

De diamanten echtelieden zijn nog zeer vitaal. Marie Jongen heeft naast haar huishoudelijke bezigheden nog tijd over voor haar grote hobby: lezen. Ze is een trouwe bezoekster van de Eygelshovense bibliotheek.

De diamanten bruidegom heeft 45 jaar als electromonteur gewerkt op de mijn Laura. Hij is al 60 jaar collectant en 25 jaar koster van de St. Janskerk. Voor zijn verdiensten kreeg hij tien jaar geleden al de pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice.

Geslaagd

Aan de universiteit in Nijmegen is Susanne Piras, afkomstig uit Lauradorp, geslaagd voor haar doctoraal examen archeologie.

Promotie

Marcel Mevissen uit Kerkrade promoveert op 5 januari aan de faculteit der geneeskunde van de Universiteit van Amsterdam tot doctor.

Gouden paar

● *Het gouden paar Moonen-Göbbels.*

Het echtpaar Wiel en Mientje Moonen-Göbbels, Pannesheiderstraat 102 in Kerkrade, viert zaterdag 2 januari het gouden huwelijksfeest. De dankmis wordt om 15 uur opgedragen in de St.-Antoniuskerk. Van 19 tot 20 uur houdt het gouden paar receptie in d'r Jreëts aan de Kaalheidersteenweg.

carnavaria

HEERLEN
● De Winkbülle presenteren zaterdag om 20.11 uur in de Stadsschouwburg het 'Prinsebal-nieuwe stijl 1993' met de proclamatie van de nieuwe stadsprins. De foyer wordt voor deze gelegenheid omgetoverd in een kasteeltuin.

● In de Varenbeuk vindt zaterdag om 20.11 uur de zitting met prinsenproclamatie plaats van De Jonge Böck.

● De Vlavreters Welten/Benzenrade roepen zondag hun nieuwe heerser uit tijdens een zitting die vanaf 14.30 uur gehouden wordt in het gemeenschapshuis te Welten.

KLIMMEN
● Carnavalsvereniging De Molmuus in Klimmen roept zaterdag 9 januari een nieuwe prins uit. De Narrentempel staat in de Klimmenderstraat 8, aanvang 20.11 uur.

LANDGRAAF
● CV 't Eikske houdt zaterdag vanaf 21.11 uur prinsenproclamatie in café Theunissen aan de Koelmoer in Schaesberg.

● De ex-prinsen van vasteloavesvereniging De Geete houden vrijdag vanaf 14 uur hun nieuwjaarsmatinee in gemeenschapshuis 't Ströatje in Landgraaf.

Hoogwerker onderuit na botsing met auto

[illegible]

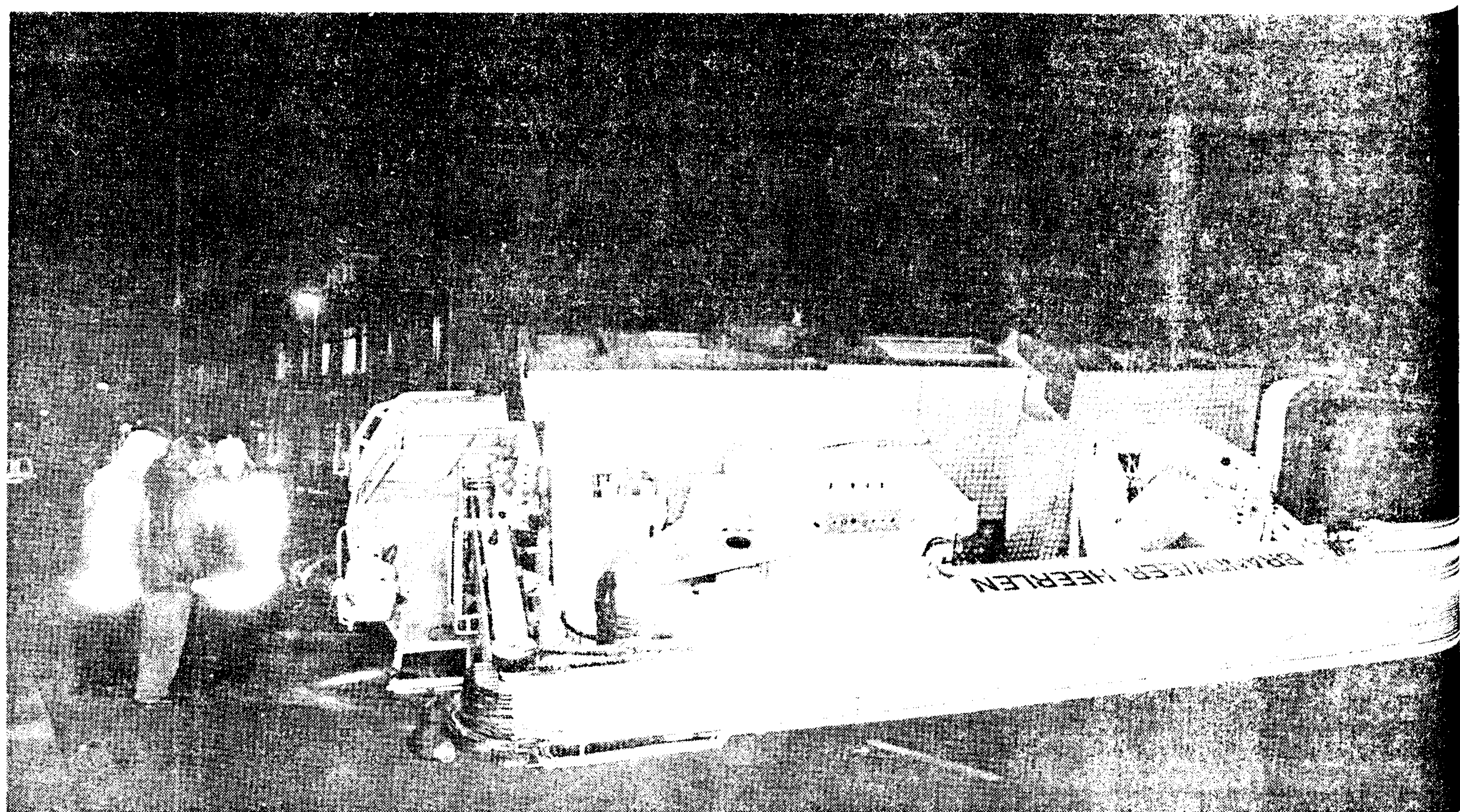
[illegible] de personenauto. Het linker- [illegible] verder. De [illegible] De brandweer legde direct een dam van zand [illegible] dat die weg- [illegible] De politie zette [illegible] af en brandweerwagens kwamen naar de plaats van het ongeluk om voor verlichting en het nodige materieel te zorgen.

„Een [illegible] ramp," noemde plaatsvervangend commandant van de Heerlense brandweer Pieter van der Plaats het ongeval. De hoogwerker kost een miljoen gulden. Het gaat zeker een jaar duren voordat er een nieuwe kan komen. De wagens worden namelijk op bestelling met de hand gemaakt."

Ravage

[illegible]

De hoogwerkers van de Brunssumse en de Kerkraadse brandweer worden ingeschakeld als dat nodig is. Op de brandweer van Kerkrade werd gisteravond al een beroep gedaan toen rond elf uur een melding binnenkwam van een brandje in basisschool Douve Weien in Heerlen.

● De één miljoen gulden kostende hoogwerker van de Heerlense brandweer op zijn kant.

● [illegible]

China streeft naar status supermacht

PEKING – Nu de Chinese economie zich in een hausse bevindt terwijl de rest van de wereld met recessie te kampen heeft, groeit het zelfvertrouwen van het land. Meer en meer begint bij de Chinezen het idee post te vatten dat de Volksrepubliek de plaats van de Sovjet-Unie zal kunnen innemen en een belangrijke supermacht en rivaal van de Verenigde Staten kan worden, aldus enkele westerse diplomaten in Hongkong.

Internationale waarnemers hebben er op gewezen dat China niet langer met de armen over elkaar kan blijven zitten nu Groot-Brittannië zijn greep op Hongkong (dat in 1997 in Chinese handen zal overgaan) probeert te versterken, terwijl de Verenigde Staten F-16 gevechtsvliegtuigen aan Taiwan verkopen en Frankrijk Mirage-jachtvliegtuigen aan hetzelfde land levert.

Deze gebeurtenissen hebben voor grote opschudding gezorgd in Beijing en volgens de officiële Chinese media zouden Chinese leiders verbolgen hebben gereageerd. „Je kunt niet zeggen dat de Koude Oorlog voorbij is". Ze hebben de westerse landen ervan beschuldigd zich onder leiding van de Verenigde Staten tegen China – de laatste communistische reus – te keren.

China zelf heeft echter eerder dit jaar massaal wapens ingekocht bij de voormalige Sovjet-Unie en een halt toegeroepen aan de bezuinigingen op defensie.

Ondanks de gespannen verhoudingen tussen de twee tot nu toe zo gescheiden werelden worden China en het Westen steeds afhankelijker van elkaar. China dingt volop naar de gunst van de westerse landen middels de zogenaamde 'dollar-diplomatie'. China stelt fantastische zakelijke mogelijkheden – projecten van enkele miljarden dollars – in het vooruitzicht, nu de weg wordt vrijgemaakt voor deelname aan de vrije markt volgend jaar. Het land zal dan de invoertarieven verlagen waardoor de gigantische interne markt van China (1,1 miljard inwoners) geopend wordt voor westerse produkten en kapitaal.

Maar China is zich bewust van de eigen kracht en zal die landen die Beijing voor het hoofd stoten mogelijk uitsluiten van bepaalde handelsmogelijkheden. Zo heeft het land woensdag reeds besloten om Frankrijk uit te sluiten van deelname aan een groot infrastructuurproject om de verkoop van Mirage gevechtsvliegtuigen aan Taiwan te vergelden.

Maar tegelijkertijd is China afhankelijk van het Westen. Het land heeft recent een aantal grote aankopen gedaan op de Noordamerikaanse markt. Zo heeft Washington graan en een aantal Boeing passagiersvliegtuigen aan de Volksrepubliek geleverd, alsmede een telefonisch schakelsysteem.

Diverse China-deskundigen menen dat China de Amerikaanse wapenverkopen aan Taiwan zal slikken en geen tegenmaatregelen zal treffen.

Beijing [illegible] Washington [illegible] Beijing [illegible]

De [illegible] Noord-Amerikaanse [illegible]

Het [illegible] Hongkong.

● Premier Rabin gisteren in gesprek met James Jonah, de vice-secretaris-generaal van de VN over de gedeporteerde Palestijnen.

Foto: EPA

Rabin: gebrek aan daadkracht

DOOR AD BLOEMENDAAL

TEL AVIV – „Als we de Palestijnen niet deporteren, moeten we ze gevangen zetten. En gevangenissen fungeren alleen maar als opleidingsinstituten voor terroristenleiders". Dat antwoordde de Israëlische stafchef, generaal Ehud Barak, toen hem werd gevraagd waarom hij meer dan vierhonderd Palestijnse islamisten wilde deporteren. Die Palestijnen bivakkeren nu al twee weken in de vrieskou, zoals televisiekijkers in de hele wereld dagelijks te zien krijgen. Het moet generaal Barak te denken geven dat hij in de rotsige heuvels van Zuid-Libanon ongewild de basis heeft gelegd voor de eerste gezamenlijke kaderschool van het islamistische verzet.

De voorstelling van het gedeporteerdentheater in Zuid-Libanon markeert het einde van het ongelukkig verlopen eerste half jaar van de regering van Jitschak Rabin. De Israëlische kiezers herinneren zich nog goed hoe de leider van de Arbeiderspartij hun de afgelopen zomer plechtig twee beloften deed. Hij zou de economie en het werkloosheidsprobleem krachtig aanpakken. En hij stelde vrede met de Arabische buurlanden in het vooruitzicht. Een voorlopige regeling met de Palestijnen zou zelfs al binnen negen à twaalf maanden een feit zijn.

Een half jaar later is de werkloosheid niet verminderd en een overeenkomst met de Palestijnen lijkt verder weg dan ooit. Maar het meest teleurstellend is het totaal ontbreken van goed uitgewerkte plannen of gedurfde initiatieven. De Israëlische regering heeft zich de afgelopen zes maanden in hoofdzaak beziggehouden met korte termijn politiek en crisisbeheersing, en dan nog op een weinig overtuigende manier. De stelling dat Rabin beter is in het signaleren van problemen dan in het bedenken van oplossingen valt steeds vaker te horen.

De nieuwe regering ging de afgelopen zomer van start met een flinke stoot wind in de rug. Een bescheiden aantal vertrouwenwekkende maatregelen – zoals een beperking van de illegale nederzettingenbouw – leverde spectaculair financieel en politiek krediet op in Westerse democratieën. Het is tot nu toe het belangrijkste succes waarop Rabin kan wijzen. Maar met zijn ongelukkige deportatie-orders en de al even ongelukkige nasleep daarvan heeft hij al een flink deel van het politieke krediet verspeeld.

De propaganda-nederlaag was voorspelbaar. Men kan het Libanon en andere Arabische landen moeilijk kwalijk te nemen dat ze liever Rabin in een moeilijk parket dwingen dan vrijwillig te fungeren als interneringskamp voor door Israël verdreven islamisten. De jongste blunder van Rabin is zijn weigering hulptransporten van het Rode Kruis tot het Palestijnse kampement toe te laten. Zelfs het dagblad 'Jediot Acharonot', van het begin af aan voorstander van de deportaties, meent dat de premier er goed aan zou doen wat dat betreft zijn standpunt te herzien. In een commentaar wijst de grootste krant van Israël op de desastreus verlopende propagandaslag. De regering zou een menslievend gebaar kunnen maken door het Rode Kruis konvooi door te laten. De gedeporteerden verdwijnen vanzelf uit het nieuws zodra ze voedsel en onderdak hebben, is de conclusie van het commentaar.

Ondertussen probeert Rabin zijn handen in onschuld te wassen. De vierhonderd Palestijnen bevinden zich op Libanees grondgebied en dus draagt Israël geen enkele verantwoordelijkheid meer voor hun lot, zo zegt hij. Maar het is het Israëlische leger dat de groep illegaal en naar steeds duidelijker blijkt zelfs zonder een behoorlijke selectie – in Libanon heeft gedumpt. [illegible] kant wijst Rabin er voortdurend op dat de uitzetting maar voor twee jaar geldt en dat de Palestijnen [illegible] [illegible] Kennelijk leeft er bij de Israëlische regering toch een soort verantwoordelijkheidsbesef.

De ministers van de links-liberale Meretz partij hebben voor het deportatiebesluit gestemd, zij het met uiterst weinig enthousiasme [illegible] Vorige week bood Rabin hen [illegible] schrale troost [illegible] Het was voor het eerst dat [illegible] de orde werd gesteld.

Verzwakking

De Meretz-ministers hebben Rabin achteraf verteld dat de deportaties in feite het vredesproces bevorderen. Een verzwakking van 'Hamas' [illegible] van het vredesoverleg [illegible] [illegible] den. Maar tot nu toe is dat niet [illegible] gebleken dan een dubieuze theorie [illegible] wijst erop dat de positie van de Palestijnse onderhandelaars [illegible] 'Hamas' [illegible]

Als Rabin de niet islamistische Palestijnen het vredesproces en [illegible] dienst wil bewijzen [illegible] mijn moeten zorgen voor een [illegible] laire doorbraak. Praten met de PLO biedt geen enkele garantie [illegible] maar zonder medewerking van de organisatie zijn de onderhandelingen [illegible] de [illegible] Knessetfractie van de Arbeiderspartij [illegible] moet onderhandelen [illegible] parlement [illegible] afgevaardigden [illegible] stap. Het kabinet Rabin

weekend diensten

De avond- en weekenddiensten beginnen op vrijdagavond en eindigen de volgende week vrijdag om 8.30 uur.

ARTSEN

Heerlen: Voor spoedgevallen ☎711400 (brandweercentrale) bellen.
Kerkrade-Oost: Van donderdag 15 uur tot vrijdag 14 uur Hanssen, ☎45.28.79; tot zaterdag 12 uur Vluggen, ☎45.29.13; tot zondag 10 uur Kaiser, ☎35.12.31; tot maandagmorgen 8 uur Goebbels, ☎35.14.64.
Simpelveld/Bocholtz: Donderdag en vrijdag Schepers, ☎44.12.13. Zaterdag en zondag Jehne, ☎44.03.33.
Hoensbroek: Patiënten van Gezondheidscentrum Hoensbroek-Noord kunnen dag en nacht bellen, ☎21.48.21. Uitsluitend voor spoedgevallen: ☎23.18.00. Anders eigen huisarts bellen.

APOTHEKEN

Landgraaf: Meiser, Kerkstraat 45 Waubach, ☎31.36.33. Voor spoedgevallen dag en nacht bereikbaar.
Kerkrade/Eygelshoven: Van Wersch, Hoofdstraat 41, ☎45.20.10.
Bleijerheide: Bleijerheide, Bleijerheiderstraat 52, ☎46.20.50. Dagelijks open van 8 tot 22 uur.
Simpelveld/Bocholtz: Voncken, Dr. Ottenstraat 6, ☎44.11.00. Zaterdag 11-15 uur, zondag 13.30-14.30 uur. Voor spoedgevallen van 22-22.30 uur of na telefonische afspraak.
Nuth: Voor spoedgevallen eigen apotheek (b.g.g. ☎711400).

TANDARTSEN

Heerlen/Hulsberg/Voerendaal: Donderdag en vrijdag Peters, Vlotstraat 11, ☎71.50.35. Zondag Moonen, Gelein 8, ☎71.12.71. Spreekuur zaterdag en zondag van 11-12 uur. B.g.g. TIGH, ☎711400.
Kerkrade/Ubach over Worms/Nieuwenhagen/Eygelshoven: Hele weekeinde Thijssen, Industriestraat 88 Kerkrade, ☎41.95.56. Spreekuur 11.30-12 uur en 19-19.30 uur.
Simpelveld/Bocholtz/Gulpen/Vaals/Wijlre/Wittem: Donderdag en vrijdag Nijdam, Remigiusstraat 23a Simpelveld, ☎44.28.00. Zaterdag en zondag Curfs, Rijksweg 101 Gulpen, ☎04450-3098. Spreekuur 11.30-12 uur en 17.30-18 uur.
Brunssum/Schinveld/Nuth/Hoensbroek/Schinnen: Hele weekeinde Philips, Wilhelminastraat 4 Nuth, ☎24.44.22. Spreekuur 11.30-12 uur en 17.30-18 uur.

GROENE KRUIS

Wachtdienst voor spoedgevallen: Heerlen: ☎71.37.12. Nuth/Voerendaal/Simpelveld: ☎04405-2995. Brunssum/Schinveld/Jabeek/Merkelbeek/Bingelrade: ☎25.90.90. Hoensbroek: ☎22.55.88. Landgraaf: ☎32.30.30. Kerkrade/Eygelshoven: ☎45.92.60.

DIVERSEN

TIGH - Heerlen: ☎71.14.00. Informatie over avond- en weekeinddiensten van artsen, tandartsen, apothekers en het Groene Kruis.
Hulpdienst SOS: Dag en nacht bereikbaar, ☎71.99.99.
Geslachtsziektenbestrijding: 24- uurs infolijn, ☎74.01.36.

Simpelveldenaar vervoert toeristen in oorlogstuig

Vakantiegangers nemen plaats in van Patriots

DOOR BENTI BANACH

● *De tot hotelbus omgebouwde Patriotdrager in Marokko.*

SIMPELVELD – Opeens stond hij voor de keuze: of hij zou zich de rest van zijn leven groen en geel ergeren of hij zou iets doen waar hij echt zin in heeft. Dus ontruimde Simpelveldenaar Jan Vliex zijn bureau bij het CBS en koos hij voor het avontuur. In mei maakte hij een proefrit door Marokko in een tot hotelbus verbouwde drager van Patriotraketten. Volgend jaar wordt het menens, dan moet Vliex zijn brood verdienen met het rondrijden van toeristen in de 'veiligste bus ter wereld', zoals hij het zelf omschrijft.

In mei vertrokken Jan Vliex en zijn broer Loek in gezelschap van Belgen, Duitsers en Britten voor een testrit. Via Algeciras in Spanje staken de veertien reizigers over naar Tanger om vervolgens een rondrit te maken langs Marokko's koningssteden en door het Atlasgebergte. „Het was allemaal niet zo schokkend, ik ben gewend te reizen," zegt Jan Vliex zeven maanden later. „Ja, we hebben wel veel bekijks gehad. In Marokko, maar ook op de autoweg in Frankrijk al." Op het Afrikaanse continent waren het voornamelijk Britse touroperators die hun ogen uitkeken en in Vliex' voormalig oorlogstuig de toekomst van het toerisme zagen.

Brandhaarden

Aanvankelijk wilden de Limburgers dwars door Afrika, langs de middenas. „Te gevaarlijk," volgens Vliex. „Afrika zit slecht momenteel. Politiek gezien, bedoel ik," waarop hij een hele rits van politieke brandhaarden weet op te noemen.

De rit door het veilige Marokko was bedoeld als een test. Vliex ontdekte dat er nog het een en ander gesleuteld moest worden aan de hotelbus. Daar is hij de laatste maanden mee bezig geweest.

„Ik ben voor gek verklaard toen mijn broer Loek en ik de patriotdrager kochten. Eén ton hebben we voor het onderstel betaald en voor twee ton hebben we het vertimmerd. De keuring kostte tienduizend Duitse marken," merkt Vliex op. Hij beaamt dat het een risico was, maar de Simpelveldenaren hadden genoeg reden om geen goedkope vrachtauto of touringcar te kopen. Vliex: „Deze wagen zoekt zijn eigen weg in de natuur, bijvoorbeeld over de steppe. Iedere andere auto blijft steken in de modder. Door de dubbele as voren kan hij niet omkeren. En hij heeft schroefveren. Hij klappert daarom niet zoals een vrachtwagen."

De vrije natuur opzoeken kan soms nuttig, om niet te zeggen noodzakelijk, zijn. „We waren van plan veel op Afrika te gaan rijden. Politieke problemen concentreren zich in Afrika altijd in de grote plaatsen. Zoals toen in Kameroen tijdens de staatsgreep. Daar waren alleen in twee grote steden problemen. Met deze wagen kun je grote steden makkelijk vermijden."

Mortuarium

Achter het kolossale voertuig wordt een slaapwagen meegetrokken. Ook de voortdurende aanwezigheid van bedden maakt het mogelijk op iedere gewenste plek te stoppen. „Je hoeft niet iedere avond een hotel op te zoeken." De slaapcabines in de aanhanger hebben iets weg van een legbatterij. „Nee, een mortuarium," corrigeert Vliex. Toch garandeert hij iedere passagier een veilige nachtrust en een *gezond weer op.* Hij verwacht ook dat zijn hotelbus de reisdrempel verlaagt voor mensen die minder avontuurlijk zijn ingesteld. „Als je niet in het zand wil slapen en toch verre reizen wil maken, dan is dit een prima manier."

De Patriotdrager werd op een beurs in Duitsland op de kop getikt. Het voertuig zuipt als een anonieme alcoholist. Vijftig liter diesel op honderd kilometer ofwel een beschamende één op twee. De tank kan duizend liter bevatten, wat de hotelbus een actieradius van tweeduizend kilometer geeft.

Concurrentie

Vliex heeft de afgelopen maanden de krachten gebundeld met een reisbureau uit Beek. Dat gaat voor hem de zakelijke dingen als folders en 'boekingen regelen. Zodat de Simpelveldenaar zich kan concentreren op zijn voertuig en het vervoer van de vakantiegangers. Volgend jaar gaat hij zeven maanden rijden door Turkije. Vliex blijft voor die periode in Turkije en krijgt ongeveer iedere twee weken een nieuwe buslading. Zijn vrouw laat weten dat reizen maar niks te vinden, ze komt hooguit een keer op vakantie als manlief in Turkije rondrijdt. Jan Vliex heeft echter weinig keus. „In Turkije is er een felle concurrentie. Om iedereen tevreden te stellen, inclusief de banken, zal ik eerst wat omzet moeten maken."

Slaagt Turkije, dan wil hij verder naar het Aziatisch deel van Rusland en naar China. In de winter van '93-'94 is hij bovendien van plan de rally Parijs-Dakar te rijden. Niet op volle snelheid, maar kalm aan met aan boord familieleden van de echte rally-rijders.

Tijdens vijftien CBS-jaren kon hij nooit toegeven aan het voortdurende gekriebel dat verre landen hem bezorgden. Broer Loek, met wie hij samen het plan bedacht heeft, heeft dat gevoel ook. Hij zit momenteel in Namibië voor het Rode Kruis. „Tja, hoe komen we aan die reisdrang?," vraagt Jan zich af. „In ieder geval niet van thuis uit. Je doet het een keer en als het bevalt, dan blijf je gaan. Het is een ziekte, het gaat niet meer weg."

nog even '92

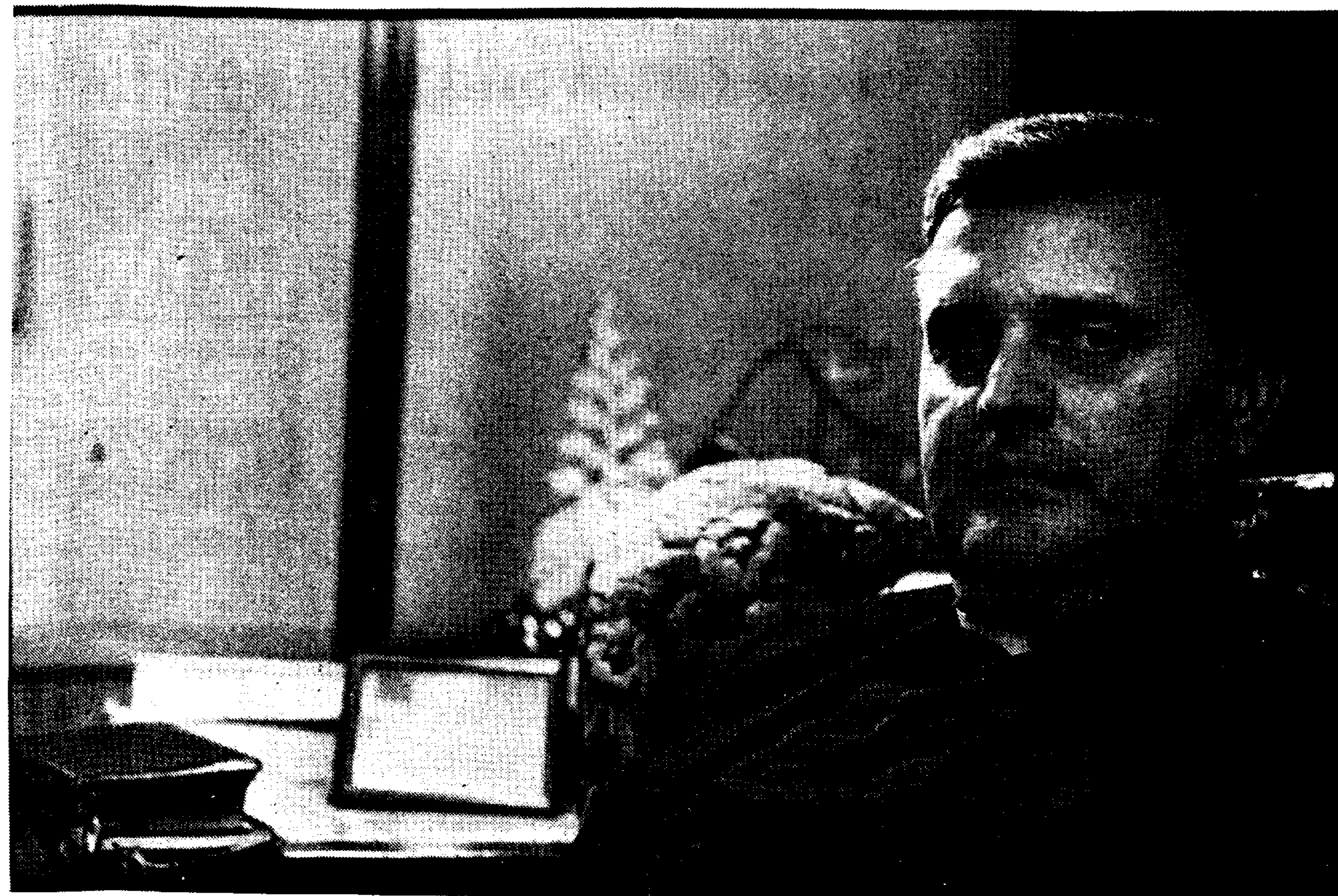
Dreigement pastoor Martin heeft succes gehad

Schinveld is uitgeroddeld

DOOR WIM DRAGSTRA

SCHINVELD - 'Doe wat je wilt, gekletst wordt er toch'. Deze gevleugelde uitspraak hangt in menig huis aan de wand, maar niet in de Schinveldse pastorie. Pastoor Hans-Peter Martin (woensdag veertig jaar geworden) verklaarde midden dit jaar het geroddel de oorlog. „En het heeft gewerkt. De meeste mensen binnen de parochie hebben afstand genomen van die roddels en gekozen voor een goede samenwerking binnen onze geloofsgemeenschap. Ik ben daar erg blij om."

Begin juli liet pastoor Martin van de kansel in de Eligiuskerk weten dat hij zou opstappen als er geen einde zou komen aan het geroddel. „Er werden verhalen de wereld in geholpen die totaal nergens op stoelden. Ik zou in een korte broek door het dorp fietsen en ik zou weigeren ernstig zieken te bezoeken. Om dat eerste kan ik lachen, maar dat laatste heb ik me zeer aangetrokken. Ik ben juist erg bij de zieken in onze parochie betrokken en dan komt dat geroddel hard aan."

● *Hans-Peter Martin, pastoor van Schinveld, verklaarde het roddelen de oorlog.* Foto: KLAUS TUMMERS.

Het schijnt een kleine maar invloedrijke groep parochianen te zijn, die de verhalen vertelde. „Die mensen zijn nog steeds tegen mij. Ik weet niet waarom, maar ze zien me liever gaan dan komen. Ze durven nu echter geen sterke verhalen meer op te dissen."

Het verhaal van de korte broek haalde zelfs de krantekolommen in Griekenland en Australië. „In Australië heb je een blad voor immigranten. Iemand uit Schinveld die er familie bezocht kreeg daar het bericht onder ogen, zodoende weten we dat het daar ook gepubliceerd is." Verdere reacties kwamen er uit België en Griekenland. En wie weet waar ze nog gesmuld hebben van het verhaal dat in een dorpje in Nederland de mensen zich stoorden aan een pastoor in korte broek.

Breekpunt

De roddelkwestie bleek een breekpunt te zijn. „De mensen waren niet gewend de pastoor te vragen of iets waar was of niet. Maar nadat ik gedreigd had weg te gaan, gebeurde dat wel. Mensen kwamen naar me toe en vroegen wat er nou precies aan de hand was. Ze kozen ook bewuster voor de parochie. Dat heeft ertoe geleid dat we een heel goede geloofsgemeenschap hebben gekregen. Al met al is er dus heel wat ten goede veranderd." Martin haalt wat voorbeelden aan. Tijdens de verschillende missen met kerst kwamen in totaal vierduizend mensen naar de kerk. Voor de renovatie van de kerk (die in totaal twee miljoen gulden kost) moet de parochie zelf een half miljoen op tafel leggen, daarvan is al 360.000 gulden binnen.

Tweederde van de parochie doet mee aan de gezinsactie. Het kerkbezoek is de laatste tijd met dertig procent gestegen.

Hans-Peter Martin is afkomstig uit het Duitse Neunkirchen, dat in het Saargebied ligt. Hij studeerde eerst filosofie, daarna in Rome theologie en kwam vervolgens naar Rolduc voor zijn verdere priesteropleiding. Hij wilde in Duitsland geen priester worden. „De Duitse kerk is me veel te afstandelijk. Het is een 'Ambtskirche' en daar heb ik moeite mee. Hier staat de priester veel meer tussen de mensen en geeft hij samen met de mensen gestalte aan de kerk. De priester moet zich bezighouden met de mensen, dat is belangrijk en ik vind dat dat in Duitsland te weinig gebeurt."

Kritiek

Pastoor Martin is het eens met de kritiek die ook wel in Nederland gehoord wordt dat in de katholieke kerk meer aandacht besteed wordt aan de renovatie van de kerken, dan aan het opbouwen van het geloofsleven van de parochianen. „Natuurlijk is de pastorale taak belangrijker. Als een zieke mij nodig heeft, dan is dat belangrijker dan een vergadering van de renovatiecommissie, waar ik in de regel bij aanwezig ben om de commissieleden te stimuleren. De pastorale taak is van veel groter belang dan het renoveren van de kerk. Daar kunnen ook andere mensen zich mee bezighouden."

Martin werd tien jaar geleden tot priester gewijd. Hij was eerst kapelaan in Nieuw-Einde en vervolgens pastoor van de Heilige-Geestparochie in Brunssum-Noord ('86-'90) en van de Rozenkransparochie in Treebeek ('87-'90). In juni 1990 kwam hij naar Schinveld. Daar keken de gelovigen eerst de kat uit de boom. Wat voor een figuur was die Martin en vooral.... hoe denkt hij over Gijsen. Inmiddels weten ze het. „De bisschop is rechtlijnig, maar geeft ook ruimte. Ik sta achter de bisschop, zolas hij ook achter mij staat. Ik voel mij vrij om datgene te doen wat de kerk van mij vraagt. Ik vind het jammer dat de mensen die tegen Gijsen zijn, oogkleppen op hebben en alleen maar die dingen willen zien waarop ze de bisschop kunnen aanvallen. Anderzijds hebben de mensen die blind achter de bisschop aanlopen ook oogkleppen op en willen niets van kritiek horen. Ik laat de kerk in het midden, ik heb die vrijheid."

De pastoor hoopt zeker tot in het jaar 2000 in Schinveld te kunnen blijven, zodat hij de renovatie van de kerk helemaal kan meemaken.

Politie neemt wapens in beslag

HEERLEN – De Heerlense politie heeft dinsdagnacht bij autocontroles twee pistolen en een verboden mes in beslag genomen.

Om twintig voor een werd op de Stationsstraat in een auto met drie Amsterdammers een pistool onder een deken op de achterbank gevonden. Een van de inzittenden had drie bolletjes cocaïne in zijn mond gestopt. De drie werden aangehouden.

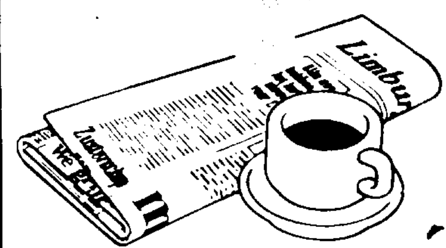
Rond kwart over twee hield een patrouille op de Schaesbergerweg de auto aan van een 24-jarige Gelener.

Deze gooide een pistool in de struiken. Het wapen was met zes patronen geladen. De man had ook een verboden mes bij zich. Hij werd eveneens gearresteerd.

Jongeman bekent zeven inbraken

HOENSBROEK – Een 22-jarige Heerlenaar die dinsdag op heterdaad werd betrapt op het dak van een café aan de Hoensbroekse Hoofdstraat, heeft inmiddels nog zeven inbraken bekend.

Hij heeft ook gestolen uit kantines, sporthallen en restaurants, allemaal in Hoensbroek. De buit bestond voornamelijk uit geld.

Voornemens

● *Het lijstje is al dagenlang klaar. En speelt al even veel dagen als een lief en zacht melodietje in ons hoofd. Alhoewel, er zijn momenten waarop dat leuke melodietje ontaardt in een zeer nadrukkelijk aanwezig gebonk. Met tekst nog wel. Waarbij korte kreten als 'de laatste' en 'nooit meer' duidelijk de overhand hebben. Het heeft natuurlijk allemaal te maken met onze jaarlijks terugkerende beloften om met ingang van het nieuwe jaar een heleboel dingen ánders te gaan doen in ons leven. We hebben zelf ook weer een heel lijstje gemaakt, maar zullen u verder niet vermoeien met de uitgewerkte details van die plannen. Zorg er voor dat u vandaag op deze laatste dag dat nog alles mag, ook echt daarvan geniet.*

Kerstboom

● *Oef, zijn er gelukkig toch nog mensen die zich het lot van arme kerstbomen aantrekken; of tweedehands kerstbomen zoals zij het zelf uitdrukken. Het betreft een aantal buurtverenigingen in Landgraaf die op 6 januari om 18 uur een flinke stapel bomen in lichterlaaie gaan zetten. Het grote kerstbomenverbrandingsgebeuren vindt plaats achter de Autokino aan de Hofstraat. De gemeente haalt in de wijken Leenhof, Brikke Bekker, Aan de Markt, Eikske en Achter Haesen bomen op. Kinderen die zelf bomen inleveren krijgen een lot, jawel, en een bakje warme chocolade. De organisatie denkt driehonderd liter chocomel nodig te hebben. Zij laat nu al weten dat door het vuur de boze geesten boven de Draf- en Renbaan verbannen worden.*

Sleutels

● *'Meneer, we komen hier net langs en zien dat de sleutels van uw huis er aan de buitenkant op zitten. We waarschuwen maar even.' Er stond een wildvreemde mevrouw voor de deur, goed ingepakt want de avondkoude was behoorlijk. De Heerlenaar die zijn sleutels zo pontificaal aan de buitenkant op de deur had laten zitten, schrok wel even toen hij daarop opmerkzaam werd gemaakt. Want niet alleen zijn huissleutel zat daar voor het grijpen, ook zijn autosleutel bungelde er vrolijk bij. Kwaadwillenden hadden hem behoorlijk wat schade kunnen berokkenen, maar dank zij de vriendelijke waarschuwing van de oplettende wandelaars, bleef dat gelukkig uit. Fijn dat er ook goedwillenden zijn.*

Puzzel

● *We zijn een beetje teleurgesteld in de respons op onze puzzelopgave van gisteren. Vorm twee woorden uit de letters ASEIORHLDJUBATETLEPA vroegen we. Slechts één mevrouw reageerde. Ligt dat aan de intelligentie van onze lezers? Nee, we geven toe dat het ook wel erg moeilijk was. En de oplossing die we kregen, namelijk 'hela uitbroedplaatsje', was zeer knap bedacht, maar toch niet wat we in gedachten hadden. Daarom een tweede poging, met hints. Het eerste woord heeft te maken met het ziekenhuis, het tweede is een deel van een bepaalde struik. En u moet het als een beetje in de geest van de huidige tijd zien. Genoeg gezegd, anders vervalt de uitdaging. Doet u mee voor de eer, want prijzen staan niet op het spel. Reacties gaarne op 4 januari tussen 14.00 en 15.00 uur op telefoonnummer 045-739283. Als u de drie miljoen van de oudejaarsloterij niet wint, kunt u het nieuwe jaar met een lichte reuvenne beginnen.*

Oud

● *En dat brengt ons bij het laatste stukje van deze laatste koffiekolom in 1992. Een jaar met veel rampen, oorlogsellende, verdriet, moeilijkheden, protesten, teleurstellingen en ruzies is voorbij. De kolommen van deze krant stonden er bol van. Maar in deze kolom, die van de koffie, namen we een beetje afstand van al dat harde nieuws en probeerden we de andere kant van wat er zoal gebeurt te laten zien; de leuke, aparte, soms alledaagse gebeurtenissen die toch het vertellen waard zijn. De koffie-schrijvers van 1992, Joos Philippens, Benti Banach, Monique Parren, Hans Rooijakkers, Rik van Druten, Jan Hensels en Wim Dragstra, wensen alle lezers een zeer voorspoedig, gezond en succesvol nieuwjaar toe.*

GEZELLIG UIT

Voor inlichtingen/reservering advertenties op deze pagina. Els Swaans 045-739383.

31 december 1992

NEW YEARS PARTY

BIG SOUND LASER-SHOW by Einstein

D.J.'s HOUSE MOUSE en BEATHOVEN

Op speciaal verzoek voor de dames: **Chupe-Steels** VOORVERKOOP ƒ 17.50

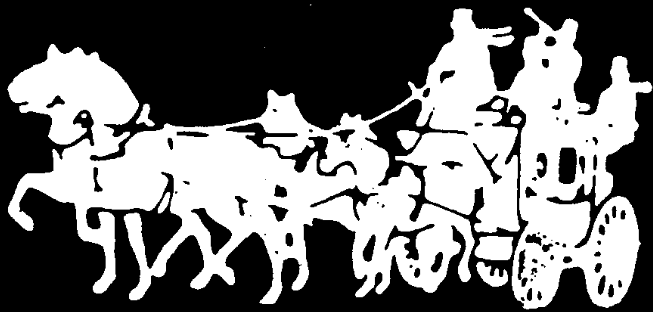
en voor de heren **Cage Dancers** KASSA ƒ 20.00

Wij wensen iedereen een gezond en gelukkig 1993

Starlight

Wilhelminaplein 17, centr. Schinveld
Info: tel. 274443

LA DILIGENCE

Een begrip in Limburg

Vanavond
SILVESTERPARTY
met **NEW FOUR**
1 jan. nieuwjaarsbal met
LA VITA
Woensdag 6 jan.
RIGHT CONNECTION

Rijtuigenmuseum en restaurant 's zondags geopend

Wij wensen iedereen een voorspoedig 1993

Donderdag 31 december **SILVESTERPARTY**
Vrijdag 1 januari **HOUSEPARTY**
Dieterenstraat 7, Stein (naast zwembad)

Donderdagavond
31 december
ruilen wij een gezellig 1992 in voor een nog gezelliger 1993

1 januari
nieuwjaarsdag

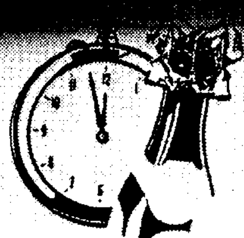
Smith ● Tay ● Night
mister Physique

MEETPOINT SCHINVELD

Wij wensen onze cliëntèle een voorspoedig 1993

Beekstraat 7, Schinveld 045-252975

VANAVOND
Sylvesterparty

a.s. VRIJDAG 1 JANUARI
NEW YEARS PARTY

TOP-LIVE-START IN HET NIEUWE JAAR

Globe wenst iedereen een voorspoedig 1993

...en ook in 1993...
iedere vrijdag, zaterdag en zondag :
GLOBE WEEKEND, BEST WEEKEND !!!

Open : Vrij - Zat - Zon
Burg. Janssenstraat 26 (t.o. de Kerk), Beek (NL) - Tel. 046-379297

Uitgaanscentrum
"Life Palace" Gulpen
HEDEN DONDERDAG
Silvester Party
besloten avond
a.s. vrijdag en zaterdag
D.J.MANO!!
a.s. zondag live: ROLL THE BONES!
Toegang 18 j. Correcte kleding.

Dancing
Gorissen
Brunssum
Zaterdag 2 januari dansen met orkest
Anseltalers
Wij wensen onze vrienden, bekenden, familie en cliëntèle een voorspoedig en gezond 1993.

Tel.: 045-312510

SUNPLEIN LANDGRAAF

Vanavond
oudejaarsavond
grote en gezellige
silvesterparty
tot in de kleine uurtjes
Nieuwjaarsavond, zaterdag en zondag geopend vanaf 20.00 uur

Wij wensen al onze cliëntèle, vrienden en bekenden een voorspoedig 1993

---

drive-in bioscoop
AUTOKINO LANDGRAAF
NIEUWJAARS-AANBIEDING
ENTREE ƒ 10,-
PER AUTO
max. 4 pers.
Zaterd. en zond. 18.30 en 21 uur

---

stadsschouwburg heerlen

Openingstijden: ma. t/m vr. 10.00-15.00 u., za. 10.00-12.00 u. één uur voor aanvang. Tel. kassa: 045-716607

vr. 1 jan. 15.00 u.	vr. 8 jan. 20.00 u.
JOHANN STRAUSS ORKEST: André Rieu in Wenen première	HET BRABANTS ORKEST o.l.v. Othmar Mága; solist Michael Ponti; piano. Progr. o.a. de drie pianoconcerten van Tsjaikowsky. Inleiding om 19.00 uur.
zo. 3 jan. 14.30 u.	vr. 8 jan. 20.30 u.
MAKADAM-THEATER: poot je kop (va. 7 jr.)	REINDER VAN DER NAALT: volg de pijlen; cabaret (Kleine zaal)
di. 5 jan. 20.00 u.	za. 9 jan. 20.00 u.
REVUE REVUE! musical met o.a. Jos Brink en Frank Sanders	BERDIEN STENBERG
wo. 6 jan 20.00 u.	za. 9 jan. 20.30 u.
REVUE REVUE! musical	JAN ROT GAAT NOOIT UIT ELKAAR cabaret (Kleine zaal)
do. 7 jan. 20.00 u.	
DE TYPES: Opgejaagd; cabaret	

Kassa gesloten:
31 dec. t/m 2 jan. m.u.v. één uur voor aanvang van "André Rieu in Wenen" op 1 jan.

Las Vegas

Sunplein 2, Landgraaf, tel. 045-312445
Vanavond oudejaarsavond gezellige
silvesterparty
Zaterdag en zondag geopend vanaf 20.00 uur
met DJ MARCO
Wij wensen onze vrienden, bekenden en cliëntèle een voorspoedig en gezond 1993

DISCO * DANCING

DE SMID
Reymerstok
Donderdag 31 december
oud op nieuw
SILVESTERPARTY
Vrijdag 1 januari
NIEUWJAARSPARTY
Zaterdag 2 januari
EX-TVS in bovenzaal
DISCO in benedenzaal

Dorpsstraat 92, Reymerstok, tel.: 04457-1321
De Smid een disco een dancing twee onder een DAK.
Tot ziens in DE SMID

Wij wensen alle buren, klanten, vrienden en bekenden een goed 1993 toe.

Peppermill Heerlen
Hedenavond grote
Silvesterparty
Op vertoon van de clubkaart ƒ 2,50 korting op entree,
iedereen is welkom maar vol = vol.

Dancing HOUSMANS Montfort
NIEUWJAARSDAG GAME
ZATERDAG 2 jan. VIVELEVINK
Zondag 3 jan. PRINSENMATINEE aanv. 15.00 uur
Tevens wensen wij u allen een zalig nieuwjaar

NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW - NIEUW
elke woensdag
vAN 20.00 tot 03.00 uur
TANZPALAST
met oldies uit de 50 - 70'er jaren
Voor uw bijdrage in de kosten (dames 12 DM heren 17 DM) kunt u tot 1 uur 's nachts drinken zoveel als u wilt

OCTAGON
Königsbenden 42
Eschweiler
Tel: 09 49 2403-27419

ALARM **06-11**
ALS ELKE SECONDE TELT
Maak er verstandig gebruik van.

DANCING KUNDERKRUIS
GEZELLIG DANSEN VOOR JONG EN OUD
IEDERE ZATERDAGAVOND VANAF 20.30 U.
HEERLERWEG 57, VOERENDAAL
Wij wensen iedereen een voorspoedig 1993

H5-THEATERS - GELEENSTRAAT 9 - HEERLEN - TEL. 045 - 713030

FILMS DONDERDAG 31 DEC. T/M WOENSDAG 6 JAN. 1993 **FILMS**

5 THEATERS IN 1 5 Zalen met een voor 'elk wat wils' programma. Dat is H5, de meest komplete bioscoop van 't Zuiden.

TELEFONISCH RESERVEREN: 045 - 71 30 30 · RESERVERINGS-EN KASSATIJDEN: dagelijks van 13.30 tot 14.00 uur en van 18.15 tot 21.45 uur; zo. en zo. van 13.30 tot 21.45 uur · BIOSCOOPBONNEN VAN ƒ 15,- EN ƒ 25,- ZIJN TE KOOP AAN DE KASSA

ATTENTIE
donderdag 31/12 laatste voorstelling: 15.00 uur
vrijdag 1 jan. eerste voorstelling: 15.00 uur

Raad eens wie er deze Kerst alleen door New York zwierf!
Macaulay Culkin, Joe Pesci en Daniel Stern in
HOME ALONE 2
dagelijks: 14.00, 18.00 en 21.15 uur

Deloris van Cartier, zangeres in het casino van Reno, duikt onder in een nonnenklooster. Whoopi Goldberg speelt Deloris van Cartier in
SISTER ACT
dagelijks: 13.30, 16.00, 18.30 en 21.00 uur

Ze leven 's nachts. Ze leven om te doden en ze leven voor eeuwig.
SLEEPWALKERS
Ze smullen van jouw angst – en het is nu etenstijd!
dagelijks: 13.30, 16.00, 18.30 en 21.00 uur

De Directie van de H5-theaters wenst U een prettige jaarwisseling en alle goeds voor 1993!

Eddie Murphy is terug... en hoe! Hij speelt met vrouwen, maar één vrouw slaat terug.
BOOMERANG
dagelijks: 13.30, 16.00, 18.30 en 21.00 uur

Walt Disney PICTURES presenteert
BELLE en HET BEEST
Bekroond met 2 Oscars
dagelijks: 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 en 21.30 uur
Elke bezoek(st)er ontvangt een gratis kleurplaat

ROYAL ■■■ RIVOLI ■■■ MAXIM

Programma van 31 december t/m 6 januari

BODYGUARD
31 dec. om 15.00 uur
vrijdag t/m woensdag om 18.15 en 21.00 uur
vrijdag t/m zondag ook om 15.00 uur
4e WEEK

SINGLE WHITE FEMALE
BRIDGET FONDA JENNIFER JASON LEIGHT
Allie's kamergenote leent wat dingen zonder te vragen. Haar kleren. Haar vriend. Haar leven.
31 DEC. GEEN VOORSTELLING
vrijdag t/m woensdag om 19.00 en 21.30 uur
5e WEEK

NEMO
31 dec. alleen om 14.00 uur
vrijdag t/m zondag om 14.00 en 16.00 uur
woensdag om 14.00 uur
3e WEEK

Steve Martin Goldie Hawn
House sitter
31 dec om 14.30 uur
vrij. t/m woe. 18.30 en 20.30 u.
vrij. t/m zo. ook om 14.30 u.

CENTRALE KASSA 045-714200

Geen plaats voor Solleveld en Poels in nieuwe ploeg

Raas moet afkoopsom betalen

Van onze sportredactie

DEN HAAG – De stichting Professional Cycling Promotion (PCP), waaronder de nieuwe WordPerfectwielerploeg van Jan Raas ressorteert, moet Gerrit Solleveld en Twan Poels een afkoopsom betalen. Dit bepaalde de Arbitragecommissie Sportsponsoring, een college bestaande uit juristen van de Nederlandse Sport Federatie en de Reklame Code Commissie.

Om hoeveel geld het gaat werd door betrokkenen niet bekend gemaakt. Volgens Gerrit Vixseboxse, secretaris van de wielervakbond VVBW, gaat het om 'enkele maandsalarissen'.

De contracten van Solleveld als Poels liepen aan het eind van het voorbije seizoen af. Omdat zij repectievelijk negen en zeven jaar in dienst zijn geweest van de PCP, geldt volgens de wet een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur.

Raas kan onder de betaling uitkomen door Solleveld en Poels voor 15 januari alnog een contract aan te bieden. De kans dat dat gebeurt is klein. De Zeeuw heeft te kennen heeft gegeven onder geen beding met het duo verder te willen gaan.

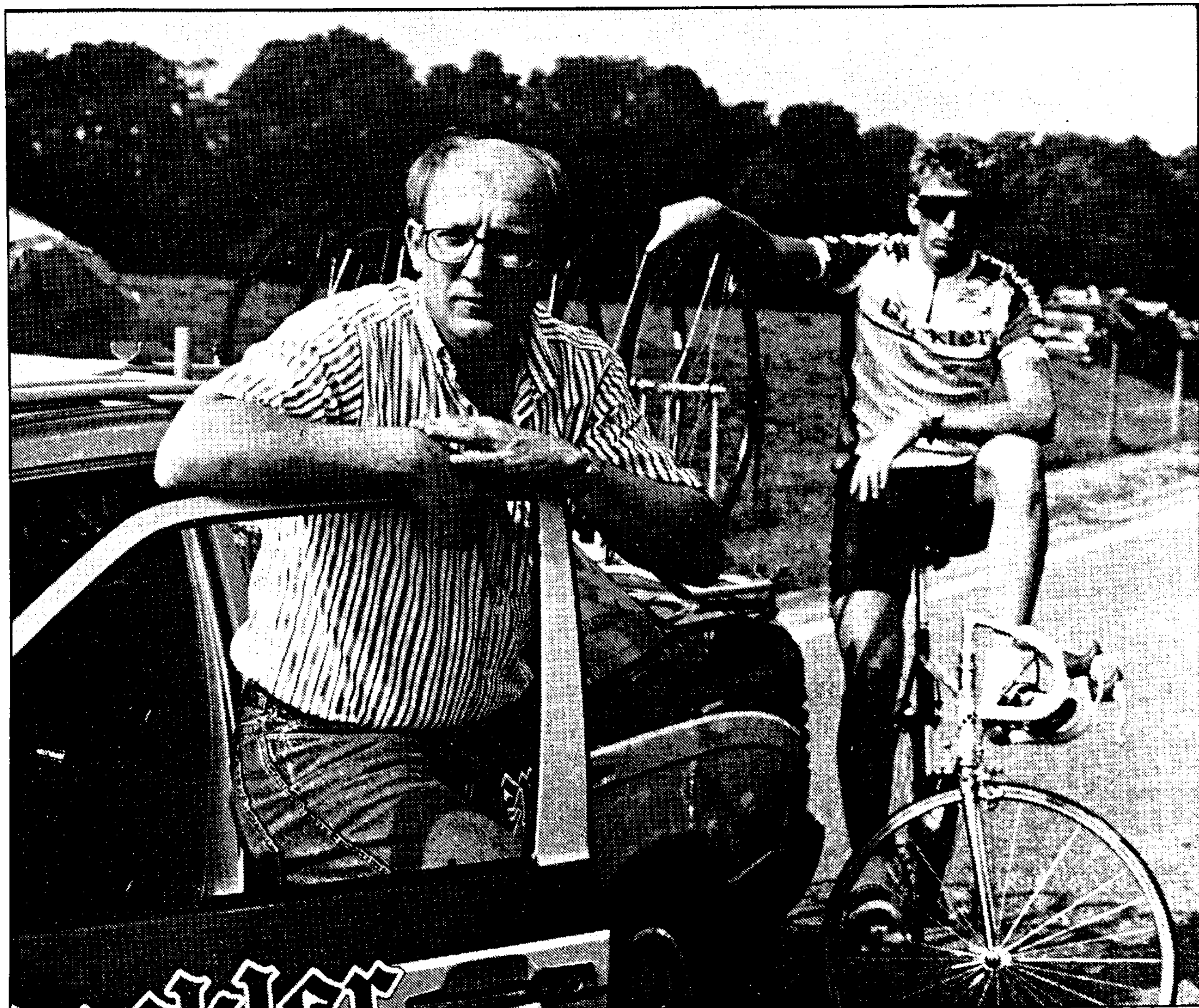
Begin dit jaar heeft Raas met een soortgelijke situatie te maken gehad, toen hij Marco van der Hulst geen nieuw contract aanbood. Van der Hulst keerde door deze beslissing weliswaar niet meer terug in de ploeg, maar won wél het juridisch steekspel en kreeg nog een half jaar salaris doorbetaald. Als individueel reed hij gedurende de betreffende periode in een Bucklertrui. Overigens eindigt vandaag de driejarige overeenkomst tussen sponsor Buckler en de ploeg van Raas.

De afkoopsom aan Twan Poels mag opmerkelijk worden genoemd, aangezien de directeur van het arbeidsbureau een vergunning tot ontslagaanvraag had verleend. In het geval van Solleveld ging het arbeidsbureau niet akkoord met het verzoek van Raas.

„Dat ook Poels een afkoopsom krijgt, is een unieke zaak", aldus Vixseboxse. „Het is nooit eerder gebeurd dat een renner geld krijgt nadat door het arbeidsbureau een ontslag-aanvraag is geaccepteerd".

De kans dat de renners elders aan de slag kunnen is uiterst klein. Het Nederlandse profpeloton voor het komend seizoen telt op dit moment welgeteld tweeënveertig renners, uitgezonderd enkele crossers.

Solleveld en Poels krijgen behalve de afkoopsoom de komende twee jaar een uitkering ingevolge de werkeloosheidswet. Deze bedraagt zeventig procent van hun laatstverdiende loon.

● *Vanaf zijn debuut bij de profs in 1984 heeft Gerrit Solleveld (rechts) deeluitgemaakt van de ploeg waarover Jan Raas de scepter zwaaide.* Foto: DRIES LINSSEN

Contractverlenging vrijwel een feit

Berlusconi en Gullit begraven strijdbijl

● *Ruud Gullit: „Ruzie met Berlusconi wordt altijd bijgelegd."* Foto: REUTER

MILAAN – Silvio Berlusconi, eigenaar van AC Milan, en Ruud Gullit zijn dichtbij een akkoord over een contractverlenging met één jaar. De Nederlandse international, die in het belangrijke WK-kwalificatieduel met Turkije en in de inhaalwedstrijd tegen Sampdoria andermaal bewees nog niet versleten te zijn, lag de laatste tijd vaak overhoop met zijn werkgever. Daaraan lijkt nu een eind gekomen.

„Mijn verhouding met Berlusconi is als die tussen man en vrouwen: er wordt veel geruzied, maar het wordt altijd weer bijgelegd", zei Gullit. „Maar dan is hij wel de vrouw", reageerde Berlusconi. Het tweetal zet het overleg over een nieuwe verbintenis op oudejaarsdag voort.

AC Milan speelde woensdag een benefietwedstrijd tegen de „Christmas Stars" ten gunste van de hongerende bevolking van Somalië. Het duel leverde bijna 900.000 gulden op.

De Italiaanse kampioen won met 4-2 door doelpunten van Massaro (2), Evani en Serena. „De kerststerren" scoorden tegen door Papin en Berti.

Inter wil Van Vossen

Manager Pellegrini van Inter Milan heeft een officieel bod uitgebracht op Peter van Vossen. De Italiaanse club is bereid 8,5 miljoen gulden neer te tellen voor de aanvaller van Anderlecht.

De Brusselse club doet verwoede pogingen Van Vossen te behouden. Anderlecht heeft onze landgenoot een lucratief langlopend contract voorgelegd. Van Vossen heeft bedenktijd gevraagd.

Wedstrijd overspelen na blunder arbiter

PARIJS – De Franse voetbalbond (FFF) heeft een beroep van Girondins Bordeaux verworpen en bepaald dat de competitiewedstrijd tegen Toulouse moet worden overgespeeld. Bordeaux won dat duel op 12 december met 1-0, maar kon dat vier minuten voor tijd doen door een blunder van de scheidsrechter Gilles Veissière.

Die legde de bal op minder dan twee meter voor het doel voor de vrije trap waaruit zou worden gescoord, nadat de keeper van Toulouse een terugspeelbal had gepakt.

Volgens de FIFA-regels moet de bal in zo'n geval op de rand van het doelgebied (5,5 meter) worden gelegd. De scheidsrechterscommissie (CCA) gaf de fout toe en adviseerde een replay.

„Het is de eerste keer dat zo'n beslissing is genomen", zei CCA-voorzitter Michel Vautrot, zelf voormalig internationaal arbiter.. „Maar ik denk niet dat het leidt tot ondermijning van de autoriteit van ons scheidsrechterkorps, nu het mogelijk blijkt een wedstrijd over te laten spelen wegens een arbitrale fout. Frankrijk is wel het enige land waar dit nog mogelijk is. Elders is het besluit van een scheidsrechter definitief en onomkeerbaar."

toto/lotto

HAMBURG – Cijfers Duitse midweeklotto. Trekking A: 2-6-10-12-16-35. Reservegetal: 44.
Trekking B: 15-16-23-25-43-48. Reservegetal: 46. Spel 77: 1 0 4 3 4 1 1. (onder voorbehoud)

Noor Kennith Nysåther wijst ploegmakkers de weg

Fortuna kraakt Kluis

Van onze correspondent
MAARTEN DE KEVER

GELEEN – Fortuna Sittard heeft gisteren het jaar beëindigd met een forse overwinning op en bij de Geleense vierdeklasser Kluis: 1-9. Bij rust stond het nog 1-3. Fortuna's nieuwe aanwinst, de Noor Kennith Nysåther viel vóór de rust tegen, maar kwam in het tweede bedrijf sterk terug.

„Ik begon op verkeerde schoenen," verklaarde hij na afloop. „Tijdens de rust heb ik sneeuwschoenen aangetrokken en vervolgens ging het veel beter."

Hij scoorde in de tweede helft vijf keer en werd daarmee de meest productieve Fortunees. „Toch ben ik nog niet tevreden. Ik kan veel beter. In Noorwegen spelen we snel, meer op de Engelse manier. Hier gaat het langzamer, wordt er meer gekaatst, daar moet ik nog aan wennen," aldus Nysåther. Vandaag keert hij weer terug naar Noorwegen om de jaarwisseling te vieren in familiekring. Zondag komt hij, vergezeld door zijn vriendin, terug.

Fortuna-trainer Chris Dekker was tevreden over het optreden van de Noor. „Het was eigenlijk de bedoeling om hem tijdens de trainingen van gisteren en eergisteren te laten wennen aan het systeem dat we spelen, maar door de gesteldheid van de trainingsvelden was dat niet mogelijk. Desondanks scoorde hij toch nog vijf keer, dat is knap," aldus Dekker.

Fortuna begon tegen de amateurs fanatiek. Al na vijf minuten schoot Anton Janssen 0-1 in. Amper drie minuten zorgde Paul Janssen voor 0-2. Richard Sneekes kopte na bijna een kwartier 0-3 in. Vervolgens leek het erop dat Fortuna het kruit had verschoten. Door een misverstand tussen Etienne Barmentloo en Ruud Hesp kon Henk Theunissen zelfs 1-3 laten aantekenen.

Na rust was de eredivisieploeg echter niet meer te houden. Nysather (twee keer), Sneekes en vervolgens Nysåther met een echte hattrick bepaalden de eindstand op 1-9.

De Kluis-Fortuna Sittard 1-9 (1-3). Score: 5. A. Janssen 0-1; 8. P. Janssen 0-2; 14. Sneekes 0-3; 24. Theunissen 1-3; 58. Nysåther 1-4; 78. Nysåther 1-5; 80. Sneekes 1-6; 81. Nysåther 1-7; 82. Nysåther 1-8; 90. Nysåther 1-9. Toeschouwers: 250. Scheidsrechter: Creemers.

Fortuna Sittard: Hesp (46. Van Zwam), Maessen, Van de Heuvel, Barmentloo (46. Kicken), P. Janssen, Usta, Driessen, Deckers, Losada (46. De Jong), Nysåther, A. Janssen (12. Sneekes).

Brit Doug Scott verliest alle vingers op Zuidpooltop

Edward Bekker gouden gids

DOOR HARRY MURÉ

BEEK – Van het gat in de ozonlaag hebben ze geen last gehad en alle vingers zitten er nog aan. Berggids Edward Bekker en zijn makker André Hokke zijn springlevend en onbeschadigd terug in de Limburgse heuvels na hun beklimming van de hoogste top van het Zuidpoolgebied. Op maandag 14 december genoten zij bij minus dertig graden van een 'superuitzicht' op de Mount Vinson. Een week eerder verging het de Brit Doug Scott beduidend minder goed. Hij moest het veroveren van de 4.879 meter metende piek bekopen met amputatie van zijn bevroren vingers.

Doug Scott, befaamd alpinist die vijftien jaar geleden als eerste de Ogre in de Himalaya bedwong, raakte tijdens de afdaling van de Mount Vinson verzeild in een 'white-out'. Die nevelige situatie, waarin het verschil tussen hemel en aarde niet meer zichtbaar is, noopte hem tot een langer verblijf in de extreme koude op de flanken van de berg.

Het was de tweede keer dat Scott ternauwernood het vege lijf redde. Van de Ogre moest hij op handen en knieën naar beneden kruipen, nadat hij bij een val uit de wand beide enkels had gebroken. Pas na zeven dagen bereikte hij het reddende dal. Zijn knieën waren nog slechts bloederige klompen.

Windstil

Voerendaler Edward Bekker en André Hokke uit Amby zijn goed weggekomen op Antarctica. Fris, maar windstil en stralend weertje. Daardoor was er geen gevaar voor bevriezingen.

Het topduo van de Vallekebergse Alpevrung trof uitzonderlijk goede omstandigheden. Bekker: „Daar hebben we van geprofiteerd. Meteen naar boven, we hebben het in drie dagen gehaald." Normaal vergt de beklimming van de Vinson vier bivaks.

Bekker en Hokke zijn respectievelijk de Nederlandse nummers twee en drie op de Mount Vinson. Vijf jaar geleden had Ronald Naar de primeur.

● *Terug van de hoogste top van de Zuidpool. André Hokke – de duim zit er nog aan – en Edward Bekker (met bloemen).* Foto: PETER ROOZEN

Heelhuids

Met de 'onderneming diepvries' is het On Top-project van de Alpevrung succesvol afgesloten. Het doel – in één jaar tijd van alle zeven continenten de hoogste toppen bestijgen – werd gemist. Aconcagua, Elbroes, Kilimanjaro, Carstenz Piramide en Vinson zitten erop. De Mount Everest en Mount McKinley bleken onaantastbaar. Toch was er gistermiddag champagne op Maastricht Airport. Expeditieleider Jos Smeets van de Alpevrung: „Het belangrijkste is dat al onze teams de risico's heelhuids hebben overleefd. Er zijn geen ongelukken gebeurd."

Edward Bekker had het grootste aandeel in de score 'vijf uit zeven'. De in Chamonix als gids gevestigde professional haalde alsnog de Elbroes voor de Alpevrung binnen, nadat het eerste team een paar weken tevoren door een orkaan van Europa's geografische toppunt was gewaaid.

Wrang

Nog gevaarlijker was de toestand op de McKinley in Alaska, waar drie toppopingen met telkens nieuwe teams stukliepen. Jos Smeets: „Een wrange ervaring, maar onze klimmers hebben steeds de juiste beslissing genomen toen het echt onmenselijk werd." Een keer bracht een touwgroep het tot een paar honderd meter onder de top. „Doorgaan was niet verstandig geweest. Anders waren er doden gevallen." Gedurende de periode dat de Alpevrung actief waren op de McKinley, eiste de berg tien slachtoffers van andere expedities.

Voor hun laatste bult speelden de Alpevrung op zekerheid door Edward Bekker als 'pinchhitter' in te zetten. Hij beschikt over de meeste ervaring. „Het hoofd koel houden en vertrouwen op je inzicht. Het was best spannend, maar André toonde zich een puike, goed getrainde koppelgenoot."

Tonnen

Terug op aarde wacht de Alpevrung nog een piek die oprijst uit de rode cijfers. Het On Top-project was in eerste instantie begroot op tweehonderdduizend gulden. Gaandeweg werd het budget bijgesteld tot vier ton. Jos Smeets: „De televisierechten meegeteld naderen we zelfs een bedrag van zeven ton. Maar dankzij het expeditieboek, dat straks verschijnt, en een reeks dialezingen komen we een eind in de goede richting." Elke berg heeft zijn prijs.

Tyson treft schikking

NEW YORK – Zwaargewicht Mike Tyson, die een gevangenisstraf van zes jaar uit zit wegens verkrachting van een achttienjarige studente, heeft een schikking getroffen met een ander slachtoffer. De 28-jarige Rosie Jones, een voormalig Miss Black America, eiste 100 miljoen dollar van de oud-bokswereldkampioen, maar nam ook genoegen met „iets" minder. Tyson zou haar anderhalf jaar geleden tijdens een fotosessie in de billen hebben geknepen en onwelgevoeglijke taal hebben uitgeslagen. Over de hoogte van de afkoopsom werd niets bekend gemaakt. Jones' advocaat Irving Pinsky zei alleen dat de zaak tot tevredenheid van beide partijen was geklaard.

Hoofdprijs voor Jeroen Piket

GRONINGEN – Jeroen Piket heeft de hoofdprijs gewonnen van het internationale schaaktoernooi in Groningen. Hij haalde 6 1/2 punten uit negen partijen. De Nederlandse grootmeester hoefde de buit niet te delen met Alexander Beljavski, die hem in de negende en laatste ronde nog wel op de proef stelde door de Amerikaan Larry Christiansen te verslaan.

Piket zorgde echter voor de andere winstpartij van de dag. Met de witte stukken bleef de lijstaanvoerder Michail Goerevitsj, tegenwoordig als Belg schakend, de baas en dus alleen bovenaan.

Rai toch bij Paris SG

PARIJS – De langverwachte transfer van de Braziliaanse stervoetballer Rai Viera de Oliveira naar een Europese topclub heeft voor verwarring gezorgd, maar is toch voor de jaarswisseling nog beklonken. Zoals in Frankrijk al werd verwacht, tekent de spelbepaler van World Cup-winnaar Sao Paulo volgende maand een driejarig contract bij Paris Saint-Germain. Het gaat in op 30 juni 1993.

Behalve de Parijse topclub was ook Real Madrid, Atletico Madrid en zelfs Albacete in de markt voor de 27-jarige balgoochelaar. De „Koninklijke" uit Madrid haakte als eerste af. Alleen daarom al gaf Atletico zich een behoorlijke kans de Braziliaanse vedette in te lijven.

Schwarzman oppermachtig

LEEUWARDEN – Alexander Scharzman heeft gisteren met overmacht het internationale damtoernooi van Leeuwarden gewonnen. De dammer uit Moskou zette drie WK-deelnemers op een achterstand van twee of meer punten. Daarmee nam de laatste Sovjet-kampioen revanche voor zijn uitsluiting van de wereldtitelstrijd, eerder dit jaar in Toulon. Daar was hij aanvankelijk als invaller voor de Amerikaan Mogiljanski toegelaten.

Drinkpauze voor golfer

PONTE VEDRA – Topgolfer John Daly, één van de populairste spelers in het internationale circuit, heeft een 'drinkpauze' ingelast. De 26-jarige Amerikaan wil eerst van zijn alcoholverslaving afkomen, voordat hij zijn succesvolle loopbaan voortzet. „Ik ga op korte termijn in een kliniek een ontwenningskuur volgen", verklaarde hij.

Daly, vorig jaar winnaar van het PGA-kampioenschap, werd vorige week door de politie in zijn woonplaats Castle Rock (Colorado) gearresteerd vanwege mishandeling van zijn vrouw. Het incident vond plaats op 19 december in de echtelijke woning. Volgens het politie-rapport was Daly zijn zelfbeheersing kwijtgeraakt nadat zijn vrouw een opmerking had gemaakt over een rivale, die met haar man zou hebben geflirt.

Zege De Leeuw in damtoernooi

KERKRADE – De Zeeuwse damkampioen Johnny de Leeuw heeft beslag gelegd op de DCH/Courage-cup. In een twintig man sterk deelnemersveld bleef hij met 11 punten uit zeven wedstrijden een punt voor op naaste concurrent Peter Schellekens. Voor Kerkradenaar Schellekens, die tegen Eurekaan Jan Heynen verrassend op tijdverloor, betekende dit toernooi de laatste testcase voor de halve finales NK.

[redacted]

Handbaldagen op tv

GELEEN – Studio Sport zal zaterdag en zondag uitgebreid aandacht besteden aan de Limburgse Handbaldagen. Op zaterdagavond worden er vanaf 22.15 uur op Nederland 3 beelden uitgezonden van de kruisfinales. Op zondag zijn er in de reguliere uitzending van Studio Sport om 18.45 uur beelden te zien van de finale.

Ook arbiters van topniveau

GELEEN – De organisatie van de Limburgse Handbaldagen is er veel aan gelegen dat de duels tussen de diverse Europese topclubs in goede banen worden geleid. Daarom heeft de organisatie besloten drie buitenlandse koppels te contracteren die stuk voor stuk afgelopen zomer bij de Olympische Spelen actief waren. Het gaat om de koppels Xhonneux/Convents uit België, Johansson/Kjelquist uit Zweden en Guterman/Taranukin uit Rusland. Gecompleteerd wordt het scheidsrechtersveld door de drie Nederlandse koppels Nusser/Struik, Haak/Koppe en De Jonge/Kaakebeen.

Programma Handbaldagen

Poule A: Sittardia, Blauw Wit, RD Kolinska Slovan (Slovenië), US Créteil (Frankrijk).
Poule B: V&L, Newa St.-Petersburg (Rusland), Skoda Pilsen (Tsjechoslowakije), IF Skövde (Zweden).

VANDAAG
Sittard, Stadssporthal: 14.00 uur: Kolinska Slovan-Sittardia; 15.30 uur: Newa St.-Petersburg-Skoda Pilsen.
Geleen, Glanerbrook: 14.00 uur: V&L-IF Skövde; 15.30 uur: Blauw Wit-Créteil.

MORGEN
Sittard, Stadssporthal: 19.30 uur: V&L-Skoda Pilsen; 21.00 uur: Sittardia-Créteil.
Beek, De Haamen: 19.30 uur: Kolinska Slovan-Blauw Wit; 21.00 uur: Newa St.-Petersburg-IF Skövde.

ZATERDAG
Geleen, Glanerbrook: 14.00 uur: Sittardia-Blauw Wit; 15.30 uur: Newa St.-Petersburg-V&L.
Beek, De Haamen: 14.00 uur: Créteil-Kolinska Slovan; 15.30 uur: IF Skövde-Skoda Pilsen.
Geleen, Glanerbrook: 19.30 uur: kruisfinale A1-B2; 21.00 uur: kruisfinale B1-A2.

ZONDAG
Geleen, Glanerbrook: 10.00 uur: om de zevende plaats (A4-B4); 11.30 uur: om de vijfde plaats (A3-B3); 13.30 uur: om de derde plaats (verliezers kruisfinales); 15.45 uur: finale.

sport op tv

VANDAAG
18.45-19.15 RTL +: Sport.
19.30-20.00 BRT 1: Sport.
21.40-22.10 BRT 2: Sport.

MORGEN
13.30-15.25 Dld 2: Rechtstreeks verslag van het skispringen in Garmisch Partenkirchen.
13.30-16.00 Ned 3: Rechtstreeks verslag van het skispringen in Garmisch Partenkirchen.
18.45-19.15 RTL +: Sport.
19.11-19.51 Ned 2: De bal is rond: voetbalmagazine.
19.30-20.00 BRT 1: Sport.
21.30-22.00 BRT 2: Sport.
22.30-22.55 BRT 1: Sport.

Publiek massaal naar zesdaagse van Keulen

KEULEN – De zesdaagse van Keulen trekt een grotere belangstelling dan in de laatste jaren op de openings- en tweede avond van het evenement het geval was.
Na twee koersavonden in de sporthal op Messegelände zijn al ruim twaalfduizend kijkers geteld, ruim vierduizend meer dan in 1991. Het evenement eindigt zondagavond.
De stand: 1. Freuler-Stumpf 23 punten, 2. Bincoletto-Günther 22 p, 3. Risi-Betschart 21 p, 4. Kappes-De Wilde 14 p, 5. Stutz-Klaus 13 p, 6. op 1 ronde Veggerby-Görgen 31 p, 7. Hess-Dörich 10 p, 8. op 2 ronden Woods-Tourné 12 p, 9. op 5 ronden Khrabzov-Haase 26 p, 10. Carrara-Bastianelli 23 p, 11. Nepp-Dauwe 16 p, 12. en laatste Wolf-Bolten 13 p.

sport kort

● VOETBAL – Zondag speelt MVV in Geleen een oefenwedstrijd tegen tweedeklasser Quick'08. Aftrap in sportpark Zuid om 14.00 uur.
● HANDBAL – Blauw Wit houdt vrijdag in de kantine van sporthal De Haamen in Beek van 17.00 tot 19.00 uur de nieuwjaarsreceptie.
● MOTORSPORT – In manege De Klipper in Limbricht wordt zaterdag en zondag door de Maastrichtse Motorclub een indoor motorcross gehouden. Op beide dagen zijn vanaf 10.00 uur de jeugd en de junioren actief. Vanaf 15.30 uur komen de senioren in enduro en off the road-races aan de start.
● VOETBAL – Voorzitter Marchandise van Club Luik heeft met onmiddellijke ingang zijn functie neergelegd.

Handbaldagen goed voor vier dagen vuurwerk

Wereldtop in Limburg

DOOR IVO OP DEN CAMP

GELEEN – Voor de vijfde keer maken clubteams uit de sterkste handbalnaties van de wereld vanaf vandaag tot en met zondag hun opwachting in de Westelijke Mijnstreek om te strijden om de hoogste eer tijdens de Limburgse Handbaldagen. Het evenement heeft inmiddels een gedegen reputatie opgebouwd en wordt in internationaal erkende handbalkringen tot een van de meest vooraanstaande toernooien gerekend.

Ook dit keer is de organisatie erin geslaagd om naast de vaste drie Limburgse eredivisieclubs Sittardia, V&L en Blauw Wit een gerenommeerd deelnemersveld voor de dag te toveren. Zo is zowel een team uit het land van de wereldkampioen (Zweden) als van de olympisch winnaar (Rusland) van de partij.

Formule

Wil Knols is namens het organisatie-comité belast met de portefeuille internationale contacten. Hij zoekt naar Europese topploegen voor de Limburgse Handbaldagen. Geen eenvoudige klus, want een heilige formule is dat er elk jaar andere buitenlandse teams aan de start verschijnen.
Voor het eerst werd Wil Knols dit jaar met een zeer late afmelding geconfronteerd. De Roemeense landskampioen Universitatea Craiova meldde zich twee weken geleden per fax af omdat het teveel internationals moest afstaan aan de nationale ploeg en derhalve geen representatieve ploeg kon afvaardigen. Van paniek was echter geen sprake. „In de loop der jaren heb ik veel relaties opgebouwd. Via allerlei omwegen heb ik uiteindelijk RK Kolinska Slovan uit Ljubljana kunnen strikken."

Slovenië

De op het laatste moment aan het deelnemersveld toegevoegde ploeg uit Slovenië geldt meteen als een van de favorieten voor de eindzege. Het uit het voormalige Joegoslavië stammende team werd in de Europacup onlangs met slechts een doelpunt verschil uitgeschakeld door SKA Minsk, de winnaar van de Limburgse Handbaldagen van vorig jaar.

● *Het team van IF Skövde, favoriet voor de eindzege bij de Limburgse Handbaldagen.* Foto: THOMAS HARRYSSON

Naast de Slovenen wordt er vooral vuurwerk verwacht van Newa Sint-Petersburg uit Rusland en IF Skövde uit Zweden. De Russen herbergen met Andrei Kovalev, Oleg Tsai, Igor Kustov en Sergei Ziza vier internationals.
Als absolute favorieten gelden echter de Zweden. IF Skövde is koploper in de Zweedse competitie en vier spelers (Stefan Andersson, Marcus Lindblad, Andreas Larsson en Jonas Gustafsson) van de ploeg spelen in de nationale ploeg, die over drie maanden in eigen land de wereldtitel gaat verdedigen. Bovendien behoort ook de 48-voudige Russische international Alexander Sokol tot de selectie van IF Skövde. Hoe populair handbal in Zweden is moge blijken uit het feit dat liefst dertig supporters de club vergezellen bij de Limburgse Handbaldagen.

Wil Knols ervaart aan den lijve dat de Limburgse Handbaldagen tot ver over de landgrenzen tot de verbeelding spreken.
„IF Skövde voelde er aanvankelijk niet veel voor om een toernooi in Nederland te spelen. Na ruggespraak met Drott Halmstadt, dat vorig jaar van de partij was, toonde men zich plotseling zeer enthousiast. De club had niet gedacht dat in een land als Nederland een dergelijk sterk toernooi gespeeld zou worden."

Wens

Ofschoon van de vijf buitenlandse clubs er vier stammen uit een A-land, dus het allerbeste wat er op handbalgebied te vinden is, en de Slovenen alleen omdat ze uit een nieuwe republiek stammen niet tot die categorie gerekend worden, hoopt Wil Knols volgend jaar een al langer gekoesterde wens in vervulling te laten gaan: een Spaanse of Duitse club strikken.
„Probleem bij de Spaanse clubs is dat ze al gauw meer dan 30.000 gulden vragen als startgeld. Daarbij komen dan nog de reiskosten en het verblijf. Op dit moment is dat financieel nog te hoog gegrepen, ofschoon er weldegelijk goede contacten bestaan met een aantal Spaanse clubs. De Duitse teams zitten rond deze tijd volop met competitiebeslommeringen. Anders hadden we dit jaar wellicht al de Duitse kampioen Wallau-Massenheim hier gehad."
Met het verder uitbouwen van de sponsoractiviteiten hoopt de organisatie de wensen vcan Wil Knols te kunnen realiseren. Dit jaar is 130.000 gulden aan sponsorgelden binnengehaald. Met de recettes daarbij, rekent de organisatie op een slordige 175.000 gulden aan inkomsten.
Op meer publiek kan de organisatie niet rekenen. Het maximum is zo ongeveer bereikt, want ook dit jaar ligt het in de lijn der verwachtingen dat op de finaledag het bordje 'uitverkocht', en dat betekent ruim tweeduizend bezoekers, de deur van de sporthal zal sieren. In totaal worden er, net als vorig jaar, ongeveer zesduizend bezoekers verwacht.

'Vorm van Miami' krijgt vervolg in Hoensbroek

Rogier Wassen zonder moeite kwartfinalist

HOENSBROEK – Rogier Wassen heeft zich als laatste speler gekwalificeerd voor de kwartfinales van het herenenkelspel B-1 van het Cadac Consten-Brey-tennistoernooi, dat in 'Sportpaleis Hendriks' in Hoensbroek wordt gehouden. In de ontmoeting met zijn vroegere teamgenoot Andy Pas had hij weinig moeite om de zege op te eisen. Hij startte direct met een break en „liep" ontspannen naar 8-3 uit.

Overigens, Rogier Wassen begint te beseffen, dat het bereiken van de finale van de Orange Bowl, het officieuze wereldkampioenschap voor jeugdtennissers in Miami enkele dagen geleden, toch wel even iets anders is dan het telkens een ronde verder komen in een „gewoon" toernooi.

Direct na afloop van het evenement in Amerika reageerde de 16-jarige uit Horn vrij laconiek. „Dit is een toernooi als alle andere. Ik zie weinig verschil. Ik heb goed gespeeld." Enkele dagen later begrijpt hij pas goed welke prestatie hij in Amerika neerzette. Er stond immers veel kwaliteit op de baan.

Wassen: „Ik kende alle goede spelers. Bovendien heb ik van die jongens gewonnen. Met een beetje geluk had ik ook Nicklisch verslagen. Niettemin, ik hoor bij de top van mijn leeftijdsgroep."

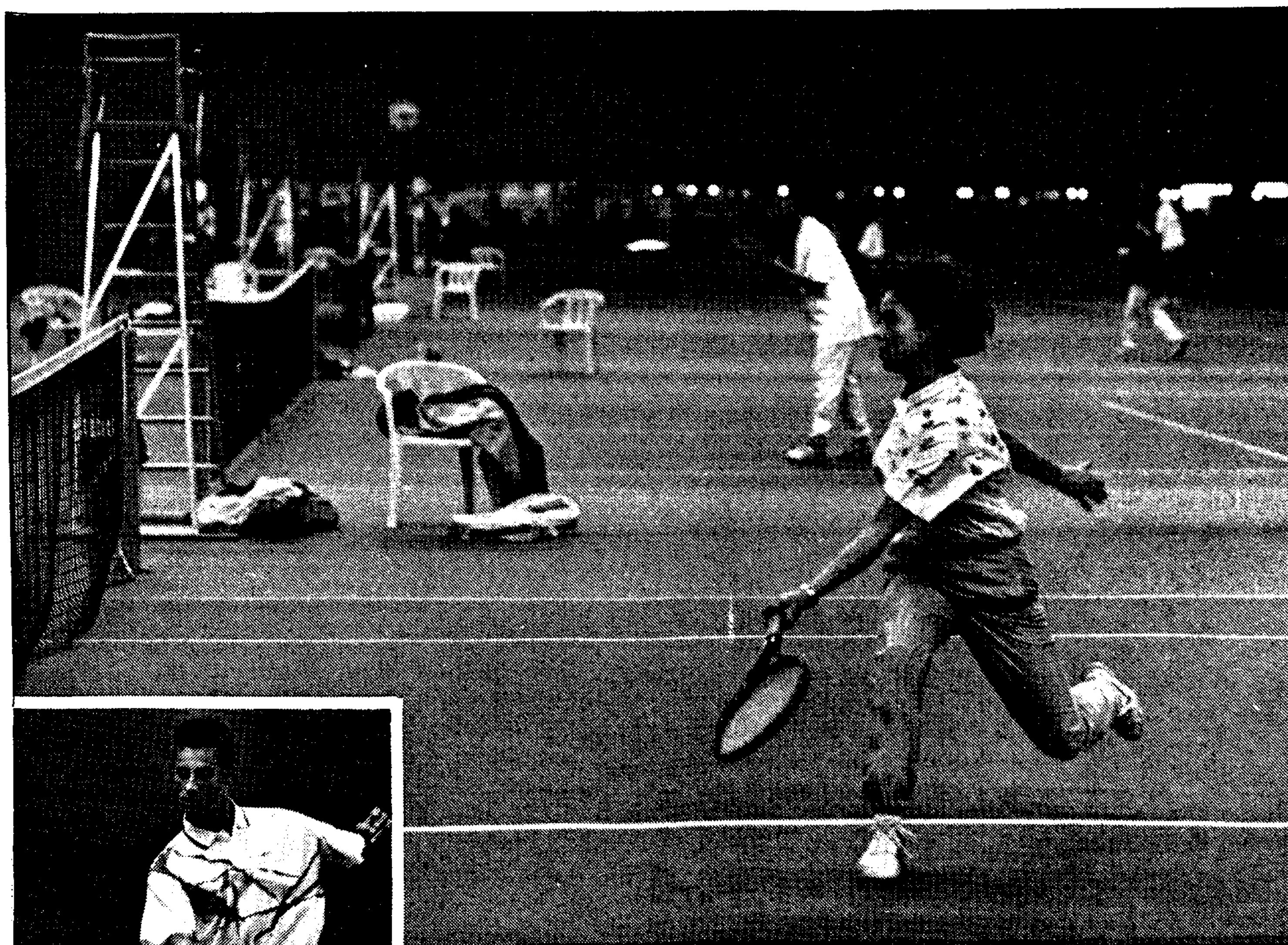
Wassen zal dan ook over niet al te lange tijd de overstap naar de profs maken, hoewel hij nog altijd de bedoeling heeft om zijn middelbare schoolopleiding eerst te voltooien.

Naar het jeugdtoernooi van de Open Australian in Melbourne zal hij half januari niet gaan. „Het past niet in mijn schema. Aan Roland Garros, Wimbledon en de US Open zal ik in mijn leeftijdscategorie zeker meedoen. Ik sta dan op de twintigste plaats bij de jeugd tot en met 18 jaar, waardoor ik direct toegelaten ben."

In de komende weken trekt hij naar een satellite circuit in Portugal. Aldaar onderneemt hij opnieuw een poging om op de wereldranglijst voor de senioren terecht te komen.

In het toernooi in Hoensbroek moet Wassen vandaag rond 16.00 uur spelen tegen Daniël Jongen om de halve finale te bereiken. De tegenstander in deze halve finale is al bekend. Tony Bokhorst, de titelverdediger, heeft dank zij de 8-6 zege op Pieter Klinkers de laatste vier bereikt. Bij de dames zijn Janou Savelkoul (8-4 tegen Monique Gerlach) en Andrea Kriescher (8-2 tegen Wendy Horsch) tot de kwartfinale gekomen.

Sebastian Neuhaus heeft het sterk bezette Elly Bogtstrajeugdtennistoernooi in Groningen als winnaar afgesloten. Zowel in de halve finale als de finale was Neuhaus de onbedreigde winnaar. In de halve eindstrijd versloeg hij Robin Poorter met 6-4, 6-0 en in de eindstrijd stond hij Bart de Beijer nog twee games minder (6-2, 6-0) toe.
Bij de meisjes bereikte Anne Marie Doppen weliswaar de finale door Kelly Boumans met 6-2, 6-3 te verslaan, maar in de finale was Annette Oosters voor de vijfde keer dit winterseizoen te sterk: 6-4, 6-4.

● *Beeld van het evenement in Hoensbroek, waar nog tot zondagavond in diverse categorieën wordt gestreden. Inzet: Rogier Wassen.* Foto: FRANS RADE

trainerscarrousel

SITTARD – Piet Vogten, nu nog actief bij Stevensweert, wordt met ingang van komend seizoen de nieuwe trainer van de vierdeklasser OVCS. Hij volgt Hay Halmans op, die aan zijn tweede jaar bij de Sittardse club.

ABDISSENBOSCH – Jo Quaedflieg is ook volgend seizoen werkzaam bij SV Abdissenbosch. Beide partijen hebben de overeenkomst verlengd. Het wordt Quaedfliegs tweede jaar bij de Landgraafse vierdeklasser.

STEIN – Martin Creuwels verlengt zijn contract niet na een tweejarig verblijf bij tweedeklasser De Ster.

Rusland en Cuba domineren volleybalstrijd

APELDOORN – De hoofdprijzen van het twintigste volleybaltoernooi in Apeldoorn zijn gisteren verdeeld tussen Cuba en Rusland. Bij de vrouwen won Cuba met 3-2 van de ploeg uit Oost-Europa. De Russische mannen hadden vervolgens tegen hun Cubaanse opponenten een set minder nodig: 3-1.
Bij de heren groeide het 'nieuwe Oranje' in enkele dagen tijd van 'nobodies' naar helden-in-spe. Gisternmiddag tegen drieën dook spelverdeler Jeroen Bijl met ware doodsverachting over de spelersbank in de ballenwagen en sloeg een onmogelijke bal terug in het veld. Waarna Richard Schuil met een al even onnavolgbare als gelukkige graai de bal over het net deponeerde en Nederland met 3-0 van Canada won: 15-8, 15-4, 15-12.
Ook de Nederlandse vrouwenploeg werd derde. Met 15-8, 15-4 en 15-5 werd Tsjechoslowakije verslagen.

Strijbos klasse apart in LK schaken

MAASTRICHT – Onbedreigd is Maarten Strijbos van schaakvereniging Venlo gisteren in Maastricht Limburgs jeugdkampioen geworden. Met vijf overwinningen en twee remises hield de Noordlimburger de rest van het veld op ruime afstand. Het is de tweede keer dat Strijbos de titel pakt.
Het jonge talent Maurice Peek (DJZ) eindigde met 5 punten op de tweede plaats. Marcel Frenken (Caissa) verosloeg in de laatste ronde verrassend de grote favoriet Patrick Driessens (Voerendaal) en eindigde als derde.
In categorie B (14 t/m 16 jaar) bleek Clovis Hopman van de organiserende vereniging VSM de beste. In de C-categorie (12 t/m 14 jaar) werd Gilbert Vrancken (VSM) met afstand kampioen.
Bij de meisjes bleef Vivian Muris uit Blerick in de gecombineerde A/B-categorie Geertje Huys (Venlo) en Suzanne Hermeling (Hoensbroek) een half puntje voor. In de C-categorie was Susan Mans uit Tegelen de sterkste.

Proface/Daw sterkste in KLM Swim Meet

MAASTRICHT – Tijdens de laatste dag van het driedaagse KLM Swim Meet in het Maastrichtse Dousberg-zwembad, werden geen records meer verbeterd. Het clubklassement, waarvoor niet minder dan zesenveertig verenigingen in aanmerking kwamen, werd gewonnen door Proface/Daw dat in het laatste gedeelte van de derde zwemdag met 521 punten het tot dan toe leidende Groenlo van de eerste plaats verdrong.
Beste Limburgse vereniging was het Maastrichtse MZ&PC dat met 290 punten op een zesde plaats eindigde. KZ&PC (Kerkrade) werd vijftiende met 85 punten.

Franke leidt Den Bosch naar overwinning

HAARLEM – Het was in de Haarlemse basketbalweek de dag van Rolf 'de wreker' Franke. Op de vijfde dag van het evenement stuurde Rolf Franke de Canoe Jeans uit Den Bosch naar de overtuigende overwinning op de Mustang Jeans uit Den Helder (84-69). Franke, 25, afgestudeerd arts en student rechten, maakte 24 punten en was ongrijpbaar voor zijn oude ploegmakkers van Den Helder, de club die hij aan het einde van het vorig seizoen inruilde voor Den Bosch. In de Bossche ploeg waren Kuipers, Pieters en Reis absent.

Schorsing voor Ben Spijkers en Guno Pocorni

NIEUWEGEIN – De tuchtcommissie van de Judobond Nederland heeft Ben Spijkers voor een jaar geschorst. Spijkers kan aan de uitsluiting ontkomen door binnen twee weken na schriftelijke ontvangst van de uitspraak zijn excuses aan te bieden. Een andere judoka, Guno Pocorni, wordt voor drie maanden geschorst.
Beiden hadden de JBN in het algemeen en bondscoach Wim Visser in het bijzonder beschuldigd van racisme. Spijkers beschuldigde de daarnaast Alex Smeets van doping. Smeets had de zaak-Spijkers aangekaart.

sport in cijfers

VOLLEYBAL

Apeldoorn. Internationaal toernooi, vierde dag. **Mannen,** finale: Rusland-Cuba 3-1 (16-14, 15-9, 6-15, 15-4). Om derde plaats: Nederland-Canada 3-0 (15-12, 15-7, 15-12). Om vijfde plaats, tweede wedstrijd: Tsjechoslowakije-Polen 3-2 (10-15, 11-15, 15-11, 15-10, 15-10). Eindstand: 1. Rusland, 2. Cuba, 3. Nederland, 4. Canada, 5. Polen, 6. Tsjechoslowakije. **Vrouwen,** finale: Cuba-Rusland 3-2 (15-9, 10-15, 4-15, 15-7, 15-8). Om derde plaats: Nederland-Tsjechoslowakije 3-0 (15-8, 15-4, 15-5). Eindstand: 1. Cuba, 2. Rusland, 3. Nederland, 4. Tsjechoslowakije.

WIELRENNEN

Etten-Leur. Cyclocross amateurs: 1. Sestig (Oosterhout) 56.50, 2. Marcel Luppes, 3. Gerritsen op 35 sec, 4. Frank Groenendaal 0.40, 5. Van Korven 0.55.

SCHAKEN

Groningen. Internationaal toernooi, negende en laatste ronde. Invitatie grootmeestergroep: Nijboer-Klovans 1/2-1/2, Miles-Joesoepov 1/2-1/2, Beljavski-Christiansen 1-0, Hansen-Rozentalis 1/2-1/2, Piket-Goerevitsj 1-0. Eindstand: 1. Piket 6 1/2 punten, 2. Beljavski 6 p, 3. Nijboer 5 1/2 p, 4. Hansen, Joesoepov, Miles 5 p, 7. Rozentalis 4 1/2 p, 8. Goerevitsj 4 p, 9. Christiansen 2 1/2 p, 10. Klovans 1 p. Open grootmeestergroep: Renet-Rotsjtein 1/2-1/2, Savtsjenko-Kuczynski 1/2-1/2, Dvoirys-Pantsjenko 1-0, Sjipov-Glek 1/2-1/2, Cifuentes-Brenninkmeijer 0-1, Schneider-Kohlweyer 1-0, Li Yang Hsu-Lalic 0-1, Saltajev-Markowski 1-0, Ciemniak-Pliester 1-0, Har-Zvi-Kaminski 1/2-1/2, Sorokin-Van Mil 1-0, De Boer-Lerner 1-0, Klarenbeek-Malisauskas 1-0. Eindstand: 1. Brenninkmeijer, Dvoirys, Kuczynski, Renet, Rotsjtein en Savtsjenko 7 punten, 7. Ciemniak, Glek, Lalic, Saltajev, Schneider, Sjipov 6 1/2 p, 13. o.a. De Boer, Cifuentes en Klarenbeek 6 p, 23. o.a. Pliester 5 1/2.

SKI

Oberstdorf. 41ste Vierschansen-toernee, openingswedstrijd. 1. Duffner 237,7 punten (116,5 + 116,5 meter), 2. Goldberger 227,4 (116 + 115), 3. Kasai 230,3 (113,5 + 113,5), 4. Harada 228,3, 5. Rathmayer 222,5, 6. Sakala 218,7, 7. Weissflog 218,3, 8. Kladnik 215,9, 9. Jean-Prost 213,9, 10. Zupan 212. Stand wereldbeker (na zes wedstridjen): 1. Rathmayer 121 p, 2. Goldberger 52 p, 3. Duffner 51 p, 4. Höllwarth 47 p, 5. Myrbakken en Delaup 43 p.

DAMMEN

Leeuwarden. Internationaal toernooi, zevende en laatste ronde, voornaamste uitslagen: Presman-Schwarzman 1-1, Van Lith-Tsjoelkov 0-2, Prosman-Gantwarg 1-1, Van Dusseldorp-Scholma 0-2, Valneris-Keisels 2-0, Lewina-Sytsma 1-1, J. Sysel-Van der Wal 0-2. Eindstand: 1. Schwarzman (Rusland) 12 punten, 2. Scholma 10 (60), 3. Tsjoelkov 10 (58), 4. Valneris 10 (55), 5. Presman 9, 6. Prosman 9, 7. Van der Pal 9, 8. Gantwarg 9.

TENNIS

Hoensbroek. Cadac-Brey-Consten-toernooi, HEB1, derde ronde: Lacroix-Van Beveren 8-5; Klinkers-Bodeutsch 8-5; Wassen-Pas 8-3. Kwartfinale: Ru Boesten-Classen 8-5; Bokhorst-Klinkers 8-6. DEB1, tweede ronde: Savelkoul-Gerlach 8-4; Wouters-Slangen 8-0; Kriescher-Horsch 8-2. HEB2, tweede ronde: Meuwissen-Schmiedt 9-8; Van de Hoek-Ra Boesten 8-0. DEB2, eerste ronde: Coenemans-Jacobs 8-4; Endlich- Van Someren Brand 8-22. Tweede ronde: Sangers-Nagelhout 8-3; Sambeth-Ickenroth 8-1; Druncks-Coenemans 8-4; Bodeutsch-Kramer 8-4; Bonnen-Van Ratingen 8-0; Gerlach-Wetzels 8-5; Horsch-Endlich 8-2.
Groningen. Elly Bogtstra jeugdtoernooi. JE14, halve finale: Neuhaus-Poorter 6-4, 6-0. Finale: Neuhaus-De Beijer 6-2, 6-0. ME14, halve finale: Doppen-Boumans 6-2, 6-3. Finale: Doppen-Oosters 4-6, 4-6.
Enschede. Kerstjeugdtoernooi, JE16, tweede ronde: Smeets-Van der Veen 6-1, 7-5; Pechler-Koning 6-3, 6-4. Kwartfinale: Smeets-Tijveleijn 6-3, 6-1; Pechler-Den Bakker 3-6, 0-6. JE14, eerste ronde: Liem-Van Boegschoten 6-1, 2-6, 6-3; Pelt-Tobber 6-2, 7-6. Tweede ronde: Liem-Wolters 6-3, 6-4; Van der Plasse-Veerman 6-7, 5-7; Pelt-Van Leeuwen 2-6, 7-5, 4-6. Kwartfinale: Liem-Heerooms 6-2, 6-2. ME14, eerste ronde: Damen-Wild 1-6, 6-1, 4-6; Janssen-Portegies 6-4, 6-4. Tweede ronde: Janssen-Meijer 1-6, 4-6. JE12: tweede ronde: Gerards-Mensink 4-6, 6-1, 6-0. Kwartfinale: Gerards-Mesemakers 6-4, 7-5. ME12, eerste ronde: Curfs-Diesveld 6-4, 4-6, 4-6; Helwege-Snijder 4-6, 4-6; Viehof-Hemmes 0-6, 3-6; Gerards-Van Boxtel 6-3, 3-6, 6-3. Tweede ronde: Gerards-Bakker 6-2, 7-5. Kwartfinale: Gerards-Rosmuller 6-4, 4-6, 2-6.

BASKETBAL

Haarlem. Elfde Haarlem Basketball Week. Finalepoule B: Den Bosch - Den Helder 84-69 (44-34). Stand: 1. Den Bosch 1-2 (84-69), 2. Racing Mechelen (Bel) 0-0, 3. Den Helder 1-0 (69-84).

IJSHOCKEY

Düsseldorf. Europa Cup, finale: Malmö IF -Dynamo Moskou (Rus) 3-3 n.v. (0-1 1-1 2-1 0-0). Malmö wint na penalty's: 1-0. Om derde plaats: Jokerit Helsinki - Lions Milan 4-2 (2-0 2-1 0-1).

BILJARTEN

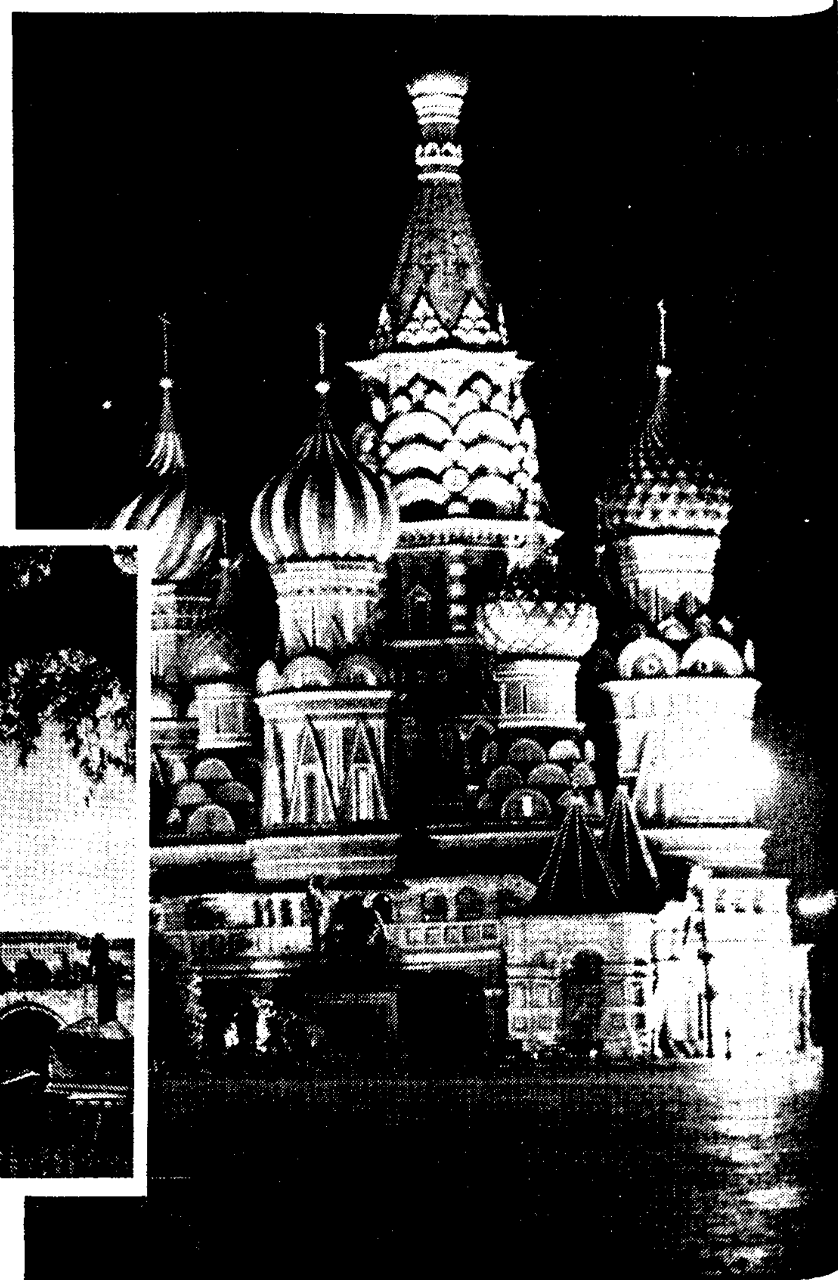
Zundert. Internationaal toernooi driebanden. Halve finales: Blomdahl-Sang Lee 50-37 (33 beurten), Burgman-Dielis 36-50 (21). Om derde plaats: Burgman-Sang Lee 39-50 (32). Finale: Dielis-Blomdahl 32-50 (26).

Deze pagina wordt gecoördineerd door de afdeling PR en Promotie. Voor inlichtingen: 045-739366.

REIZEN 1993

MET HET LIMBURGS DAGBLAD NAAR OOST EN WEST

Op deze laatste dag van 1992 presenteren wij U de meerdaagse reizen die u in 1993 van het Limburgs Dagblad kunt verwachten.
Met onze vaste reispartners Schmitz, Jacobs en Crombag v.d. Burgt hebben wij de bestemmingen voor 1993 reeds vastgelegd zodat u vandaag al kunt bepalen of er iets van uw gading bij is.
Buiten deze reizen blijven we natuurlijk ook dagtochten en voordelige weekendarrangementen in diverse hotels presenteren, bieden wij u weer reducties aan op de entrees van diverse beurzen of evenementen en kunt u ook weer met korting naar de schouwburg en bioscoop. Deze voordelen vindt u – als altijd - iedere vrijdag op de pagina KIOSK.
In het onderstaande programma vindt u bestemming, reisdatum en prijs. Ook wordt de publicatiedatum genoemd, dit betekent dat de betreffende reis op die datum uitgebreid en gedetailleerd op deze pagina wordt beschreven en dat u vanaf dat moment de reis kunt boeken, hetzij bij een van onze kantoren of de VVV in Landgraaf, Simpelveld of Vaals.

ROMEINSE KATAKOMBEN VALKENBURG

We staan op de drempel van het jaar 1993 maar onze museumtip voert u terug naar de tijd toen de eerste christenen in de nabijheid van Rome onderaardse begraafplaatsen aanlegden.
Deze plaatsen dienden ook wel eens als verzamelplaats of toevluchtsoord. De vele schilderingen en grafschriften zijn vooral ten aanzien van de godsdienst van grote betekenis omdat zij aanduidingen over het geloofsleven van de eerste christenen bevatten.
In de Valkenburgse Katakomben vinden we een stuk geschiedenis onder de grond. In de mergel zijn de beroemde Romeinse Katakomben, de onderaardse begraafplaatsen van de eerste christenen in Rome nageboodst. Tijdens de rondleiding ziet u ontelbare graven, prachtige schilderingen, beeldhouwwerken en perfecte voorbeelden van onderaardse bouwkunst in fraaie kapellen.
Tijdens de rondleiding krijgt iedere bezoeker een kaarsje (hoe toepasselijk in deze sfeervolle tijd) hetgeen aan de rondgang een extra dimensie toevoegt.
De Valkenburgse Katakomben vormen een uitgestrekt geheel, veel te groot om in één bezoek te kunnen bezichtigen. Eigenlijk bestaan zij uit twee gedeelten, de Callistus- en de Domitillagroep; het eerste is in 1910 geopend door de bekende Romeinse Katakombengeleerde Prof. Marucchi, het andere, toen nog niet geheel voltooid, in 1912 door baron Kanzler, secretaris van de Katakomben-Comissie in Rome. Tijdens de rondgang – waarbij vooral de grote crypten grote belangstelling genieten – komen de bezoekers in beide gedeelten en wordt bij de belangrijkste onderdelen door een gids gedetailleerde uitleg gegeven.

SPECIALE KIOSK KORTINGSAKTIE

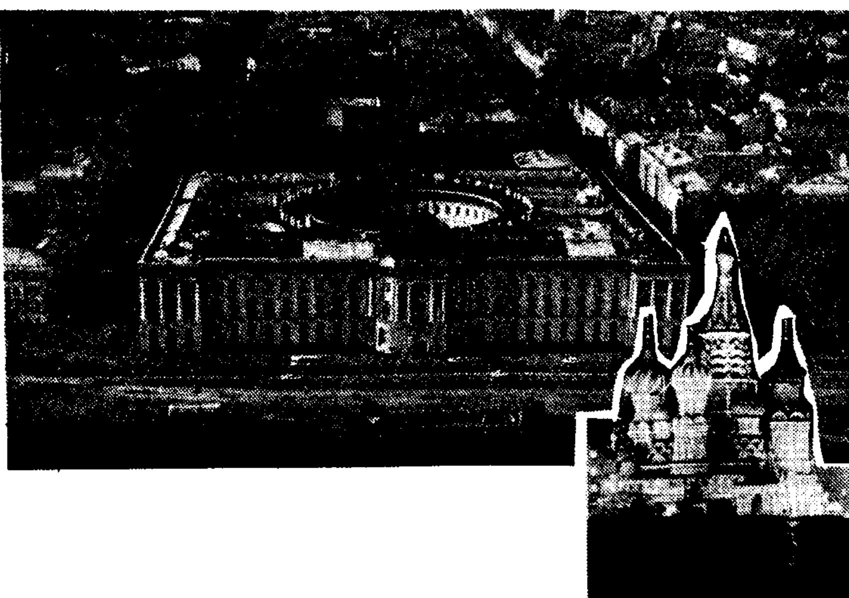
Lezers van Kiosk hebben op vertoon van onderstaande bon recht op een korting. Zo betalen volwassenen niet de normale prijs van ƒ 4,50 maar slechts ƒ 3,-- p.p. Kinderen t/m 12 jaar betalen normaal ƒ 2,50 maar in deze aktie geldt: twee voor de prijs van één.
De Katakomben, gelegen aan de Plenkertstraat 55 in Valkenburg, zijn elk weekend geopend en de rondleiding start dan om 14.00 uur. Deze speciale KIOSK-kortingsaktie geldt in alle weekenden in de maand januari 1993.

BON: KATAKOMBEN VALKENBURG KIOSK

Naam ....

Woonplaats ....

Deze bon geldt voor het hele gezin: ......volw. ......kind.

TOSCANE EN UMBRIë

In de Paasvakantie naar het in cultureel opzicht rijkste gebied van Italië. Een 8-daagse combinatiereis met verblijf in Montecatini (Toscane) en in Umbrië aan het Trasimeense Meer. Via diverse excursies laten we u genieten van al het moois dat de Toscane te bieden heeft.
Reisdatum: 11 – 18 april
Prijs: ƒ 895,-- pp.
Uitvoering: Jacobs Reizen
Publicatiedatum: 29 januari

MARTIGNY

Precies op het kruispunt van de grote verbindingen door de Alpen, in de driehoek Zwitserland, Italië en Frankrijk ligt Martigny. Een gezellig toeristenstadje van waaruit u kennis maakt met de hoogste Alpen-toppen, indrukwekkende musea en heel veel natuurschoon.
Reisdatum: 18 – 23 mei
Prijs: ƒ 710,-- pp.
Uitvoering: Schmitz Reizen
Publicatiedatum: 12 februari

MOSKOU + ST. PETERSBURG

Wegens succes geprolongeerd. Deze 8-daagse combinatie-vliegreis werd in 1992 tweemaal uitgevoerd. Veel lezers genoten al van deze unieke reis naar twee wereldsteden die bol staan van cultuur. U kijkt uw ogen uit.
Reisdatum: 22 – 29 mei
Prijs: ƒ 1695,--
Uitvoering: Jacobs Reizen
Publicatiedatum: 26 februari

POLEN RONDREIS

Deze grote 11-daagse Polenrondreis is zeker de moeite waard. De comfortabele touringcar van Schmitz brengt u – steeds in begeleiding van een Poolse gids – naar schitterende steden als Warschau, Krakau, Gdynia, Mikolajki, Katowice enz. U leert Polen en zijn inwoners kennen, u wordt gekonfronteerd met de veelzijdigheid van een land dat zo veel te bieden heeft.
Reisdatum: 24 juni t/m 4 juli
Prijs ƒ 1.565,-- pp.
Uitvoering: Schmitz Reizen
Publicatiedatum: 12 maart

WILLINGEN

Een stuk dichter bij huis, maar zeker ook de moeite waard: een paar dagen vertoeven in het mooie Sauerland. Een paar dagen genieten van de stuwmeren, bossen en pittoreske plaatsjes.
Reisdatum: 26 t/m 30 juli
Prijs ƒ 549,--
Uitvoering: Schmitz Reizen
Publicatiedatum: 7 mei

BERLIJN

Een geweldige stad die altijd een bezoek waard is. De gebouwen van de Reichstag, de Gedächtniskirche, de Alexanderplatz, Brandenburgertor en Kurfürstendamm, monumenten met een eigen verleden. Een stadsgids voorziet u van alle gewenste informatie.
Reisdatum: 1 t/m 4 augustus
Prijs: ƒ 535,-- pp.
Uitvoering: Schmitz Reizen
Publicatiedatum: 21 mei

NORMANDIë, JERSEY EN GUERNSEY

Een zeer aantrekkelijke bus/bootreis met opmerkelijke excursies. De oorlogsstranden van Normandië, de prachtige kathedraal van Bayeux, het schitterende Jersey en het al even indrukwekkende Guernsey. U zult het allemaal zien tijdens deze 9-daagse reis naar deze bijzondere bestemming.
Reisdatum: 2e helft augustus
Prijs: ƒ 1.375,-- pp.
Uitvoering: Jacobs Reizen
Publicatiedatum: 23 april

GERLOS

Een bestemming die we al vaker aandeden: Gerlos in het gezellige Tirol. In de winter een geliefd ski-oord in de zomer een ideaal oord voor liefhebbers van de bergen en natuurschoon. Natuurlijk staan er vanuit uw verblijfplaats diverse excursies op het programma, o.a. naar Innsbruck, de watervallen van Krimm en het Italiaanse Vipiteno.
Reisdatum: 4 t/m 11 september
Prijs: ƒ 815,-- pp.
Uitvoering: Schmitz Reizen
Publicatiedatum: 11 juni

LOURDES

Wat nog te zeggen over dit wereldberoemde bedevaartsoord. Een bestemming die wij jaarlijks in ons reisprogramma opnemen. Ook in 1993 kunt u met het Limburgs Dagblad op pelgrimage. Een 5-daagse vliegreis, zoals gebruikelijk met geestelijke begeleiding.
Reisdatum: 21 t/m 25 september
Prijs: ca. ƒ 850,--
Uitvoering: Paul Crombag v.d. Burgt
Publicatiedatum: 25 juni

PRAAG

Kerstmis 1993 kunt U doorbrengen in de gouden stad Praag. Een bezoek aan Praag is, zeker in de sfeervolle kersttijd, een belevenis op zich. De rijke aaneenschakeling van bezienswaardigheden zorgt ervoor dat u zich minuut zult vervelen.
Reisdatum: 23 t/m 27 december
Prijs: ƒ 625,--
Uitvoering: Schmitz Reizen
Publicatiedatum: 1 oktober.

Alle genoemde bedragen zijn all-in prijzen. Dit wil zeggen inclusief excursies en de reis- en annuleringsverzekering, verzorging op basis van halfpension (met uitzondering van Berlijn dat is logies/ontbijt). In een aantal gevallen is ook nog een afscheidsdiner inbegrepen.

1 JANUARI
★ Peer (B), Nieuwjaarstocht. 6 – 12 – 20 km. Start: School Gemeenschapsonderw., Noordervest tussen 08.00 en 14.00 uur. Inlichtingen: (09-32) 11-633475
★ Genebos-Kwaadmechelen (B) 16e Wintertocht 6 – 10 – 15 km. Start: Ontmoetingscentrum St. Jan tussen 08.00 en 15.00 uur. Inlichtingen: (09-32) 13-663783

2 JANUARI
★ Kaulille (B), Bosschellertocht. 6 – 10 – 16 km. Start: Parochielaan, Jasperslaan tussen 08.00 en 14.00 uur. Inlichtingen: (09-32) 11-633475

3 JANUARI
★ Landgraaf, 28e Nieuwjaarstocht 5 – 10 – 15 – 20 km. Start: Café The Corner, O. Nassaustr. 40 tussen 08.00 en 14.00 uur. Inlichtingen: 045-323706

4 JANUARI
★ Diepenbeek (B) Poenekestocht 5 – 10 km. Start: Ontmoetingscentrum Lutselus tussen 13.00 en 19.00 uur. Inlichtingen: (09-32) 11-323598

6 JANUARI
★ Kleine Brogel (B) 1e Woensdagtocht 6 – 10 – 16 km. Start: Voetbalkantine SV Breughel tussen 08.00 en 14.00 uur. Inlichtingen: (09-32) 11-633475.

1 JANUARI
★ Stichting Jazzclub Vaals'79 presenteert Jazzconcert met de „Cosa Nostra Jazzgang" in café Suisse, Maastrichterlaan 63, Vaals. Aanvang 16.00 uur.
★ Carnavalszitting C.V. De Treffers, Gemeenschapshuis 't Trefpunt. Aanvang 20.00 uur, entree ƒ 5,--.
★ Karnavalsbeurs in Beneden Leeuwen. Zaal „'t Hoefijzer", Burg. Wouterstraat 18. Koop en verkoop van artikelen variërend van kleding tot praalwagen. Aanvang 13.30 uur, gratis toegang.

2 JANUARI
★ Interland Dames-volleybal Nederland-Cuba. Sporthal De Roerhal Vlodrop. Aanvang 17.30 uur, entree ƒ 10,--, jeugd t/m 12 jaar ƒ 7,50.
★ Prinsenproclamatie C.V. ut Eikske. Café Wiel Theunissen, Koelmoer 8, Landgraaf.
★ Prinsenproclamatie C.V. De Jonge Böck, Nieuw-Einde. Café de Varenbeuk. Aanvang 20.11 uur.

3 JANUARI
★ Nieuwjaars-surprise-concert gepresenteerd door harmonie St. Cecilia, Hoensbroek. Aula van Scholengemeenschap „De Aldenhof", Mgr. Nolenstraat. Aanvang 15.00 uur, entree gratis.

Zaterdag 2 januari 1993
Wijngrachttheater, Kerkrade, 19.00 uur

PETER EN DE WOLF
Carnival des Animaux

Het zwarte Theater uit Bratislava gebruikt bij de opvoering van dit door Prokofjew geschreven wereldberoemde sprookje poppenspel en mime. Volwassenen en kinderen vanaf 6 jaar kunnen op speelse wijze kennismaken met de instrumenten uit het klassieke symfonie-orkest. De Nederlandse acteur Frank Groothof spreekt de tekst. Na de pauze de prachtige muzikale satire op het dierenrijk: „Carnival des Animaux" van Saint Soëns. Een fijne familievoorstelling en voor kinderen een prima introductie in de wereld van de klassieke muziek.
Op vertoon van nevenstaande bon aan de kassa van het theater, genieten zowel volwassenen als kinderen een **KORTING van ƒ 2,50. U betaalt dan respectievelijk ƒ 12,50** en ƒ 7,50****

Bon: PETER EN DE WOLF KIOSK

Naam ....

Vriendenpasnummer ....

Aantal personen .... max 4

Woensdag 13 januari 1993
Stadsschouwburg Heerlen
14.30 + 20.00 uur

NATIONAAL NEDERLANDS WINTERCIRCUS

Een programma waarin de absolute top van de Europese circusacts is vertegenwoordigd. Onder het motto „het circus leeft" brengt de ideeënrijke organisator Martin Hanson een keur aan clowns, acrobaten en gedresseerde dieren. Geniet vanuit uw comfortabele schouwburgstoel van een sprankelende voorstelling die gegarandeerd 100% amusement voor de hele familie oplevert.
Op de entreeprijzen van ƒ 20,50** (volw.) en ƒ 12,50** (kinderen) geniet u op vertoon van onderstaande bon een **VRIENDENKORTING van resp. ƒ 3,50 en ƒ 2,50. u betaalt dan slechts ƒ 17,- en ƒ 10,-.**

Bon: WINTERCIRCUS KIOSK

Naam: ....

Vriendenpasnummer: ....

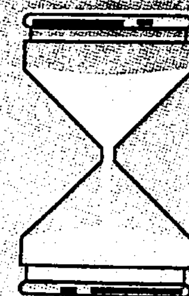
Aantal personen: .... Max. 4

Vrienden van het

* Kaartverkoop bij alle Limburgs Dagblad-kantoren en VVV Landgraaf, Vaals en Simpelveld.
** Kaartverkoop aan de kassa van het theater.
Op vertoon van de Vriendenpas en ingevulde bon, ontvangt u de aangegeven korting.

Wilt u lid worden van de vereniging „Vrienden van het Limburgs Dagblad", bel dan de service-afdeling 045-739881 (tijdens kantooruren). Voor lezers van het Limburgs Dagblad is dat lidmaatschap geheel gratis.

Foto's: AP, ANP, EPA, PAUL KUIT

● *Koningin Beatrix verbijsterd door ramp met Israëlische Boeing in de Bijlmer.*

● *Aardbeving scheurt Limburgse bodem.*

● *Charles en Diana gaan gescheiden wonen.*

● *DC-10 van Martinair verongelukt in Faro.*

● *Gruwelen in Sarajevo: Sluipschutters terroriseren Bosnië.*

● *'Maastricht' in 1992 op ieders lip.*

● *Duitse skinheads doen nazi-terreur herleven.*

● *Bill Clinton Democratisch president.*

● *Onschuldig slachtoffer van burgeroorlog op de Balkan.*

● *Voor veel Somaliërs komt hulp te laat.*

De rattenvanger van Retersbeek

In het begin van het jaar stond het in de krant: milieuvriendelijk rattenvangen gaat prima met behulp van een roofdiertje, de fret. De 'uit de hand gelopen hobby' van Michel Geurts in Retersbeek heeft hem dit jaar geen windeieren gelegd.

door MONIQUE PARREN

● *Michel Geurts bestrijdt hele rattenplagen met zijn negen fretten. „Milieuvriendelijk, snel en hygiënisch."*
Foto: CHRISTA HALBESMA

Hij voldoet eigenlijk niet aan de beschrijving van de beroemdste rattenvanger aller tijden: die van Hameln. Toch is er een parallel: ook Michel Geurts bedacht een eigen methode om zich te ontdoen van 'de koning van het riool'. Zelfs de grootste rat ontkomt niet aan de rattenvanger van Retersbeek en zijn fretten.

De zwarte, harige knaagdieren zijn des doods voor Geurts' fretten. Onbegrijpelijk zo op het eerste gezicht, maar de schijn bedriegt. En hoe! Achter dat uiterlijk van een lieflijk knuffeldier, schuilt het instinct van een ware *killer*.

Een expeditie met Geurts is geen aanrader voor mensen met een zwakke maag. Het tafereel dat zich tijdens de rattenjacht afspeelt is niet echt een prettig gezicht.

Paniek

Bij een boerderij in Klimmen komen de fretten in actie. Nauwelijks enige seconden nadat de Voerendaler twee roofdiertjes een rattehol injaagt, schieten de knaagdieren uit allerlei gaten te voorschijn. Groot is de paniek. Zelfs jonkies van amper twee weken nemen spoorslags de benen voor *het witte gevaar*, maar door een groot vangnet komen ze niet ver.

En de fretten, die weten van geen ophouden. Snuffelen tussen de struiken, rennen geagiteerd heen en weer en duiken vervolgens opnieuw het gangenstelsel in. Op zoek naar een volgend slachtoffer.

Een fret rust niet voordat hij zijn zwarte tegenhanger te pakken heeft. De beesten geven elkaar niet veel toe wat betreft lichaamsgrote, maar de rat delft het onderspit, keer op keer. Eén beet van het witte roofdiertje is voldoende.

Alle beestjes die niet meteen gedood worden door de fretten, krijgen buiten de genadeklap van Geurts. Ook het hondje dat de Voerendaler speciaal voor dit doel heeft aangeschaft, helpt ijverig mee.

Record

Rattenvanger Geurts heeft handen vol werk overgehouden aan de eerste berichten – in januari van dit jaar – over zijn wat merkwaardige hobby. Een van zijn fretten heeft al een heus record gevestigd. Nam onlangs de vijfhonderdste rat te grazen.

„Zeker honderd mensen hebben mij gebeld om hulp, maar ik ben alleen naar de mensen geweest die te kampen hadden met serieuze overlast van ratten. Woelratten en mollen zijn mijn afdeling niet," lacht hij.

Bij een tandarts uit de regio hield Geurts 'grote schoonmaak' op zolder. Een winkelier bevrijdde hij van een rat, die zich onder een schap in de zaak had verschanst en op een boerderij rekenden Geurts en zijn fretten af met maar liefst vijftig van die zwarte knaagdieren.

De rattenvanger van Retersbeek kreeg ook rare verzoeken. Van een man bijvoorbeeld die twintig levende ratten bij hem wilde kopen, om iemand eens goed de stuipen op het lijf te jagen. „Op dat verzoek ben ik wijselijk niet ingegaan. Die is gek."

Harnas

Eén fret stierf 'in het harnas': jagend op een muskusrat oftewel het waterkonijn. Geurts: „Het was me niet precies duidelijk waarmee ik te maken had, toen ik die opdracht aannam. Uiteindelijk moest de fret het opnemen tegen een muskusrat, die is helaas een maatje te groot," gebaart hij.

Geurts koestert zijn fretten. Heeft een speciaal hok voor ze gemaakt in de wei naast zijn woning. Daar zitten er nu negen. In het prille begin had hij er vier, een tijdje terug maar liefst 25. „Ik heb met mijn beestjes gefokt om nieuwe, goede fretten te krijgen voor de rattenvangst. Veertien heb ik er verkocht en de rest gebruik ik zelf," verklaart de Voerendaler.

De fret is populair als huisdier, vooral bij vrouwen, weet de Voerendaler. Ook is het diertje in trek voor de konijnenvangst. „Vroeger deed ik dat zelf ook, zo ben ik eigenlijk op het idee gekomen om de fret in te zetten toen ik thuis met een rattenplaag zat."

Verbaasd

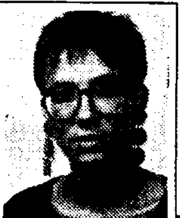
Voor de toekomst hoopt Geurts op nog meer werk voor hem en zijn fretten. Eén – vaste – werkgever heeft hij al: de gemeente Voerendaal. Na een demonstratie in januari voor de buitendienst van de gemeente wordt Geurts, bereikbaar via ☎045-751587, regelmatig ingeschakeld.
„De ambtenaren waren werkelijk stomverbaasd, toen ze zagen dat mijn fret uit één hol met tien flinke ratten op de proppen kwam. En dat zonder bestrijdingsmiddelen."

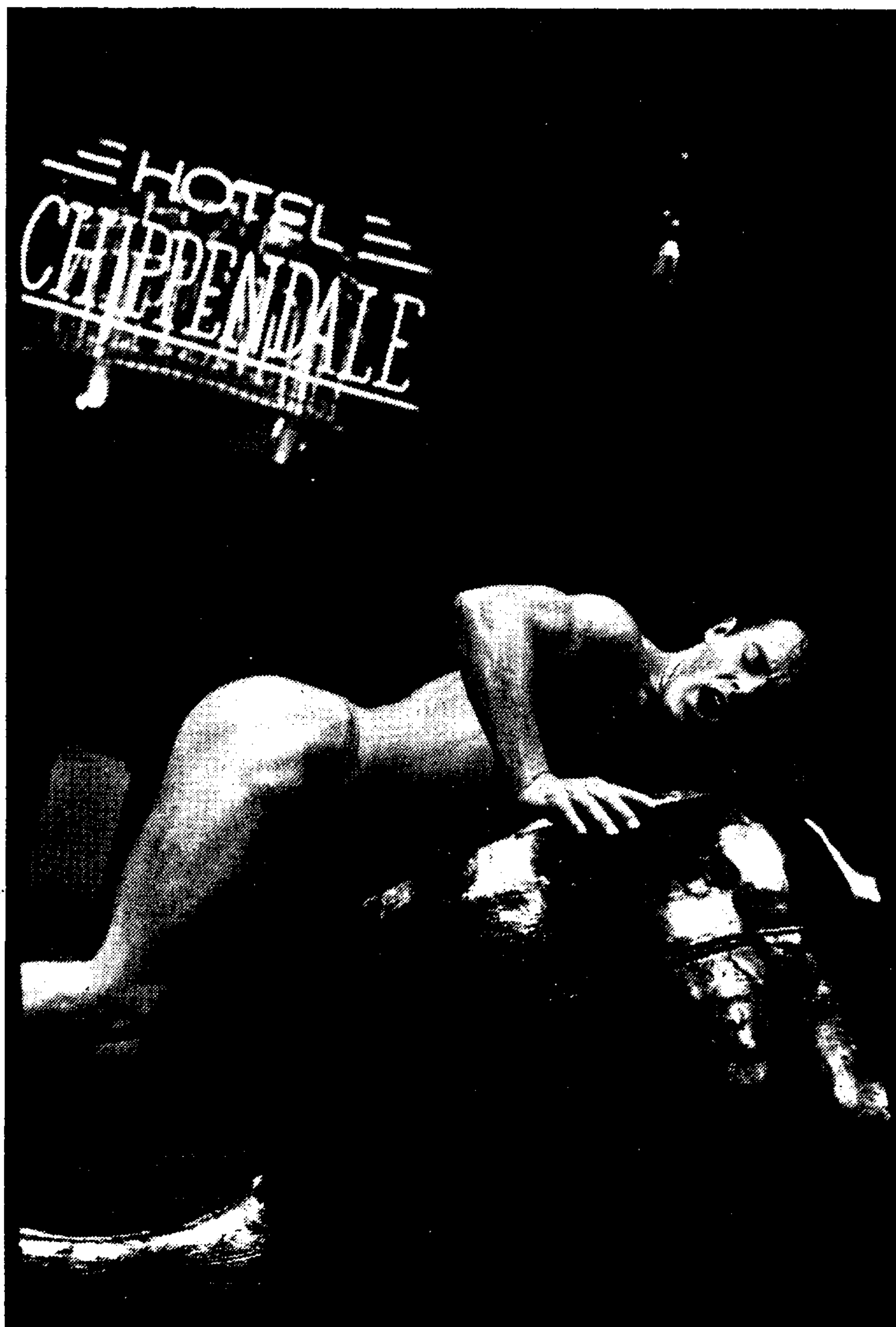
Waar de lastige knaagdieren voorheen bestreden werden met vergif, zet Geurts nu zijn fretten in. En die doen het werk net zo effectief, misschien nog wel beter volgens de Voerendaler. „Mijn methode is milieuvriendelijk, snel en hygiënisch, want er komt niets anders aan te pas dan een fret, een vangnet en een paar dikke handschoenen voor mezelf."

Het jaar van de blote mannen

Met hun gespierde lijven en minieme slipjes baarden ze een jaar lang opzien in Limburg. 1992 begon voor een aantal Limburgse vrouwen goed. In januari werd er voor het eerst een stripteaseshow door mannen gegeven. Een beeldend verslag van de eerste mannenstriptease in Limburg kostte deze krant tientallen abonnees. Schandalig, vonden de opzeggers het. De toenmalige Heerlense burgemeester Piet van Zeil verbood in maart alle striptease-optredens. De blote mannen werden verguisd en verbannen. En aanbeden. London Knights, Chippendales en Touch of Class trokken volle zalen. De laatste tijd horen we iets minder van het blote-mannen-front. Zijn de heren met langdurig kerstreces of is de rage voorbij?

door MARIËTTE STUIJTS

● *Voor de stijlvolle show van de Chippendales blijven veel vrouwen warm lopen.* Foto: MONIQUE BAAN

● *De London Knigths werden in maart '92 in Heerlen in de ban gedaan.* Archieffoto: DRIES LINSSEN

De London Knights veroorzaakten van de drie groepen de meeste opschudding. In de Heerlense discotheek Peppermill wierpen de heren alle kleding af, tot en met hun vetertanga's. Ze schroomden niet lijfelijk contact te zoeken met het publiek, dat enkel uit vrouwen bestond (mannen mochten er niet in). De vrouwen werden uitgedaagd overal aan te zitten en enkelen kregen zelfs – soms tegen wil en dank – een mannelijk geslachtsdeel in het gezicht geslingerd.

Het verbod van burgemeester Van Zeil die dit soort shows 'niet volgens de regels en in strijd met de openbare zedelijkheid' vond, riep verzet op onder de vrouwelijke fans. „Dit laten we ons niet afpakken," reageerden ze fel. Pas toen De Knights beloofden geen dames meer uit het publiek te halen en de show wat te kuisen, mochten ze in Heerlen weer uit de kleren gaan.

Het compromis lijkt te laat te komen. Nog éénmaal betraden de Engelse strippers het podium van de Peppermill. En terwijl hun eerste optreden 1300 vrouwen trok, kwamen er nu slechts 250 vrouwen op de wellustige heren af.

Discotheek-eigenaar Otten heeft ze voor 1993 dan ook niet meer op het programma staan. „Dat hebben we gehad," vindt hij. „Zeg nou zelf. Als je dat één keer gezien hebt, dan weet je het wel." Het Nederlands management van de groep is niet voor commentaar bereikbaar.

Bolhoed

De Amerikaanse Chippendales hebben de naam wat minder vulgair te zijn dan hun Engelse collega's. Hun optredens – waarbij mannelijk publiek wèl welkom is – zouden 'stijlvoller' zijn. Deze fraai gebouwde kerels gaan slechts bij hoge uitzondering helemaal uit de kleren, en dan worden de 'edele delen' speels afgeschermd met een bolhoed, krant of handdoek. De Chippendales zijn 'big business', er reizen zes groepen over de wereld.

De eerste drie shows in het Theater aan het Vrijthof in juli waren in een mum van tijd uitverkocht. Ook de kaarten van drie shows in het Mecc in oktober (drieduizend stuks à 52 gulden) gingen als warme broodjes over de toonbank.

„En het gaat nog steeds heel goed," zegt een woordvoerster van produktiebureau Joop van de Ende, dat de optredens van de heren in Nederland verzorgt. „In februari hebben ze weer een toernee in Nederland en alle voorstellingen zijn uitverkocht." Ook voor de shows op 27 en 28 februari in het Mecc in Maastricht zijn geen kaarten meer verkrijgbaar.

Canadees

In het kielzog van de roemruchte London Knights en de Chippendales trokken ook minder bekende mannengroepen naar Limburg. In discotheek Globe in Beek bracht 'Touch of Class', een Canadese groep, vrouwen in vervoering. Voor dit jaar heeft eigenaar René Boonstra ze niet meer geprogrammeerd. „De rage is over," meent hij. „Alleen de Chippendales trekken nog volle zalen, maar die zijn voor ons veel te duur."

Dames die in 1992 de trend gemist hebben, krijgen nog een kans. In juni 1993 maken de Chippendales opnieuw een toernee door ons land. Jan Smeets van Buro Pinkpop is er volop mee bezig om de heren voor nog eens twee optredens in Maastricht te strikken. „Helemaal rond heb ik het nog niet, maar reken er maar op dat het gaat lukken."

Hans Coenders heeft Landgraaf vaarwel gezegd. Het officiële afscheid is achter de rug, de verhuizing naar Sittard een feit en vandaag, 31 december is formeel Coenders' laatste werkdag als burgemeester. Een terugblik op tien jaar Landgraafs burgemeesterschap.

Coenders heeft zelfs de schijn van vluchten niet willen wekken

door

RIK VAN DRUTEN

"Laatst zag ik een affiche van Loesje," zegt Coenders tegen het einde van ons tweede gesprek. „Ik weet niet wie dat is en wat er achter steekt, maar wat erop stond, trof me bijzonder: 'We leven in een vrij land / Je mag zeggen wat je wilt / maar niemand luistert'."

Coenders luistert liever, dan dat hij het hoogste woord voert. „Ik ben geen opener. Natuurlijk heb je als burgemeester representatieve verplichtingen, maar ik ben er de man niet naar om ludiek achter kruiwagens te gaan lopen, of door rioleringen te kruipen."

Hij bezweert dat die opstelling geen afstandelijke houding ten opzichte van de Landgraafse bevolking impliceert. „Als college sta je samen voor het beleid. Daarom liet ik vaak representatieve verplichtingen over aan de betrokken wethouder. Die is tenslotte ook politiek verantwoordelijk."

Zwaar

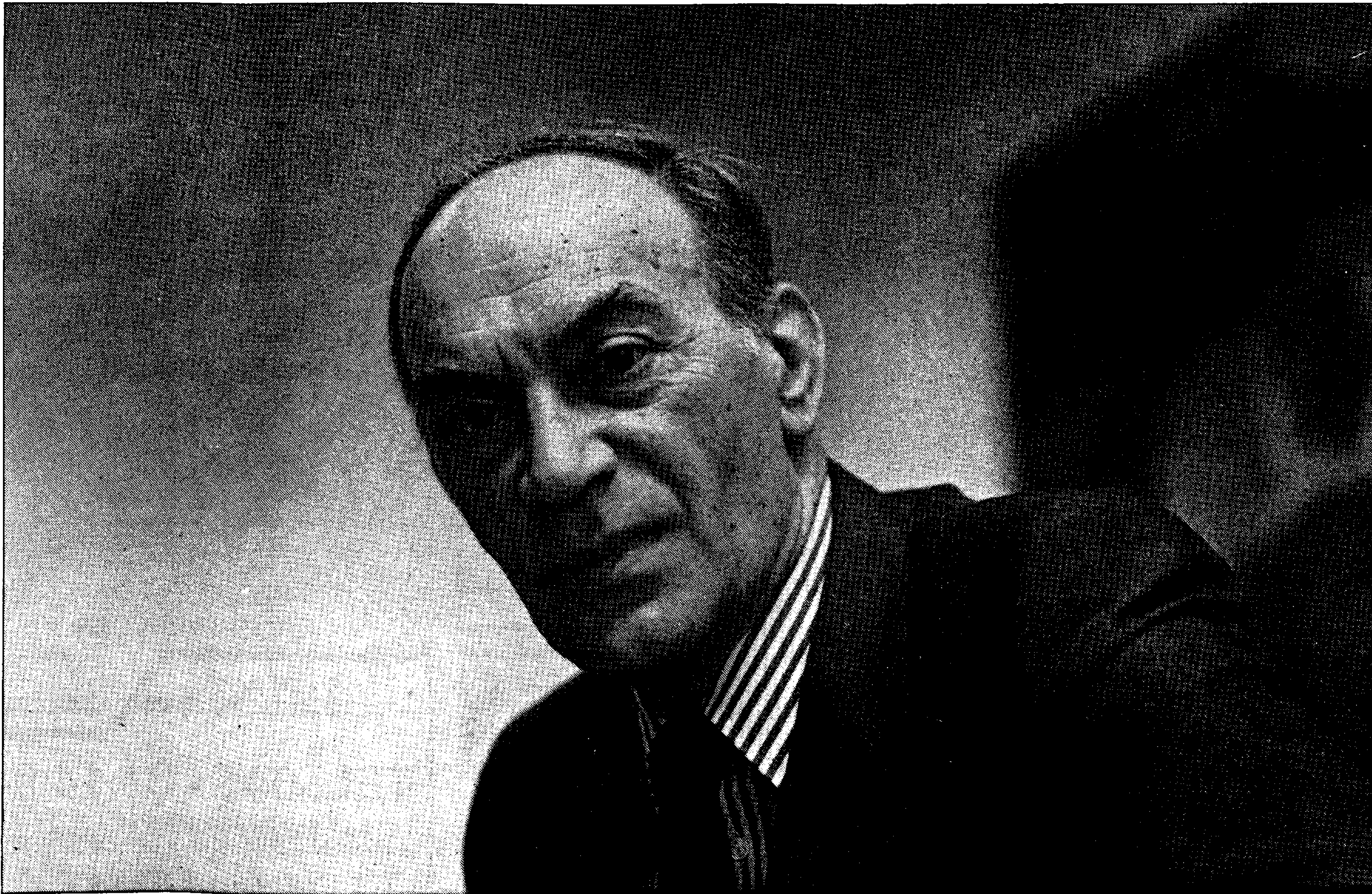
Elf jaar heeft Hans Coenders Landgraaf gediend als burgemeester. De laatste jaren vielen hem zwaar, maar van eerder wijken wilde hij niet weten. „Ik was 51 toen ik in Landgraaf begon, het zou mijn laatste klus worden. Ondanks dat er de laatste jaren vervelende dingen zijn gebeurd, heb ik geen moment eerder weg willen gaan."

Aanvankelijk had Coenders de vertrekdatum op juli 1993 gesteld, maar in juli kondigde hij aan per eind december te stoppen. „Ik ontken niet dat daarbij een rol heeft gespeeld dat de leningaffaire achter de rug was. Met voldoening heb ik gezien dat al het geld is teruggekomen. Maar ik wilde zelfs de schijn van vluchten niet wekken. Bovendien diende zich kort nadat we die kwestie hadden afgerond, de wethouderscrisis aan. Op dat moment kon ik niet opstappen."

De leningaffaire: bittere pil nummer één in Coenders nadagen als burgemeester. Het ogenschijnlijk onkreukbare hoofd Financiën kreeg via Coenders een onderhandse lening, die de ambtenaar niet kon terugbetalen toen de tijd daar was.

„Ik heb de verantwoordelijkheid op me genomen, maar er waren ook anderen bij betrokken," zegt Coenders, naar eigen zeggen zonder rancune maar toch enigszins bitter. „De bank bijvoorbeeld had mij al veel eerder op de hoogte kunnen stellen, want die was precies op de hoogte van de situatie waarin het hoofd Financiën verkeerde. En de accountants, die hebben ook niets gemerkt, dat is toch eigenlijk onbestaanbaar."

Enkele raadsleden eisten Coenders' hoofd. „Dat waren er drie, van de 27," reageert Coenders knorrig. „Je moet je niet door minderheden laten regeren. Ik heb er achteraf ook geen spijt van dat ik ben blijven zitten en daarbij speelt een belangrijke rol dat er 24 raadsleden waren die mijn vertrek niet nodig vonden."

● *Burgemeester Hans Coenders: ik had me de laatste twee jaar van mijn carrière toch wel anders voorgesteld.* Foto: DRIES LINSSEN

„Natuurlijk was ik opgelucht toen we dit voorjaar een punt achter de affaire konden zetten. Het was toch een enorme belasting, zowel fysiek als geestelijk."

Het gedwongen vertrek van twee wethouders, in juli van dit jaar: bittere pil nummer twee. „De leningaffaire was nog niet afgerond of de wethouderskwestie kwam er overheen."

Bittere pil nummer drie deed zich in Coenders' privéleven voor. Zijn vrouw en hijzelf besloten uit elkaar te gaan, hetgeen aanleiding was voor een forse dosis roddel en achterklap in *de Landgraaf*.

„Het was toch al niet gemakkelijk, ik had me de laatste twee jaar van mijn carrière toch wel anders voorgesteld. Die roddels hebben me echt gekwetst. Wat ik al niet gehoord heb, via via, natuurlijk: ik zou homoseksueel zijn, of een verhouding hebben met een secretaresse. Allemaal onzin, maar je kunt je er niet tegen verdedigen."

De tegenslagen van de laatste jaren zouden haast doen vergeten dat in de elf jaar burgemeesterschap van de herindelingsgemeente Landgraaf toch iets is veranderd.

„Toen we met Landgraaf begonnen, waren op 22 plaatsen ambtenaren gehuisvest, nu hebben we een nieuw gemeentehuis. We hebben nu drie winkelcentra (Ubach over Worms, Schaesberg en het nieuwe Op de Kamp, RvD), het welzijnswerk is ondergebracht in één organisatie, we hebben twee zwembaden gesloten en het overblijvende opgeknapt en uitgebreid..."

Landgraaf stáát, vindt Coenders. „Dat we die naam ook consequent hebben doorgevoerd, heeft als resultaat dat nu iedereen de naam Landgraaf gebruikt. Vrijwel alle bedrijven hebben nu Landgraaf op hun auto's en op hun postpapier staan. Terwijl niemand weet waar Onderbanken ligt – omdat ze daar hun nieuwe naam niet consequent hebben ingevoerd."

In de Landgraafse politiek spelen de kernen echter nog steeds een belangrijke rol. Coenders: „Toen Landgraaf als gemeente begon, moest een derde van de raadsleden uit Schaesberg, Nieuwenhagen en Ubach over Worms afscheid nemen. Veel van hen hadden nog wel degelijk politieke ambities en zijn zich gaan profileren langs de grenzen van de oude kernen."

„Bovendien zijn de landelijke partijen steeds dichter naar elkaar opgeschoven. Wat is er nog christelijk aan het CDA, socialistisch aan de PvdA of heet kapitalistisch aan de VVD?" vraag hij retorisch. „Lokale politieke partijen staan dichter bij de burger, omdat ze zich van de landelijke onderscheiden door hun standpunten over lokale kwesties."

De vaststelling dat de Landgraafse gemeenteraad door het grote aantal fracties soms een Poolse landdag lijkt, vindt Coenders 'clichématig'. „Als je per onderwerp elf sprekers hebt, lijkt het al gauw chaotisch."

Hij erkent dat de gehuldigde standpunten vaak nauwelijks van elkaar afwijken, maar zegt niet de behoefte gevoeld te hebben om sneller sprekers af te kappen als ze al verkondigde standpunten nog eens herhalen.

„Dan krijg je een kribbige sfeer en ik vind de sfeer in de raadszaal heel belangrijk. Daarom laat ik ze liever allemaal hun ei bakken. Ondanks de tegenstellingen zijn de verhoudingen in de raad goed te noemen. Dat was in mijn vorige standplaats (Stein, RvD) nog weleens anders."

De aanwezigheid van de lokale tv-zender Omroep Landgraaf leidt er soms toe dat raadsleden langer dan noodzakelijk aan het woord blijven, erkent Coenders. „IJdelheid speelt daarbij natuurlijk een rol, maar het belangrijkste argument om raadsvergaderingen rechtstreeks uit te zenden was dat daarmee de openheid wordt gediend. Dat weegt daar wel tegenop."

Ook de raad belijdt telkens weer die openheid, maar van structurele steun voor Omroep Landgraaf wil het maar niet komen. Liefst wil de raad het abonnement op de kabel 25 cent duurder maken (het CAI-kwartje), maar daar heeft de geprivatiseerde CAI-Landgraaf geen zin in. „Tja, het CAI-kwartje is toch de beste oplossing," zegt Coenders, „maar het is een prestigekwestie geworden, van beide kanten."

Maar het komt er, verwacht Coenders. „Ik heb de indruk dat het de komende maanden rond komt. Er zijn hier wat functiewisselingen geweest, maar sommige mensen moeten een enorme bocht maken. Dat kost even tijd."

Zijn opvolger Bert Janssen krijgt het niet gemakkelijk, verwacht Coenders. „Landgraaf heeft als woongemeente zonder regionale functie gewoon veel minder inkomsten dan gemeenten van vergelijkbare grootte. Janssens huidige gemeente Echt haalt veertig procent van zijn inkomsten uit de onroerend-goedbelasting op bedrijfsgebouwen en dergelijke, Landgraaf maar zeventien procent."

De remedie is volgens Coenders duidelijk. „Landgraaf zal de komende jaren vooral in de diepte moeten investeren: geld steken in zaken die op den duur geld opleveren. En de taakstelling van de gemeente moet worden aangepast. Ja, de tering naar de nering zetten."

Hij praat nog over wij, alsof Landgraaf nog volop zijn gemeente is, maar meemaken zal Coenders het allemaal niet meer. Nog voor zijn officiële afscheid verhuisde hij naar Sittard.

„Ik wil afstand nemen en Landgraaf is en blijft een groot dorp. Als je ergens heengaat, kom je steeds dezelfde mensen tegen. Ik wil eerst een beetje tot mezelf komen, zakelijk en persoonlijk orde op zaken stellen."

Links en rechts is Coenders al wel gepolst voor bestuurlijke functies, maar zijn gedachten gaan uit naar iets geheel anders. „Ik overweeg om iets te gaan doen in de stervensbegeleiding. Ik heb in familiekring een aantal sterfgevallen meegemaakt."

„Een luisterend oor is voor veel mensen heel belangrijk. Dat affiche van Loesje, dat trof me. Steeds meer mensen brengen in volstrekte eenzaamheid de laatste dagen van hun leven door."

Golden Retriever Krijn doet de deur open. Niet zomaar een hond, maar de *buddy* van Rinske Verheul-Gorter. Niet zomaar een vrouw, maar zoals ze zelf weleens zegt: „Boven de veertig, rolstoelgebruikster en schutterskoningin van Sint Sebastianus in Klimmen." Want zo is ze bekend geworden tot vér buiten de dorpsgrenzen.

Rinske Verheul: 'Blij dat we het er op aan hebben laten komen'

door

MONIQUE PARREN

Haar verschijning naast echtgenoot – én schutterskoning – George deed medio juni veel stof opwaaien. Reden: Rinske wilde met haar man deelnemen aan het officiële OLS-defilé tijdens dat schuttersfeest in Kelpen-Oler. Maar een koningin in een rolstoel, dat was ongehoord. Nooit vertoond in het wereldje van de schutters, die – in dit geval – niet verder plachten te kijken dan de loop van het geweer lang was.

Het dappere koningspaar haalde niet alleen de regionale, maar ook de landelijke pers. En toen was daar de *rel* over wat in de volksmond al gauw werd betiteld als 'het Klimmense voorval'. De schutterij ontving boze telefoontjes van Jan-en-alleman. De krant ingezonden brieven. Ook bij George en Rinske druppelden de adhesiebetuigingen binnen.

De echtelieden blikken zonder veel wroeging of verdriet terug op het turbulente jaar. „We hadden al die commotie niet verwacht, dat is alles. In eerste instantie waren we dan ook verbijsterd. Hadden we de reacties beter kunnen inschatten, dan waren we waarschijnlijk anders de discussie in gegaan," vertelt koning George Verheul.

Geen moment hebben de twee er echter over gedacht om zich terug te trekken. Ook niet toen de strijd langzaam dreigde te vertroebelen door de hausse aan publiciteit omtrent hun deelname aan de Oude Limburger.

„Die tegenwerking alleen omdat iemand mindervalide is! Dat station was ik allang gepasseerd. We wilden ook geen rel púúr om die rel, er zat duidelijk meer achter. Het ging in werkelijkheid stukken dieper, om de integratie en de acceptatie van gehandicapten. Voor ons is dat een belangrijke zaak," betoogt George luid.

● *Rinske en George Verheul-Gorter zijn een half jaar na de schutterij-rel in rustiger vaarwater terecht gekomen.* Foto: FRANS RADE

Rinske: „Achteraf zijn we blij dat we het er op aan hebben laten komen. Het was niet leuk, maar we hebben het onderwerp wél aan de orde gesteld. Laten zien: gehandicapten kunnen dit ook."

Rinske raakte zeven jaar geleden verlamd door een ernstig auto-ongeluk. Met een dwarslaesie kwam ze in een rolstoel terecht. Maar haar wil bleef recht overeind. Ook deze zomer putte ze daaruit. „Natuurlijk hoeven niet alle gehandicapten op de barricaden, maar ik wist dat ik het kon," zegt ze nu.

Rinskes gevecht was meer dan louter eigenbelang. „Vroeger speelde ik ook meer op veilig, maar de laatste jaren probeer ik soms eens even een zetje te geven. Dat hele zielige moet er toch vanaf, daar wil ik voor strijden."

De trotse schutterskoningin zette het conservatieve wereldje van de schutters – tegen wil en dank – in ieder geval grondig overhoop.

De winst? „Misschien dat de mensen uit de schutterswereld nu eerst eens – voorzichtig – kijken naar de mogelijkheden van mensen die 'anders' zijn en dan pas naar de moeilijkheden, inplaats van andersom."

Na het OLS zijn de echtelieden voor een korte vakantie naar Frankrijk geweest. „Maar het gevecht gaat gewoon door," zegt George, „want daar ging Rinskes rolstoel weer niet door de deur. Dus: weer op de trom slaan."

De Ransdalers hebben veel geleerd van de schuttersrel. „Nadat we besloten hadden om voorgoed hier in het zuiden te blijven, wilden we ook volledig integreren. Zo'n schutterij is daarvoor het middel bij uitstek, maar veel dingen kom je pas aan de weet als je er ook echt voor staat," weet Rinske.

Haar man vult aan: „Eerst denk je dat het gaat om één groot toneelspel, maar nu pas weten we hoe zo'n traditie is verankerd in het dorp. De grote plaats die zoiets inneemt. Dat verander je niet zomaar, maar van generatie op generatie. Het hele schuttersgebeuren kan zó belangrijk zijn in een dorp als dit, dat ze moeilijk gaan reageren als er iets raars gebeurt. In de zin van: gaat die dierbare traditie van mij hier niet aan kapot?"

De Hollandse schutterskoning heeft inmiddels besloten om in 1993 wéér mee te doen aan de 'acht' op de vogel. „Mijn gepoetst geluksvijfje ligt alweer klaar," lacht hij.

Als George Verheul de vogel inderdaad voor de tweede keer afschiet, krijgt ook zijn Rinske een 'herkansing' als schutterskoningin van Sint Sebastianus. „Maar dan zorg ik wel voor een andere jurk, twee keer in dezelfde robe, dat kan niet, grinnikt ze strijdlustig.

Beer Jo mag in zijn kuil sterven

Ga je met een boterham naar de berekuil van Maastricht om een beer te zien smeren, is Jo hem gesmeerd. Tenminste, daar lijkt het op, die waterkoude namiddag in het Aldenhofpark.

Wat je ook gooit, hoe je ook fluit: geen spoor van de bejaarde bruine beer.

door HANS TOONEN

● *Jo, de laatste beer van Maastricht* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Zou Jo, 27 en eenzaam, dan eindelijk een beter hol hebben gevonden? Want daar stond inspecteur Koedijk van de Landelijke Dierenbescherming op toen deze lente beer Jacky (27), het doodzieke broertje van Jo, werd afgemaakt. Jo moest rap uit de 'beerput' van Maastricht, commandeerde Koedijk.

Maar waarom ligt er dan stokbrood van gisteren voor het betonnen hol? En wie heeft dat houten klimrek bovenop het binnenplein gezet?

Zou Jo, nota bene in het Jaar van de Teddybeer, nog altijd in zijn kuil hokken?

Betrapt

Even bellen met Wiel Ramakers, overdag leraar en in zijn vrije tijd secretaris van de Stichting Dierenpark Maastricht.

Krijg zijn dochter aan de lijn. Nee, pa is net weg. Later op de dag terugbellen heeft volgens haar geen zin. Pa past ervoor de pers nog langer tekst en uitleg te geven. Nee, dat kan ook ma niet bevestigen. Die is met pa net de deur uit. Wie van de Stichting Dierenpark dan wel met 'de pers' wil praten, kan ze niet natrekken. Dochterlief is alleen thuis.

En dat gestommel op de achtergrond dan?...

Betrapte stilte.

Omdat ze met haar hand de hoorn niet afluisterdicht bedekt, hoor ik haar aan pa-lief de naam van de voorzitter vragen.

Is het een wonder dat beer Jo nog in de put zit als de secretaris niet eens weet hoe hij met mensen moet omgaan?

En hebben dierenvrienden die klagen over de stuggе houding van de Stichting Dierenpark Maastricht (Aldenhofpark) dan toch gelijk?

Wat wel vast staat, is het voortdurend gehobbezak met de bruine beren van Limburgs hoofdstad.

Toegegeven, achteraf is het makkelijk brommen.

Anno 1920 is het dan ook een beregoed idee van het stadsbestuur om van circusdirecteur Wilhelm Hagenbeck voor dertienhonderd gulden een jong berenpaar te kopen. Max en Polla heet het stel. Jaren later verkassen zij om plaats te maken voor een nieuw stel. Om spraakverwarring te voorkomen: zij heten ook Max en Pol. Dat bruine beren zich ook in gevangenschap voortplanten, wordt in 1968 bewezen. Max en Pol krijgen drie zonen: Jacky, Jo en Cor. Als ze elkaar voor de poten gaan lopen en elkaar bovendien wel kunnen opvreten, blijken pa en ma te veel. Pas na felle protesten vanuit de burgerij tegen de dierenkwelling – de beren halen regelmatig hun klauwen open aan glasscherven – verhuizen Max en Polla in de winter van 1981-82 naar de Zoo van Zwartberg, België.

Maar met het schaamrood op de kaken belooft de gemeente Maastricht de 'berekojl' voor tienduizend gulden op te knappen.

Hoop

Even verstommen de protesten om vervolgens weer aan te zwellen als na Cor ook broer Jacky het loodje legt.

Beren horen niet in een kuil, bast inspecteur Koedijk van de dierenbescherming. Pammy Boltini neemt het ook op voor Jo, de eenzaam overgebleven beer. Zelfs stichtingssecretaris Ramakers is ervan overtuigd dat een kuil een 'middeleeuwse' attractie is. Ook van hem mag de bejaarde beer naar een dierentuin. Pas als Jo verkast is, wordt de put gedicht.

Alle hoop is intussen gevestigd op de Stichting Nationaal Onderzoek Dierentuinen in Amsterdam.

Vergeefse hoop, zo blijkt nu. Dierentuinen, waar ook in Europa, barsten van de beren. Wit, zwart of bruin.

Zelfs Pammy Boltini krijgt nergens een voet tussen de deur. Rondreizende circuskaravanen trekken zonder Jo verder. Een oude beer kun je geen nieuwe kunstjes leren.

Intussen verveelt beer Jo zich dood. Juist in deze verveling zoeken mevrouw Griede van de Stichting Nationaal Onderzoek Dierentuinen en inspecteur Koedijk de oplossing.

Koedijk verduidelijkt: „Mijn verontwaardiging over de accommodatie blijft even groot. Maar nu niemand de beer kan huisvesten, geef ik me gewonnen. Op aandringen van mevrouw Griede zijn er wel verbeteringen aangebracht zodat Jo er toch menswaardig en meer speels zijn oude dag kan slijten. Het klimrek, de rotsblokken zijn er juist om de verveling tegen te gaan. Ook het eten proberen we zo te verstoppen dat het zoeken ernaar voor Jo een spelletje is."

Kortom, beer Jo mag in zijn kuil sterven. Daarna gaat de kuil voorgoed dicht, belooft Koedijk.

Stram

Toch even terug naar de getraliede arena van Maastricht.

Voor het hok ligt meer brood dan er overgebleven is van de wonderbaarlijke broodvermenigvuldiging.

Ook tot verdriet van Etienne Vriendts, 21 en student, laat Jo zich niet zien.

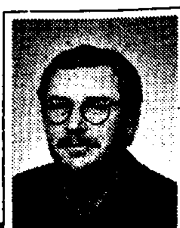
De Maastrichtenaar zet twee mini-beertjes recht die uit de borstzak van zijn leren jack steken. „Terwijl ik toch zeker drie keer in de week kom kijken, heb ik hem anderhalve maand geleden voor het laatst gezien. Poot voor poot klom Jo toen naar boven. Van de zomer was hij nog in een mum van tijd bij het fruit. Hij wordt zienderogen strammer."

Met het onlangs aangedragen speelgoed kan Jo goed uit de poten, weet de bere-fan. „Het klimrek heeft ie al tien keer verplaatst. En de rotsblokken schuift ie opzij alsof het kiezelstenen zijn."

Ook van hem mag Jo sterven waar hij geboren is. Doodgewoon in deze kale kuil.

'Woning tot de laatste steen moeten afbreken'

„Het huis waar we onze zinnen op hadden gezet, hebben we met eigen handen tot de laatste steen moeten slopen. Door de aardbeving zijn al onze plannen in het honderd gelopen. Uitgerekend een dag erna viel de vergunning in de bus om te mogen verbouwen, een plan waar we maandenlang veel tijd en energie in hebben gestoken. En vraag niet hoeveel geld. Alles voor niets."

door RENÉ ROOSJEN

● *Guido van Hinsberg en Elly Schmitz op de plek in Maasniel waar ze hun huis moesten slopen. In februari starten ze daar met de bouw van een nieuwe woning.* Foto: JEROEN KUIT

In luttele seconden sloeg de droom van Guido van Hinsberg en Elly Schmitz om in een nachtmerrie. Ze kochten precies een half jaar vóór de aardbeving het ouderlijk huis van Guido aan 't Veldje in de Roermondse stadswijk Maasniel. Daar moest het nodige aan gebeuren. De twee levensgezellen zagen er het huis van hun dromen in. Door de aardbeving is het een 'droomhuis' gebleven.

„Overal zaten scheuren. Ik heb meteen de architect en de aannemer erbij gehaald met wie we de hele verbouwing hadden voorbereid. Je vraagt nog wel advies, maar in één oogopslag had ik zelf ook al gezien dat er niks meer te verbouwen viel," vertelt Guido.

De herinnering heeft hij ver weggestopt. Het huis is gesloopt. Ergens in zijn huidige woning in Melick moeten nog foto's opgeborgen liggen van 't Veldje. Bewaren is niet mijn sterkste kant, merkt Guido op. Hij haalt een fotomapje uit de kast. Maar geen foto's van het huis. „Nee, ik zou niet weten waar ik ze anders moet zoeken. Laat ook maar zitten."

Het leven gaat verder, en gelukkig is wie kan vergeten, is zo'n beetje het parool waarmee Guido en Elly hun blik op de toekomst hebben gericht. „We zijn ook niet helemaal in de kou blijven staan. Veel steun hebben we ondervonden van het Rampenfonds. Fantastisch. De aardbeving heeft ons een smak geld gekost. Zeker tien mille. Desondanks is de pijn in de beurs voor een groot deel verzacht door een uitkering uit het Rampenfonds. Een welkome aanzet voor de bouw van een geheel nieuw huis dat we op dezelfde plaats gaan neerzetten. Maar het zal nooit de woning worden die we ons hadden voorgesteld. Nieuw, dat wel ja, maar een stuk kleiner."

Evenals Guido en Elly kunnen ook tal van anderen zich rekenen tot de gedupeerden van de aardbeving die in Limburg op 13 april in dertien seconden voor miljoenen guldens schade aanrichtte. Alles opgeteld een bedrag dat boven de honderd miljoen uitkomt. Los van de materiële schade was het een geluk bij een ongeluk dat er geen doden gevallen zijn. Slechts enkele tientallen mensen raakten lichtgewond.

Huisartsen en anderen uit de eerstelijnszorg kregen wel met veel mensen te maken die psychisch uit hun evenwicht raakten. Ook nu nog zijn er mensen bij wie de schok van de aardbeving natrilt.

Psycholoog Gerard van Mierlo van de Riagg kreeg tientallen mensen op zijn spreekuur die de aardbeving als een psychische last meedragen. Dat komt volgens Van Mierlo omdat tijdens de aardbeving reflexen zijn vastgelegd. Allerlei signalen kunnen volgens hem angstreacties teweegbrengen. De kleinste signalen kunnen al genoeg zijn om mensen uit hun slaap te houden. Dat geldt vooral voor oudere en eenzame mensen.

Makkelijker meetbaar is de materiële schade. Vanuit het particulier initiatief zijn meteen plannen ontstaan om op te komen voor het herstel van die schade. Gedupeerde burgers konden terecht bij de met grote spoed opgerichte Stichting Rampenfonds Limburg (SRAL). Dertien miljoen gulden voor herstel van particuliere woningen zijn uiteindelijk snel op tafel gekomen. Schade-experts voerden 5100 taxaties uit. Van de tweeduizend burgers die aanspraak konden maken op een uitkering boven de vijfduizend gulden (eigen risico) is inmiddels aan de helft het getaxeerde schadebedrag uitgekeerd.

Maar niemand die zijn hand ervoor in het vuur kan steken dat er op korte termijn voldoende geld komt om kerken en ander cultureel erfgoed te restaureren. Alleen al de schade aan kerken bedraagt ruim 25 miljoen gulden.

Het uitwissen van de sporen van de aardbeving zal nog jaren duren. Of de tijd alle wonden heelt, lijkt zeer de vraag. Nadat acht maanden verstreken zijn, heeft voorzitter Hoofwijk van de SRAL van zijn hart geen moordkuil gemaakt en hij ventileerde zijn ergernis over het getreuzel bij de overheid (lees: Maastricht en Den Haag), uit vrees dat de aardbeving de landelijke interesse verliest.

Overbelast

Daarbij komt dat de fondsen bij WVC al overbelast zijn. Niet vóór 1998 zouden extra gelden vrij te maken zijn, liet WVC de Roermondse monumentencommissie al weten. Minister-president Lubbers zei kort na de aardbeving bij zijn werkbezoek aan Midden-Limburg 'dat je het trouwens bij zoveel schade met die gelden niet redt'. Het kabinet besloot 7,5 miljoen in het Nationaal Rampenfonds te storten, dat in december ruim 23 miljoen gulden voor herstel van aardbevingsschade op de plank had liggen. Wat Limburg verder exact uit Den Haag mag verwachten, is nog de vraag.

De SRAL ontving niet alleen schade-rapporten of toezeggingen van geldelijke bijdragen. Uit de stapels post viste de stichting ook opmerkelijke brieven van onder meer de belastingdienst en het Zuiveringschap Limburg. 'Treedt de stichting in concurrentie met derden ?', 'Worden er vergoedingen betaald ?', en 'Laat de stichting orkesten optreden ?' wilde de inspecteur van belastingen graag weten van de SRAL. En het Zuiveringschap Limburg stuurde de stichting een verontreinigingsheffing oppervlaktewater. Die brieven zijn beantwoord met een grimlach.

TEST UW FE

Voor de tweeëntwintigste keer publiceert het Limburgs Dagblad de LD-Oudejaarsquiz. Al die tijd is er aan het principe van 'Test uw feitenkennis' weinig of niets veranderd. En dat is ook nu niet gebeurd. Ook deze aflevering van ons traditionele vraag- en antwoordspel is van een pittig gehalte en bevat de nodige haken en ogen. De vragen en antwoorden goed lezen blijft een eerste vereiste. Bepaalde zaken opzoeken zal ook soms nodig zijn.

Toch heeft er dit jaar 'achter de schermen' van de quiz wel een verandering plaatsgevonden. Eenentwintig jaar lang heeft Frits Schils op voortreffelijke wijze de quiz samengesteld. Omdat hij dit jaar de rijen der Vut-ters is komen versterken moest een ander hem vervangen. Het mag duidelijk zijn dat de samensteller van de quiz van dit jaar ontzettend heeft kunnen steunen op de ideeën en ervaringen van Frits Schils. Waarvoor dank.

Wat de vragen 1 tot en met 88 betreft, is telkens maar één van de antwoorden achter elke vraag het juiste. Opgave 89 – een reeks van veertig portretten – telt als één vraag. Zij moet dus in haar geheel goed worden beantwoord. Het is de bedoeling dat u de getallen vóór de omschrijvingen aanbrengt in de hokjes onder de bijpassen de foto's.

Het Limburgs Dagblad looft de volgende prijze uit:

HOOFDPRIJS VAN 500 GULDEN

en verder
tweede prijs van 250 gulden
derde prijs van 125 gulden
vierde prijs van 100 gulden
vijfde prijs van 75 gulden
en vervolgens
acht prijzen van elk 50 gulden en twaalf prijzen van elk 25 gulden.

1. Op 6 maart zou overal ter wereld een vernietigend computervirus toeslaan, zo waarschuwden de experts. Op 7 maart bleek dat het allemaal wel was meegevallen. Het virus was vernoemd naar

a) **Mussolini.**
b) **Columbus.**
c) **Michelangelo.**

2. De laatste kolenmijn in de Benelux sloot dit jaar de poorten. De jarenlange strijd van koempels en opzichters om de 'koolputten' langer open te houden bleek uiteindelijk tevergeefs. De laatste 'mijnzetel' die dicht ging lag in

a) **Beringen.**
b) **Zolder.**
c) **Waterschei.**

3. Het bloedbad bij Boipatong waar 39 zwarte vrouwen en kinderen door leden van de Inkathabeweging werden vermoord, was voor ANC-leider Mandela reden om

a) **de bloedwraak tegen Inkatha af te roepen.**
b) **de gewapende arm van het ANC wapens ter zelfverdediging in alle townships uit te laten delen.**
c) **het overleg met de blanke regering De Klerk over de toekomst van Zuid-Afrika op te schorten.**

4. Ellen van Langen veroverde goud op de Olympische 800 meter. De Amsterdamse vestigde tijdens die race tevens een nieuw Nederlands record. Haar tijd was

a) **1.54.55.**
b) **1.55.54.**
c) **1.54.98.**

5. Willens en wetens heeft hij, volgens de Franse rechters, met het aidsvirus besmet bloed laten toedienen aan hemofiliepatiënten. Tot vier jaar cel en een boete werd de voormalige directeur van de Franse bloedbank veroordeeld. Zijn naam is

a) **Laurent Fabius.**
b) **Michel Garretta.**
c) **François Bijourd.**

6. Dit jaar was het 25 jaar geleden dat Afcent zijn intrek nam in een oud mijncomplex in Brunssum. Het hoofdkwartier kwam naar de Parel van de Mijnstreek, omdat

a) **generaal De Gaulle niet langer de aanwezigheid van vreemde hoofdkwartieren op Frankrijks bodem toestond.**
b) **president Johnson in verband met de steeds killer wordende Koude Oorlog een hoofdkwartier dicht bij het 'IJzeren Gordijn' noodzakelijk achtte.**
c) **de protesten tegen de benoeming van de Duitse bondskanselier Kiesinger, die van een nazi-verleden werd beticht, het politiek noodzakelijk maakte het hoofdkwartier uit Duitsland te verplaatsen.**

7. Met een donderende klap kwam om even voor tien uur op 11 februari een F16 neer in een plantsoentje aan de Cornelis Dopperstraat in

a) **Almelo.**
b) **Hengelo.**
c) **Enschede.**

8. De wereldpremière van 'Flodder in Amerika' vond plaats

a) **op Broadway, New York.**
b) **in Tuschinski, Amsterdam.**
c) **in Autotron, Rosmalen.**

9. Staatsecretaris Elske ter Veld van Sociale Zaken besloot onder grote druk van de Tweede Kamer

a) **een bedrag van 4,6 miljoen gulden toe te kennen voor een eenmalige uitkering aan een groep van 180 oud-mijnwerkers met silicose.**
b) **een bedrag van 7 miljoen gulden toe te kennen voor een eenmalige uitkering aan een groep van 350 oud-mijnwerkers met silicose.**
c) **Een bedrag van 5,6 miljoen gulden toe te kennen voor een eenmalige uitkering aan een groep van 350 oud-mijnwerkers met silicose.**

10. „Monseigneur Gijsen is mijn permanent geweten." Dat beleed dit jaar

a) **kardinaal Simonis.**
b) **burgemeester Piet van Zeil.**
c) **Ad Langebent.**

11. Dikke rookwolken boven Los Angeles. Leden van de Nationale Garde moesten er aan te pas komen om de verschrikkelijke rellen in Californië en elders in de VS te beteugelen. De onlusten braken uit, nadat

a) **een jury bestaande uit louter Aziatische Amerikanen politieagenten vrijsprak, die de neger Rodney King voor het oog van een videocamera in elkaar sloegen.**
b) **een blanke jury de in elkaar geslagen Rodney King verweet het incident zelf te hebben uitgelokt en zijn aanhouding gelastte.**
c) **op de tv te zien was hoe vier verheugde politie-agenten de rechtszaal verlieten, nadat zij vrijgesproken waren van het gebruiken van buitensporig geweld tegen Rodney King.**

12. Een kerstreis werd een rampvlucht. 53 mensen vonden de dood bij het neerstorten van de Martinair DC-10. Het ramptoestel had het vluchtnummer

a) **MP 495.**
b) **MA 707.**
c) **MP 532.**

13. In januari opende in Maastricht het Theater aan het Vrijthof officieel zijn poorten. De architect aan wiens brein de nieuwe cultuurtempel is ontsproten heet

a) **Arno Meys.**
b) **Rem Koolhaas.**
c) **Theo Teeken.**

14. Duizenden toeristen kwamen vast te zitten. Half Europa was lamgelegd. De Franse vrachtwagenchauffeurs waren boos en blokkeerden vele wegen. Hun woede gold

a) **een zeer forse accijnsverhoging op diesel.**
b) **de onmiddellijke stop uit milieuoverwegingen op de aanleg van nieuwe autowegen.**
c) **de invoering van een zogeheten puntenrijbewijs.**

15. Na veertien uur van harde onderhandelingen in de vroege zomer bleek dat Tsjechoslowakije als eenheidsstaat niet meer was te redden. De twee hoofdrolspelers bij de besprekingen die leidden tot dit scheidingsdrama waren

a) **Vàclav Klaus en Vladimir Meciar.**
b) **Vàclav Klaus en Vàclav Havel.**
c) **Vladimir Meciar en Vàclav Havel.**

16. Japan kent net als Italië een maffia en net als in de laars van Europa kwamen de gangsters in het land van de Rijzende Zon dit jaar onder vuur te liggen. Zij noemen zich

a) **Bushido.**
b) **Yakuza.**
c) **Itami.**

17. Zo'n tweehonderdduizend mensen kwamen naar Valkenburg om de finish van de zevende etappe van de Tour de France mee te maken. Wie zagen zij winnen?

a) **Stephan Roche**
b) **Gilles Delion**
c) **Claudio Chiappucci**

18. Aan een van Limburgs bestbewaarde militaire geheimen kwam dit jaar een einde. De media mochten ter gelegenheid van de sluiting een bezoek brengen aan het Joint Operation Center. Het overbodig geworden hoofdkwartier was gevestigd in

a) **de kelders van de voormalige staatsmijn Hendrik in Brunssum.**
b) **een onderaards keldercomplex naast het voormalige BB-hoofdkwartier in Gulpen.**
c) **de Cannerberg in Maastricht.**

19. To 'oui' or not to 'oui', schreef deze krant over het referendum dat in september in Frankrijk werd gehouden. Het werd een nipte overwinning voor de ja-stemmers. Het referendum ging over het al of niet goedkeuren van

a) **het Franse lidmaatschap van de EG.**
b) **extra regeringssteun voor de boze Franse boeren.**
c) **het verdrag van Maastricht.**

20. Reuzeschrik voor alle kroegbazen. Als gevolg van een EG-richtlijn is dit jaar een wet opgesteld, die hen in de toekomst verplicht te betalen voor het gebruik van een tv, radio of jukebox in hun café. Deze wet heet

a) **de Auteurswet.**
b) **het Etablissementen-besluit.**
c) **de Wet Naburige Rechten.**

21. Tijdens de dirigentenwedstrijd die het Wereld Muziek Concours in samenwerking met enkele Nederlandse muziekorganisaties in Kerkrade organiseerde, wist een vrouwelijke dirigent door te dringen tot de finale. Dit werd gepresteerd door

a) **Christine Cober.**
b) **Ingeborg Stijnen.**
c) **Iet Kuypers.**

22. De Britse koningin heeft naar eigen zeggen een 'annus horribiles', een verschrikkelijk jaar, achter de rug. Tijdens een van de koninklijke bezoeken dit jaar werd zij uitgefloten en uitgejouwd. Er vlogen zelfs twee eieren richting koninklijk hoofd. De eieren werden gegooid

a) **in Londen, tijdens het bezoek aan de effectenbeurs door demonstranten die vonden dat de koningin bij uitstek 'het kapitalisme' vertegenwoordigt.**
b) **tijdens een staatsbezoek aan Australië door inwoners van Sidney, die een einde willen aan de staatsrechtelijke band tussen hun staat en de Britse Kroon.**
c) **in het Oostduitse Dresden door demonstranten die alsnog protesteerden tegen het Britse bombardement op de stad in februari 1945.**

23. De Bijlmer en ook een beetje de rest van Nederland was als verdoofd na het neerstorten van het El Al-vliegtuig. Het door de Boeing in de twee flatgebouwen geslagen gat beheerste dagenlang het wereldnieuws. De namen van de getroffen wooncomplexen luiden

a) **Kruitberg en Diepeveen.**
b) **Kruithof en Diepeveen.**
c) **Kruitberg en Groeneveen.**

24. Alex van Warmerdam speelde in de door hemzelf geregisseerde film 'De Noorderlingen'

a) **de slager.**
b) **de postbode.**
c) **de te kijk gezette neger.**

25. In de zomer werd Limburg daadwerkelijk geconfronteerd met de gruwelijke werkelijkheid van het leven in het voormalige Joegoslavië. Honderden vluchtelingen uit de Balkan kwamen aan op Maastricht Airport. De meesten reisden direct door naar Duitsland. Het merendeel der vliegtuigen was opgestegen van het vliegveld van

a) **Sarajevo.**
b) **Zagreb.**
c) **Skopje.**

26. Het weer was dit jaar van slag. De ene natuurramp was nog niet voorbij of de volgende kondigde zich al weer aan. Ook Nederland werd niet gespaard. Zo was er een dode te betreuren door een windhoos die trok over een camping op

a) **Ameland.**
b) **Terschelling.**
c) **Vlieland.**

27. Roda JC finishte het voetbalseizoen 91/92 op een negende plaats. Het doelsaldo van de Kerkraadse eredivisionist was

a) **plus 4.**
b) **plus 6.**
c) **min 4.**

28. Het kwam onverwacht. De schok van het Deense 'nej' tegen Europa heeft de hele rest van het jaar dan ook nog doorgewerkt. Tegen 'Maastricht' stemde in Denemarken

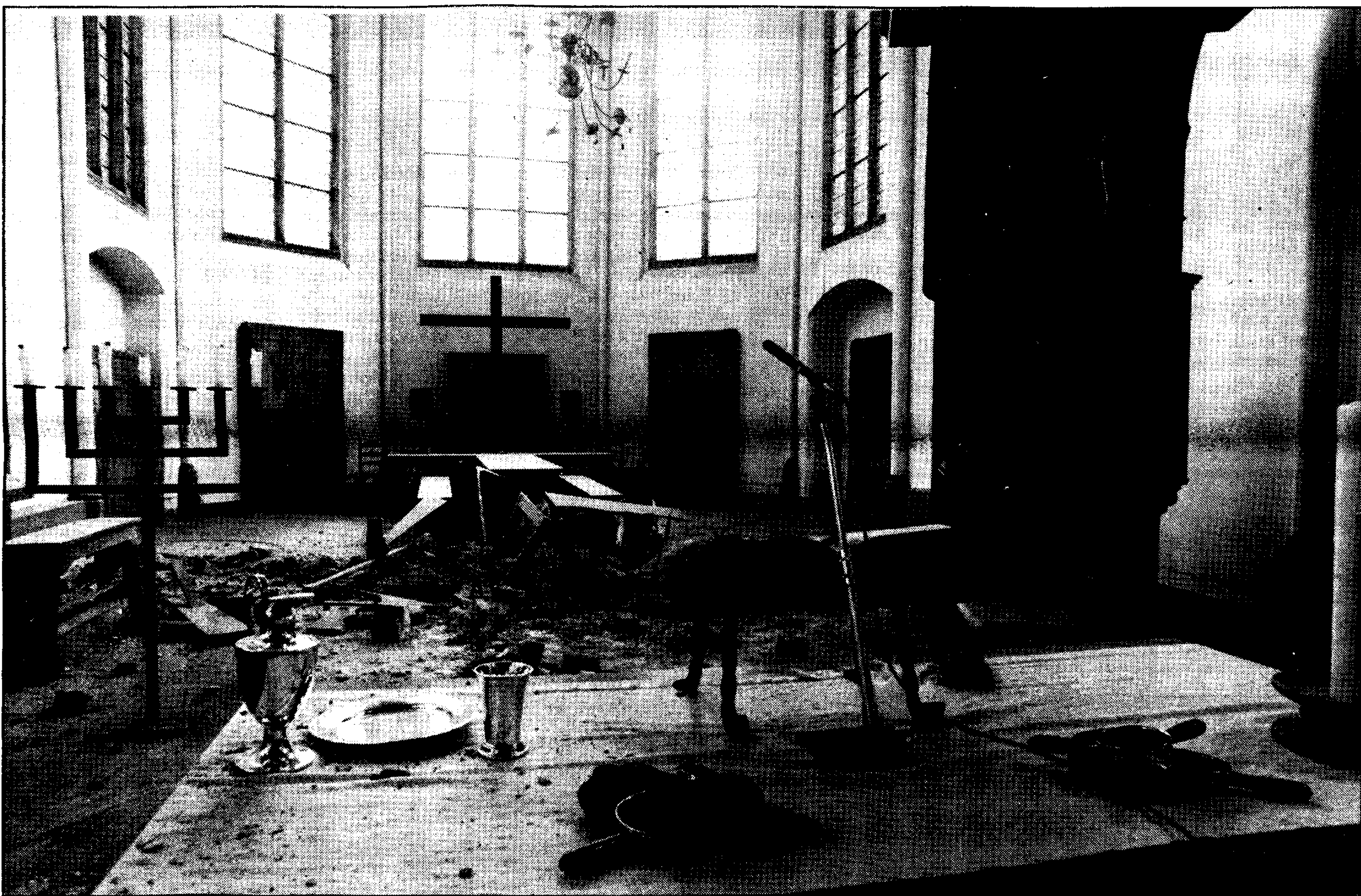
a) **50,7 procent.**
b) **51,2 procent.**
c) **51,9 procent.**

29. Per uur worden in Nederland gemiddeld 93 fietsen gestolen, zo is dit jaar berekend. Een Heerlens ingenieursbureau ontwikkelde een nieuw soort fietsenstalling, een soort carrousel, die dit astronomische cijfer drastisch omlaag kan halen. De eerste van deze stallingen werd in mei door minister Maij officeel in gebruik gesteld. De uitvinder noemde zijn geesteskind

a) **Safe-bike.**
b) **Bye bye thief.**
c) **Ficarro.**

30. De Nederlandse en dan met name de Limburgse pluimveehouders werden dit jaar zwaar getroffen. In een aantal fokkerijen brak een besmettelijke ziekte uit, die aan duizenden dieren het leven kostte. Het ging om

a) **Pseudovogelpest.**
b) **Abortus Bang.**
c) **Pluimveehoudersschrik.**

31. Met de privatisering van niet minder dan 500.000 bedrijven werd dit jaar in Rusland een begin gemaakt. Nu drie maanden na het begin van de campagne is nog steeds veel onduidelijk over de privatiseringsplannen. Een ding is zeker: alle Russen hadden in het kader van privatisering recht op een vrij verhandelbare bon of voucher ter waarde van

a) **1000 roebel.**
b) **10.000 roebel.**
c) **100.000 roebel.**

32. In september ontstond ongerustheid bij het personeel van NedCar in Born, omdat

a) **de NedCar-top overwoog om een Zweed tot directeur van de Bornse autofabriek te benoemen.**
b) **NedCar een deel van de produktie van auto's wilde uitbesteden aan Renault.**
c) **NedCar de personeelskorting op de aanschaf van een Volvo 440 of 460 grotendeels wil afschaffen.**

33. Wiskundigen en andere geleerden die met cijfers stoeien, stonden dit jaar stomverbaasd over de ontdekking van het grootste priemgetal, een getal dat alleen deelbaar is door 1 en zichzelf. Het grootste priemgetal bestaat uit

a) **227.832 cijfers.**
b) **65.050 cijfers.**
c) **1.008.745 cijfers.**

34. Minister Bukman van Landbouw besloot dit voorjaar dat het hoofdkantoor van de Algemene Inspectie Dienst

a) **naar het westen van het land moet.**
b) **in ieder geval voorlopig in Kerkrade mag blijven.**
c) **gehalveerd wordt.**

35. 'Tout Aken' was weer aanwezig toen de Karlspreis dit jaar werd uitgereikt. Ditmaal aan Jacques Delors. 'Mister Europa' kreeg het hoge eerbetoon volgens de traditie uit handen van

a) **de Akense Oberbürgemeister, dus dr. Jürgen Linden.**
b) **de Duitse bondskanselier, dus Helmuth Kohl.**
c) **de Duitse president, dus Richard von Weiszäcker.**

36. Ook dit jaar bleef het rumoerig in de gezondheidszorg. Een cao-voorstel van het kabinet om de gemoederen tot bedaren te brengen werd door de bonden betiteld als een 'een sigaar uit eigen doos'. Zij doelden op het feit dat het kabinet wilde dat

a) **de voorgestelde loonsverhoging voor een groot deel uit het pensioenfonds PGGM zou worden gefinancierd.**
b) **De extra loonsverhoging voor de verpleegkundigen ten dele zou worden gecompenseerd door een vermindering van het aantal atv-dagen.**
c) **De extra aan te trekken verpleegkundigen, nodig om de werkdruk te verlichten, betaald zouden worden uit het deels schrappen van de prijscompensatie.**

88. Het belangrijkste Limburgse nieuws van het afgelopen jaar in Limburg was ongetwijfeld de aardbeving van 13 april. Bijna alle Limburgers schrokken wakker van de schok die zoals achteraf werd vastgesteld een kracht had van 5,9 op de schaal van Richter. Vooral in Midden-Limburg, waar het epicentrum van de beving lag, was de schade aanzienlijk. Honderden woningen werden deels zwaar beschadigd. Ook kerkgebouwen werden getroffen. De kerk die het ergst werd getroffen lag in Melick-Herkenbosch en behoort tot de

a) **St.-Sebastianusparochie**
b) **St.-Jansparochie**
c) **St.-Petrus-parochie**

37. Denemarken belette Oranje de doortocht naar de EK-finale. Marco van Basten was de enige die zijn penalty in de beslissende strafschoppenreeks miste. Zijn bal

a) **werd gestopt door doelman Schmeichel.**
b) **kwam tegen de paal.**
c) **ging naast het doel.**

38. Begin dit jaar kwam het nieuws dat het ging verhuizen naar Maastricht. In september werd echter besloten dat het toch zou blijven. We hebben het over

a) **het hoofdkantoor van het ABP in Heerlen.**
b) **het Afcent-hoofdkwartier in Brunssum.**
c) **het casino in Valkenburg.**

39. Een stuk autoweg op Sicilië werd opgeblazen. De maffia ontdeed zich van een van zijn belangrijkste tegenstanders. Het ging om

a) **de politicus Salvo Lima.**
b) **de rechter Paolo Borsellino.**
c) **de rechter Giovanni Falcone.**

40. Meer dan honderd mariniers probeerden op een maandagavond een groep junks 'een lesje te leren'. Allerhande autoriteiten veroordeelden de overigens mislukte actie. De strafexpeditie ondervond bij de 'gewone' mensen wel veel bijval. De actie vond plaats bij het Centraal Station in

a) **Rotterdam.**
b) **Amsterdam.**
c) **Utrecht.**

41. Het wel of niet snel aanleggen van de A73 tussen Venlo en Maasbracht heeft het hele jaar door in de provinciale politiek gespeeld. In het voorjaar werd bekend dat Rijkswaterstaat overwoog op verzoek van milieugroeperingen bij het natuurgebied Linnerweerd een speciaal soort viaduct aan te leggen. Het gaat om een

a) **faunaduct, bedoeld om de dierenwereld een mogelijkheid te geven de snelweg over te steken.**
b) **floraduct, ontworpen om er voor te zorgen dat er geen onherstelbare breuk optreedt in de zeldzame plantegroei ter plekke.**
c) **ornitoduct, bedoeld als soort rustplek' voor de daar in herfst en voorjaar veelvuldig fouragerende trekvogels.**

42. DSM heeft een opvolger gekozen voor bestuursvoorzitter Hans van Liemt, die eind juni 1993 opstapt. De nieuwe sterke man wordt:

a) **Rabo-bestuursvoorzitter Herman Wijffels.**
b) **CDA-Eerste Kamerlid Evert Rongen.**
c) **Stork-commissaris Simon de Bree.**

43. Eind september was de laatste uitzending van een beroemd radioprogramma. Drieëndertig jaar lang wist het zich te handhaven. Opgeofferd aan de nieuwe zenderindeling is

a) **de top-40.**
b) **het journalistenforum.**
c) **zondagmorgenklanken.**

44. De prestigieuze AKO-literatuurprijs ging dit jaar naar Margriet de Moor. Het bekroonde boek heeft als titel

a) **'Eerst grijs, dan wit dan blauw'.**
b) **'Eerst wit, dan blauw dan grijs'.**
c) **'Eerst blauw, dan grijs dan wit'.**

45. „Een gebrek aan Nederlandse solidariteit voor een gerechtvaardigde Griekse strijd." Dat was de motivatie van een Grieks radiostation om rond de kwestie van de erkenning van Macedonië een boycot tegen Nederland uit te roepen. De naam van het station luidt

a) **Radio Free Hellas.**
b) **Radio Sky.**
c) **Radio Macedonia Free.**

46. Hoewel de Britse conservatieven bij de algemene verkiezingen 34 zetels verloren ten opzichte van de vorige, mochten zij zich toch de – verrassende – winnaar van de volksraadpleging noemen. Nadat de stemmen waren geteld bleek dat zij hun absolute meerderheid hadden behouden en wel met

a) **2 zetels.**
b) **6 zetels.**
c) **10 zetels.**

47. Het ABP kreeg forse kritiek van de Rekenkamer wegens de manier waarop een overeenkomst met het vastgoedfonds Rodamco is aangegaan, omdat

a) **het ABP te laat deskundigen inschakelde en de gebruikelijke interne procedures niet had nageleefd.**
b) **het ABP 2,4 miljard gulden teveel betaalde voor Brits onroerend goed.**
c) **Rodamco en ABP-verzuimd hadden te onderzoeken of de computers aan elkaar konden worden gekoppeld. Hetgeen niet het geval bleek te zijn. Een miljoenenstrop.**

48. Connie Palmen behaalde dit jaar voor haar romandebuut 'De Wetten' de prijs van het Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen (KVGO). Deze felbegeerde prijs heet

a) **het Gouden Ezelsoor.**
b) **de Zilveren Boekenlegger.**
c) **de Bronzen Boekenwurm.**

49. Wat waren we blij: Bart Veldkamp werd Olympisch kampioen op de 10.000 meter. Maar op de 5.000 meter bezette de Nederlandse schaatser

a) **de 3e plaats.**
b) **de 4e plek.**
c) **de 5e stek.**

50. Het kabinet Shamir kwam in januari ten val, omdat twee extreem-rechtse partijen de regering vaarwel zeiden. Zij namen die stap, omdat

a) **zij tevergeefs eisten dat op de sabbath zonnebaden in badpak of zwembroek zou worden verboden.**
b) **hun eis dat de Palestijnen uit de Westbank en de Gazastrook op termijn buiten Israëls landsgrenzen zouden worden overgebracht niet werd ingewilligd.**
c) **zij het niet eens waren met optreden van de Israëlische delegatie op het vredesoverleg over het Midden–Oosten.**

51. De Spaanse koning was erbij. Honderdtien landen gaven acte de présence. De onvermijdelijke ballonnen gingen de lucht in. We hebben het over de opening van

a) **De Olympische zomerspelen.**
b) **De wereldtentoonstelling Expo '92.**
c) **Het eerste traject op Spaanse bodem van de flitstrein TGV.**

52. Het leek erop dat Heerlen een grote kans maakte om een groot pretpark binnen zijn grenzen te krijgen. Maar de directie van de speelgoedgigant Lego koos uiteindelijk voor

a) **Schotland.**
b) **Wales.**
c) **Engeland.**

53. Elektronica-gigant Philips verkeert nog steeds in grote problemen. Afgelopen november kondigde Philips een nieuwe bezuinigingsronde aan. Het gaat om de sanering of sluiting van met name fabrieken voor

a) **beeldbuizen.**
b) **wasmachines.**
c) **oplaadbare batterijen.**

54. Het Limburgs Symfonie Orkest musiceerde dit jaar één keer in het Concertgebouw te Amsterdam. Dat was bij gelegenheid van de presentatie van een cd, waarop het orkest een zangeres begeleidt. Hoe is de naam van die zangeres?

a) **Jard van Nes**
b) **Angelina Ruzzafante**
c) **Gail Gilmore**

55. Met de verkiezing van Clinton tot de nieuwe president van de Verenigde Staten is een jarenlang durende patstelling doorbroken. Zo werd na het toch verrassende verkiezingsresultaat allerwegen gezegd. Bedoeld werd het feit, dat

a) **na twaalf jaar eindelijk een democraat in het Witte Huis terecht is gekomen.**
b) **de president en een meerderheid van het Congres tot de zelfde partij behoren.**
c) **er voor het eerst sinds Kennedy weer een 'jonge' president in het Witte Huis zit, die daarom beter aanvoelt wat de jeugd verlangt.**

56. Welk land haalde tijdens de Olympische Winterspelen van Albertville de meeste gouden medailles?

a) **Noorwegen**
b) **Duitsland**
c) **GOS**

57. Op 30 november – alweer een maandag – vond er een ernstig ongeluk plaats in het openbaar vervoer. Een Intercity ontspoorde ter hoogte van Hoofddorp. Vijf mensen kwamen om. Dezelfde dag nog zei een lid van de onafhankelijke Spoorwegongevallenraad, dat het ongeluk te wijten was geweest aan een te hoge snelheid. De professor, die volgens velen voor zijn beurt had gesproken heet

a) **J. de Smit.**
b) **J. de Kroes.**
c) **J. Regtuijt.**

58. In het jaar dat beheerst werd door rechts-extremistisch geweld, kondigde de linkse terreurbeweging RAF aan te stoppen met aanslagen. In het communiqué dat deze onverwachte stap aankondigde werd met name verwezen naar een 'verzoenings'voorstel van een Duits politicus. Hij of zij was

a) **Rita Süssmuth.**
b) **Klaus Kinkel.**
c) **Hans Genscher.**

59. Een kleine twee weken, nadat ook Limburg geschokt werd door een aardbeving, trilde de aarde elders met een kracht van 6,9 op de schaal van Richter. Deze beving vond plaats in

a) **Californië.**
b) **Turkije.**
c) **Flores.**

60. Begin dit jaar staakte de politie het onderzoek naar de spoorloze verdwijning van het 7-jarige meisje Nymphe Poolman uit Groningen. De ouders legden zich hierbij niet neer en spanden later een kort geding aan tegen de Staat, waarin zij eisten dat

a) **het onderzoek weer direct heropend zou worden.**
b) **justitie en politie zouden meewerken aan een uitzending van het Duitse tv-programma X/Y Ungelöst over de verdwijning.**
c) **een deel van een kanaal in de buurt van Winschoten zou worden drooggelegd, waarin zich mogelijk aanwijzingen zouden bevinden over het lot van het verdwenen meisje.**

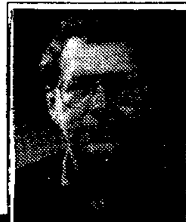
61. 'Je moet er van houden', wordt van hen gezegd. Maar het lukte hen toch maar de halve finale van muziekwedstrijd de Grote Prijs van Nederland te bereiken. Het gaat om de popgroep

a) **WW-band.**
b) **Rowwen Hèze.**
c) **Ginn Palace.**

62. Begin dit jaar werd in Algerije de noodtoestand uitgeroepen. De regering besloot hiertoe omdat

a) **de orkaan Ron een aanzienlijk deel van Algiers had verwoest.**
b) **Libië aanstalten leek te maken Algerije binnen te vallen.**
c) **fundamentalistische moslims de verkiezingen dreigden te winnen.**

TENKENNIS

door **HERMAN VERMEULEN**

WIE WINT?

Winnaar van de hoofdprijs is degene, die zijn/haar oplossing foutloos inzendt dan wel het hoogste aantal punten (meeste goede antwoorden) scoort. Zijn er meer goede inzendingen dan beschikbare prijzen, dan worden de prijswinnaars door middel van loting aangewezen.

Als u wilt meedingen, en dat kan mits u abonnee van het Limburgs Dagblad bent, dient u uw oplossing te adresseren aan: Limburgs Dagblad, t.a.v. puzzelredactie, postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Het is voldoende als u achter de nummer van de vragen de juiste letter (het goede antwoord) invult; bijvoorbeeld 1=b, 2=c, enzovoorts.

Als u vraag 89 opgelost hebt, zult u merken dat de getallen 1 tot en met 40 in de hokjes onder de foto's door elkaar staan. Dat kan ook niet anders. Welnu, in uw antwoord achter vraag 89 zet u de getallen in de door u gevonden volgorde. Let wel, u begint linksboven op het tableau en werkt achtereenvolgens in horizontale richting rij na rij af. Voorbeeld vraag 89: 9-25-14-43-2-8-11-17; enzovoorts.

Op de briefkaart of in de linkerbovenhoek van de envelop dient te worden vermeld: Oudejaarsquiz 1992.

Iedere abonnee kan slechts één oplossing inzenden.
Personeelsleden van het LD en hun familieleden zijn van deelneming als hierboven omschreven uitgesloten.

Oplossingen dienen uiterlijk maandag 25 januari 1993 in ons bezit te zijn. Vermeld bij de oplossing uw bankrekening- of gironummer.
In ons nummer van zaterdag 6 februari 1993 zullen wij de uitslag van de quiz en de namen van de prijswinnaars bekendmaken.

63. De bonden die even eerder nog eendrachtig het stakingswapen hadden gehanteerd, kwamen verdeeld uit het overleg met de directie. Een bond wilde doorstaken, de andere konden zich wel vinden in het aanbod. De staking werd toch beëindigd. Dit speelde zich af bij

a) **Hoogovens.**
b) **NS.**
c) **de gezinszorg**

64. Hij heet Andrew. Zijn naam is verbonden met Fergie. En dat leidde dit jaar tot stormachtige taferelen. Het gaat hier om

a) **twee orkanen, die in het vroege najaar kort na elkaar het zuiden van de Verenigde Staten teisterden.**
b) **twee nieuwe felle karakters uit de Australische 'soap-serie' Neighbours.**
c) **Een Brits prinselijk paar van wie het huwelijk niet meer is wat het wezen moet.**

65. Op het Benelux film- en videofestival kregen twee Limburgse echtparen goud voor hun tekenfilm. Hoe luidt de titel?

a) **Baars duur betaald**
b) **Reïncarnatie**
c) **Uitgehold Heuvelland**

66. Tijdens het Heineken Dutch Open golftoernooi, dat in een play-off werd beslist, werd de aanvankelijke winnaar gediskwalificeerd omdat hij een takje onreglementair verwijderde. Die golfer was

a) **Bernhard Langer.**
b) **Mike McLean.**
c) **Gordon Brand jr.**

67. Minister Hanja Maij-Weggen van Verkeer en Waterstaat noemde een CDA-motie over de A73

a) **zeer zinvol, omdat die tot versnelde aanleg zou leiden.**
b) **zeer zinvol, omdat die uitspraak voor haar een steuntje in de rug betekent in de onderhandelingen met de provincie.**
c) **Vrijwel zinloos, omdat zij toch geen geld heeft om de aanleg te versnellen.**

68. In Amsterdam werd dit jaar voor het eerst een referendum gehouden. De opkomst was bedroevend laag. De Amsterdammers konden zich uitspreken over

a) **een plan voor de bebouwing van de IJ-oevers.**
b) **grotere bevoegdheden voor de gemeenteraad.**
c) **het toekomstige autobeleid in de binnenstad.**

69. Eerst ontvoerden ze per ongeluk de secretaresse van Leon Melchoir. Later pakten de daders het 11-jarige kleinzoontje van een Vlaamse textielmagnaat. Het slachtoffertje, dat pas na 32 dagen gevangenschap werd vrijgelaten, heette

a) **Anthony de Clerck.**
b) **Anthony Desmet.**
c) **Anthony Demaire.**

70. Nadat verleden jaar in Den Haag een grote conferentie met alle betrokkenen over voormalig Joegoslavië werd gehouden, was in de tweede helft van dit jaar een andere regeringszetel aan de beurt. De plaats was dan wel verschillend, het resultaat was praktisch hetzelfde: bijna nihil. De conferentie werd gehouden in

a) **Londen.**
b) **Bonn.**
c) **Parijs.**

71. „Het is voldoende als u 'workaholic' wordt. Het is niet nodig ook nog Japanner te worden" Wie zei dat tegen wie?

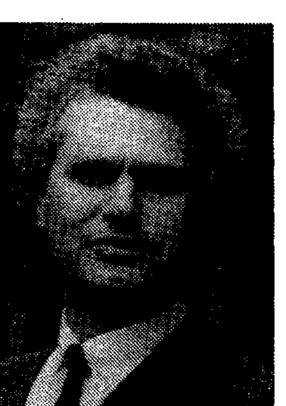
a) **Jan Timmer tot het Philips-personeel.**
b) **Frans Sevenstern tot het Ned-Car-personeel.**
c) **De Japanse minister-president Miyazawa tegen de Zuidkoreaanse president Kim Young-sam.**

72. Na een 'bloedige' dag midden september op de valutamarkten, moest de Britse regering wel ingrijpen. Het Britse pond stond onaanvaardbaar onder druk. Besloten werd

a) **het Britse pond te revalueren.**
b) **het Britse pond uit het wisselmechanisme van het Europees Monetair Stelsel te halen.**
c) **nieuwe biljetten van 2500 pond uit te geven.**

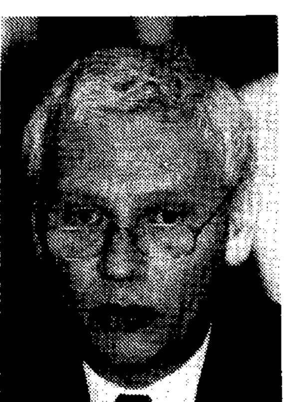

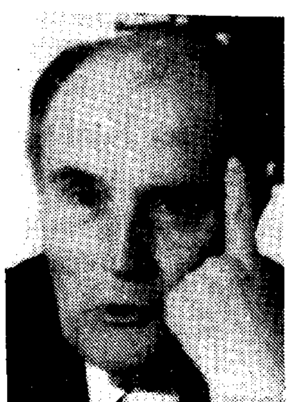
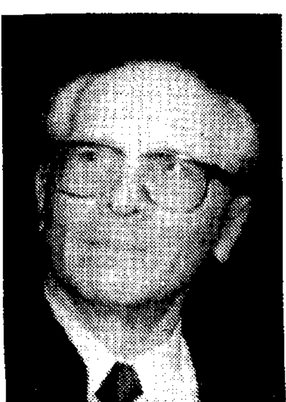

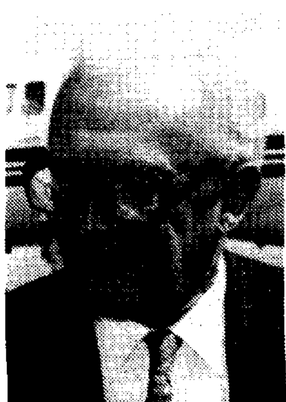
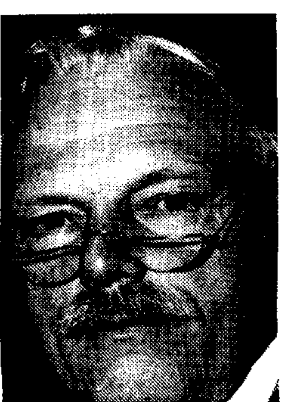

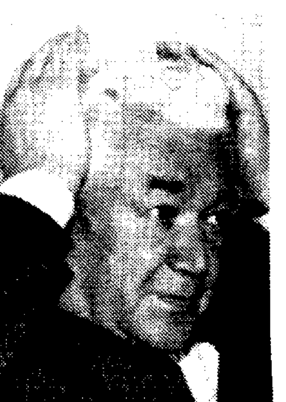
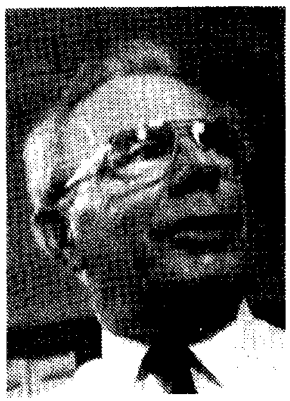

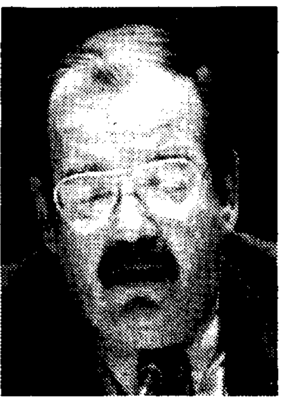

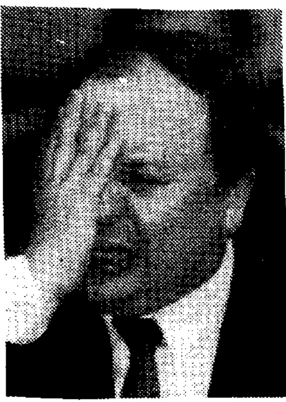

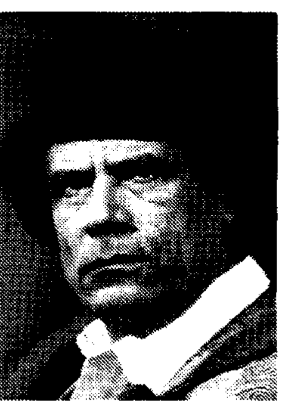

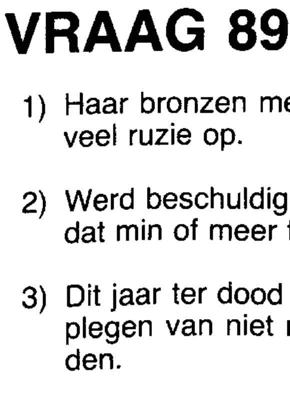
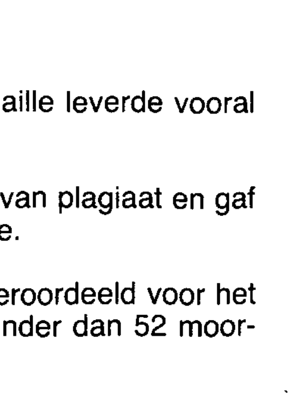
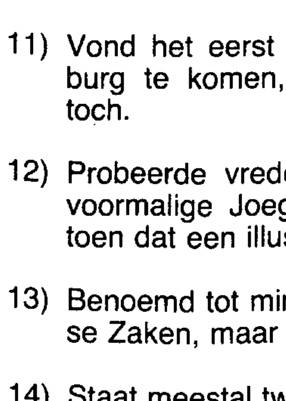
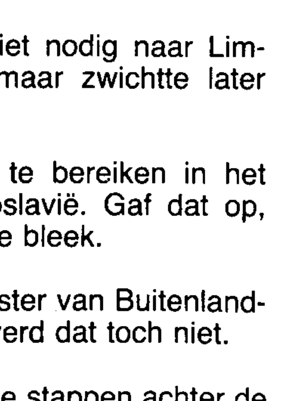
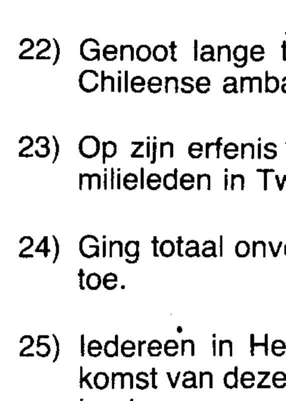
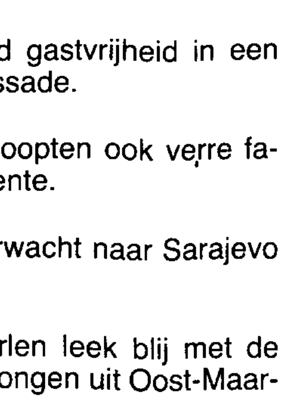
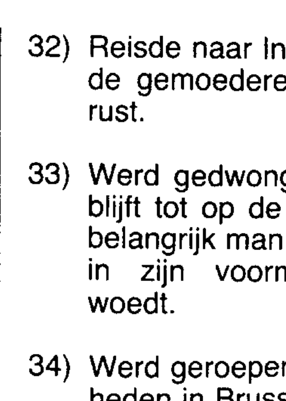
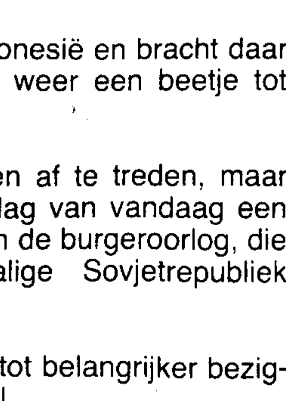
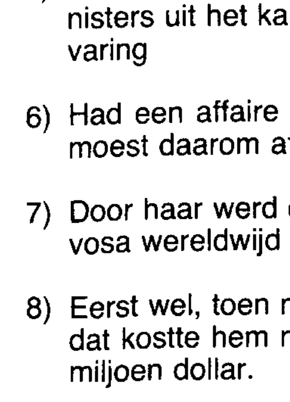
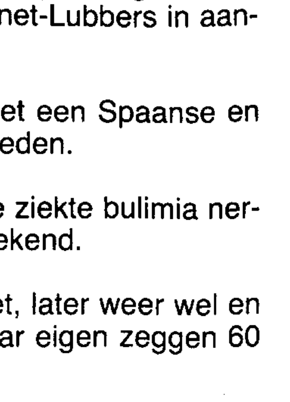
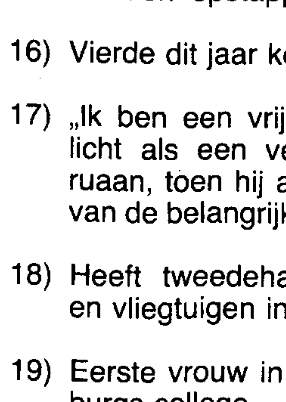
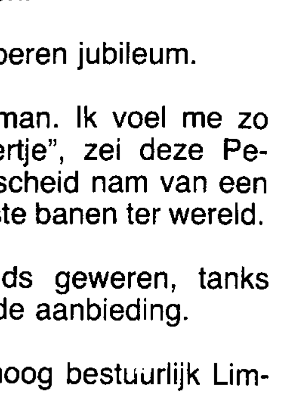
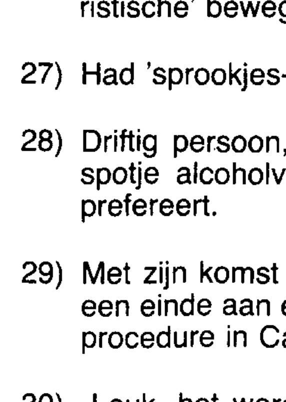
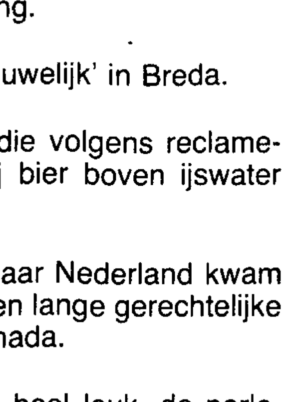
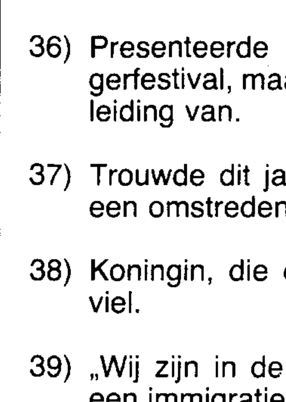
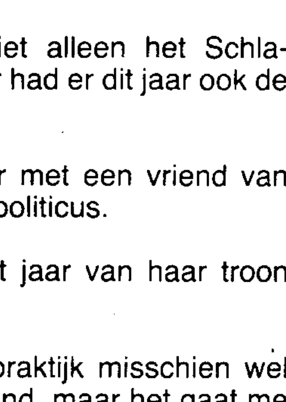
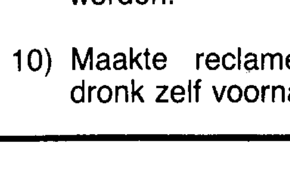
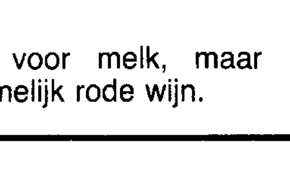
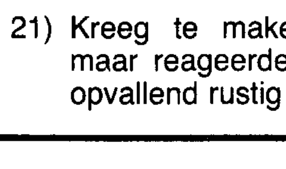
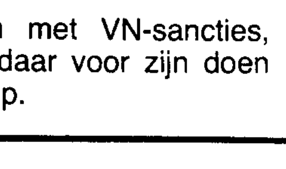
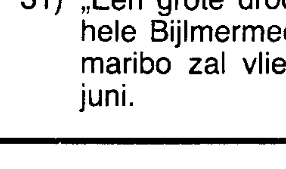
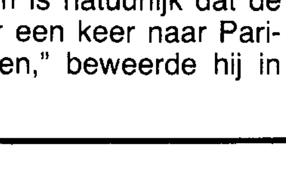
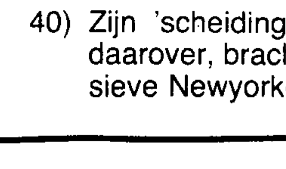
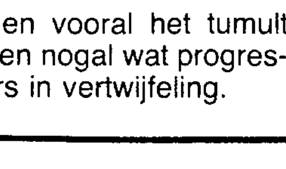

VRAAG 89

1) Haar bronzen medaille leverde vooral veel ruzie op.
2) Werd beschuldigd van plagiaat en gaf dat min of meer toe.
3) Dit jaar ter dood veroordeeld voor het plegen van niet minder dan 52 moorden.
4) Pleegde samen met haar vriend gedesillussioneerd zelfmoord.
5) Deze Zeeuw komt regelmatig met ministers uit het kabinet-Lubbers in aanvaring
6) Had een affaire met een Spaanse en moest daarom aftreden.
7) Door haar werd de ziekte bulimia nervosa wereldwijd bekend.
8) Eerst wel, toen niet, later weer wel en dat kostte hem naar eigen zeggen 60 miljoen dollar.
9) Behaalde voor derde keer belangrijke eretitel, maar nummer twee vond dat hij eigenlijk bekroond had moeten worden.
10) Maakte reclame voor melk, maar dronk zelf voornamelijk rode wijn.
11) Vond het eerst niet nodig naar Limburg te komen, maar zwichtte later toch.
12) Probeerde vrede te bereiken in het voormalige Joegoslavië. Gaf dat op, toen dat een illusie bleek.
13) Benoemd tot minister van Buitenlandse Zaken, maar werd dat toch niet.
14) Staat meestal twee stappen achter de 'president-elect'.
15) Moest wegens 'te progressieve denkbeelden' opstappen.
16) Vierde dit jaar koperen jubileum.
17) „Ik ben een vrij man. Ik voel me zo licht als een veertje", zei deze Peruaan, toen hij afscheid nam van een van de belangrijkste banen ter wereld.
18) Heeft tweedehands geweren, tanks en vliegtuigen in de aanbieding.
19) Eerste vrouw in hoog bestuurlijk Limburgs college.
20) Stopte wegens een langdurige blessure met zijn sport.
21) Kreeg te maken met VN-sancties, maar reageerde daar voor zijn doen opvallend rustig op.
22) Genoot lange tijd gastvrijheid in een Chileense ambassade.
23) Op zijn erfenis hoopten ook verre familieleden in Twente.
24) Ging totaal onverwacht naar Sarajevo toe.
25) Iedereen in Heerlen leek blij met de komst van deze jongen uit Oost-Maarland.
26) Deze man, die dit jaar overleed, was in zijn jeugdjaren leider van een 'terroristische' beweging.
27) Had 'sprookjes-huwelijk' in Breda.
28) Driftig persoon, die volgens reclamespotje alcoholvrij bier boven ijswater prefereert.
29) Met zijn komst naar Nederland kwam een einde aan een lange gerechtelijke procedure in Canada.
30) „Leuk, het wordt heel leuk, de parlementaire enquête, ik kijk er naar uit," zei zij.
31) „Een grote droom is natuurlijk dat de hele Bijlmermeer een keer naar Paramaribo zal vliegen," beweerde hij in juni.
32) Reisde naar Indonesië en bracht daar de gemoederen weer een beetje tot rust.
33) Werd gedwongen af te treden, maar blijft tot op de dag van vandaag een belangrijk man in de burgeroorlog, die in zijn voormalige Sovjetrepubliek woedt.
34) Werd geroepen tot belangrijker bezigheden in Brussel.
35) Haar boek, dat van tevoren als schokkend werd gepresenteerd was in een mum van tijd uitverkocht.
36) Presenteerde niet alleen het Schlagerfestival, maar had er dit jaar ook de leiding van.
37) Trouwde dit jaar met een vriend van een omstreden politicus.
38) Koningin, die dit jaar van haar troon viel.
39) „Wij zijn in de praktijk misschien wel een immigratieland, maar het gaat me te ver om te zeggen: we móeten een immigratieland zijn," aldus deze Kerkraadse politicus.
40) Zijn 'scheiding' en vooral het tumult daarover, brachten nogal wat progressieve Newyorkers in vertwijfeling.

73. In september besloot de Tweede Kamer tot het houden van een parlementaire enquête. De werking van de sociale zekerheid zal door een commissie uit de Tweede Kamer worden onderzocht. Dit soort enquêtes zijn populair geworden door een onderzoek onder voorzitterschap van het Tweede Kamerlid Van Dijk naar

a) **de RSV-affaire.**
b) **de bouwfraudes.**
c) **de paspoort-affaire.**

74. President Bush werd tijdens een staatsbezoek aan Japan onwel en verdween bij een diner al brakend onder de tafel. Als oorzaak van dit pijnlijke incident werd later opgegeven

a) **een buikgriepje.**
b) **het eten van een bedorven stukje shushi.**
c) **te grote opwinding over een harde tafelrede van de Japanse premier Kiichi Miyazawa.**

75. Vlak nadat hij zelf had moeten aftreden verdween ook nog eens het wassen beeld van Gorbatsjov uit Madame Tussaud. Enige dagen later werd het onbeschadigd teruggevonden in Friesland. Verantwoordelijk voor de verdwijning bleek

a) **de oudejaarsvereniging Vesuvius-club.**
b) **een groep verontwaardigde excommunisten.**
c) **de studentenvereniging 'pompe of verzuupe'.**

76. Na een jarenlang proces werd de voormalige dictator van Panama, Noriega veroordeeld tot 40 jaar gevangenisstraf. De hoofdaanklacht behelsde

a) **hulp bij cocaïnesmokkel.**
b) **medeplichtigheid aan schending van mensenrechten.**
c) **weerstand bieden aan een VS-invasiemacht.**

77. Conincx Pop heet al tien jaar lang Nederlands gezelligste pop- en rockfestival te zijn. Dit sfeervolle en bovendien gratis toegankelijke evenement voltrekt zich traditiegetrouw in de boomgaard van de plaatselijk alom bekende boer Jozef in

a) **Urmond.**
b) **Elsloo.**
c) **Einighausen.**

78. „Er is geen grotere overwinning dan de overwinning van de vrede. Oorlogen hebben overwinnaars en verliezers, maar in vrede wint iedereen." Dat zei

a) **Saddam Hoessein bij de eerste herdenking van de 'Moeder aller veldslagen'.**
b) **Moamer Gadaffi, opvallend vredelievend nadat de VN sancties tegen Libië had opgelegd.**
c) **Jitschak Rabin, vlak voordat hij door de Knesset tot Israëls nieuwe premier werd gekozen.**

79. Nadat, net als in het sprookje 'De kleren van de keizer', een aanzienlijk deel van het spraakmakende kunstwereldje oh en ah van bewondering had geroepen over de restauratie van Newton's omstreden kunstwerk 'who is afraid of red, yellow en blue, bleek de restaurateur een charlatan van het zuiverste water te zijn. De naam van de 'restaurateur' die ongewild velen in hun hemd zette is

a) **Clifton Millar.**
b) **Daniel Goldreyer.**
c) **William B. Parkison.**

80. Op het terrein van Cindu Chemicals in Uithoorn ontplofte een reactorvat met kunstharsen. Doden en gewonden waren het gevolg. Bij welke werkmaatschappij van Cindu vond de ramp plaats?

a) **Cindex Plastics**
b) **Blackcoal inc**
c) **Nevcin Polymers**

81. De organisatoren van een loterij kwamen deze zomer in opspraak. Zij zouden een veel te groot deel van de opbrengst in hun eigen zak hebben doen vloeien. Het ging om

a) **de Postcodeloterij.**
b) **de Algemene Loterij Nederland.**
c) **de Staatsloterij.**

82. Bij de opening van de Lentebeurs in Maastricht leefde een fenomeen in de Nederlandse schilderkunst zich uit ten bate van een goed doel op 30 vierkante meter schildersdoek. Zijn naam:

a) **Herman Brood**
b) **Armando**
c) **Karel Appel**

83. Er werd gezegd dat het niet uit bezuinigingsoverwegingen gebeurde, maar de 'vliegende brigade' kreeg dit jaar te horen, dat deze dienst wordt ingekrompen. Het gaat hier om

a) **het luchtkorps van de rijkspolitie.**
b) **de veldpolitie.**
c) **de 14e mobilisabele luchtmobiele divisie.**

84. De eerste 'grote' uitbarsting van geweld tegen buitenlanders in Duitsland dit jaar was de dagenlange belegering en brandstichting van een asielzoekerstehuis in Rostock. De verontwaardiging hierover was in Duitsland en rest van Europa des te groter omdat

a) **er door de brand drie Turken om het leven kwamen.**
b) **de relschoppers door omstanders werden aangemoedigd.**
c) **ex-stasi-medewerkers de onlusten hadden georganiseerd.**

85. Meer mensen aan de slag in Nederland door een gezamenlijke inspanning van kabinet, werkgevers en werknemers. Dat was de centrale boodschap van de miljoenennota van dit jaar. Het werkstuk werd vrij positief ontvangen. Toch voorspelden Kok en de zijnen op de derde dinsdag van september dat het financieringstekort

a) **f 15,2 miljard zou bedragen.**
b) **f 18,9 miljard zou bedragen.**
c) **f 19,7 miljard zou bedragen.**

86. Op de Wereld Aids-conferentie werd nog eens duidelijk, welke rampen deze nog ongeneeslijke ziekte vooral in Afrika aanricht. Deze conferentie werd dit jaar gehouden in

a) **Stockholm.**
b) **Maastricht.**
c) **Amsterdam.**

87. De media bleken en masse op het strand van Mogadishoe te wachten op de Amerikaanse mariniers. Er was kennelijk iets mis gegaan bij de geheimhouding rond de humanitaire missie van de VS in Somalië. Dat neemt niet weg dat door de operatie in korte tijd al vele mensenlevens zijn gered. Het optreden van de vredesmacht zal de geschiedenisboeken ingaan als operatie

a) **Hope Returns**
b) **Restore Hope**
c) **Food and Hope**

[redacted]

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993

Fa. P.H.Boumans
METSEL- EN DAKDEKKERSBEDRIJF
Europaweg 410
6381 KZ Ubach over Worms
Tel.: 045-321252

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993

Creative Coiffure
Dames-/herenkapsalon en zonnestudio
Hoogstraat 127, Landgraaf
Tel. 045-317621

Café de Amstel
Streeperstr. 42, Landgraaf
Tel. 045-313181
Wij wensen al onze klanten, vrienden en familie een gelukkig nieuwjaar

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993

Installatiebedrijf Haas BV
Pieterstraat 35, Landgraaf
tel. 045-313786

[redacted]

Wij wensen al onze klanten een zalig en voorspoedig nieuwjaar toe
Exclusieve bronzen verlichting en antiek
Burg. van Boxtelstraat 4
6141 AK Limbricht-Sittard
tel. 046-518505

[redacted]

FONIMA

[redacted]

V.O.F. MERTENS
Wij wensen onze begunstigers, familie, vrienden en bekenden een voorspoedig 1993.
Onze hartelijke dank voor het vertrouwen in onze zaak gesteld.
Tel. 04495-1355

[redacted]

Schildersbedrijf
P.A. van Gerven en Zonen
Dorpstraat 31. Tel. 04497-1330
wenst familie, vrienden en relaties een voorspoedig 1993

[redacted]

HEIJMANN ELEKTROTECHNIEK
Kerkstraat 52, 6447 BJ Merkelbeek-Onderbanken.
Tel. 04492-3018/4865; telefax 04492-4183.
Wij danken u voor het genoten vertrouwen dat u ons geschonken heeft en wensen u een voorspoedig 1993.

[redacted]

Aan al onze cliëntèle, vrienden en bekenden hartelijk dank voor het genoten vertrouwen in 1992.
Wij wensen u allen een voorspoedig 1993.

RESTAURANT OP DE VOS

[redacted]

Onderhoudstechniek en installatie
W & W b.v.
Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993

[redacted]

Schapenhandel
P.J. van Ham
Valkenburgerweg 72, Nuth, tel. 045-244897

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1992en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993

ANTIEK SIMONS

Wij wensen u een voorspoedig 1993

Pieters levensmiddelen
Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.
Tel.: 04492-1244

[redacted]

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993

REMIGIUS HOEVE
KLEIN HAASDAL 63
6333 AJ SCHIMMERT
TEL. 04404-2057

[redacted]

voor alle dakwerkzaamheden en reparaties
Wij wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993

Firma J. Douven en Zn.
President Rooseveltstraat, 6361 BG Schinveld.
Telefoon 045-254944.
Aan al onze klanten van harte dank voor het genoten vertrouwen in 1992.
Wij wensen u een zalig en voorspoedig nieuwjaar.

kruitz/elektro

[redacted]

Showroom - Tegenoverstaand
Stationsstr. 29-31
postbus 21046 - 6369 ZG
Simpelveld

FOTO KALDENBACH
SPECIAALZAAK IN FOTOGRAFIE
wenst familie, vrienden en cliëntèle
EEN ZALIG NIEUWJAAR

Bedankt voor het vertrouwen in 1992 en wij wensen u een gelukkig 1993

[redacted]

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.
Canisius-Henssen B.V.
STROOPFABRIEK - SCHINNEN (L.) - Tel. 04493-1212

Wij wensen al onze klanten een voorspoedig 1993.
elektrotechnisch buro
elektro meens
landelijk erkende installateurs
Nieuwe Markt 3, 6365 BG Schinnen

Har & Marcel Meens
uw SRV-mannen
Hoeverveldweg 3, 6365 CZ Schinnen
Tel. 04493-2337
Wij wensen alle familie, bekenden en zakenrelaties een voorspoedig 1993 toe.

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.
"Prima" vogelvoeders
Vogel- en zaadhandel J. OTTEN & ZN.
DORPSTRAAT 40 6365 BH Schinnen.
TELEFOON 04493-1378 - FAX 04493-6351

Woninginrichting Verf- en behangspeciaalzaak Schilderwerken
SMEETS
Wilhelminaplein 11, Stein, telefoon 046-331243
Wij wensen alle mensen het allerbeste voor 1993

[redacted]

R. v.d. Brock B.V.
Wij wensen onze relaties een voorspoedig 1993

Autoschade Kurvers

Tel.: 046-511428
Garage

Het juiste adres voor de betere automobielen

Wij wensen u een goed, maar vooral gezond 1993 en hopen ook het komende jaar al uw persoonlijke en onze gezamenlijke belangen als patiënt/consument in de gezondheidszorg te behartigen.
Buro gesloten van 24 december t/m 3 januari
Ver. van patiënten/consumenten organisaties Limburg

Dekker Fashion
DAMES- EN HERENMODE
Paardestraat 59, 6131 HB Sittard, tel. 046-527
wenst iedereen een gelukkig 1993

Wij wensen al onze clientèle een gelukkig nieuwjaar
Bar St. Tropez
annex Tropical
Putstraat 40, 6131 HM Sittard

[redacted]

L.W.J. Meuleberg
Aannemingsbedrijf van grond-, sloop-, en straatwerken
Nieuwstraat 19, Stein, Tel.: 046-333181
Aan al onze relaties onze hartelijke dank voor het genoten vertrouwen dat wij van hen mochten ontvangen in het afgelopen jaar 1992. Wij wensen onze vrienden en relaties een voorspoedig en gelukkig 1993.

[redacted]

SNACKBAR
„t Trepke"
Zandstraat 10, 6176 CB Spaubeek
04493-2596
wenst u allen een voorspoedig 1993

[redacted]

een voorspoedig en gelukzalig 1993.
Ladderfabriek
Zeegers V.O.F.
Burg. Visschersstraat 125, Tel. 043-649077, Ulestraten.

Machinehandel
HENSEN-LATASTER B.V.
Ulestraten, tel. 043-6497
wenst al zijn afnemers, familie en vrienden een zalig en gelukkig nieuwjaar.

LANDBOUWMECHANISATIEBEDRIJF
HUB SCHOUTETEN
RENAULT-TRACTOREN
Ulestraten
wenst cliëntèle, vrienden en bekenden een zalig nieuwjaar

Transport & Handelsonderneming
P. BRASSE
043 - 642681

Dure zak van Beesel zette veel gemeenten aan het denken

Enige maanden lang raasde er een storm door Beesel. Iedereen wilde weten hoe het nu zat met het revolutionaire milieubeleid in dit eigenwijze Middenlimburgse dorpje. De vuilniszak werd er tien keer zo duur, de hoop huisvuil daalde daardoor met bijna twee derde. De publiciteit is al lang weer uitgewoed. De rust is weergekeerd, Beesel lijkt weer een gewone gemeente met 12.700 inwoners in 4500 woningen. Wat brachten de milieu-maatregelen teweeg, en hoe moet het nu verder? Een zoektocht naar zwerfvuil en kankeraars.

door GEERTJAN CLAESSENS

Het is moeilijk tegenstanders te vinden van het Beeselse milieubeleid. In de gemeenteraad schijnen er twee te zitten. Namens de PvdA nog wel. Maar verder komen ze nauwelijks voor, zo lijkt na een rondgang door het dorp.
Toen Beesel ruim anderhalf jaar geleden de verplichte vuiliszak à f2,10 invoerde, waren de sceptische reacties niet van de lucht. De maatregelen zouden niet alleen veel stof, maar vooral zwerfvuil doen opwaaien, zo verwachtten criticasters. De rondgang leert echter ook dat bermen aan de groene randen van het dorp niet bepaald vergeven zijn van zwerfvuil.

Voor de inwoners is over de hoge prijs van hun vuilniszak best heen te komen. „De eerste keer denk je 'poe!' Maar nu gaat het gewoon met de boodschappen mee," meldt een huisvrouw. Ook het afvaltoerisme valt volgens haar mee. „Er zijn wel mensen die zeggen: ik zet de zak wel bij m'n zus in Belfeld neer', maar dat wordt minder," luidt de indruk. Een andere inwoonster is er niet gerust op. „Het zijn er toch best veel. Ja, wij natuurlijk niet. Maar wat je zo hoort..."

Een andere inwoner hoort en heeft alleen positieve reacties. „Tja, het is wel duur. Maar je moet de mensen in de beurs raken, dat is het enige dat werkt," vat hij op eigen wijze het principe 'de vervuiler betaalt' samen. „Er staat ook een hoop tegenover. Als je zo ruim behuisd bent als ik, is het scheiden van alle soorten afval geen probleem."

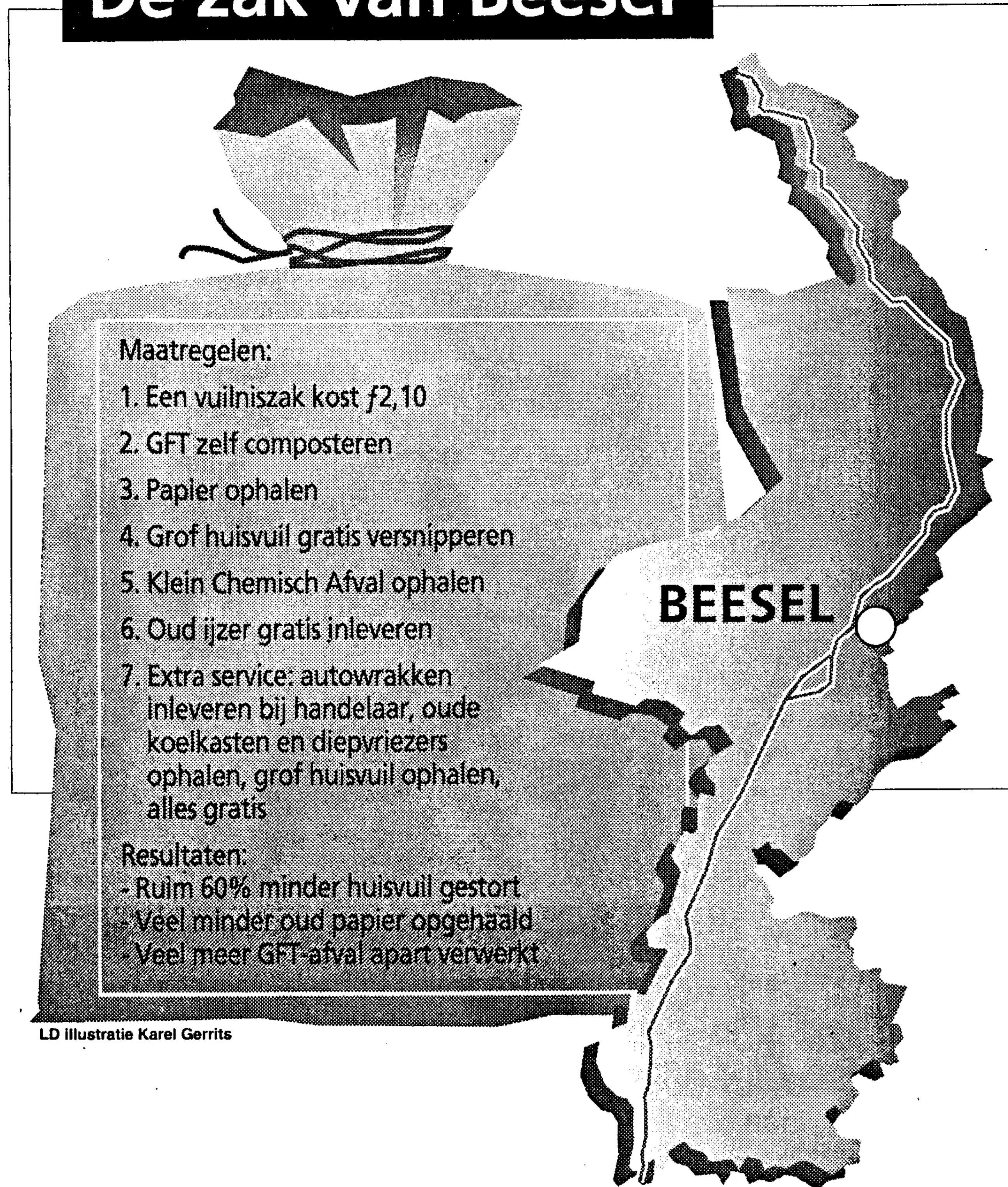
Een andere inwoonster komt onverwacht met één nadeel op de proppen: de Beeselse vuilniszak is te groot. Omdat de inwoners nu zo weinig afval hebben, blijft hij dus vaak lang staan. Dat gaat stinken. Misschien is het een idee de kleine zakjes uit de Postbus 51-reclame echt in te voeren.
Andere nadelen zijn niet te melden. De voordelen van de Beeselse aanpak zijn bijna niet te weerleggen. Sinds de invoering van de prijzige afvalzak (10 stuks voor 21 gulden) is de hoeveelheid huisvuil met ruim 60 procent afgenomen. Waar al die tonnen afval blijven? In de bakken voor apart afval, weet milieu-wethouder Ton Verlijsdonk.

De gemeente voerde namelijk met de dure zak ook een aparte 'ophaal'regeling voor allerlei soorten afval in. Niet alleen glas, klein chemisch afval (KCA) en oud papier, maar ook groente-, fruit-, en tuinafval (GFT, ruim de helft van het huisvuil), oud ijzer en kleding worden apart gehouden. Autowrakken, koelkasten, diepvriezers en grof vuil kunnen worden ingeleverd.

Eén maatregel had weinig succes. De eigen Beeselse anti-reclamesticker vond weinig aftrek. Welgeteld 183 mensen kwamen hem afhalen. Dat ligt waarschijnlijk aan het gebrek aan medewerking van bezorgers van huis-aan-huis bladen, weet voorlichtster J. Knegtering. „Ze mogen die bladen dus wel bezorgen op adressen waar zo'n sticker hangt. Maar dat verdommen ze. Ik kan die mannekes natuurlijk niet dwingen." Dus blijven reclameweigeraars verstoken van de huis-aan-huis bladen.

Start

Het geruchtmakende milieubeleid van Beesel ging in juni 1991 van start, als experiment. Dat begin was te danken aan de voortvarendheid van milieuwethouder Ton Verlijsdonk. Hij werd twee jaar geleden wethouder, nadat zijn partij (de Samenwerkende Fracties) met zes van de vijftien zetels de grootste werd in de Beeselse gemeenteraad.

LD illustratie Karel Gerrits

Daarvoor bracht Verlijsdonk 16 jaar geduldig in de oppositiebankjes door. Vanuit die bankjes pleitte hij regelmatig voor een groener beleid. „Iedereen had de mond vol over het milieu, maar er gebeurde maar niks. Het vorige college (bestaande uit CDA en PvdA-wethouders) hield de boot af. Ze wachtten af tot het streekgewest iets deed."

Maar omdat de molens van het samenwerkingsverband van gemeenten traag draaiden, bleef alles bij het oude. Toen Verlijsdonk aan het bewind kwam, startte hij een projectgroep met vier ambtenaren. Die zetten de lijnen uit voor een ander afvalbeleid. Dat was uit nood geboren. „Als we niets zouden doen zouden de afvalheffingen en reinigingsrechten enorm gaan stijgen. Ik vond dat we dat de mensen niet konden aandoen."
„Niets is gemakkelijker dan het afval te laten ophalen door een particulier bedrijf, en eens per jaar de acceptgiro's rondsturen. Maar dat noem ik geen milieubeleid." Na invoering van de dure zak betalen de Beeselnaren een vaste heffing van 102 gulden per jaar. Daarmee is het tarief in de gemeente een van de laagste in Limburg. De rest van de heffing zit in de prijs van de zak. „Zo geef je ook lokaal inhoud aan het principe 'de vervuiler betaalt.'"

Resultaat

Na alle scepsis die de Beeselse maatregelen opriepen, blijkt nu dat steeds meer gemeente de kleine gemeente serieus nemen. Talrijke gemeenten willen weten hoe het werkt, en vragen (nog steeds) om informatie of brengen werkbezoeken.
Inmiddels gaan de gemeenten Nijmegen, Eijsden en Melick-Herkenbosch een systeem à la Beesel invoeren, terwijl daarover in het gewest Heuvelland ernstig wordt nagedacht.

Ook in het buitenland krijgt de Middenlimburgse gemeente navolging. De Zwitserse stad Zürich wil ook met een dure zak komen. Dat terwijl een artikel in een blad van de Heidemij suggereerde dat een beleid à la Beesel alleen in kleine plattelandsgemeenten zou kunnen werken. Verlijsdonk is dan ook benieuwd hoe het Zürich zal vergaan. Hij wil er zeker op werkbezoek gaan.

Verlijsdonk lijkt nog steeds beduusd van de resultaten van zijn politiek. Niet alleen daalde de hoeveelheid aangeboden huisvuil op het stort met 63 procent, van ruim 80 tot 30 ton per week. Ook de hoeveelheid aangeboden oud papier steeg van 400 naar bijna 1000 ton per jaar. Volgens cijfers van de VAM wordt nu rond de 280 ton compost per jaar aan huis gecomposteerd. Die cijfers overtreffen de landelijke resultaten ruim. „We mikten op dertig procent minder afval. Dat vonden we al hoog gegrepen. Maar ik vond dat je beter hoog kon inzetten." Dat het beleid zo'n resultaat zou hebben, durfde de wethouder niet te dromen. Ook de aandacht in de pers heeft hem overvallen. Hij vindt alle aandacht onverwacht, maar heel begrijpelijk.

Maar de wethouder is nog niet tevreden. „Als je ziet wat er nog allemaal op het stort wordt aangeleverd, denk ik dat we nog veel verder moeten gaan. Nog te vaak wordt er afval aangeleverd dat goed hergebruikt kan worden." Volgend jaar start Beesel met een milieu-park, op het terrein van het gemeentelijk overslagstation. Daar wil de gemeente bouwpuin verwerken en het het eigen groenafval versnipperen. Ook dat milieupark is een proef, al zou gouverneur E. Mastenbroek na een werkbezoek al zijn zegen hebben gegeven. Het experiment van Beesel loopt nog een jaar, maar Verlijsdonk gaat er nu al vanuit dat de maatregelen daarna definitief worden.

Boze Moeders hebben de champagne al klaarstaan

De Boze Moeders. Ze wonen in de dorpen rond Maastricht Airport. Zelf spreken ze liever van Vliegveld Beek. „Maastricht Airport klinkt zo groot." En het vliegveld moet klein blijven, vinden de Boze Moeders. Daarom mag de Oost-westbaan er nooit komen. Daar zullen ze voor vechten, tot de laatste snik. De geluidsoverlast is nu al niet te harden. Ze maken zich zorgen over de gezondheid van kinderen die opgroeien in een provincie waar het milieu toch al achteruit holt. Hoeveel Boze Moeders er precies zijn, is niet bekend. Ze zijn niet georganiseerd in een stichting of vereniging. Maar het moeten er duizenden zijn. Met een harde kern van ongeveer vijftien Boze Moeders die de acties voorbereiden waarmee ze kranten en televisie halen. Een gesprek met Boze Moeders die ervan overtuigd zijn dat 1993 een heel goed jaar wordt. „Het besluit dat er definitief geen Oost-westbaan wordt aangelegd, kan niet ver weg meer zijn."

door FRANK SEUNTJENS

● *De Boze Moeders vergaderen. Aan de telefoon Pauline Goudsmit. Uiterst links Chris Heemskerk.* Foto: PETER ROOZEN

Pauline Goudsmit en Chris Heemskerk, twee Boze Moeders van het eerste uur. Een actiegroep die werd geboren in de supermarkt. „Je kent het wel. Huismoeders die boodschappen deden en een praatje maakten. Altijd werd er wel wat gezegd over het vliegtuiglawaai," zegt Pauline Goudsmit.

Maar woorden maakten plaats voor daden toen de vrouwen er lucht van kregen dat er officieel bezwaarschriften konden worden ingediend tegen de aanleg van de Oost-westbaan. Bijna niemand had daar weet van. „De provincie gaf daar heel weinig ruchtbaarheid aan. Omwonenden moesten kennelijk het idee krijgen dat het een voldongen feit was."

In alle dorpen rond Maastricht Airport werd alarm geslagen. Vrouwen gingen langs de deuren om iedereen attent te maken op de procedure. In een mum van tijd haalden de Boze Moeders tienduizend bezwaarschriften op. Die werden in keurig door de notaris verzegelde dozen afgeleverd bij het provinciehuis. Het had de Boze Moeders met gemak een eervolle vermelding in het Guinness Book of Records kunnen opleveren. Nooit eerder in de Nederlandse geschiedenis werden zoveel bezwaarschriften tegelijk ingediend. Het NOS-journaal stuurde er zelfs een cameraploeg voor naar het zuiden.

Gezichtsverlies

Maar het ging de Boze Moeders niet om het breken van records. „We wilden laten zien hoe groot het verzet is tegen de Oost-westbaan," zegt Chris Heemskerk. „De provincie sloot daar altijd de ogen voor. Nog steeds wordt de Oost-westbaan daar als een prestigeproject beschouwd. Daarom is het ook zo moeilijk om toe te geven dat de baan er nooit kan komen. Kijk maar naar de rapporten van de Gezondheidsraad en alle negatieve adviezen die er liggen. De provincie weet dat ook, maar niemand durft dat hardop te zeggen. Dat zou gezichtsverlies betekenen en dat is het laatste dat ze willen."

De Boze Moeders denken daarom dat in het provinciehuis gewoon wordt gewacht totdat in Den Haag iemand alle moed verzamelt, zijn keel schraapt en zegt: jammer, maar helaas, de Oost-westbaan gaat niet door. „Zelf zal de provincie die boodschap nooit brengen," zegt Pauline Goudsmit. „Let maar op: dat laten ze mooi aan het kabinet over. En in Maastricht zullen ze voor de vorm heel boos reageren en roepen dat Limburg weer eens te kort wordt gedaan."

Maar eigenlijk maakt het de Boze Moeders niets uit wie het besluit neemt. Als het maar wordt genomen. „Dat gaat ook gebeuren," zegt Chris Heemskerk. „En ik denk zelfs al heel snel. Binnenkort kunnen we een feestje bouwen, let maar op."

Directeur Jense van Maastricht Airport zal dan ook een uitnodiging krijgen. Maar die zal ongetwijfeld verstek laten gaan. Jense moet niets hebben van de Boze Moeders. Dat bleek wel tijdens zijn laatste nieuwjaarstoespraak. Hele passages waren gewijd aan de Boze Moeders, die volgens Jense veel te veel misbaar maken. „Dat we genoemd werden, vond ik een hele eer," zegt Pauline Goudsmit. „Toch een bewijs dat we serieus worden genomen."

Wie trouwens denkt dat het stil zal worden rond de Boze Moeders als hun doel bereikt is, heeft het mis. „We strijden voor een beter milieu in het algemeen. En op dat gebied valt er in Limburg nog heel wat te verbeteren. Nergens in Nederland is de lucht zo verontreinigd als hier en dat wordt nog steeds erger. Pas als de politiek net zoveel geld en energie steekt in het milieu als in de economie, zit ons werk erop. Eerder niet."

De Boze Moeders zullen dus nog wel een tijdje boos blijven.

piccolo's

Voor meer resultaat!

in de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postgiro 1035100
Bank: ABN 57.75.35.935
Fax: 045-739364

Piccolo's

Reuzepiccolo's

Prijzen exclusief 6% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.

Telefonisch opgeven

045-719966

Maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur.

Schriftelijk opgeven

Persoonlijk opgeven

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door meer dan 250.000 personen van 15 jaar en ouder.

Mededelingen

Bedankt Autorijschool Lindelauf

Personeel gevraagd

Limburgs Dagblad vraagt

Bezorg(st)ers

Heerlen

Het Limburgs Dagblad in Brunssum vraagt voor

Nuth

bezorgers M/V

Gevraagd BEZORGER M/V voor Volkskrant, Hoensbroek. Tel. 045-222144.

Vuurwerk

Vuurwerk

Rens Janssen B.V.

Grote sortering

GANZEWEIDE 54, HEERLEN, TEL. 045-211486

Bert Rekers Vuurwerk

Gedipl. vuurwerkspecialist

L. Rohan

VUURWERK verkoop 30 en 31 dec. van 9 tot 18 uur. Verkoop via 14 jaar Rahmakers Wigwam, Hoensberg 25, Schinnen. Tel. 045-443044.

VUURWERK t.m. 29 december.

Onroerend Goed

Te koop gevr. WOONHUIS met tuin.

HOENSBROEK, halfvrijst. woonhuis.

Bedrijfsruimte

Te huur OPSLAGRUIMTE.

Woningruil

Buro Start heeft voor U direkt 1400 RUILWONINGEN in heel Nederland. Bel 030-941099 of 020-6476697.

Te huur gevraagd

Bouwmat. machines

KANTELDEUREN.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Reparaties

Reparatie KOELKAST.

TV VIDEO reparatie.

TV DEFECT, binnen 4 uur klaar. Tel. 04750-11667.

TV VIDEO defect, vandaag gebracht, morgen al klaar.

Van maandag t.m. vrijdag van 8.30 tot 17.00 uur, kunt u uw PICCOLO telefonisch opgeven. Tel. 045-719966.

Landbouw en Veeteelt

Heren Suikerbietentelers

Beste: bewust een kwaliteitsras van HILLESHOG

Hilde-Furore-Accord

Hilton

Te koop Hackney MERRY. ONDERDELENBANK.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Auto's

Daihatsu Quadflieg

Terreinauto's

Nissan King Cab 4 x 4 zeer mooi	1990	f 27.900,-
Ford Bronco II excl. uitv. geel kenteken	1987	f 26.900,-
Suzuki Samurai softtop	1992	f 19.750,-
Suzuki SJ 410 hardtop G.K.	1983	f 8.950,-
Lada Niva 1600	1987	f 7.950,-

Stationcars

Opel Kadett 1.4i LPG	1991	f 17.750,-
Ford Sierra 2.0 GL spec. uitv.	1986	f 10.900,-
Subaru 1.6 Van	1986	f 7.950,-

Diesels

Volvo 340 DL	1987	f 11.750,-
VW Golf C	1986	f 9.900,-
Peugeot 405 GRI LPG	1990	f 19.900,-

Div. Occasions A.N.W.B. gekeurd

Audi 80 1.8S verl. sportveig	1989	f 24.900,-
Audi 80 1.8 S grijsmetal.	1988	f 22.900,-
BMW 318i M-uitv. 13.000km	1990	f 29.900,-
BMW 316 rood	1986	f 12.900,-
Opel Vectra HB 1.6i st.bekr. grijsmet.	1991	f 27.900,-
Daihatsu Charade 13i sport	1991	f 20.900,-
Daihatsu Charade TX blauwmetal.	1988	f 12.750,-
Daihatsu Charade TS 5 kleur rood	1988	f 10.900,-
Daihatsu Charade GTTi wit uitgebouwd	1987	f 13.900,-
Daihatsu Charade TS	1986	f 6.950,-
Escort 1.6 CLX RS uitv.	1990	f 24.900,-
Ford Sierra 1.8 CL	1989	f 16.900,-
Ford Orion 1.6 CL Bravo	1989	f 16.900,-
Ford Escort 1.4 CL 5-drs.	1989	f 16.900,-
Fiat Panda 34 White	1986	f 5.950,-
Ford Sierra 1.6 laser 3-drs.	1986	f 8.900,-
Ford Sierra Ghia 1.8	1985	f 8.900,-
Ford Escort 1.1 laser	1984	f 4.950,-
Honda Jazz	1985	f 7.950,-
Honda Civic 1.3 S	1985	f 8.750,-
Nissan Bluebird 2.0 SLX	1989	f 14.900,-
Mazda 323 1.3 sport 1987	1988	f 10.900,-
VW 360 GLT inj. Sedan	1988	f 12.900,-
Opel Kadett GT zwart	1986	f 9.900,-
Opel Kadett 1.6i CL Sedan	1990	f 18.900,-
Opel Kadett 1.3S Club	1988	f 13.900,-
Opel Corsa 1.2S Sedan	1986	f 8.750,-
Opel Kadett 1.3 S 3-drs.	1984	f 4.950,-
Opel Rekord 2.0S	1984	f 4.950,-
Opel GT spec. uitv.	1969	op aanvr.
Peugeot 205 1.4 XR	1988	f 12.900,-
Renault 25 GTX	1987	f 9.900,-
Suzuki Alto GL 5-drs.	1988	f 9.750,-
VW Golf 1.6 ZHOR uitv.	1988	f 14.900,-
VW Golf 1.8 spec. uitv.	1985	f 9.750,-
VW Golf 5 drs sportvelgen	1986	f 10.900,-
VW Golf 1.3	1986	f 8.950,-

Inruilers

Opel Rekord LPG '84 f 4.750,- Mitsubishi Lancer '82 f 2.200,- Honda Accord '80 f 1.900,- Fiat 126 '81 f 2.750,- Renault 5 '82 f 1.500,-.

Reeweg 112, Landgraaf. Tel. 045-321810.

Hoge beloning

Voor aanwijzingen die leiden tot de oplossing van een misdrijf, gepleegd van 29 op 30 december en tot terugverkrijging van de Opel Kadett GSi, kleur wit met kenteken ZH-05-TL. Alles ontvreemd vanaf de Veldstraat te Brunssum. Inl. welke discreet zullen worden behandeld. schriftelijk of telefonisch aan de directie van A & M Verzekering Maatschappij NV, Postbus 1145, 6201 BC Maastricht. Tel. 043-217366.

Te k. gevr. ioop-, sloop- en

Schadeauto's

Ik betaal de hoogste prijs in Limburg. Tel. 045-272019.

AUDI 80cc Diesel, z. mooi, 1e eig., km. 103.000, 1985, f 7.750,-. 045-727169.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Alfa Romeo

Autobedrijf Coumans Geleen B.V.

Rijksweg-Zuid 310, tel. 046-756222

wenst u een gezond en voorspoedig 1993

VW Passat 1600 Variant 1e eig.	1989
VW Golf 1.6 GL 3-drs. rood 1e eig.	1989
VW Golf 1100 3-drs. 1e eig.	1983
Toyota Corolla 1.8 diesel 4-drs. goudmet.	1986
Volvo 360 GLi 5-drs. wit	1986
Opel Kadett 3-drs. wit autom.	1988
Opel Ascona autom. groen	1981
Ford Escort RS-pakket rood 3-drs. 1e eig.	1989
Ford Escort Amer. uitv. 5-drs. 1.6 stuurbekr.	1983
Ford Escort Van geel	1981
Nissan Stanza 5-drs. blauw 1e eig.	1985
Nissan Micra 1000 zilvergrijsmet. 1e eig.	1984
Mazda 323 1.3 LX 4-drs. goudmet. 1 eig.	1986
Seat Ibiza 1500i Crono 3-drs. rood 1e eig.	1990
Ibiza 1200i 3-drs. Van	1991
Marbella rood zwart 1988	1990

Auto's boven f 10.000,-

1 jaar Bovag-garantie

AUTOSPORT, Schelsberg 175, Heerlen. Tel. 045-725507.

FIAT

INRUILAUTO'S

4x Panda	vanaf	f 2.900,-
12x Uno	vanaf	f 5.900,-
5x Uno nieuw model	vanaf	f 13.900,-
2x Ritmo	vanaf	f 5.900,-
Tipo 1.4 IE wit	1989	f 16.900,-
Tempra 1.6 SX donk.grijsmet. eind	1990	f 24.900,-
2x Alfa 33	1986	f 8.900,-
Ford Escort diesel wit	1985	f 7.900,-
Ford Sierra diesel wit	1987	f 10.900,-
Hyundai Pony 1.5 G grijsmet. nov.	1989	f 13.700,-
Lada Samara 1.3 wit	1987	f 7.900,-
Ford Escort automaat	1984	f 7.900,-
Peugeot 205 XS zwart nov.	1990	f 20.900,-
Renault 21 grijsmet. nov.	1989	f 17.900,-
2x Seat Marbella		f 5.900,-
Seat Ibiza 1.5 GL wit	1989	f 12.900,-
Seat Ronda 1.2 GL grijs	1984	f 3.900,-
Suzuki Alto rood	1990	f 10.900,-
VW Golf Manhattan diesel okt.	1990	f 19.750,-

10% Korting

Fiat Creusen Heerlen

Parallelweg 34. Tel. 045-742121.

Let op, koopje! BMW 316, bwj. 9-'85, i.z.g.st., pr. f 8.750,-. Tel. 045-453572.

Te koop BMW 316i, bwj. '90, donkerroodmet., LPG, sportvlg., spoiler en mistlampen. Tel. 045-712771.

Te koop BMW 525i, bwj. '83, uitgeb., licht spuitwerk, f 4.250,-. 045-352164.

Te k. CHEVROLET Camaro Z28, 8 cyl., automaat, mooie, goede auto, veel extra's o.a.: digitaal dashboard, enz., keuring toegestaan. Vr.pr. f 17.900,-. Inruil Pick Up Isusu, Toyota, Nissan mogelijk. Tel. 046-379478.

CITROEN 2 CV 6, bwj. '81, kl. oranje rood, APK, 4-drs. Tel. 04450-1868.

Te k. FIAT 127 Special, in prima staat van onderhoud, APK tot 2-'94. 045-462783.

Fiat UNO, bwj. 1986, roest-schadevrij, met APK, f 5.650,-. Tel. 045-751387.

FORD Fiesta 1.1, nw. model Laser, '85, APK, z. mooi, f 4.950,-. Tel. 045-454087.

Ford TAUNUS Caravan 1600, 5-drs., bwj.'81, APK 8-9-'93, nw. banden, in nw.st., f 1.950,-. Tel. 045-323178.

Te koop van 1e eig. Ford SIERRA 2.0i CLX, kleur bordeauxroodmet., bwj. 28-9-'90, km.st. 18.000, getint glas, schuif-kanteldak, stuurbekr., spoiler, centr. vergr. Tel. 045-313757.

FORD escort 1300 L, stationcar, 3-drs, bwj.'83, m. trekh., kl. blauw, i.z.g.st., f 3.350,-. Tel. 046-527379.

KOOPJE! Ford Escort 1300 GL type '82, sportvlgn., get. glas met nwe APK, i.z.g.st., f 1.750,-. Tel. 045-272019.

FIESTA 1.1 L, '85, rood, div. acc., bijz. mooi, f 5.750,-. Tel. 045-424128.

ESCORT 1.6 GL, 5-bak, bwj. '85, div. extra's, f 6.750,-. Tel. 045-424128.

Ford ESCORT 1300 L 3-drs. t-'82, APK, i.z.g.st. f 2.850,-. Tel. 045-724993.

Te koop FORD Escort 1.4 CL, 5-drs., bwj. 1987, km. stand 60.000 km., kleur wit. Auto verkeerd in nieuw staat. Vraagprijs f 10.250,-. Tel. 045-720766.

Koopje. Nu of nooit Ford SIERRA, stationcar, alle extra's, type '88, weinig km, f 14.750,-. Husbergerstr. 5, Heerlen. Tel. 045-724000.

Ford FIESTA 1.1i Cheers, '91, f 15.750,-, geh. nw.st., ANWB toegest. 046-527945.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

MAZDA 323 GLX diesel 5-drs., stationcar, blauwmet. bwj. '87. Wilhelminastr. 56, Nieuwenhagen.

NISSAN Cherry 1.3 Trend GL, '86, 5-bak, 63.000 km, top st., f 6.750,-. Tel. 046-583015.

Te k. MG B 1964 en 1966, MG B GT 1970, MG A 1960, MG TD 1951, Borgward Isabella TS 1958. Zeer aantrekkelijke prijzen. Hans Rinkens. Tel. 04750-11228.

Opel KADETT 13 S, bwj. '81, geheel uitgeb., revisiemotor, in perf. staat, APK 8-5-'93, f 2.750,-. Tel. 045-323178.

Te koop Opel REKORD 2.0, bwj. '82, op gas, f 500,-. Tel. 045-222520.

Opel ASCONA 1.6 S HB, 5-drs. APK 5-'93, 100% goed en mooi, f 3.950,-. Tel. 045-223694.

Te k. Opel KADETT 12 S, nw. model, bwj.'85, LPG, alarm, i.z.g.st., pr. f 6.250,-. Tel. 045-316940.

Te k. OPEL Rekord 1800 S, in nw. st., bwj. '84, kl. bord. rood, zeer mooi. Pr.n.o.t.k. Tel. 045-274019.

Te koop MANTA 2.0 GTE, 16 inch. sportvelgen, apart mooi, f 5.500,-. Kloosterbosstraat 67, Kerkrade.

Te koop Opel CORSA 1.3 Swing 5-drs. '89. Autobedrijf Klankstad. Tel. 045-413916.

Te koop wegens omst. Seat IBIZA, bwj. '88, i.g.st., pr.n.o.t.k. Tel. 045-720032.

Suzuki ALTO GL 8-'86, nwe model 1:22, f 6.700,-. Tel. 045-527945.

Te koop Suzuki SWIFT 1.3 GLX, 5-drs., automaat, '87. Autobedrijf Klankstad. Tel. 045-413916.

Te k. Toyota CROWN diesel, bouwjr. '83, met APK, i.g.st. Tel. 046-757886.

Te k. i.z.g.st. TOYOTA Celica 2000 GT, autom., 1e eig., bwj. '79. Tel. 045-250238.

Te k. v. 1e eigenaar wegens auto v.d. zaak TOYOTA Carina II XL, aug. '88, veel extra's, vr.pr. f 11.900,-. 04405-3178 of 045-729093.

STARLET 1.0, wit, bwj. '83, 1e eig. nw. type, 3-drs. APK '93, f 2.750,-. 045-320457.

Te k. VW POLO HB, bwj. '84, 62.000 km, APK, auto is i.nw. st., f 6.250,-. 046-339856.

VW GOLF 1.6 Diesel, bwj. 7-1985, schadevrij, met APK, vr.pr. f 6.250,-. 045-751387.

Te k. VW PASSAT, type '83, 5-drs., APK 1-'94, i.z.g.st., f 2.800,-. Tel. 045-219990.

VW GOLF 1600 Madison, 5-drs. 1-'91, 76.000 km, f 22.000,-, alle rek. aanw. 046-755156 of 040-143132.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

VOLVO 340, nw. model, bwj. '84, km.st. 80.000, 5-drs., kl. wit, APK 8-6-'93, in nw.st., f 5.950,-. Tel. 045-323178.

VOLVO 340, bwj. '79, APK 12-'93, i.g.st., vr.pr. f 900,-. Tel. 04498-53743 na 18.00 uur.

Te k. witte VOLVO 360 GLT sed., bwj. '88, km.st. 48.000, m. stuurbekr., div. acc., vr.pr. f 13.500,-. Tel. 045-317717.

Te k. VOLVO 340 DL, bwj. '84 met gas en sunroof, i.z.w. st., APK gek., pr. f 2.750,-.

VW Golf type 1300, bwj. '80, met sunroof en nw. dashboard, i.nw.st., APK gek., pr. f 1.250,-. Tel. 046-514310.

Autobedrijf P. van DIJK & Zn. Opel Astra 1.4i GL roodmet. 4-'92 f 25.750,-; Opel Omega 1.8 LS div. acc. '89 f 17.750,-; Opel Vectra 1.6i GL '91 f 25.750,-; Opel Vectra 1.6 GL div. acc. '89 f 22.500,-; Ford Sierra 2.0i GL Sedan rood als nw. '92 f 29.500,-; Citroen BX 1.4 1e eig. '91 f 18.500,-; Renault 25 TX '90 f 23.750,-; Renault 21 '88 f 10.750,-; Renault 21 '89 f 12.750,-; Ford Scorpio 2.0i CL Sedan '90 f 26.750,-; Ford Scorpio 2.0i CL aut. '88 f 20.500,-; Ford Sierra 2.0 special '88 f 14.750,-; Ford Sierra 2.0 CL 5-drs. '87 f 11.750,-; Volvo 340 1.7 DL '86 f 9.500,-; VW Passat 1.8 CL '90 f 24.750,-; Passat 1.6 CL '88 f 18.750,-; Peugeot 405 GLi '90 f 20.500,-; Peugeot 309 XR 1.4 plus 20.000 km '91 f 20.500,-; Peugeot 305 GL combi '88 f 9.750,-; Mazda 626 coupe 2.2i GLX div. acc. 25000km 10-'91 f 28.500,-; Mazda 626 1.8 LX Sedan '89 f 17.750,-; Nissan Bluebird 2.0 LX 5-drs '88 f 12.750,-; Opel Rekord 2.0S '86 f 7.250,-; Ford Sierra 2.0 GL combi '83 f 7.250,-; Inruil, financ. en Bovag-garbewijs. Autobedr. P. van Dijk & Zn. Hompertsweg 33, Landgraaf. 045-311729.

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Scharnerweg 3, Maastricht. 043-634978.

Te k. Ford SIERRA Sedan, bwj. '88, trekhaak, centrale vergrendeling, 70.000 km., f 12.750,-. Tel. 045-326420.

Te koop PEUGEOT 205 XR 1.4, '88. Autobedrijf Klankstad. Tel. 045-413916.

CITROEN Dyane 6, rood, '84, goed en mooi, APK, f 2.500,-. Tel. 045-713165.

Te koop NISSAN 100 NX, bwj. '91, met div. extra's. Tel. 045-411680.

INKOOP auto's. Betaal de hoogste prijs. Open tot 21.00 uur. Tel. 045-416239.

Wij geven het MEESTE voor uw auto! U belt, wij komen! 045-422610 ook 's avonds.

Proficiat Sarah

Martie, Raymond en ...

Te koop GEVRAAGD sonenauto's en alle bedrijfsauto's. Steeds vooruradig plusm. 100 occasions tegen subernage. Autobedrijf Loek Schaepkens, Kimmen. 04405-2880.

Te koop GEVRAAGD sonenauto's en alle bedrijfsauto's. Steeds voorradig plusm. 100 occasions tegen suberlage. Autobedrijf Loek Schaepkens, Kimmen. 04405-2880.

Te k. gevr. AUTO'S bedrijfsauto's, schade defect, geen bezw. 045-727742.

EINDEJAARSOPRUIMING. Ford Fiesta 5x '83 f 2.250,-; Opel Kadett 5x '84 '87 '89 v.a. f 2.950,-; Opel Kadett cabr. '86 f 6.750,-; Ford Escort 4x '84 '88 v.a. f 4.750,-; Peugeot 205 zwart '86 f 6.750,-; Citroen AX sport GT type '88 f 8.750,-; Nissan Micra '86 f 5.750,-; Daihatsu Cherry '86; Suzuki Alto SS '88; Daihatsu Charade '86 zwart; Daihatsu Cuore '86 f 5.750,-; VW Polo 3-drs '85 v.a. f 5.750,-; Renault 5 '86 rood f 6.950,-. Verder keuze uit plm. 75 auto's. Alle auto's met keuringsbewijs. Volle garantie, 100% service. Alle reparaties onder garantie. Div. export auto's van dumpprijzen! Lucar, Holzstraat 67, Kerkrade. Tel. 045-456963.

Sloopauto's

Te k. gevr. SCHADE-, sloop- en loopauto's, en verkoop gebr. auto-onderdelen. Joep Wolters. Tel. 045-411480.

Te k. gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Korter. Tel. 045-229045.

Te k. gevr. loop-, sloop- en SCHADE-AUTO'S, de hoogste prijs van Limburg. Tel. 046-512924 of 046-519637.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Motoren

(Brom)fietsen

Vakantie

In om de tuin

HET ROVL WENST U VERKEERSVEILIGE FEESTDAGEN

RIJ ALCOHOLVRIJ.

Eddy van Hecke at met opzet minder dan 'zijn' vluchtelingen

Op 20 juli kreeg Eddy van Hecke (55) chef-staf van het Rode Kruis in Limburg van zijn werkgever te horen dat hij 24 uur mocht nadenken of hij directeur wilde worden van het Tijdelijk Opvangcentrum voor Joegoslavische vluchtelingen in Roermond. Hij zei 'ja' en ging aan de slag. Op 24 juli kreeg hij precies twee uur de tijd om drie stafleden aan te wijzen. In negen dagen werd onder zijn leiding een kazerne omgebouwd tot opvangcentrum.

Van Hecke greep elke gelegenheid aan om zijn verbondenheid met de vluchtelingen te onderstrepen. Hij stond tussen hen in met zijn bordje voor het loket in de keuken. Hij schoof met hen aan tafel in de kantine. En, geloof het of niet, Eddy van Hecke schepte zelfs minder voedsel op zijn bord zodat zijn disgenoten niet de indruk kregen dat het directeurschap voordelen opleverde.

Bijna twee maanden later zegt zijn eigen staf het vertrouwen in Eddy van Hecke op. Als hij alles opnieuw mocht doen, ja hoor, dan zou hij met dezelfde staf aan de slag gaan.

door **EMILE HOLLMAN**

● *Eddy van Hecke: vierhonderd kerstkaarten naar de kazerne gebracht.* Foto: PETER ROOZEN

Even voor de feestdagen, schuift de ex-directeur een kerstkaart voor de ex-Joegoslaven in Roermond, vertaald en wel, over tafel.

'Ik ben u niet vergeten; ik kan u namelijk nooit meer vergeten, omdat ik u heb uitgelegd waarom wij lotgenoten zijn.'

Verderop kunnen de vluchtelingen lezen: 'Ik heb echt niet gemakkelijk praten; ik vermoed waar het bij u ieder afzonderlijk in emotioneel opzicht waar het om gaat.'

Daar staat nogal wat. De woorden zijn emotioneel, hebben een vèrgaande strekking, en kunnen alleen begrepen worden wanneer je weet dat Eddy van Hecke opgroeide in een Jappenkamp.

„Ik ben in Indië geboren," zegt hij wanneer het gesprek in zijn kantoor van het Rode Kruis in Limbricht na ruim twee uur tegen het einde loopt. „Als jongetje tussen de vier en acht jaar oud viste ik 's nachts uit een sloot sojaboontjes die daar met afval geloosd werden door een eethuis. Thuis probeerde ik de goede boontjes op een houtvuurtje te koken voor mijn zieke moeder en mijn zusje.

Daardoor zit de drang anderen te helpen zo diep in mij. Wat ik heb meegemaakt wil ik anderen besparen."

Toen Van Hecke via Burma en Denemarken in Nederland kwam was hij ongeschoold maar mocht hij gezien zijn levenservaring direct op het lyceum beginnen. Later, bij de commando's, bij Afcent mocht hij zich bezig houden met rampenbestrijding, in dienst bij de provincie Limburg had hij crisisbeheersing in zijn portefeuille. Bij het Rode Kruis doet hij 'de geneeskundige variant'.

„Ik heb mijn kamptrauma goed verwerkt, heb het gecultiveerd. Ik gebruik het, stel het in dienst van hulpbehoevenden. Ik heb slechts één eigenaardigheid overgehouden aan mijn jeugd: „Ik kan niet zien dat eten wordt weggegooid. Oh ja, en ik heb een béétje aversie tegen de Japanse vlag."

Een etmaal dus, kreeg Van Hecke de tijd om zichzelf af te vragen of hij directeur wilde worden. „Ik was 30 jaar operationeel bezig geweest, dan kun je wel prioriteiten stellen. Er was druk op de ketel, want er waren mensen in nood."

„De Ernst Casimirkazerne, wat was dat? Dat was een grote ruimte met enkele kasten, een keuken, een doorgeknipte telefooncentrale en twee werkstudenten die op de toko pasten. Met die telefooncentrale zijn later twee man 48 uur bezig geweest, alleen al om de afgeknipte draadjes te nummeren. In negen dagen veranderden we de kazerne in een opvangcentrum: het zaakje werd geïnventariseerd, de rioleringen en de afvoer werd doorgespoten, de verlichting aangelegd, de ruimten werden winterklaar gemaakt." Van Hecke regelde zijn zaken per autotelefoon, bij gebrek aan beter.

Al snel kwam de eerste tegenslag. Het Rode Kruis riep twee van Van Heckes stafleden op elders in den lande de start van een opvangcentrum te begeleiden.

„Ik zat met de handen in het haar. Het waren tropenjaren."

De vierhonderd Joegoslavische vluchtelingen kwamen. Van Hecke signaleerde al snel hun geestelijke nood. En riep in het openbaar dat Rode-Kruisvrijwilligers niet toegerust zijn om psychotraumatische behandelingen te geven.

Eddy van Hecke vreesde een uitbarsting. Wat als iedereen dreigde uit te flippen? Kon hij dat wel verantwoorden?

De directeur had een voornemen gemaakt: Elke vraag moet binnen 24 uur afgewerkt worden. „Ik had niet altijd een oplossing maar ik kon binnen die termijn wel faxen laten zien waaruit bleek dat ik ermee bezig was." Misschien haalde hij zich daarom de woede van een Bosniër op de hals die langer dan 24 uur moest wachten op een antwoord of hij wel of niet een Mercedes kreeg om zijn moeder in Zagreb te halen.

Hij stond met zijn bordje in de rij voor de keuken. Verdomde het op te schuiven als vluchtelingen hem daartoe aanspoorden. Dan zei hij: „We zijn allemaal gelijk, we zijn ook lotgenoten." Daarop terugblikkend: „Je bent toch de vader van het gezin waar geleden wordt."

Opeens trokken de vrijwilligers een rode kaart voor van Hecke. Tot zijn grote verrassing. Zijn benoeming was tijdelijk, dus het vertrek was gedekt. „Ik werd geconfronteerd met misverstanden, denk ik. Nee, ik kijk niet terug in wrok, als ik nu met hetzelfde team dezelfde klus moest klaren zou ik weer 'ja' zeggen. Ik zou alleen projectmatiger te werk gaan, het evenwicht tussen medewerkers van het Rode Kruis en externe vrijwilligers beter in de gaten houden."

Met enkele stafleden, met een aantal vrijwilligers verschilde van Hecke blijkbaar van mening al werd daar tot de rode kaart nauwelijks over gesproken. Van Hecke: „Ik benader elk individu persoonlijk en op die manier beheers ik het collectief. Anderen leggen liever de 'knoet' erover om het totaal te beheersen." Ziedaar het probleem. Van Hecke wilde elke vluchteling kennen, zijn deur stond altijd open. Waarschijnlijk was de kier veel te breed.

De teleurstelling was groot. Al werd die verzacht toen een plein bij de kazerne nog naar de eerste directeur werd genoemd. „Dat bord hangt toch op een plek waar veel mensen langs komen." Zijn opvolger De Ruiter vergeleek in de eerste dagen zijn werk met dat van een hotel-manager: geen besef van dreiging van een uitbarsting van psychische problemen.

Onlangs toog Van Hecke met vierhonderd kerstkaarten naar Roermond. Hij had toestemming gekregen. „Ik vond het leuk dat de nieuwe directeur de Ruiter tegen me zei: 'Ik ben de hele dag bezig met brandjes blussen.' Dat herken ik."

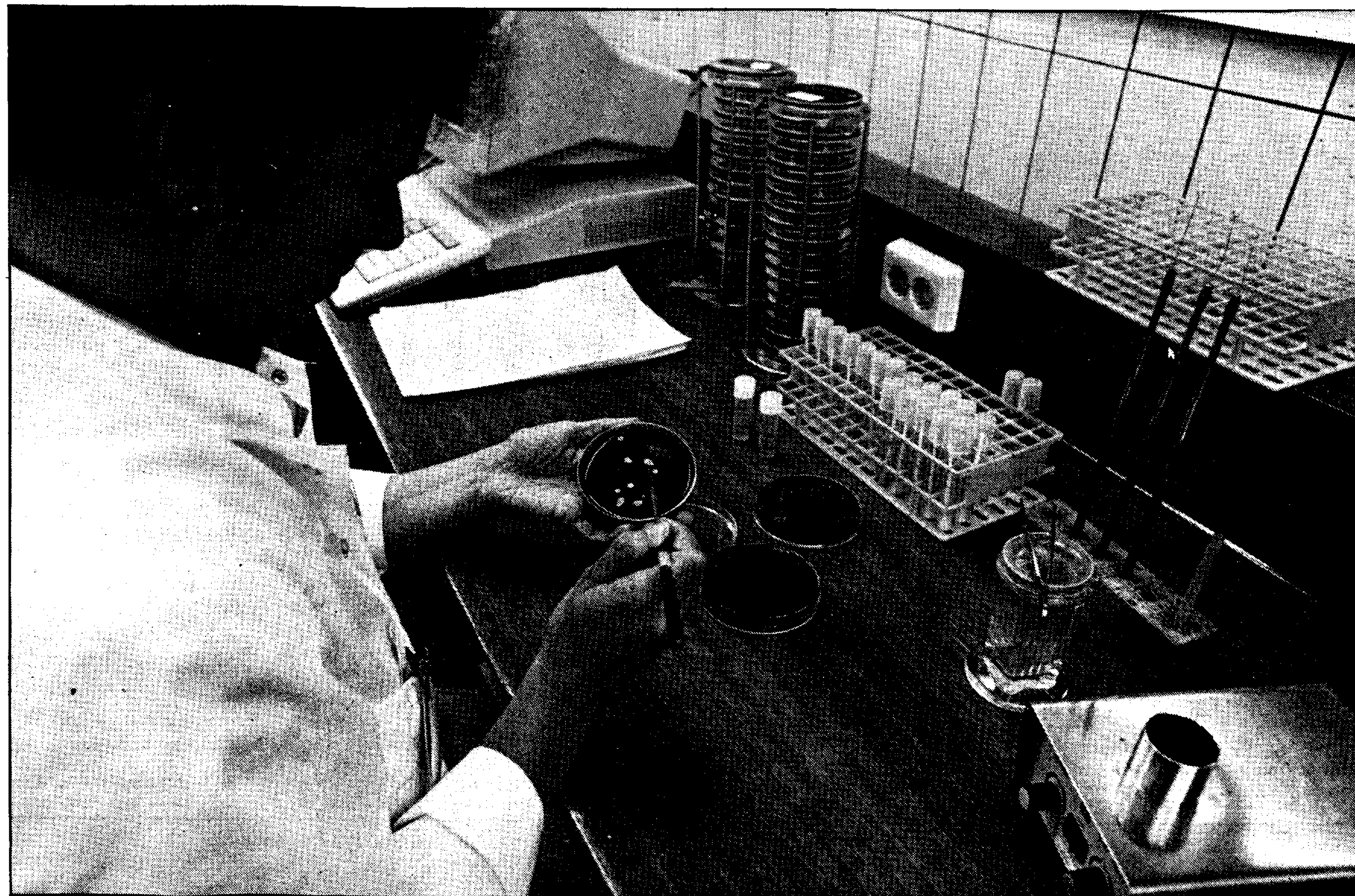
Eddy van Hecke zei ook: „Ik heb gehoord dat je het hier zo gemakkelijk hebt. Dat heb ik dan goed voor je geregeld."

De intensive care kan weer open

De dokters van het trauma-team die vorige week patiënten begeleidden die gewond waren geraakt bij de ramp met de DC-10 van Martinair waren er ook op voorbereid: „Die mensen hebben gelegen in een ziekenhuis in Zuid-Europa en daar komt de MRSA-bactrie voor die wij hier niet willen hebben. Daarom moeten we hen daar eerst op onderzoeken." Die bacterie willen we hier niet hebben, maar we hádden haar wel, dit jaar. In het De Weverziekenhuis in Heerlen. Hadden, want hij is er nu niet meer, meent men. Met een slag om de arm kan de intensive care deze week weer open.

door **HANS GOOSSEN**

● *Een medewerkster van het laboratorium van het De Weverziekenhuis bekijkt een kweek van de MRSA-bacterie.* Archieffoto: KLAUS TUMMERS

In de ring staan een microscopisch kleine bacterie en een ziekenhuis. De eerste ronden waren voor het minuscule beestje, maar de laatste klap werd uitgedeeld door het ziekenhuis. De Methicilline-resistente Staphylococcus Aureus lijkt aangeslagen, de besmette intensive care-afdeling gaat 2 januari weer open. Acht tellen rust of toch een knockout? Directeur J. Goossen van het Heerlense De Weverziekenhuis hoopt op het laatste maar houdt zijn hart vast.

Het leergeld is betaald. In september dacht het Heerlense ziekenhuis de veters van de bokshandschoenen al los te kunnen maken. De opnamestop die in juli was afgekondigd na de ontdekking van de besmetting van de intensive care door de MRSA werd opgeheven. Patiënten die beademing nodig hebben hoefden niet meer doorverwezen te worden naar de ziekenhuizen in Kerkrade, Maastricht en Sittard-Geleen. Het leed leek geleden.

Maar een maand later, begin oktober, bleek de MRSA nog springlevend te zijn. Opnieuw moesten de patiënten die op de intensive care lagen, worden geïsoleerd. Een opnamestop bleef uit omdat ijlings op een andere plek in het Heerlense ziekenhuis een alternatief werd gevonden. Maar weer moesten patiënten worden doorverwezen of overgeplaatst omdat de capaciteit van de reserve-beademingsafdeling te klein was.

Schoonmaak

Met het schoonmaken van de besmette afdeling moest, net als tijdens de eerste besmetting, gewacht worden totdat de daar gelegen patiënten overgeplaatst konden worden. Dat is twee weken geleden gebeurd. Het nieuwe jaar wordt begonnen met een schone lei, zo maakte directeur J. Goossen van het De Weverziekenhuis vorige week bekend. De intensive care gaat met ingang van 2 januari weer open.

Maar of de strijd nu definitief gestreden is, moet de toekomst uitwijzen. Aan de schoonmaakoperatie kan het niet liggen, meent Goossen. De beademingsafdeling van het De Weverziekenhuis is brandschoon. De plafonds zijn eruit gesloopt, de sifons van de wasbakken vervangen en de apparatuur binnenstebuiten gekeerd en gedesinfecteerd. „De schoonmaakoperatie is menselijkerwijs niet beter te doen dan we nu gedaan hebben."

En toch knaagt de onzekerheid. Want ook al zijn de hygiënische omstandigheden in een ziekenhuis optimaal, dan nog komt het beestje met onvoorstelbaar gemak binnen. „Natuurlijk doen we er alles aan om de bacterie buiten te houden, maar je mag best de vraag stellen of het niet vechten tegen de bierkaai is."

In veel Europese landen heeft men leren leven met de aanwezigheid van de bacterie. De eerste de beste patiënte uit het buitenland kan de hele schoonmaakoperatie weer teniet doen. „Neem nu bijvoorbeeld de vliegramp in Portugal. De gewonden die daar in het ziekenhuis hebben gelegen, kunnen de bacterie al bij zich dragen," geeft directiesecretaris J. Houben als voorbeeld.

De oorzaak van de eerste besmetting dit jaar ligt waarschijnlijk ook in het buitenland. De bacterie werd zelfs per helikopter naar Nederland vervoerd, verborgen op een Nederlandse vrouw die in Duitsland bij een ernstig ongeluk betrokken was geraakt.

De schoonmaak van besmette apparatuur en dergelijke is in principe niet eens zo moeilijk. Desinfecterende middelen zijn in ruime mate voorhanden. De behandeling van patiënten is problematischer. De bacterie is resistent tegen de meeste antibiotica en heeft het vermogen 'zich aan te passen aan de bestrijdingsmiddelen'. De enige medicijn dat nu werkt is uiterst kostbaar en heeft de nodige bijwerkingen.

Vervelend

Nu is de MRSA, die met enige regelmaat in ziekenhuizen opduikt, in principe vrij onschuldig. Alleen bij patiënten met een sterk verminderde weerstand of bij het binnendringen in open wonden kan de bacterie gevaarlijk zijn. „Daarom is natuurlijk ook zo vervelend dat de MRSA uitgerekend op de intensive care opduikt. Daar liggen de minst weerbare patiënten. Bovendien is het een belangrijke schakel in een ziekenhuis," aldus ziekenhuisdirecteur Goossen. Hij erkent meteen dat vooral chirurgen gefrusteerd raken door het feit dat een aantal operaties niet in eigen huis uitgevoerd kan worden, omdat de capaciteit van de intensive care niet of niet volledig benut kan worden. „Het afgelopen half jaar zijn daardoor enkele tientallen patiënten naar andere ziekenhuizen gegaan. 1992 kan dan ook voor ons als een klein rampjaar gedefinieerd worden."

Directiesecretaris J. Houben valt zijn baas bij. „Kijk, als je dat aantal afzet tegen het totale aantal patiënten valt het best mee, maar het steekt als je een specifieke groep patiënten niet kunt behandelen."

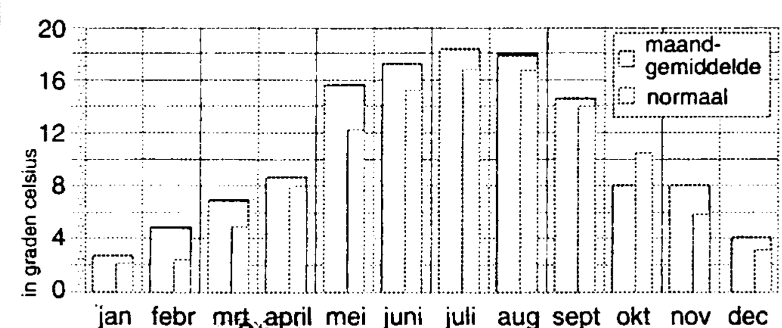
Als Goossen een nieuw ziekenhuis mocht bouwen, dan wist hij het wel. „Dan zou ik in elk geval zorgen voor voldoende isolatiemogelijkheden, zodat de bacterie beter bestreden kan worden. We zitten hier nu eenmaal toch met een gebouw dat meer dan 25 jaar oud is. Ten tijde van de bouw werd met de MRSA geen rekening gehouden."

Jaloers

Aan een discussie of de Nederlandse ziekenhuizen maar niet moeten leren leven, waagt Goossen zich niet (meer). Zijn collega-directeur A. Lagro wierp in oktober dat balletje wel op. Maar de Inspectie voor de Volksgezondheid voelde er weinig voor. Dat de MRSA in het buitenland geaccepteerd is, hoeft niet te betekenen dat Nederland dit ook zou moeten doen. Het buitenland is juist jaloers op ons land, meende de Limburgse inspecteur W. van Dijk. De MRSA moet met alle middelen bestreden worden.

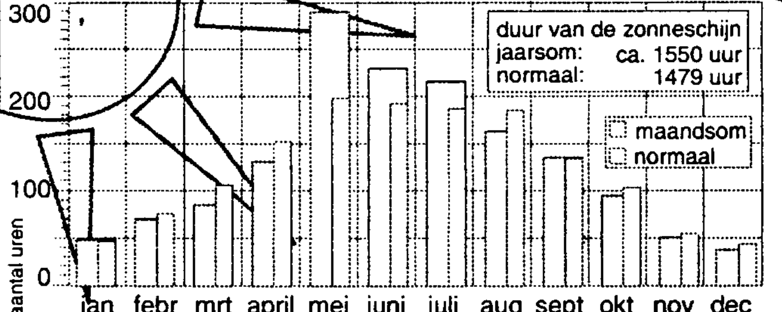
En dus zal ook het gevecht tussen het Heerlense ziekenhuis en de bacterie nog wel een vervolg krijgen. Het wachten is op de volgende ronde.

HET WEER IN 1992

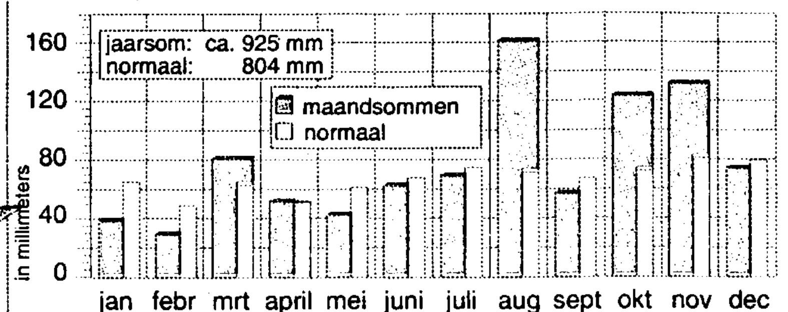
De winter (december '91, januari en februari) was zacht en droog met de normale hoeveelheid zon. Sneeuw werd in De Bilt slechts waargenomen op 6 dagen tegen normaal op 18 dagen. Ons land stond deze winter langdurig onder invloed van hogedrukgebieden. Hierdoor was er in het algemeen weinig wind. De gemiddelde luchtdruk over de winter bereikte voor De Bilt de extreem hoge waarde van 1027,0 hPa, waarmee de hoogste waarde tot nu toe, 1025,8 hPa in de winter van 1931/32 werd overtroffen.

De lente (maart, april en mei) was uitzonderlijk zacht, zonnig en aan de natte kant. De gemiddelde temperatuur van 10,4 °C betekende een evenaring van de zachtste lentes van de eeuw, namelijk die van 1990 en 1945. Vanaf 14 mei had het weer een volop zomers karakter. Zeer opvallend was het geringe aantal vorstdagen (2 tegen 16 normaal) en het grote aantal zomerse dagen (12 tegen 2 normaal).

De zomer (juni, juli en augustus) was zeer warm, vrij zonnig en gemiddeld over het land nat. Met een gemiddelde temperatuur van 17,8 °C behoort de zomer tot de warmste vier zomers van de eeuw. Warmer waren de zomers van 1947 (18,7 °C), 1976 (18,4 °C) en 1983 (18,2 °C). Het langjarig gemiddelde bedraagt 16,2 °C. De zomer was vrij zonnig met 609 uren zonneschijn tegen 565 uren normaal.

De herfst (september, oktober en november) was nat en gemiddeld over het land aan de koude kant met de normale hoeveelheid zonneschijn. De neerslaghoeveelheden liepen sterk uiteen: van 347 mm in de kop van Noord-Holland tot 191 mm in Z.-Limburg.

anp /knmi schatting eind december

DEMOGRAFIE

*1992 zijn voorlopige cijfers. Bron voor Nederland: CBS

Bevolking 31 dec. 1992

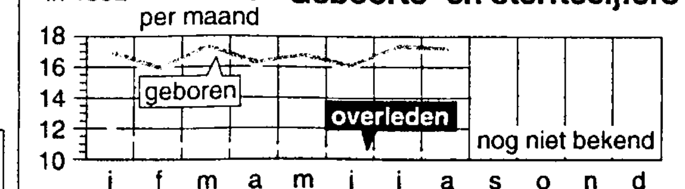
x 1000	1985	1990	1991	1992*
totaal:	14.529	15.010	15.129	15.238

Opbouw naar leeftijd en geslacht x 1000

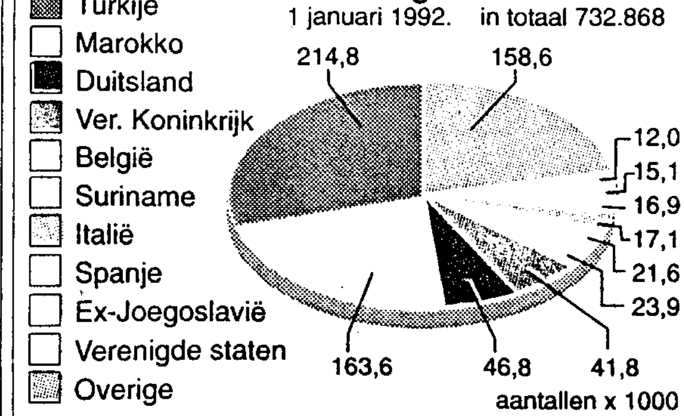
mannen — vrouwen

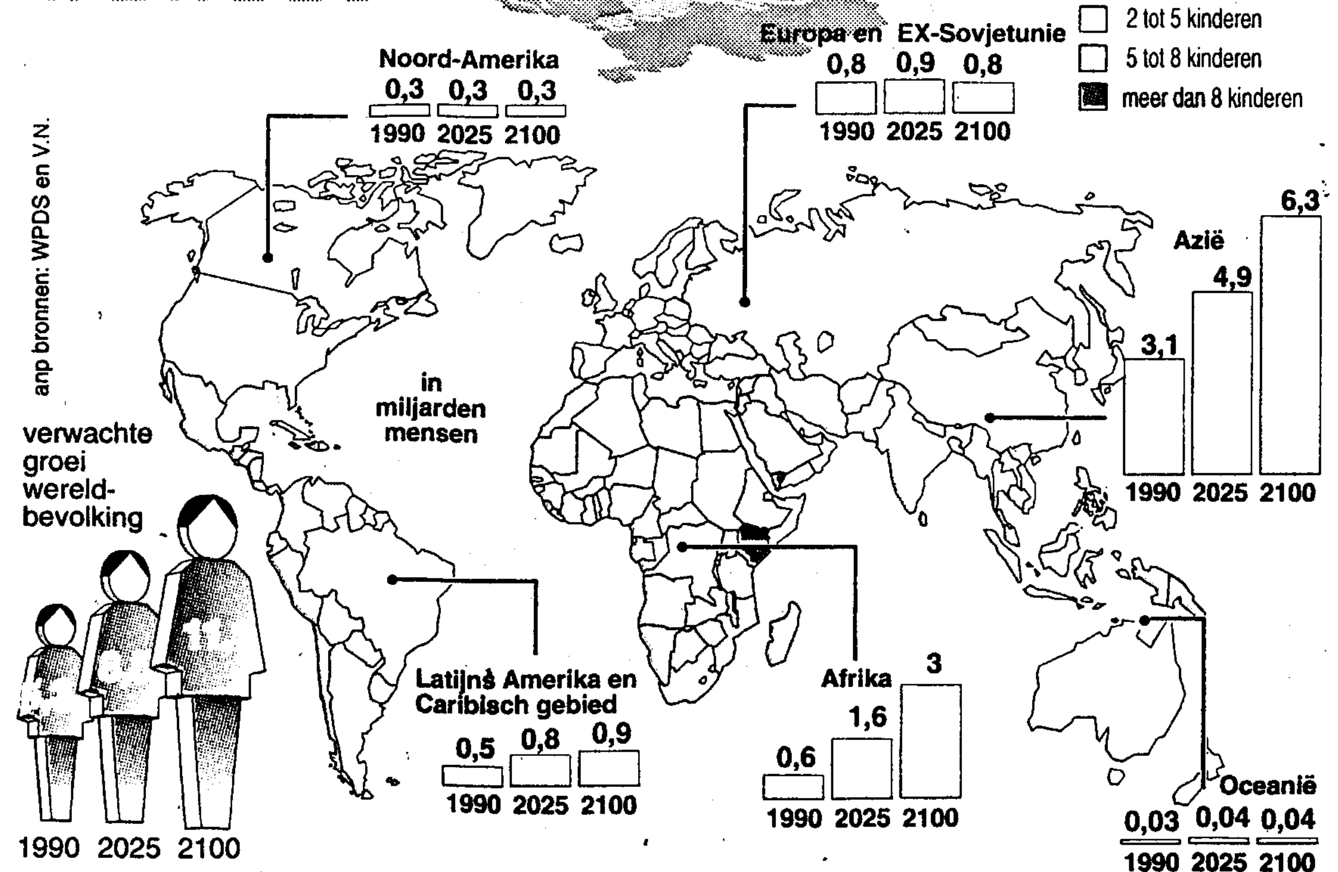
95+, 90-94, 85-89, 80-84, 75-79, 70-74, 65-69, 60-64, 55-59, 50-54, 45-49, 40-44, 35-39, 30-34, 25-29, 20-24, 15-19, 10-14, 5-9, 0-4

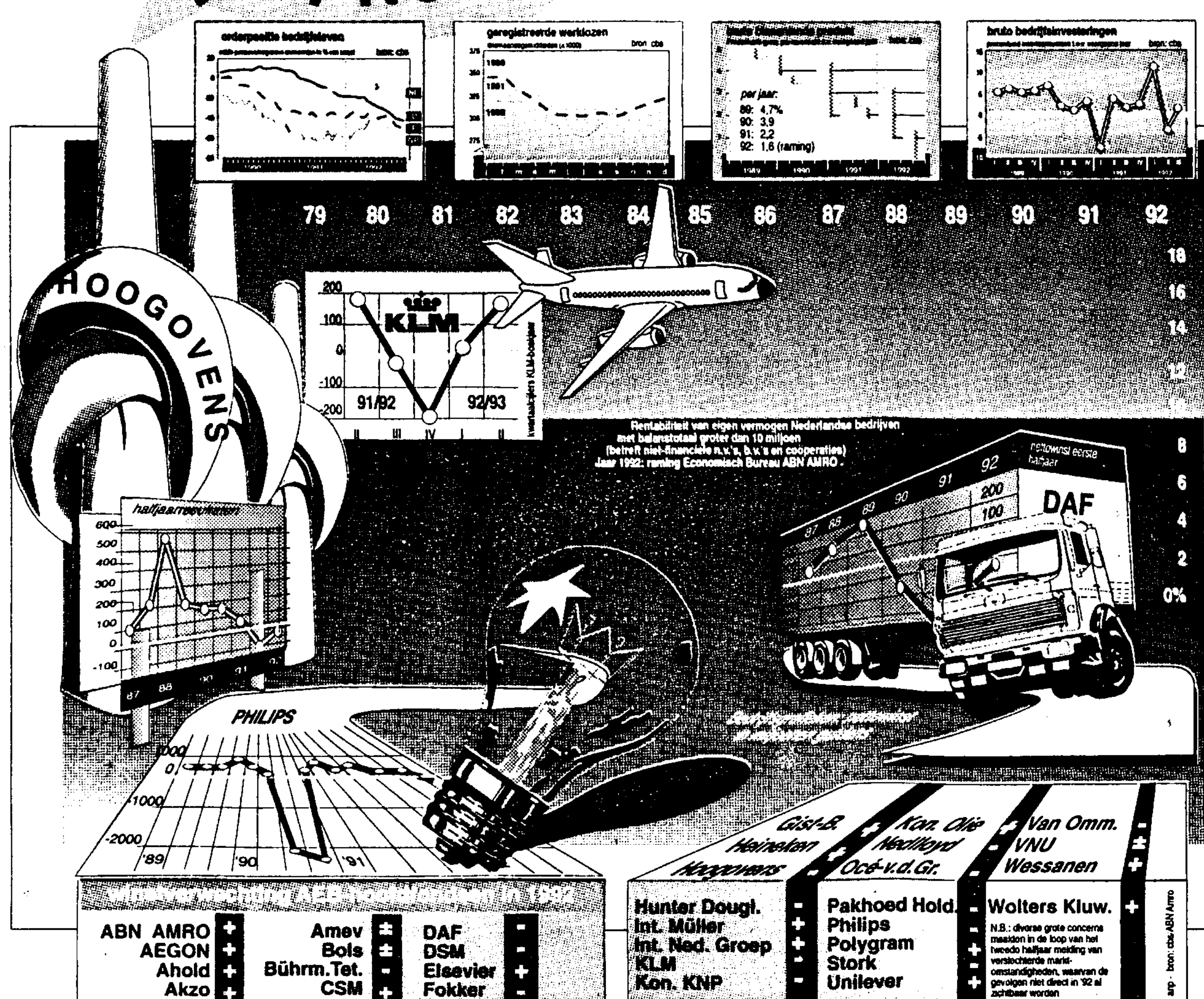
800 400 0 0 400 800

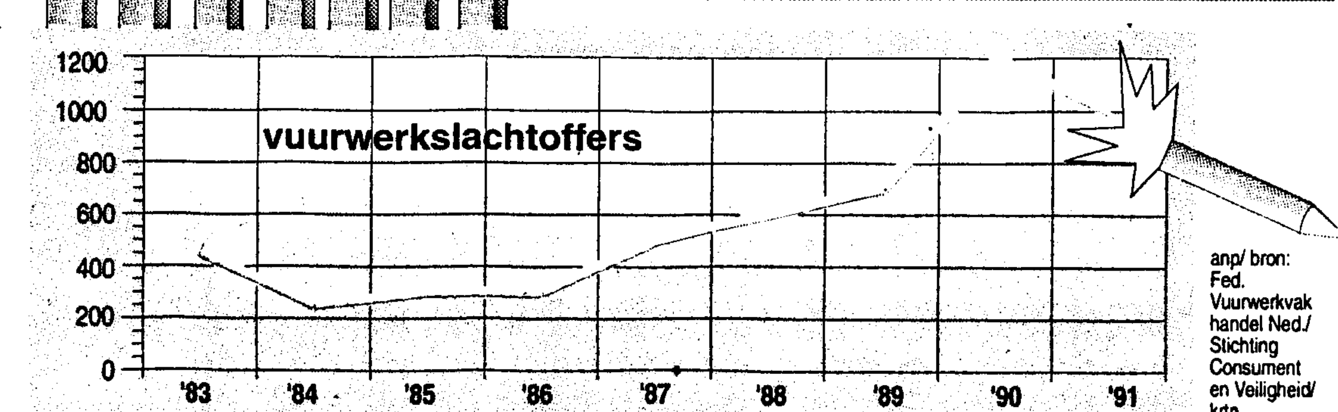
	1985	1990	1991	1992*
levendgeborenen:	178.000	198.000	199.000	197.000
overleden:	123.000	129.000	130.000	130.000

TERUG

DOOR SANTE BRUN

Vorige week waren we nog volop in Luilekkerland, nu zitten we al weer midden in Lui-terugblik-land. Alles en iedereen kijkt terug op het jaar 1992, hoewel dat natuurlijk weinig helpt, want we leren er niks van. Van vooruitblikken trouwens ook niet. 'Maar... wij komen terug', riep Ramblersleider Theo Uden Masman vroeger, maar op diens terugkeer wachten wij nog immer; net als op die van anderen die ermee gedreigd hebben. De cirkelgang die ons onsterflijk moest maken zal wellicht terugverwezen moeten worden naar het rijk der fabelen.

Je kunt het ook positief zien: de jaarlijks terugkerende terugblik is een hoge vorm van recycling en kan van alles bevatten – in de praktijk overigens voornamelijk bier en cola.

Een terugblik op 1992 zou namelijk opleveren, dat het een jaar was waarin het nodige is teruggekomen waarvan we gehoopt hadden dat het weg zou blijven: het geschreeuw, de geheven handen zijn terug. Terug van weggeweest dus, en velen blijken nu te weg zijn van teruggeweest. Bijna had ik geschreven 'weer terug', en dat zou in dit geval goedgekeurd kunnen worden omdat heel veel kwalijke dingen de neiging hebben wel erg vaak terug te komen.

In België zeggen ze trouwens 'terug' als ze 'weer' bedoelen. Daar hebben ze op de televisie de terugman, en die kijkt ook ... uitsluitend terug, hetgeen met het oog op het weer altijd veiliger en ook zekerder is dan vooruit.

Mijn moeder heeft mij altijd voorgehouden dat terugslaan niet mocht, dus heb ik er een gewoonte van gemaakt zelf te beginnen. Daar stond tegenover dat ik dan zelf toch werd teruggeslagen, waar ik dan, als ik gehoorzaam was, niet van terug had. Heb ik trouwens vaak niet, vooral niet van de grotere bankbiljetten.

Napoleon en Hitler hadden met elkaar gemeen dat ze beiden werden teruggeslagen, maar van de laatste blijkt dat terug- nog niet uit het veld geslagen is, hoewel we hem persoonlijk niet gauw terug zullen zien. En gelukkig maar, want ook daarvan zouden wij niet zo gauw terug hebben.

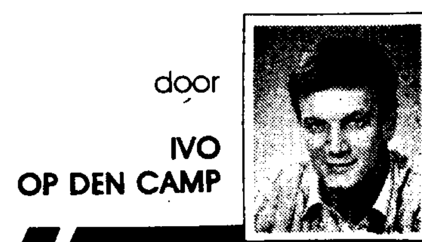
Als we nu toch terugblikken op terug: waarom zou het woord 'retour' niet worden afgeschaft en vervangen door 'terugkeer'? 'Mag ik van u een terugkeer naar Voerendaal?' Gevat vraagt de lokettist van de NS: 'Gaat u er ook heen of komt u alleen terug?' Nog gevatter reageert u: 'Ik ga er alleen heen maar hoop met zijn tweeën terug te komen.'

Als ik de NS een beetje ken zullen ze er wel weer iets moois op vinden; bijvoorbeeld dat het reizen goedkoper wordt als je de terugweg aanvaardt op de heenreis, en de heenweg op de terugreis, uiteraard uitsluitend op vertoon van de kortingskaart waarop je alleen terugkeerkaartjes voor de heenreis kunt kopen.

Hoe dan ook: in 1993 wordt het verboden terug te gaan in de tijd, hoewel in de praktijk de hele maand januari nog gepoogd zal worden terug te blikken – vanuit de gedachte 'zolang ik terugblik hoef ik niet vooruit te kijken'. Daar wordt trouwens vaak een borreltje bij geschonken zodat de belofte 'ik ben bijtijds terug van de nieuwjaarsreceptie' elk jaar terug geschonden wordt. Denkt u er aan op de terugweg niet zelf te rijden? U hebt anders een goede kans dat uw auto daarbij verandert in een terugblik en u zelf nog slechts kunt terugblikken op een mooie toekomst.

Goed, tot de volgende keer dan maar, wanneer we weer getuige zullen mogen zijn van de terugkeer van de terugblik. Maar dan zijn we natuurlijk wel een jaartje verder terug in de tijd.

WENEN – De schriftelijke wensen voor een gezond en gelukkig 1993 krijgen in de receptieruimte van het onooglijk betonnen gebouw aan de rand van de luchthaven Schwechat bij Wenen een onbepaalde bestemming. Drie vrolijke jonge secretaresses gebruiken het beschreven papier om er een vliegtuigje van te vouwen. Hun baas stelt geen prijs op het vodje, zo weten ze maar al te goed. Die is wars van de poespas die bedrijven rond de jaarwisseling maken om zakenpartners en klanten gunstig te stemmen. Niki Lauda is misschien wel de snelle, maar zeker niet de gladde zakenman, die het louter moet hebben van uiterlijk vertoon. De drievoudig ex-wereldkampioen formule 1 ziet geen heil in dit soort activiteiten. Immers: „Mijn toestellen vliegen er niet punctueler door." Niki Lauda legt zijn oor niet vlot te luister bij anderen. Hij neemt liever zelf het heft in handen en levert, soms in de letterlijke zin van het woord, strijd op leven en dood. Maar, achter de harde professional Niki Lauda gaat een mens schuil, die van eenvoud een ware deugd heeft gemaakt. Iemand met een ontwapenende eerlijkheid en een niet te stoppen eerzucht.

● *Niki Lauda, nooit aflatende wil tot overleven.*

Foto's: ALOIS ROTTENSTEINER

Als een speer schiet een van de baliedames op onze fotograaf toe. „Wilt u alstublieft uw sigaret doven." Niki Lauda kent de schadelijke uitwerking van rook en vuur maar al te goed. Daarom wellicht dat de president-directeur van Lauda Air een algeheel rookverbod heeft afgekondigd in zijn bureel. De eigenaar van de Oostenrijkse evenknie van Transavia heeft wat vertraging opgelopen bij het zoeken naar de juiste stewardessen voor zijn firma. In het Novotel, pal tegenover de aankomst- en vertrekhal van de Weense luchthaven, is Niki Lauda zelf present om zijn personeel te kiezen.

Het oog van de meester maakt daarbij feilloos onderscheid tussen goed en kwaad. De drie als wandelende parfumflessen opgesmukte dames, die aan de vooravond aan de bar nog klaagden over de slechte betalingen bij Lauda Air, zijn door de mand gevallen en mogen naar huis. „En we moeten ook nog zelf de reiskosten betalen", doen de drie hun beklag.

Niki Lauda gooit er niet met de pet naar als het gaat om personeel aan te nemen. Hij gaat te werk met de zorgvuldigheid van een chirurg, snijdt zich daardoor niet snel in de vingers, maar arriveert wel een half uur te laat voor het interview. Hij verontschuldigt zich niet voor de vertraging, maar revancheert zich op andere wijze. Door langer dan vooraf afgesproken tijd uit te trekken voor het vraaggesprek en gewillig in te gaan op de verzoeken van de fotograaf. Maar eerst poeiert hij nog snel een vlotte jongen naar buiten, die zonodig persoonlijk een Kerstpakket wil bezorgen. Dat soort attenties interesseert Lauda geen zier en dat laat hij blijken ook.

Een ferme handdruk ter begroeting; de blauwe ogen steeds gericht op het object waarmee hij van doen heeft. Niki Lauda heeft niets te verbergen. Hij heeft een uitgesproken mening en komt daar steeds voor uit. Het is zwart of wit bij Lauda. Grijs zijn alleen de wanden van zijn kantoor. „Het probleem met de jongeren van tegenwoordig is dat ze al geld eisen voordat ze ook maar iets gepresteerd hebben," steekt hij van wal, refererend naar de gespreksronde met een aantal sollicitanten. „Met mensen bij wie het geld voorop staat, kun je niets doen. Je moet voor een job kiezen die je aanstaat en dan proberen daarin de beste te worden. Autocoureur worden om veel geld te vangen is fout. De autosport, en zeker de formule 1, is een metier bij uitstek waar alleen prestaties tellen. Pas daarna komt het geld. Zo zou het ook in de gewone maatschappij moeten zijn."

Ze bestaan dus nog. De directeuren die zich niet laten ringeloren door een vlotte babbel, maar belonen naar prestatie. En die bovendien zelf de vinger aan de pols willen houden. 'Service is our success' is de slogan van Lauda Air. Niet zomaar een frase, als we de baas moeten geloven. „Wij zullen onze passagiers meer moeten bieden dan de andere maatschappijen. Dat begint bij de uniformen van de stewardessen en gaat door tot de beschildering van onze toestellen.". Lauda spreekt over zijn bedrijf, dat inmiddels bijna duizend mensen in dienst heeft, steeds in de wij-vorm. „Het totale pakket moet van uitstekende kwaliteit zijn en daarbij is het zeer belangrijk oog te hebben voor elk detail."

De perfectionist Lauda treedt naar voren. Als coureur wenste de Oostenrijker al niets aan het toeval over te laten. Als eigenaar van een aan moordende concurrentie onderhevige bedrijfstak als de luchtvaart al helemaal niet. „Daarom zit ik ook zelf regelmatig achter de stuurknuppel. Dat stelt me in staat meteen in te grijpen als er iets mis is. Als je telkens moet afgaan op wat anderen je vertellen verlies je de controle over je personeel en dus de grip op het complete bedrijf."

De 'rijdende computer', zoals Lauda tijdens zijn race-loopbaan werd genoemd, spuit zijn informatie. Kort, fel, vaak met specifiek Weens dialect. De onafscheidelijke Parmalat-pet, naast zijn voor het leven getekende gezicht hét handelsmerk van Niki Lauda, blijft op. Slechts twee keer tilt hij het rode stukje stof een paar luttele millimeters van zijn schedel om met de vingers van zijn rechterhand een jeukend plekje te betasten.

De kantoorruimte is gespeend van elke vorm van luxe. Alleen een penseel van twee meter lengte valt in het oog. Een geschenkje van zijn personeel, dat op die manier de draak wilde steken met Lauda's extreme nauwgezetheid. Niki Lauda heeft in de cockpit van elk van zijn acht vliegtuigen een penseeltje liggen. Bestemd voor de piloten, die daarmee voor elke reis het instrumentarium van stofdeeltjes moeten vrijwaren....

Nog opvallender is het ontbreken van herinneringen aan zijn imposante race-carrière. Geen foto, geen beker, niets dat doet denken aan de man die 171 Grand Prix' reed en er daarvan 25 won. „Zie je me hier al zitten met al mijn bekers? Dénk je werkelijk dat het vliegtuig dan wel op tijd zal vertrekken? Dat soort herinneringen hebben voor mij nul-komma-nul waarde. Ik heb mijn bekers allemaal geschonken aan een pomphouder in Hof bij Salzburg, maar zelfs dat bevalt me eigenlijk niet. Ik heb nu een ander leven. Waarom moet ik dan aan het verleden denken?" In het verlengde van die gedachtengang komt Niki Lauda ook tot zijn eigen levensfilosofie. „Spijt van iets heb ik nooit gehad. Het verleden is voor mij alleen interessant als bron om conclusies uit te trekken. Je moet vandaag leven om aan morgen te denken. Stilstaan bij het verleden is verspilde energie."

● *Nauwgezetheid schildert de loopbaan van Niki Lauda.*

De geschiedenis van Nikolaus Andreas Lauda, van 22 februari 1949, is die van de selfmade man. Al op jonge leeftijd trok hij zijn eigen plan, haaks op de adviezen van vader en moeder. Niki's opa was van adel en zijn ouders behoorden tot gegoede burgerij van het chique Wenen. In dat beschermde wereldje voelde 'broer konijn', zoals hij door vriendjes wegens zijn te ver uitstekende bovenkaak pestend werd genoemd, zich niet thuis.

Niki Lauda gooide al snel de kont tegen de krib. „Ik wilde weg uit dat milieu. Het stond me niet aan om dat te doen wat mijn ouders wilden. Opvoedkundig maakten zij een grote fout. Je moet een kind niet in een bepaalde richting willen duwen. Ik was nu eenmaal helemaal gek van racen. Daar lag mijn toekomst, vond ik. Gelukkig heb ik steeds de discipline gehad die nodig was om in die jungle te overleven en ben ik nooit ook maar een millimeter afgeweken van de lijn die ik voor mezelf had uitgezet."

De nooit aflatende wil tot overleven hield Niki Lauda op de been. Het eigenwijze mannetje uit Wenen deed het allemaal op eigen houtje. In ruim vier jaar tijd schopte hij het van een Mini 1300 tot de formule 1. Om zover te komen sloot hij zonder blikken of blozen een lening af van vier ton. Erg veel geluk kende Lauda in zijn eerste complete formule 1-seizoen niet. In een March was hij gedoemd tot achteraan rijden. En zo zat hij in de herfst van 1972 zónder auto en mét een gigantische schuldenlast. Ten einde raad verzon hij een list om een stoel in het BRM-team van Louis Stanley te bemachtigen. Lauda loog de 'grijze eminentie' voor dat hij een sponsor had. Hij kreeg zijn kuipstoeltje.

Een half jaar later zit Enzo Ferrari, de inmiddels overleden eigenaar van de naar hem genoemde legendarische Italiaanse renstal, voor zijn tv te kijken naar de beelden van de Grand Prix van Monaco. Bijna een halve race lang rijdt Niki Lauda in derde positie achter de wereldkampioenen Stewart en Fittipaldi. Een haperende versnellingsbak betekent het einde van zijn imponerende prestatie, maar Enzo Ferrari heeft genoeg gezien. In 1974 is Niki Lauda naast Clay Regazzoni voor het eerst fabrieksrijder. Voor het eerst ook krijgt hij geld uitbetaald. Zijn ster stijgt snel. Op 28 april 1974 staat de dan 25-jarige coureur in Spanje voor het eerst op de hoogste trede van het podium.

Leven in de anonimiteit is er dan niet meer bij. Niki Lauda is plotseling een 'superstar'. „Populariteit werd vanaf dat moment een belastende factor. De hele wereld prijst je de hemel in. Succes is slechts een momentopname. Het komt je hooguit van pas als je het rijbewijs wilt verlengen. Dat gaat dan soms iets sneller. In werkelijkheid verandert er niets in je leven."

Op het hoogtepunt van zijn roem belandt Niki Lauda in de diepste ellende. De Nürburgring is het toneel voor de Grote Prijs van Duitsland. Niki Lauda vindt de heuvelachtige omloop veel te gevaarlijk. Zijn kritiek snijdt messcherp in de zielen van de Duitse racefans, die de Oostenrijker vijandig benaderen. 'Der Ring ist gut - Lauda nimm den Hut' staat er op spandoeken langs de baan. Er hangt die dag, 1 augustus 1976, een mistroostig grijs wolkendek boven de Eifel. Om zes minuten voor half drie wordt de lucht bij km. 10,7 van het circuit inktzwart. De Ferrari van Niki Lauda is tegen de vangrail geknald. De benzinetank explodeert. Niki Lauda zit zonder helm, die is door de kracht van de botsing van het hoofd gerukt, midden in de vuurzee. Arturo Merzario, Brett Lunger en Guy Edwards, drie tamelijk onbeduidende coureurs, sleuren hem meer dood dan levend uit het wrak.

De weken daarna is Lauda vrijwel dagelijks nieuws op de voorpagina. 'Hij heeft geen neus, geen ogen en geen mond meer', constateert de boulevardpers. 'Alles is gezwollen; Lauda is zo rond als een kogel', vertelt Bild zijn lezers. De waarheid, die alleen de doktoren en Lauda's vrouw Marlene ervaren, is misschien nog wel erger. Er verschijnt een priester aan zijn ziekbed. Niki Lauda krijgt het Heilig Oliesel toegediend. „Hij zei niet eens 'Grüss Gott'. De priester behandelde me als een pop", vertelt hij vele jaren later. Maar, Niki Lauda wint de strijd met de dood. Dagenlang houdt hij zich in leven, hoe vreselijk de pijnen ook zijn, door van zichzelf te eisen niet in te slapen.

Inmiddels zijn de eerste haarscheurtjes tussen Ferrari en Lauda ontstaan. Terwijl de Oostenrijker in het ziekenhuis voor zijn leven vecht, onderhandelt Enzo Ferrari al met een mogelijke vervanger: de Argentijn Carlos Reutemann. Niki Lauda heeft het de 'Commendatore' nooit vergeven. Het is nog altijd een heikel thema voor Lauda, ómdat hij in zijn hart een grote liefde koestert voor de renstal Ferrari. Daarom verkiest hij het puntje van de stoel om de strekking van zijn woorden te accentueren. „Ik had toen meer begrip verwacht, want ik was er belabberd aan toe. Enzo Ferrari heeft op dat moment egoïstisch gereageerd. Datzelfde deed ik een jaar later." Met zijn tweede wereldtitel op zak bezocht Niki Lauda de onaantastbaar geachte Enzo Ferrari in diens bureau en diende zijn ontslag in. Dat was de 'Commendatore' nog nooit overkomen en zou de rest van zijn leven ook nooit meer gebeuren.

De gedachtengang van Niki Lauda is primitief. Recht op het doel af, zo snel als maar kan. Met honderd procent bezieling en hartstocht. Lauda kan choqueren, omdat hij recht voor z'n raap zegt waar het op staat. Maar nimmer borrelt het gevoel op dat je voor de gek gehouden wordt. Gelijk een kind zijn emoties bij Lauda ware emoties, tranen zijn echte tranen, een lach is een oprechte lach. De ontwapenende eenvoud van een veelzijdig man.

Een man van impulsieve uitspraken. Zandvoort 1973. Roger Williamson verbrandt levend in zijn wagen. Op zijn vriend Dan Gurney na raast het complete formule 1-veld langs de brandende bolide. Niki Lauda zorgt die dag voor wereldnieuws door te verklaren: „Ik word niet betaald om te blussen maar om te rijden." Lauda nu: „Ik was helemaal kapot toen ik van de dood van Roger Williamson hoorde. Een of andere journalist bleef maar zeuren over het feit dat niemand was gestopt bij het wrak. Ik werd kwaad; verloor mijn zelfbeheersing en heb inderdaad die afschuwelijke woorden gesproken. Een stommiteit waar ik veel van geleerd heb."

Ook nam niemand ooit zo abrupte beslissingen als Niki Lauda. Zoals in Montreal 1979. Tijdens de trainingen voor de Grand Prix van Canada werpt hij de handdoek in de ring. „Ik was niet meer voor de volle honderd procent met mijn gedachten bij de formule 1. Opeens dacht ik: wat ben je eigenlijk een idioot om hier wat in de rondte te rijden. Dat was voor mij het sein om acuut te stoppen met racen." Dat hij in 1982 toch weer zijn come-back viert in de formule 1 had andere achtergronden. „Het runnen van een eigen bedrijf ging minder gemakkelijk dan ik dacht. En wat zou ik anders moeten doen dan racen?" In 1984 werd Lauda voor de derde maal wereldkampioen.

In Fuji 1976 slaagt Niki Lauda met lof voor het diploma eerlijkheid. Twee maanden na het drama op de Nürburgring heeft hij nog een puntje, een zesde plaats, nodig om de wereldtitel te grijpen. Onder absurde omstandigheden, de regen komt met bakken tegelijk uit de hemel, rijdt Lauda al na de eerste ronde zijn auto de pitstraat in. Ferrari's race-leider Mauro Forghieri fluistert Lauda toe het op een motorschade te houden. Een leugen, aangereikt op een presenteerblaadje. „In een eerste opwelling dacht ik toen: ah, dat is het. Maar toen ik een seconde later de gordels losmaakte en de horde journalisten op me af zag stormen dacht ik: nee Niki, aan dat spelletje doe je niet mee. Ik heb de waarheid verteld en die was dat ik niet meer verder durfde te rijden. Het leven zelf en dat van mijn gezin is belangrijker dan wereldkampioen worden."

Niki Lauda schuift het gordijn naar zijn psyche een paar centimeter open. Het ongeluk met een van zijn toestellen in Thailand, anderhalf jaar geleden, waarbij 223 mensen om het leven kwamen, heeft zijn bedrijf niet de kop gekost. De schuld lag elders, maar Lauda zelf was er wekenlang kapot van. „Vooral de onmacht om de mensen te kunnen helpen, maakte een verdrietig mens van mij."

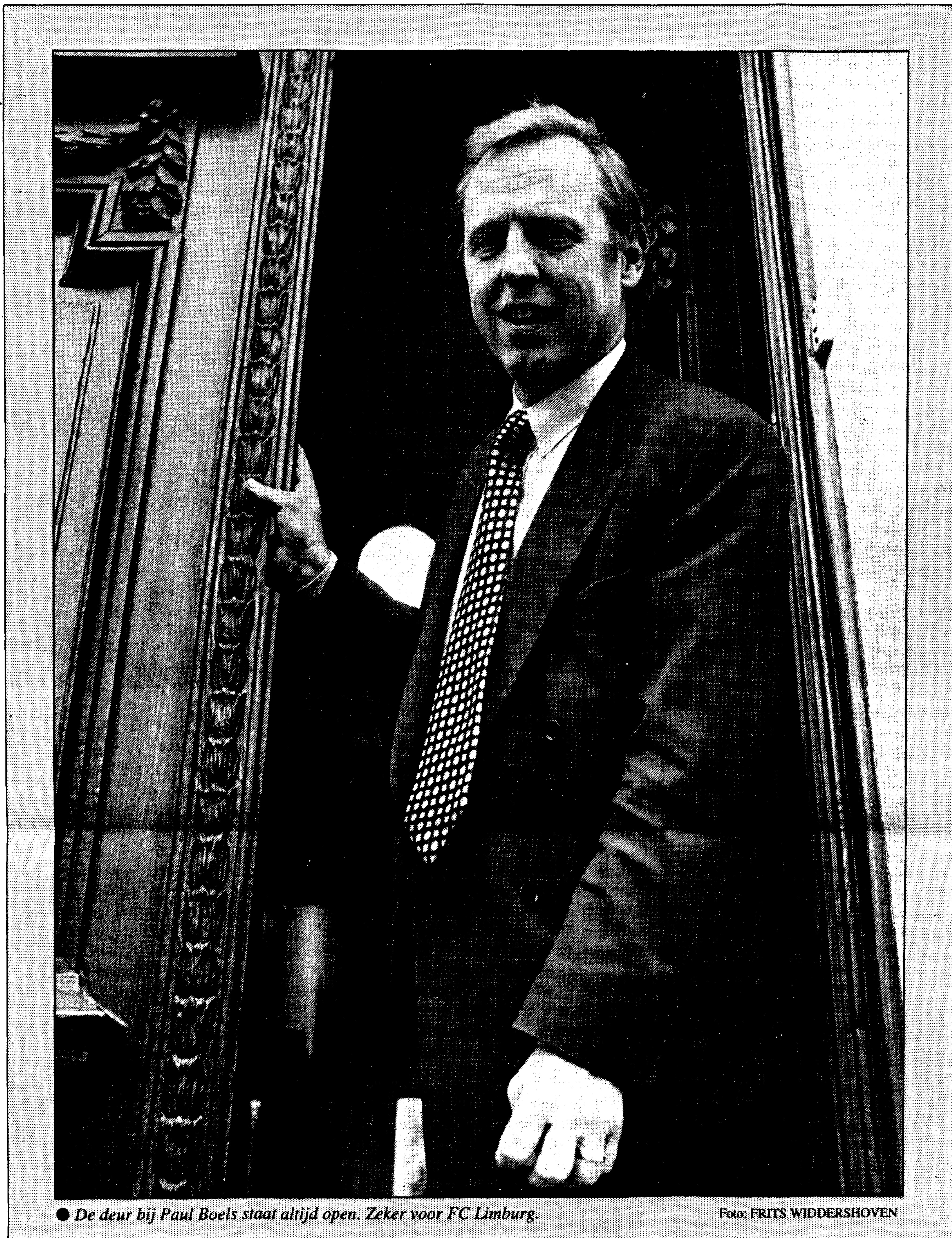
Het zijn de spaarzame momenten dat hij zijn onafhankelijkheid moet prijsgeven. „Gelukkig heb ik een vrouw die toestaat dat ik me als een egoïst gedraag. Ik kan racen, vliegen, flikflooien, doen wat ik wil; nooit zal Marlene vragen stellen. Ik leef in Wenen, mijn gezin in Salzburg. Ik bepaal zelf wanneer ik bij mijn familie ben. Ook de kinderen accepteren dat. Dat wil niet zeggen dat ik me om niks bekommer. Ik ben vorige week nog met een van mijn twee zoons naar een ouderavond geweest. We voelen ons gelukkig in deze rol. Bovendien kan ik steeds op mijn familie terugvallen en dat is een vorm van zekerheid die elke man nodig heeft. Wat wil ik dus nog meer? Ik kan het elke man aanbevelen. Het is de enige manier om tot topprestaties te komen; of dat nu in de sport is of in de zakenwereld. Als je telkens om vijf uur naar huis moet omdat moeder de vrouw om half zes het eten op tafel heeft staan, ben je verkeerd bezig. Als je tenminste eerzuchtig bent."

Ondanks zijn extreme manier van leven heeft Niki Lauda niets aan spontaniteit verloren. Als hij in het Volkswagen-busje voor een fotosessie naar een van zijn vliegtuigen rijdt, moet hij zijn twee passagiers zonder vergunning door de luchthavencontrole proberen te loodsen. Enthousiast steekt hij zijn hoofd door het raampje, knikt vriendelijk en zie... de slagboom gaat omhoog. Het knipoogje en de enthousiaste glimlach zeggen genoeg over de pret die de ex-coureur aan zijn manoeuvre beleefd. Lauda is in zijn element. Trots als een pauw poseert hij in en rond de Boeing 767. Tot slot nog een kijkje in de cockpit. En dan - plotseling - is daar het penseeltje. Driftig hanteert Lauda het werktuig. Onbewust schildert het zijn levensfilosofie: het stoffige verleden wegwissen; alles in paraatheid brengen voor het volgende karwei.

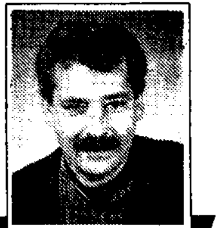
Mr. Paul Boels: 'Ik hoop dat het er op tijd zal zijn'

Pleidooi voor FC Limburg

● *De deur bij Paul Boels staat altijd open. Zeker voor FC Limburg.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

door

FRED SOCHACKI

MAASTRICHT – Als door een wesp gestoken reageerde Karl Dittrich op het nieuws in het Limburgs Dagblad dat de Limburgse eredivisieclubs onderlinge afspraken maken over samenwerking op commercieel gebied. Infame leugens, duimzuigerij, volslagen nonsens. In soortgelijke bewoording verwees de MVV-voorzitter het nieuws naar het rijk der fabelen. Speelde zelfs hardop met de gedachte rectificatie te eisen. Later geeft MVV blijk wel degelijk mee aan tafel te zitten.

De selectieve verontwaardiging heeft alles te maken met de verwachte emotionele reactie bij de fans. Het gaat de club voor de wind, dus zijn de 'boeren' niet nodig. Geen knieval voor een FC Limburg als het zoet van het succes smaakt. De gedachte aan een gezamenlijke toekomst voor het betaalde voetbal in Limburg wordt in Maastricht als pervers van de hand gedaan. Terwijl nog niet zo heel erg lang geleden MVV op de knieën smeekte...

De rituele dans rond de eventuele samensmelting is begonnen. De discussie wordt al sinds jaren gevoerd. Veel meer dan wat rumoer rond de bierpomp, is tot op heden niet losgemaakt. Totdat in Zeist, ruim een maand geleden, het beleidsplan van het sectiebestuur van de KNVB gelanceerd werd. Een plan, waarin een sanering en een zogenaamde topliga moeten bijdragen tot het overleven van het Nederlands voetbal op niveau. Een plan waarin FC Limburg past als gegoten.

Emotie

Sectiebestuurslid Paul Boels kan zich wel iets voorstellen bij de diverse reacties, die loskomen als verregaande ingrepen als fusie ter sprake komen. De 'over-mijn-lijk' stellingen zijn al eens betrokken toen 'zijn' Sittard en het 'vijandige' Geleen samensmolten in een fusieclub. De lamme werd gekoppeld aan de blinde; jarenlang duurde het voordat de emotionele wrok weggeslikt was en Fortuna Sittard als goed florerende vereniging een plaats in de gemeenschap had verworven.

„Soms moet je ver gaan om die emoties te overwinnen. Dat was toen zo en dat is nu niet anders. Voor zowel Fortuna 54 als Sittardia was er geen levensvatbaarheid op termijn. Als echte voetballiefhebber moet je dan bereid kunnen zijn de realiteit onder ogen te zien. En dan kan het nog een hele tijd duren voordat zo'n nieuwe gedachte wortelgeschoten heeft. De situatie vandaag de dag is identiek. De vraag is, als er strak zo'n topklasse zou komen, of er een van de Limburgse clubs zich in zo'n liga handhaven kan."

Heikel

De advocaat praat er liever niet over. Het beleidsplan is aangekaart; de Limburgse bo-bo wenst geen discussie te voeren, terwijl een commissie van betaald voetbalorganisaties stoeit met de voorzet vanuit Zeist. Een gesprek over de heikele materie heeft voor Boels dan ook veel meer het karakter van het voorzichtig schuiven over het slappe koord. Misstappen zijn niet gepermitteerd. „Ik wil geen discussie via de media. Daarvoor is de tijd nog niet rijp. Hooguit kan ik vanuit mijn ervaring als bestuurslid van Fortuna, als Limburger en voetballiefhebber een persoonlijke mening geven."

Als zakenman heeft de advocaat die fusie al lang achter de rug. De Sittardenaar in hart en nieren vestigde zijn kantoor in Maastricht en ging in zee met compagnons uit diezelfde stad en Roermond. Het bureau Boels, Van Eijndhoven en Coenegracht is inmiddels het grootste advocatenkantoor in Limburg met vestigingen in Maastricht, Geleen en Roermond. „Ik mag dan wel mijn hart aan Sittard hebben verpand," zegt Boels, „ik ben ook Limburger. Vandaar dat ik, in een tijd dat we praten over één Europa en over Euregionaal denken, vaak moeite heb met zaken die haaks staan op dat denken in groter verband." Zaken, die hooguit nog bestaan als sappige anekdote uit vervlogen tijd.

Simpel

Het probleem voor deze regio is tot simpele proporties terug te brengen. „Als je kiest voor zelfstandigheid, dan kun je aan de top en in een eventuele topliga niet meedoen," schetst Paul Boels. „Geen van de drie clubs uit deze regio lijkt in staat om de race vol te houden, gelet op de ontwikkelingen die gaan plaatsvinden. Het financieel draagvlak dat nodig is om in een topklasse mee te draaien, kan geen van de Limburgse clubs afzonderlijk verwezenlijken. Wordt gekozen voor voetbal aan de top dan kan dat alleen door fusie van de drie betaald voetbalorganisaties. Dat besef dient er te zijn. Het besef, dat je moet kiezen. Een beslissing dient te nemen. Ik zeg niet dat er een fusie moet komen, maar wel dat er een keuze gemaakt dient te worden. Als je blijft zitten, overkomt het je. Je mag in deze zaak niet afwachten. Niet de feiten laten beslissen. Ik zeg dat met een Fortuna-hart, maar vooral als Limburger. Bij een andere keuze dan een fusie door de drie kan ik me neerlegen. Niet bij het feit dat Limburg straks misschien iets opgelegd wordt."

Twee jaar lang hield Paul Boels zich bezig met de organisatie rond het Nederlands elftal. Die eerste periode als sectiebestuurder ging eveneens veel tijd zitten in het opstarten van de landelijke B-competitie.

„Collega Olaf van Eijndhoven zegt wel eens gekscherend dat Advocaat Boels de opstelling van het Nederlands elftal voor zijn rekening neemt. Oranje en de andere vertegenwoordigende elftallen zitten in mijn portefeuille als sectiebestuurslid technische zaken. De zorg voor een rustige omgeving rond die elftallen, het aanstellen van Advocaat en Cruijff als coaches, dat zijn dingen waarmee ik me bezig heb gehouden.

Naast het opstarten van de landelijke B-jeugdcompetitie. Die competitie vinden we belangrijk in de ontwikkeling van voetbaltalent. Laat die veertien- tot zestienjarigen onder grotere weerstand presteren. Dat is alleen maar goed voor de ontwikkeling."

Toekomst

Vanaf nu zal de aandacht vooral gericht op de toekomst van de voetbalcompetities en het opstarten van een topliga, indachtig aan het gepresenteerde beleidsplan. De clubs zijn met het broedsel uit de Zeister bossen druk aan de slag.

Op 16 januari wordt het beleidsplan tegen het licht gehouden door de betrokkenen. Dan is er een eerste indicatie of en in hoeverre de betaald voetbalorganisaties met het sectiebestuur mee kunnen of willen. Vooralsnog ziet het er niet naar uit dat Van Rooijen c.s. zich met het bedenksel onsterfelijk hebben gemaakt in voetballand. Immers, er zullen wellicht clubs moeten verdwijnen en de kloof tussen topliga en de rest van de bvo's wordt schier onoverbrugbaar.

Ook de promotie- c.q. degradatiemogelijkheid komt zwaar onder druk. Voor de niet-topliga-deelnemer is de stap te groot en voor de degradant wacht vrijwel zeker het faillissement. De UEFA juicht een reductie naar 16 eredivisionisten toe om meer ruimte op de kalender voor EC-wedstrijden te krijgen. Ook een argument dat gehanteerd wordt. Anderzijds steekt het periodetitel-fenomeen weer de kop op. Een extra-competitie die weer speeldagen vreet.

Kwaliteit

„Inhoudelijk wil ik niet te zeer op het beleidsplan ingaan. Ons voornemen stoelt op de gedachte dat je iets moet doen om de kwaliteit van het voetbal te handhaven. Het niveau in Nederland wordt afgeroomd. Zelfs spelers van de derde garnituur zien we naar het buitenland vertrekken. Niet alleen de top en de subtop. Kijk om je heen. Spelers als Peter van de Ven, Pierre Blätter, Wilbert Suvrijn en in de toekomst waarschijnlijk Erik Meijer om er maar een paar uit onze directe omgeving te noemen, zijn niet te houden als het eerste beste Zwitserse of Franse regionale clubje aanbelt. Je kunt het kwaliteitsverlies niet alsmaar blijven aanvullen."

Zijn komende sectiebestuursjaren schat hij in als 'moeilijker, zwaarder'. Qua materie en qua uren en dat terwijl Boels al vele uren in zijn functie steekt. „Och, ik zal er ooit wel eens straf voor krijgen," is zijn reactie met een knipoog naar gezin en huisarts.

„Het accent komt op de competitie te liggen. Dat is taaier. Je praat dan over tradities. Zo'n discussie roept weerstanden op. Soms ook bij jezelf. Er zal bedachtzaam omgegaan moeten worden met de omstandigheden. De veranderingen mogen niet te revolutionair zijn. Het is zeker geen stap als in de beginjaren vijftig, toen profvoetbal zijn intrede deed. Dat was een cultuurbreuk."

Pijlers

Het sectiebestuur heeft de voorzet gegeven; de bal ligt nu elders. De commissie rapporteert in november haar bevindingen over de topklassse. Wat de Limburgse situatie betreft moeten volgens Boels drie groepen zorgen voor actie. Clubbesturen, politiek en zakenleven.

„Het zijn die drie pijlers waarop een eventuele fusie moet rusten. Vanuit alle groeperingen kan iets in gang gezet worden. Allemaal kunnen ze cataliserend werken. Wie ermee begint is niet belangrijk. Als het maar gebeurt. En 't liefst zo snel mogelijk. Soms bekruipt me de angst dat we in Limburg te langzaam zijn. Aan de andere kant ben ik blij dat het besef groeit. De fusie is niet langer theorie."

Roda JC en Fortuna Sittard worden door diverse omstandigheden in elkaars armen gedreven. De begrotingen van beide clubs (plusminus vier miljoen) zijn amper nog dekkend te krijgen, laat staan uit te bouwen. De inkomsten hollen achteruit. Recessie, tanende publieke belangstelling en slechte sportieve prestaties hebben de clubs in een vicieuze cirkel doen belanden. Stukje bij beetje wordt de levensvatbaarheid weggezogen.

Met financiële kunstgrepen zijn zaken nog in stand te houden. De marges worden echter steeds kleiner en de inventiviteit van de bestuurderen op dat vlak raakt uitgeput. Een klimaat waarin voetbaltalent niet gedijt en al helemaal niet te binden is. Sterker nog. De neergaande prestatiecurve heeft het aan- en verkoopbeleid lamgeslagen. Niemand staat eigenlijk nog te springen om naar Kerkrade of Sittard te komen. En nog minder belangstelling is er voor spelers die uit de voetbalbastions van weleer mogen vertrekken.

Stadions

In steeds vreemdere oorden en verre uithoeken wordt gespeurd naar nieuw talent. De exotische wondervoetballer, de winstpakker met het enorme prijskaartje, is echter nog niet ontdekt.

In Sittard en Kerkrade speelt meer. De gemeentelijke stadions. Verouderd en absoluut niet afgestemd op de eisen van deze tijd, de UEFA en de verlangens van de supporters. De clubs kunnen de plaatselijke politici nog zo in de watten leggen; geld voor een rigoreuze aanpak komt er niet. Lapmiddeltjes om de ernstigste gebreken te camoufleren. Weggegooid geld in een periode waarin PSV het stadion voor meer dan vijftig miljoen aanpast. Een grondige renovatie van 100 miljoen zich in Rotterdam voor de Kuip aandient. Vitesse, Arnhem en Gelderland het Akzodrome uit de grond stampen, Enschede aan de bouw van een nieuw stadion begint en Ajax de plannen gereed heeft voor een hypermodern onderkomen. Het timmerwerk in onze regio, hoe goed ook bedoeld, steekt daar schril tegen af.

„Je kunt het samenvatten onder enkele korte vragen," zegt Paul Boels. „Zijn de clubs bereid te onderhandelen. Is de politieke wil er? Gaat de zakenwereld achter de plannen staan? Zijn gemeentebesturen bereid gelden in verouderde stadions te blijven steken of geven ze het gezamenlijk uit voor een nieuw stadion. Zo kom je van het een in het ander."

Inschatting

MVV waant zich in een andere positie. Sportief gaat het de club momenteel voor de wind. De organisatie maakt een professionele en gedegen indruk. Vanuit die omstandigheden wordt FC Limburg niet als must ervaren. MVV kan de boontjes alleen wel doppen.

Een goede inschatting van het bestuur? Hoogmoed? Feit is dat de broekriem in De Geusselt ook nog steeds strak is aangehaald. Jarenlang profiteerde de club van een paar 'weldoeners'. Iemand die in de Maastrichtse vaart der volkeren mee wilde, zij het op politiek of zakelijk vlak, moest een duit in het MVV-zakje doen. Karrevrachten geld werden aldus de Maas ingekieperd, omdat de immer aanwezige charlatans niet altijd het belang van de club voor ogen hadden.

Mismanagement en bestuurlijk onvermogen zorgden voor een lege schatkist en een spelerspotentieel dat de vergelijking met een doorsnee amateurhoofdklasser amper kon doorstaan. MVV was op het nulpunt aangekomen. Het beste dat De Geusselt kon overkomen, want op het moment dat er niets meer te halen viel, waren de charlatans niet meer geïnteresseerd. Het zinkend schip werd enigszins opgetuigd. De nieuwe bemanning stippelde de juiste koers uit en bracht het geheel in rustig vaarwater. Een prima inspanning, die nu z'n vruchten afwerpt.

Geld

Paul Boels weigert een waarde-oordeel uit te spreken over de wijze waarop het Maastrichtse management in het verleden werd gerund. De huidige aanpak garandeert in zijn optiek nog geen plaats in de topliga. Bedragen noemt de 52-jarige bestuurder evenmin, maar het zal duidelijk zijn dat verenigingen op het niveau waar het beleidsplan gewag van maakt, minimaal moeten kunnen bogen op een begroting die rond tien miljoen gulden ligt. Dat geld is in Maastricht niet op te hoesten en in Kerkrade en Sittard al helemaal niet.

„Laat ik echter voorop stellen dat geld alleen niet doorslaggevend moet zijn. Dat zou ik een armetierige zaak vinden. Mijn voetbalsport is niet het optelsommetje van de beursinhoud van de Berlusconi's en de Agnelli's van deze wereld. Wel moeten de middelen van de modale clubs groter en de verschillen onderling kleiner worden. De competitie kan dan alleen maar attractiever worden. Wij kunnen met ons beleidsplan in de hand echter geen club verbieden rijk te zijn of te worden. FC Limburg kan een prima positie in voetballend Nederland innemen, denk ik. Ik denk ook dat het er van zal komen. Ik hoop dat FC Limburg er op tijd zal zijn."

Francesco Moser: 'Mijn aanpak tilde wielersport naar nieuw tijdperk'

Een uur om nooit te vergeten

door **WIEL VERHEESEN**

Ruim twee maanden geleden. In beestachtige weersomstandigheden wordt de Ronde van Lombardije verreden, de voorlaatste opgave in de reeks van wereldbekerwedstrijden. Mist, regen, koude wind en spekgladde wegen rond het meer van Como eisen het uiterste van de renners. Verkleumd tot op het bot verdwijnt een groot deel van het peloton vroegtijdig naar de douches. Als schimmen in de nacht arriveren de doorbijters op het industrieterrein van Monza, eindpunt van de koers over ruim 250 kilometer. Tony Rominger, de frêle Zwitser, is er het eerst. Evenveel applaus krijgt Francesco Moser, de vroegere winnaar, die na zijn loopbaan is opgenomen in de technische staf van de wielerorganisaties bij 's lands grootste sportdagblad Gazzetta dello Sport. De tifosi raken nog steeds in extase als ze hun held uit Palu di Giovo, gelegen tussen de wijnbergen van Trentino, zien. Moser beantwoordt de vreugdekreten met een brede lach. Hij deelt handtekeningen uit en schudt iedereen de hand, die hem wil aanraken. „Ciao Francesco". Het is veel meer dan alleen een groet. Het is een bewijs van zijn immense populariteit, die na het beëindigen van zijn loopbaan onverminderd voortduurt.

● *Bijna negen jaar geleden. In Mexico-stad rijdt Francesco Moser een nieuw tijdperk binnen. Het werelduurrecord is voor hem.* Foto: SPORT-EXPRESS

MONZA – „Ik vind het fijn, dat ik de mensen door mijn verrichtingen als wielrenner zoveel vreugde heb verschaft", zegt Moser. „Publiek is een wezenlijk bestanddeel van de sport. Waar zou de wielrennerij zijn zonder publiek? Sponsors stoppen hun geld niet in een tak van sport indien daarvoor geen grote belangstelling bestaat. Ikzelf ben altijd een jongen van het volk geweest. Roem is betrekkelijk. Ik geniet van populariteit, maar er gaat toch niets boven je gezin, je familie en je gezondheid. Als renner was ik vaak van huis. Ook nu nog ben ik dikwijls op pad, maar ik heb toch meer tijd dan voorheen om bij mijn vrouw en drie kinderen te zijn. De oudste is tien, de tweede acht jaar. Drie maanden geleden kwam nummer drie."

Francesco Moser was een van de groten uit de na-oorlogse wielersport. Hij won menige klassieker, het wereldkampioenschap, diverse nationale titels en de Giro d'Italia. Maar bovendien, hij is sinds bijna negen jaar de houder van het werelduurrecord.

„Iedere belangrijke overwinning geeft een vreugdegevoel. De eerste plaats in de Ronde van Italië en het verbeteren van het op naam van Eddy Merckx staande werelduurrecord zijn echter twee gebeurtenissen, die een heel aparte plaats in mijn leven hebben ingenomen. Pas daarna komt de wereldtitel in Venezuela."

Regenboogtrui

Over wereldkampioenschappen gesproken. Een jaar nadat hij in San Cristobal de regenboogtrui veroverde, leek hij op weg naar prolongatie. Op de Nürburgring had hij de concurrentie in de beslissende fase van de strijd achter zich gelaten. Zijn landgenoot en rivaal Saronni behoorde daartoe, alsook Hinault, Zoetemelk, De Vlaeminck, Van Springel, Raas, Thurau, noem maar op. Eén man bevond zich echter nog in zijn gezelschap toen aan de laatste kilometers werd begonnen: Gerrie Knetemann. Hij zou ook op de overwinning beslag leggen.

Er is naderhand over de sprint heel wat te doen geweest. Had Kneet zijn woord gebroken? De vroegere Amsterdammer heeft altijd beweerd het spel slim gespeeld te hebben, hetgeen toevallig iets anders is dan unfair. „Wat Moser mij vroeg had niets met sportiviteit te maken", is altijd het weerwoord van Knetemann geweest. Nú, zoveel jaren later, noemt Moser zich trouwens veel minder slachtoffer dan in de eerste opwelling na de ontknoping destijds in de Eifel.

„Laat het mij zó uitleggen", aldus de Italiaan. „Wij hadden in de slotfase met elkaar gepraat over onze samenwerking. Dat was een vereiste om buiten schot van de achtervolgers te blijven. Daarna rekende ik er vast op, dat Knetemann niet meer in staat was om mij in de sprint te verslaan. Hij verraste mij met zijn aanval dan ook volkomen. Toen ik naar de goede versnelling had geschakeld om te reageren was het te laat, al bedroeg het verschil slechts enkele centimeters. Ik heb die dag gewoon slecht gesprint."

Amstel Gold Race

Met Knetemann en de andere Nederlandse toppers van weleer leverde Moser vaker slag, óók in de Amstel Gold Race waaraan hij verschillende keren deelnam. „Een keer bracht ik het tot de tweede plaats, ironisch genoeg eveneens in 1978, het jaar van de Nürburgring. Dit keer was niet Knetemann, maar Raas, die mij van de hoofdprijs afhield. De Amstel Gold Race heb ik altijd een heel bijzondere wedstrijd gevonden. Vooral vanwege de smalle wegen en vele bochten, met telkens terugkerende hellingen. Het was altijd draaien en keren, je kreeg nauwelijks kans om te herstellen."

Vier van de vijf gebroeders Moser hebben in de na-oorlogse periode tot het profpeloton behoord: Aldo, Enzo, Diego en Francesco. Nummer vijf, Alferio, was minder bedreven op de fiets met het kromme stuur.

„Aldo, de oudste van ons vijf, reed al in 1954 bij de profs. Ik was toen nog klein. Aldo's prestaties maakten mij wielerminded. Hij won menige grote koers, onder andere de Grand Prix des Nations. Mijn broers zijn allemaal betrokken bij de zaken die ik nu doe. De familieband is altijd stevig geweest. Overigens, wij waren thuis niet alleen met vijf jongens, wij hadden ook nog zeven zussen."

Francesco Moser - die een aardig mondje Frans praat - mag als exrenner nog een paar andere zaken aan het hoofd hebben dan alleen het cyclisme, hij is op 41-jarige leeftijd beroepshalve toch heel nadrukkelijk verbonden met de sport waarin hij door een ontembare vechtersmentaliteit het hoogste bereikte wat te bereiken is. Behalve zijn job in het organisatorisch vlak ('zoals Bernard Hinault in Frankrijk bij de Société du Tour de France') staat hij immers ook aan het hoofd van het rijwielmerk, dat hij reeds ten tijde van zijn rennersjaren stichtte. Daarnaast heeft hij in en rond Palu di Giovo zijn wijnvelden. Moser-wijn uit Trentino. Prima wijn.

Bovendien, lang voordat hij in juni zijn eenenveertigste verjaardag vierde, kon de ex-campionissimo zich al veelvoudig miljonair noemen. Een man in bonis, maar zonder kapsones.

Mama

Na het interview zegt hij: „Even naar huis bellen hoe het met mama gaat. Zij is ziek. Tweeëntachtig is zij. Het lieve mens heeft haar hele leven hard gewerkt. Twaalf kinderen grootbrengen is niet niks. Ik ben een van de jongsten. Papa is lang geleden al gestorven."

Terug naar de zomer van 1983. Francesco Moser lijkt over zijn hoogtepunt heen. In de Giro verlaat hij zelfs vroegtijdig het toneel. Hij zal zich desondanks heus nog enige tijd in de buurt van de top handhaven, klonk meteen in wielerland. Moser domineren als weleer, toen hij als een duivel door de hel van het noorden trok, op weg naar een van zijn drie overwinningen in Parijs-Roubaix of andere topkoersen? Nee, die jaren zijn voorbij. Zijn erelijst, zei men, vormt alleen het onuitwisbare bewijs hoe groots zijn carrière is geweest alvorens aan het afbouwen daarvan te beginnen.

● *Moser in een van zijn huidige functies: technisch adviseur in de Giro d'Italia. Links organisator Torriani.* Foto: SERGIO PENAZZO

Afbouwen? Francesco Moser gaf in de „nadagen" van zijn loopbaan een nieuwe dimensie aan het cyclisme. Hij reed letterlijk en figuurlijk vanuit het conservatisme, dat vele jaren een kenmerk van de sport op twee wielen is geweest, naar een ander tijdperk. Naar het tijdperk waarin medische wetenschap, uitgebalanceerde begeleiding en futuristisch materiaal hem in staat stelden het werelduurrecord te verbeteren. Dat gebeurde in Mexico-stad.

Het werd zelfs een recordverbetering in tweevoud. Welgeteld vier dagen nadat hij op 19 januari 1984 de grens van vijftig kilometer overschreed (50,808 kilometer tegen 49,431 kilometer van Eddy Merckx zeven jaar eerder) draaide hij gedurende zijn tweede zestig minuten niet alleen een nóg grotere verwezenlijking. Hij legde ook driehonderdnegenentwintig meter méér af dan bij de eerste geslaagde onderneming. Moser was inderdaad de legende van de wielersport binnengefietst.

Tijdrit

„Het was de elfde keer, dat ik aan de Giro deelnam. Een paar keer was ik op een podiumplaats geëindigd, ik had het puntenklassement en een aantal ritten gewonnen. Maar de eindzege was steeds voor een ander. Automatisch dacht ik steeds vaker aan mijn broer Aldo. Hij had vijftien keer aan de Giro deelgenomen zonder ooit een etappe te winnen. 'Zal het wat jouw eindzege betreft dezelfde richting uitgaan?', spookte door mijn hoofd. Het werelduurrecord had mij echter vleugels gegeven. Zodoende kwam ik toch als eindwinnaar van de Giro uit de bus."

In hetzelfde jaar reed hij op de Poggio zijn laatste concurrenten uit het wiel, om op de Via Roma in Sanremo de primavera op zijn naam te schrijven.

Weet U het nog? Het was de editie van Milaan-Sanremo waarin Jan Raas bij de afdaling van de Cipressa een val maakte, die zijn rug zodanig beschadigde, dat de tuimeling het begin van het einde van zijn rennersloopbaan inluidde. Een paar maanden later won Moser de Ronde van Italië.

In de laatste etappe, een tijdrit van Soave naar Verona, zette hij zijn achterstand van ruim twee minuten op rosetruidrager Laurent Fignon om in een voorsprong van iets meer dan een minuut.

„Fignon heeft die nederlaag nooit kunnen accepteren. Evenals mijn landgenoot Visentini, die in een eerdere fase aanspraken op de zege had gemaakt, verweet hij mij, dat het parcours van de Giro voor mij was uitgestippeld. Ik zou alleen door de bonificaties en tijdritten de ronde hebben kunnen winnen. Nonsens. Ik deed meer dan alleen de drie tijdritten op mijn naam schrijven. Had ik Fignon immers niet in de bergetappe naar Block Haus (gewonnen door Moreno Argentin, red.) onttroond? Moest ik trouwens niet evenals iedereen over alle Dolomietencols?"

Champs Elysées

Hij zegt het niet met zoveel woorden, maar je hoort hem denken: „Toen Fignon een jaar of wat geleden in de afsluitende tijdrit van de Tour de France, óp de Champs Elysées door Greg Le Mond uit de gele trui werd gereden, uitte de Fransman weer kritiek. Niet alleen hij, óók zijn toenmalige ploegleider Cyrille Guimard. Het materiaal waarvan Le Mond zich bediend had, zou reglementair niet toegestaan zijn geweest. Een verliezer heeft altijd wel wat."

Over het materiaal waarvan Francesco Moser zich bij de twee geslaagde uurrecordpogingen in Mexico bediende (hij verbeterde en passant ook nog de wereldrecords op de 5, 10 en 20 kilometer!) is nog veel meer te doen geweest dan jaren later bij Le Monds wederopstanding in de Tour.

Reeds enkele decennia eerder had de UCI, de internationale wielerorganisatie, een reglement gemaakt waarin stond „dat ieder middel, dat er op gericht is de luchtweerstand te verminderen verboden is." Het artikel was nooit veranderd en volgens dát reglement waren de zogenaamde schijfwielen in de fiets van Moser bij de recordpogingen derhalve verboden. Althans op papier, want interpretatie van een reglement kan óók een voorname rol spelen. Zoals bleek.

Bovendien, de secretaris-generaal van de UCI was door de voorzitter van de Italiaanse wielerbond ingelicht over het materiaal, waarvan Moser gebruik zou maken. Maar daar bleef het bij.

De Mexicaanse commissaris, die namens de internationale wielerunie de leiding had over de jury bij de recordpogingen toonde zich de eerste keer uitsluitend verbaasd over de technische hoogstandjes, die vanuit Italië de andere kant van de oceaan hadden bereikt. Voor het overige deed hij niets dan zowel op 19 als 23 januari 1984 registreren welke ongelofelijke prestatie Francesco Moser neerzette.

Rapport

Het juryrapport werd enkele maanden later door de hoogste wielerinstantie goedgekeurd. Alleen bepaalde men tevens, dat er twee uurrecords zouden gelden: één voor banen op minder dan zeshonderd meter boven de zeespiegel; een ander voor een grotere hoogte dan zeshonderd meter.

„Geen probleem", dacht Moser. Op minder dan zeshonderd meter hoogte verbeterde hij eind 1986 daarom ook „even" twee keer het bestaande record, dat een jaar eerder door de Deen Oersted was gevestigd. Oersted had 48,144 kilometer afgelegd. Moser kwam achtereenvolgens tot 48,543 en 49,801 kilometer. Waarmee bewezen is, dat het bij een gevecht met vadertje tijd niet alleen om de benen en het materiaal gaat, maar ook op welke hoogte men boven de zeespiegel zit.

De recordpoging in Mexico was niet alleen een succes omdat Francesco Moser over onuitputtelijke krachten scheen te beschikken en de druk aankon. Tegelijk met hem triomfeerde een groep van ongeveer ... vijftig medewerkers.

Hoeveel alleen de laboratoriumkosten hebben bedragen om de fiets te construeren waarmee de aanval plaatsvond, valt slechts bij benadering te schatten. De onderdelen werden in ieder geval vervaardigd van magnesium, dat weer beduidend minder gewicht betekende vergeleken met aluminium. Kortom, in een Nederlandse sportzaak zou de fiets meer dan honderdduizend gulden gekost hebben. Daarnaast was men eerder geneigd van een kunstwerk te spreken dan van een racekarretje waarop Coppi, Bobet en Koblet zich althans in de wielerhistorie naar onsterfelijke roem reden.

Benen

Toch moesten vooral de benen van Moser het grote werk doen.

„Of ik getwijfeld heb aan de plannen? Eigenlijk niet. Er was werkelijk alles aan gedaan om te slagen, zowel door mij als door de mensen die mij omringden. Dat je je toch wel eens afvraagt of het niet uitdraait op een geweldige kater, lijkt mij niet meer dan normaal. Je mag in het ene uur geen moment verslappen. Geloof mij, het is een verschrikkelijke inspanning, ofschoon ik bij mijn tweede poging dieper ben gegaan dan bij mijn eerste."

Dat lag niet aan de klimatologische omstandigheden, omdat bij de tweede poging iets meer wind was dan men verwacht had. Het kwam ook door de enorme versnelling, die Moser hanteerde.

Bij zijn eerste aanval had hij 56x15 gemonteerd oftewel 8,12 meter per pedaalomwenteling. De tweede keer koos hij, zoals dat in vakjargon heet, zelfs voor een tandje méér: 57x15 oftewel 8,26 meter. En dat alles gedurende zestig eeuwig durende minuten.

Moser: „Leider van het project, dat door Enervit gefinancierd werd, was dokter Sorbini. In de herfst van 1982 had hij voor het eerst met mij over een aanval op het uurrecord gesproken. Tijdens de Giro d'Italia, een jaar later, zocht hij mij wederom op. Hij overtuigde mij van de mogelijkheden die ik had. Werkelijk niets zou aan het toeval worden overgelaten."

Na een gesprek met dokter Dal Monte en professor Conconi, chemicus aan de universiteit van Ferrara, werd het licht op groen gezet. „Vanaf toen was alle doen en laten gericht op Mexico."

Schema's

Er werden speciale trainingsschema's ontworpen. Moser draaide honderden rondjes en nóg meer kilometer op de Milanese Vigorellibaan. Hij moest maximale inspanningen leveren op de weg en onder andere met een grote versnelling, zonder uit het zadel te komen, twee of drie keer per week tegen een helling van anderhalve kilometer oprijden. Stijgingspercentage tien procent. Om een lang verhaal kort te maken. In drie maanden legde hij ruim vijfduizend trainingskilometers af, op weg en baan, zowel in Italië als Mexico. Topprestaties lever je ten enemale niet tussen de bedrijven door.

„Zelfs als ik onttroond word", aldus Moser, „zal ik met vreugde aan mijn uurrecord van 1984 blijven terugdenken. Ik mag immers stellen, dat ik de wielersport een enorme dienst heb bewezen. Met mijn aanpak heb ik het cyclisme vanuit het conservatisme naar een ander tijdperk getild. Ik denk, dat de trip naar Mexico meer op technologisch en medisch gebied veranderd heeft dan een ontwikkeling in tientallen wielerseizoenen dáárvoor."

Indurain

Wie hij eventueel op korte termijn als zijn opvolger ziet? Greg Le Mond heeft al eens laten weten iets te voelen voor een aanval op het record der records.

Moser: „Ook in de wielersport geldt: 'Zeg nooit nooit'. Toch geloof ik niet direct in het welslagen van de Amerikaan. Weet je wie ik wél een grote kans geef? Miguel Indurain. Maar hij zal dan evenals destijds ik, een heel speciale voorbereiding moeten doen. Nee, de Tour kan hij in dat jaar zeker niet rijden. Om het uurrecord te breken heb je ten enemale ook veel baanervaring nodig en die krijg je niet als je ook nog voor de kasseien van Noord-Frankrijk of de cols in de Pyreneeën en Alpen moet."

Kerst-show

met stuntaanbiedingen in nieuwe en gebruikte caravans van 26-12-1992 t/m 4-1-1993.

Ralon Caravans
Brommelen 58A, Geulle. Tel. 043-645079.

KERST- en nieuwjaarshow v. 28 dec.'92 t/m. 9 jan.'93. Van Wilk en Beyerland-Sprinter-Vitesse-Quartz en Award-tourcaravans. Nog enkele '92 show- en verhuurcaravans. Tijdens de Kerstshow ƒ 350,- tot ƒ 900,- voordeel op nog enkele trekkers en zware seizoens-voortenten, op=op. Diverse winstpakkers, o.a. bijzet en iglo-tenten-caravan, kluisjes-car, opzetspiegels, wintertenten, slaapzakken, 220/12V- en gaskoelbox 40 ltr., etc. etc. Voor verhuur, reparatie en onderhoud, service en kwaliteit, komt U naar de vakspecialist, De Olde Caravan, Dr. Nolenstr. 141, Ind. park Nrd., Sittard. Tel. 046-513834, op zon- en feestdagen gesloten.

VOGELS, eenden, fazanten, raskippen, duiven en papegaaien. Alle hoenders, hokdieren. Klein America Achel(B) 09-32-11644489.

De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge rashondjes. Meer dan 80 rassen plus gar. en tatoeage. Kl.America, Th.Watsonln 34 Achel(B). 09-3211644489 Zond. open maand. gesl.

Te k. Golden RETRIEVER, reu, met stamboom, 2 jaar oud. Tel. 045-429193.

Te k. jonge Dwerg-SCHNAUTZERS, kl. zwart, met stamboom. 045-211137.

Te k. jonge Golden RETRIEVERS met stamb., worden volledig verzorgt afgeleverd. Tel. 040-531383.

Te koop Duits Mechelse HERDERS en kamerhondjes, pups. Tel. 045-321231.

Schotse TERRIERS, Boomers, Maltezers wit. Walem 11A. Tel. 04459-1237.

Venetiaanse commode

'n juweel ƒ 695,-; Jugendstil Piedestal ƒ 295,-; Petit Pointfaut. v.a. ƒ 65,-; Lodewijkstijl TV-meubel ƒ 395,-; Chippendale eethoek ƒ 595,-; Gelderse kollommenkast, Barok zilverkast, orgelgebogen zilverkast, Jugendstil TV-meubel, rundl. Jacobijn clubfaut., Barok commode, (dit is slechts een kleine greep uit ons assortiment) inruilen! én betaling! in termijnen zonder kosten. Voor iets moois maar zeer betaalbaar. Art Deco, Stationstr. 41, Sittard, t.o. station.

In onze duizenden m2 grote hal enorme keuze in schitter. meubels van antiek tot modern, maar alles spotgoedk. Pr. bankstellen v.a. ƒ 295,-; rundl. bankstellen v.a. ƒ 450,-; eethoeken v.a. ƒ 125,-; Jugendstil, Barok en Lodewijkstijlen, het is niet op te noemen (hadden de halve krant nodig) inruilen, gespreide betaling (zonder kosten) mogelijk.

Meubelhal
Oude Maastrichterweg 27, Geleen (achter videoth. de Kijkdoos). Rijksweg Noord.

Te k. DOORGROEIKAMER, wit, eenpersoonsbed, wit, 0.90 x 2.00 mtr. Pr.n.o.t.k. Tel.045-272825/272532.

Te koop 2½ zits Chesterfield ZITBANKJE en 2 en 1 pluche bankje. Hubertusstraat 10, Brunssum.

Zkt. u 2e hands MEUBELS? Veel keus ook antiek. Kouvenderstr. 208, H'broek.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719956.

MUSIC HOUSE DAAN SMIT BV

Maastricht Jekerstr. 18 043-217428 Geleen Rijksweg Z. 124 046-754665

1200 meter² muziekplezier !!!

Meer dan 75 keyboards op voorraad!!, vraag om een vakkundige demonstratie, ook voor een goede occassion hebben wij een goede keus.
GEEN PROBLEMEN MET DE NIEUWSTE MIDI/SYNTHESIZER/KEYBOARD TECHNIEKEN, vakkundige produkt-specialisten staan u met raad en daad terzijde.
Met meer dan 200 electr. gitaren vindt u in iedere prijsklasse wel uw instrument, desgewenst aan uw wensen aangepast, gitaar en versterker vanaf ƒ 495,-.
Ruime sortering orgels (vanaf ƒ 1.495,-) en electr. piano's, occassions electr. orgels vind U bij ons al vanaf ƒ 150,-!!! zolang de voorraad strekt.
VOOR AL UW MUZIEKINSTRUMENTEN ZIJN WIJ DEALER VAN O.A. YAMAHA, ROLAND, KORG, AKAI, ELKA, TANNOY, ENSONIQ, HOHNER, CASIO, SONOR, IBANEZ, GEM FARFISA, LEM, ORLA, EL. VOICE, HILL, D&R, TAMA, PEARL.

U gelooft u oren niet!!

balans-opruiming 10-50% korting!

Keyboards, drumstellen, orgels, gitaren, piano's, accordeons, orkestapparatuur enz.
Altijd aanbiedingen en occasions. Alles van Flight-Case.

Muziekhuis Lyana
Mauritsweg 48, Stein. Tel. 046-393227.

OPGELET ! Zaterdag 2 jan. 1993 van 10 tot 17 uur in het Trefcentrum te Stein een grote occasionverkoop van professioneel geluid en licht. Meer dan 200 occasions aanwezig.

KNOPACCORDEON te koop, 50 jr. oud, i.z.g.st., mooi exemplaar, ƒ 1.550,-. Tel. 045-272532.

TROMPET Manchester Brass, Class A, te koop. Tel. 045-314959.

KACHELS, gashaarden, inzet, inbouw. Gratis geplaatst. Diverse aanbiedingen. De Kachelsmid, Walem 21, Klimmen. Tel. 04459-1638.

Te k. 1 grote GEVELKACHEL, 2 Bocal-, 1 Etnahaard. Tel. 04406-42020

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 65,-. Nieuwe KTV's v.a. ƒ 298,-, betaling v.a. ƒ 25,- p.mnd. Radio/TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213879.

Kleuren TV's 12-16 kan. v.a. ƒ 75,-, met afst.bed. v.a. ƒ 125,-, met teletekst v.a. ƒ 250,- o.a. Philips. Radio/TV FRANK BV, Bokstr. 33 Heerlerheide. 045-213432.

Goede kleuren T.V.'s. Zeer grote sort. Philips grootb. v.a. ƒ 95,-. Reeds 25 jr. T.V. Occasioncentrum GEEL. Grasbroekerweg 25, Heerlen. Tel.045-724760.

Grote draaibare SCHOTEL-ANTENNE, doorsnee 1.20 mtr., merk Grundig. Elkenrade 16, Elkenrade.

Met ingang van 11 januari 1993 start bij E.C.H. wederom de cursus:

concentratie-negatieve faalangsttraining

Voor inl. hoofdkantoor E.C.H. studievaardigheidstraining, tel. 045-741102, fax 045-711812.

ROCK en Roll Club Geleen start op zondag 24 januari weer cursussen Rock en Roll en boogie-woogie. Voor kinderen geldt een reduktie van 50%. Inschrijven kan op zondag 3 jan. tussen 15.00 en 17.00 uur. in sportcomplex Medi-Sport, Norbertynenstr. 77a te Geleen. Voor verdere inl. 046-741790.

ANWB & Bovag erk. Verkeersschool WISCHMANN & ZN, Europaweg Zuid 340, Landgraaf. Tel. 045-321721 fax 324744 voor alle rijbewijzen en chauffeursdiploma's; theoriecertificaat voor AB in 4 weken op examen.

Voor Piccolo's zie verder pagina 42

Zonnehemels

Superbruiners voor perfecte bruining nu met 10 lampen snelbruiners, gasdrukveren en ventilator v.a. ƒ 945,-. Compleet met bezorgen en volledige garantie bij van ERP, Haspelsestr. 8 te Sittard (naast Göttgens) de zaak met superservice. Tel. 046-528575.

KOOP of huur nu een nieuwe of gebruikte prof. merk tunnelhemel of combi, in alle prijsklassen. Wordt eig. v.a. ƒ7,- per week, gespreide betaling, huur nu een 12- of 14-lamps tunnelhemel tegen gunstige prijzen. Zonnecentrum Thewissen. Bel nu 045-729130 tot 21.00 uur.

De mooiste grenen en eiken keus volgens VT-wonen en Ariadne vindt u bij INTER-ART antiek Simpelveld, Irmstraat 64. 045-443161 eigen restauratie en logerij. Ma. gesl./do. koopav.

Reuzenslalom 1992 – Albertville, Göteborg, Barcelona, Valkenburg

> De anatomie van het afgeroffelde jaar levert een beeld op van vele verwondingen die, zelfs behandeld met clenbuterol, slechts langzaam genezen. Onze cracks sneden zich soms diep in het eigen vlees tijdens hun wandel langs de metropolen van de sport. Albertville, Göteborg, Barcelona. Puike prestaties, balsem voor de ziel, maar het hart stond even vaak stil.

Verzadigd en soms verguld

door HARRY MURÉ

● *Toppunt. De Tour op de Cauberg.*

Foto: WIDDERSHOVEN

Dozijn maanden, voorbij in een mum. Het was net een menu van twaalf gangen die tegelijk worden opgediend. Voordat je de potage hebt genuttigd, is de forel verschraald. Tussen het dessert en de mokka zit je met de gebakken peren.

Vier topzware kwartalen, een berg van vierduizend meter, maar afgezien van de Cauberg eigenlijk zonder top. Koketteren met Ellen, knipoog naar Bart of Ajax. Opveren met Regilio, Marco en Richard. Zat verguld en toch overheerst het lege gevoel van de volslagen verzadiging.

Fragmenten

In de opeenvolging van voorbijsnellende flitsen gaan we verbijsterd plat, overspoeld door de golf van vijftig kanalen. De absorptie stagneert. We slurpen met volle teugen, maar de diepe wens naar vereenzelviging met de vedette blijft onvervuld. Wat rest zijn fragmenten.

Albertville. Menselijke torpedo's door de ijsgeul. Géén gezicht, die op elkaar gestapelde vrouwen met vibrerende rodelbeentjes. Winterspelen, Albert-viel op zijn Nederlands. Meer per kont (g)lijden dan zwieren. Vooraf ziet het er gezandstraald uit met Spillebeen Falko en Bart 'Wasautomaat' Veldkamp. Zandstra Europees kampioen, Friese Vlag in Heerenveen. Zal ook in Frankrijk wapperen, hopen we.

Pijpestelen regent het aan de voet van de Mont Blanc en tranen met tuiten. Van Gennip op de drieduizend meter onttroond door Niemann. Coach Arie Koops woedend. 'Yvonne heeft iedereen in zijn hemd gezet'. Christine Aaftink, binnenbocht foute boel. Op de vijfhonderd meter Sandra Voetelink kras onderuit. Het ergste moet nog komen.

Vijftienhonderd meter, Yvonne olympisch kampioene zittend achterwaarts schuiven. Aangrijpend geval. De vijf kilometer laat ze schieten. Grieperig en verbitterd, ze zet geen voet meer op het ijs. De Koningin van Calgary blijft ze.

Bonnie

De zon breekt door. Zandstra en Visser, zilver en brons op de vijfduizend. Aan blitse Bonnie Blair trekken we ons op. Dubbel vergulde sprint, pláátje van een vrouw. Achter haar zonnebril verbergt ze het geheim van het mysterie. Paf staan we van de exploderende Tomba's en Kronbergers, de Aamodts en Jegorova's, de gouden kuierlatten nemend.

Nederland op pelt, alles op één kaart, maar Johan Olav Koss en Adne Söndral verstoren het afscheidsfeest van Leo Visser. Dekselse Noren. Negenhonderdste van een seconde. „Ik was trots op mezelf, dacht dat het voldoende zou zijn." Triest gooit hij de bronzen schaatsen in het publiek. Leo gaat prinsheerlijk de marathon lopen, net als Willem-Alexander.

De schaatsnatie speelt de laatste troef uit, eentje van tienduizend meter. Bart Veldkamp. Hij heeft 'voor zichzelf gewonnen', en voor de wasserette, fosfaatvrij, 'maar ook een beetje voor Nederland'. Dag K & K, Koss en Karlstad.

De meeste opwinding ontstaat achteraf. Michiel Karsten, arts: ook schaatsers gebruiken doping. Spréékuur tot voorbij Calgary. Daar slaat Roberto Sighel zijn slag. Wereldzilver voor Falko Zandstra. Hij troost Bart Veldkamp die op de vijfduizend meter pardoes gaat liggen. Nederland zit goed, hoe dan ook. Basta.

Bastia, daar is het prijs. Olympique Marseille op Corsica. Vlak voor de aftrap van de bekerwedstrijd stort de noodtribune in. Vijftien doden, vijfhonderd gewonden. Verdriet, weggecijferd in het gesjoemel van de aannemers.

Knagend

Europees kampioenschap voetbal. Knagend gevoel. Göteborg – 'Sjeutebajjórruch' volgens Mart. Merkwaardig festijn. Nederland uit de bol of laat Oranje het maar blauwblauw?

Na een soepel voorspel blijft de totale bevruchting van het enthousiasme uit. Ondanks alle hoogstandjes treedt er een soort versuffing op.

In de aanloop gooit het Nederlands elftal er als vanouds met de pet naar. Nederlaag in Faro tegen Portugal. De knie van Gullit speelt weer op. Toch is er perspectief. Na de 2-0 oefenzege op Joegoslavië is de Generaal paraat voor zijn laatste veldslag. Met grenzeloos vertrouwen mobiliseert hij de gerijpte compagnie van vier jaar geleden. Zweden zal hem opbreken.

De openingswedstrijd tegen de Schotten schommelt op het randje. Rinus Michels houdt zijn hart vast. Dennis Bergkamp, hoera, 1-0. Franz Beckenbauer rakelt het vuurtje op. „Het wordt, geheid een finale Holland-Deutschland."

Nederland-GOS. Gossiemijne, 0-0. Puntgave treffer van Marco van Basten tien minuten voor tijd afgekeurd, zonde van de prachtige kopbal. De meest onrechtvaardige daad van het hele toernooi. Scheidsrechter Mikkelsen is de eerste Deen die Oranje de voet dwars zet.

Ellende fluks vergeten. Duitsland krijgt met 3-1 een draai om de oren. Oranje wunderbar. Zelfs Rinus in hoger sferen. „Ik ben zó gelukkig dat ik hier nog uren van wil genieten."

Dreun

Des te harder is de dreun. Blowup op een blauwe maandag, Europese titel naar de filistijnen. Nederland-Denemarken 2-2 na verlenging. De beslissende strafschoppen. Sorry, Marco, om gek van te worden. Grommende Michels. „Er zijn twee Van Bastens." Hij heeft ze beiden amper gezien.

De meningen lopen uiteen van 'we vergaten te knokken' tot 'een knaller van een halve finale'. Rinus zwaait af met op elkaar geklemde kaken. De grand cru '88 heeft hem laten vallen als een baksteen. Was het allemaal zo slecht? Of kunnen we niet tegen een stootje?

Zoethoudertje na het leed is de 2-0 nederlaag van Vogts en co in de finale tegen Denemarken. Fairplay-cup voor Oranje. Kraait geen haan naar. Amerika roept, wereldkampioenschap.

Kwalificatie, kwakkelen met Michels' opvolger. Meteen bij zijn wijding schenkt Dick Advocaat klare wijn. „Een goede zaak dat Johan Cruijff zich straks met het Nederlands elftal gaat bemoeien." De start is inderdaad bedroevend. Oranje heeft het niet begrepen op Scandinavië. Met 2-1 onderuit in Noorwegen. Thuis tegen Polen, festival in De Kuip, maar de 2-2 is te dun. Istanboel, 1-3. De goede kant op? Het spectrum is wazig.

Koeltjes

Inspannend jaar. Het toernooi in Zweden staat nog op zijn kop, of we ontwaren in de krant alweer de voorlopige deelnemerslijst van de Tour.

De voorjaarsklassiekers nopen tot gefronste wenkbrauwen. Het volk juicht koeltjes over Johan Capiot. Milaan-Sanremo, Sean Kelly op zijn oude dag. Ronde van Vlaanderen, Jacky Durand. Nooit van gehoord. Parijs-Roubaix, de jagende vutter Duclos-Lasalle schiet raak. Giorgio Furlan ad rem in de Waalse Pijl. Dirk de Wolf fietst het roedel vice versa het licht uit de ogen in Luik-Bastenaken.

Amstel Gold Race. Bruisende finale, kolfje naar de hand van Olaf Ludwig. Waar zijn in godsnaam die van ons? Frans Maassen vaak strijdend ten onder. Bij het opmaken van de balans toch weer de beste van het land.

Ronde van Frankrijk, Tour de Limbourg. De Nederlanders maken van meet af een uitgebluste indruk. Drie ritzeges, Harmeling, Panasonic, Van Poppel, maar het is niet echt je van het. Op de Cauberg herleven oude tijden. Anderhalf miljoen mensen op de been. De Tour verovert Limburg in een deinend decor. Valkenburg centrum van het uitdijend heelal. Zeldzaam moment, de enige keer dat er sprake is van directe voeling met de sport. 'Hautnah' en weg van de buis.

Erik Breukink valt op de cols van de sokkel. Miguel Indurain heerst wederom als Spaanse caudillo, maar we koesteren Claudio Chiappucci, strijdvaardigste van alle alpini. Gianni Bugno 'bis' in de regenboogtrui na Benidorm. De ware kampioen van de cadans is onverkort de dappere kleine. Chiappuccissimo.

Commando

Hoogtepunten, dieptepunten. De kapitale p.r. van 'les Hollandais' in de Tour verpest door de vete van Post en Raas. Op hun commando houden Sergeant en Maassen de poot stijf ten gunste van krabber Colotti. De wet van de sportiviteit met voeten getreden.

Barcelona, Zomerspelen, kijvende start. Monique doet alsof ze blij is met brons. Leontien kan ze niet pruimen. Oooh-lympics.

Aangenamer zijn de zoevende wielen van Erik Dekker. Perfecte zilveren race naar het WordPerfect van Raas. Arnold Vanderlijde bokst kordaat volgens plan. Dus brons, zijn laatste mep. Kansloos tegen Savon. Arnold, evengoed bedankt. Tien jaar fiere voorvechter van een verpletterende sport. Tijdens zijn afscheidstoernooi staat hij in de slagschaduw van Orhan Delibas. Turks fruit in de ring.

Hop-hop, Piet Raymakers, ruiterlijk zilver-privé op Ratina Z, het ros van ruim x-miljoen. Want hoeveel kost nou precies zo'n paard van Léon?
Dankzij een scherpe eindsprint scoort Nederland bovenmodaal. Vijftien plakken, goed voor de twintigste plaats. Zes keer zilver, zeven stuks brons. Ellen van Langen en drie raspaardjes poetsen de medaillespiegel op. Goud op de achthonderd. 'Wat is dit mooi'. De volgende dag steigert het supertrio. Piet Raymakers, Jan Tops en Jos Lansink gezwind over de oxer in de roulette van de vallende liggers.

Dream Team

We komen ogen te kort. Alleen al het Dream Team. Magisch ook dat van ons. Champagne na een eindeloze campagne.

In het voorjaar is het met het volleybalteam vooralsnog niet veel soeps. De tijd dringt, de eenheid is ver te zoeken. Iedereen wacht met smart, bombarie rond Arie, maar hij komt. Nederland herboren in het kwalificatietoernooi: 3-0 tegen China. Daarna een inzinking zo groot als een huis, gevolgd door een dijk van een zege op Polen.

Selinger annex smashende consorten, op naar Barcelona. In de worldleague doen ze het prima. De strijd om de Spaanse matten draait uit op een fotofinish. De goeroe voorspelt het exact.

Wereldkampioen Italië afgetroefd in de kwartfinales. Oranje in één klap geslaagd. Nederland veert jubelend omhoog. Het Cuba van Fidel met 3-0 gecastreerd. Volleybal regeert absoluut. Dagen van totale olympische begeestering. Dat Brazilië de finale met 3-0 wint, nou en? De greep naar het zilver van Zwerver en de zijnen – zalige tijd, maar ook voltooid verleden.

Roem en rouw, de combine van het leven. De illusteren die ons voorgingen. Bep van Klaveren, Dutch Windmill uitgewiekt. Dat standbeeld is er nog steeds niet. Gerrit Schulte, le Fou Pédalant. Leo Halle, Rinus Terlouw, Kees Broekman en Ernst Happel. Kein Geloel meer.

Opslag

Voetbal, wielrennen. Sappige jaren, slappe jaren. Opslag voor tennis, de rackets spannen de kroon. Melbourne, Krajicek bij de grote vier. Vroeg uit de veren voor het scherm, maar Richards nukkige schouder versplintert het beeld. Hoog krullen de brekers in de branding van de geestdrift. Daviscup, combo Jan Siemerink tegen de Zwitsers. Het gaat af als een gieter. De Houtrust voelt zich bekocht.

Ace in Stuttgart en Rotterdam. Siemerink, de vedetten Becker en Edberg afgeserveerd. Rond Krajicek is het even stil. In Tokio staat hij er weer, pas in de finale gezwicht voor hardhitter Jim Courier. Kraji's krakende letsel een beletsel, ook op Roland Garros. Na de nederlaag tegen onverlaat Diego Perez koelt hij zijn woede op de muur van de kleedkamer.

In Manchester pikt Jacco Eltingh een graantje mee. Juni, warmlopen voor Wimbledon. Richard Krajicek baart weeën, althans bij de vrouwen. 'Dames zijn vette varkens'. Knorrende break. Sierlijke Steffi – 'Laat hem maar kletsen' – verovert de schaal. Andre Agassi, een moment de navel van de gesettelde wereld.

Gearriveerd

Het aureool van R.K. flonkert in de herfst. Tegen Uruguay redt hij 's lands verblijf in de topgroep. In de Antwerpse eindstrijd Mark Woodforde finaal verslagen. Richard Kraji-cheque, gearriveerd bij de eerste tien van de globus.

Tennis, netspanning streelt het netvlies. Frankfurt, Boris Becker wereldkampioen. Michael Stich, zestig dollar per seconde in München. Tom Nijssen tussendoor. Eduardo Masso in Rotterdam geklopt, in Monte Carlo een set ontfutseld aan Grote Boris. Antwerpen, de nummer twaalf van de wereld uitgeteld. In het spel van de ploppende games zet Tommetje alles op haren en snaren.

Het jaar van de ontluistering, ook dat. Jammerlijke ontmanteling van legendarische en moderne maëstro's.

Bobby Fischer, geheimzinnige godheid, opgedoken uit de grijze nevelen van het eeuwig schaak. Tegen Boris Spasski vliegen de stukken van het bord en baardige Bobby van het voetstuk van eer, ondanks het nog immer gloeiende gambiet. Waarom toch berokkenen ze ons helse pijnen, idolen van vroeger en nu?

Plons

Katrin Krabbe, kampioene in het verslinden van kilometers papier en zendtijd van recordachtige allure. Zonder één stap te lopen. Geknoei met urinestalen, de splash van de plas een plenzende plons. Vier jaar geschorst. Bewijslast niet waterdicht, alsnog het voordeel van de twijfel, ze mag weer starten in eigen land. Wegens 'psychonegatieve' bijwerkingen van de geprepareerde publieke opinie kan ze het opeens niet meer aan.

Dan volgt de zomerse vrijspraak, op mondiaal niveau gezuiverd van elke blaam. Naar Barcelona, geen zuivere koffie, voelt eenieder aan zijn water, maar kom, gekrakeel ten langen leste verstomd. Was het maar waar. Clenbuterol, waarvan de sporen worden bespeurd tot in de mest van de nuchtere kalveren. Katrin, helaas. Ontnuchterd krabben we ons wederom achter de oren.

Ze staat niet alleen. De virtuozen halen alles uit de kast. Positief zijn er honderden in alle takken van sport. Even gloort nog de hoop, maar plots scheurt ook het laatste taboe. Drog in de rolstoel. We vallen, volslagen immuun en stierlijk verveeld, niet eens van de bank. Strontziek als we zijn van de pep in de pies.

Contrast

Prettiger dingen? Massa's. Ingrid Haringa, vrouw met de beste punten. Raymond Knoors, kunstenaar met keu. Simson, het land in de greep. Jos Verstappen, de Michael Schumacher uit Montfort. Het teamverband van de vrouwen van Swift. In sneltreinvaart terug naar de top. Schril contrast met de mannen van Guus die steeds vermoeider gaat kijken. Na drie jaar keihard werken blijkt de hemel van het handbal voor de Cantelbergse ploeg hermetisch gesloten. Guus Kantelpoort.

Moed putten de Eaters, vijfentwintig jaar de kampioenen van het vege voortbestaan. Verder hobbelt ook de bolderwagen van het Limburgse betaalde voetbal, een vierspan met knarsende wielen. VVV gedegradeerd, dank je de koekoek. Inmiddels verricht Frans Körver periodiek het wonder in De Koel.

Fortuna een ramp. Verblijf in de eredivisie gered, de grijze eminentie nog witter dan hij al was. Na George Kessler de knipperende ogen van Chris, maar ook Dekker ontdekt amper de remedie in het droeve relaas. Op Hervormingsdag de eerste zege. De laatste weken gordt René Hofman het zwaard aan de flank, banjerend door De Baandert. Lukt het alsnog?

Finale

Roda JC met horten en stoten van Kaalheide naar De Kuip. We spitsen ons op de finale in mei. Het wordt tegen Feyenoord een anticlimax van drie tegen nul. De ploeg van Koster en Kuijer gaat uitpuffen in Qatar. De oase is zoek, fata morgana. Roda Jezus Christus, vier punten meer dan Fortuna.

MVV acteert verbluffend crescendo, de top van Maastricht. Feyenoord-MVV 0-1 en PSV met 1-1 bedwongen. Heerlijk avondje Geusselt. Sef Vergoossen de middelpuntvliedende kracht. Twee jaar geleden wilde hij nog stoppen. Achter zijn nuchtere moustache zit het snor. MVV met 2-2 in Amsterdam evenknie van Ajax. Bij het Feyenoord van De Kromme met 4-3 een nieuwe triomf. De buren in Sittard en Kerkrade blozen. Pingpong in de strijd om de kwijnende gunst.

Topspin veroorzaakt Bettine. Tien jaar na Boedapest Vriesekoop Europees kampioene in Stuttgart. De tranquillizer binnen handbereik. Gerard Bakker loert stiekem vanachter het gordijn.

Wat is er nog meer? Maradona en Romario. Wordt vervolgd. Mike Tyson, zes jaar cel. Barcelona ontketend in de Europacup I. Ronald Koeman op Wembley. Stamp tegen Samp.

Applaus

PSV in eigen contreien de beste, maar slechts een spaarlamp vergeleken bij Milan. Applaus voor Ajax. Betoverend in Genua, wervelend Bryan Roy. Waar is hij gebleven? Voor eigen publiek stoeiend naar de finale. In Turijn grijpen de Ajacieden de Uefacup met één oor beet. Thuis tegen Torino volgt het definitieve fiat.

In de jongste editie legt Groningen als eerste het loodje. Vitesse verzet zich vorstelijk tegen de groten van Mechelen en Real. Met PSV, Feyenoord en Ajax volgen we trapvast de koers van de ecu.

Verzadigd, verguld, het plezier af en toe vergald. Op de display van sportjaar 1992 glinsteren ijle pieken boven sombere kloven. Het was van A tot Z één vliedende reuzenslalom. Van het kristalhelder wit van Albertville naar de ziekelijk makende zwartheid van het racisme. Sloopt de sport de barrières van de horden? Vijf voor twaalf. Zo meteen gaan de grenzen van het binnenste open.

REDUZIERT

DAS STIMMUNGSHOCH MIT UNSEREM PREISTIEF

Nina v.C.

Damen-City-Shirts
Sportive Ausführung in weiß oder schwarz
Gr. 38 - 46 — 17.90

Schiesser

Damen-Ski-Unterhosen
in modischer Rippenoptik in grau oder flieder
Gr. 38 - 44 — 29.–

Jugendliche Damen-Schlafanzüge
in verschiedenen Varianten
100% Baumwolle
Gr. 36/38 - 44/46 — 29.–

Damen-Nachthemden
120 cm lg. mit und ohne Knopfleiste, in aktuellen Farben und Formen, 100% Baumwolle
Gr. 36/38 - 52/54 — 29.–

Herren-Schlafanzüge
in Trikot- oder Webqualität mit kurzer oder langer Hose
100% Baumwolle
Gr. 50 - 56 — 39.–

Modische Herren-Schlafanzüge
mit Rundhals oder V-Ausschnitt in aktuellen Dessins, 100% Baumwolle
Gr. 48 - 60, 102, 106 — 49.–

mey

Herren-T-Shirts
verschiedene aktuelle Farben
Gr. 5 - 8 — 17.90

Schiesser

Modische Herren-Boxer-Shorts
aus reiner Seide, uni und gemustert
Gr. 5 - 7 — 29.80

Handtücher
in pastelligen Farben
50/100 — 2.–

FROTTIERMODE EXCLUSIV EGERIA® INTERNATIONAL — Sintra

Walk-Handtücher
100% Baumwolle
50/100 — 5.–

Restposten
Frottier-Spannbettücher
90-100/200 — 5.–

Einzel-Bettbezüge
in aktuellen Dessins
135/200 — 10.–

Biber-Bettwäsche
in grafischen Dessins
135/200
80/80 Garnitur — 15.–

irisette

Baumwoll-Bettwäsche
in floralen Dessins
135/200
80/80 Garnitur — 20.–

KBC schlafgut stella

Marken-Bettwäsche
in Super-Qualitäten auch in Übergrößen — irisette
knallhart reduziert

Centa-Star

Steppbett
kuschelweich und waschbar
135/200 — 89.–
dazu passendes Kissen
80/80 — 49.–

Centa-Star

Vierjahreszeiten Steppbett
135/200 — 198.–

Kassetten-Stegbett
50% Daune, 50% Federn
135/200 — 198.–
dazu passendes Kissen orig. Gänserupf
80/80 — 29.8

Kassetten-Stegbett
orig. ung. Gänsedaune
135/200 — 279.–
dazu passendes Kissen orig. Gänse 1/2 Daune
80/80 — 49.8

Kassetten-Stegbett
orig. ung. Gänsedaune
200/200 — 559.–

P ALTIJD, ook op alle zaterdagen doorlopend vrije toegang tot ca. 1000 parkeerplaatsen rondom SINN

Aachen, Großkölnstraße, Am Markt — **Start: Samstag 8 Uhr**

sinn ... ndum symbol

Reparatie, renovatie, service en montage aan uw AANBOUWKEUKEN. Gratis info 045-210627.

Diepvries en KOELKAST-REPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen 046-745230, service 24 uur.

Riet- en BIEZENSTOELEN, repareren ƒ 50,- p. st. met garantie. Tel. 043-436761 b.g.g. 046919.

NEW LOOK BV Schaesberg. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

Te k. gevr. ROMNEY-LOODSEN, Nissenhutten in gnils. Tel. 01891-15603 of 16966.

Wij betalen de hoogste prijs voor al uw oude METALEN. Gebr. Steinkels, Beitel 74, Heerlen. 045-422025.

Te k. IJSKAST en wasmachine als nieuw! Tel. 045-223094

IJSK. gasf. ƒ 95,-; wasaut. ƒ 175,-; diepvr. ƒ 175,-; wasdr. ƒ 175,. 045-725595.

Horoscoop
De Chinese en gewone voor dag, maand en jaar.
06-320.330.89 ƒ 1,- pm.

GEBIT gebroken? Tandtechn. praktijk Hoonhout v. nieuwe gebitsprothese en reparaties. Akerstr. Nrd. 328, Hoensbroek. 045-228211.

Te k. Silstar prav.-X HENGEL, 11 m, 5-del. topset, div. elast. top. 045-224804

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Nu nog meer Meisjes live! Vanaf nu heb je de kans om met meerdere lekkere meisjes in Haarlem te worden doorgeschakeld! Probeer het maar! 100 cpm
06-340.340.10
Red Ear Productions.

Wij willen live met je vrijen! Maak je keuze met wie je lekker wil vrijen en doe alles wat thuis niet kan!
06-340.340.25
100 cpm. continu 24 uur p.d.

(Geheime) Privé telef. nummers! Meer dan 350 vrouwtjes geven hun (geheime) telefoonnummer!
06-96.45
100 cpm. continu 24 uur p.d.

100% Live een echte vrouw aan de lijn!
06-96.59
100 cpm. continu 24 uur p.d.

Livesex!
Alléén boven de 18 jaar. Op dit nummer gaat het er nogal ruig aan toe, vandaar alléén voor 18 jaar & ouder!
06-320.320.83 100 cpm.
continu 24 uur p.d.

06-320.320.06
Lesbische Meisjes, 50 cphm.

06-320.320.07
Lesbi Love 50 cphm

06-320.320.08
Sexy meisjes 50 cphm.

GRIEKSE PORNO! Kies uit 3 meiden 18 jr. die gek zijn op 'n Grieks standje. 75 cpm.
06-320.320.62

De Live Versier
Sexcentrale
Mogen wij ons even aan je voorstellen? Joke, Angel, Loesje, Fatima, Bo en Iris! Bel en kies maar uit wie je echt Live wil versieren! Wij wachten op je!
06-320.320.84 100 cpm.
(boven de 18 jaar).

Vernieuwd!
Sex adressenbestand. Honderden nieuwe adressen en telefoonnummers van vrouwen die op zoek zijn naar echte sex!
06-340.310.10
75 cpm continu 24 uur p.d.

Vrouwen
geven hun adres! En (privé) telefoonnummer!
06-320.320.87
100 cpm (boven de 18 jaar).

Z'n strakke broek liet niets te wensen over
Homo Live
06-320.330.12 75 c/m

gratis
real live-gesprek - 75 cpm.
06-32033062
Met beeldtelefoon kunt u onze meiden ook zien. Van Club 06, dus goed.

Lady Bizar! Meesteres! De kat met 9 staarten en HANDBOEIEN 75 cpm
06-320*324*68.

Rijpe dame live neem ik het lekkerste op. Spaans standje. We liggen zijwaarts. Jij tegen m'n rug. 75 cpm.
06-320*320*38

Rijpe vrouwen willen met jou een live sexgesprek! Laat je doorverbinden! 100 cpm
06*96*09

Frans! Grieks! Russisch! Lekker ordi! 75 cpm
06-320*320*59

Zapp Sex!
Je kunt met je draaischijf of druktoets heen en terugspoelen. Op je hoogtepunt kun je het lekkerste blijven herhalen. 100 cpm.
06*95*60

Lesbische meisjes. Petra en Cieka in hun kamertje. De deur staat op een kier, geniet maar mee. 75 cpm
06*96*08

Casa Rossa
De enige in Nederland die jou 24 uur p.d. livesex biedt met veel verschillende vrouwen. Niets is heter!! Ook voor relaties. 100 cpm.
06-9768

Sexvrouwtjes
06-9768
Gratis direct apart. 100 cpm

De heetste
Nymfo's
nemen jou direct live apart voor opwindende sexgesprekken. 06-320.330.73
75 cpm

Lolita-type
zoekt mannen v.a. 18 jr. voor hete tel.sex met mij.
06-320.324.96 (100 cpm)

Direct contact
Met alleenstaande meisjes. Bel voor privé-telefoonnr.
06-320.324.97 (100 cpm)

Lolita's eerste keer... de droom komt uit, 3 mannen in
1 nacht.
06-320.323.85 (50cphm)

Homosex voor 2
(1,- p.m.) draai eerst 06-320 en dan
SM voor 2...325.10
Gaysex Limburg...325.73
Jack off privé...321.16
Darkroom...324.16
Gay Pervers...329.16
Bi-sex...323.36
Jongens-sex...325.19
Studenten...327.56
Travestie...325.09
Transsexueel...321.36
Jurken & Pumps...325.94

Leuke vrouwtje
privé, slank, geeft haar tel.nr. vertelt iets over haarzelf, wacht dat jij haar belt.
069-789 - 100 cpm.

Adressen
Privé, ze willen je verwennen, en ontvangen je privé of komen bij je langs, ze geven zelf hun eigen adres en telefoonnummer.
06-96.80 - 100 cpm.

Ella op zwart zaad. Met
2 mannen
een hele nacht zonder rust.
06-320.340.45 (50cphm)

De man en het
nieuwe meisje...
Naakt krijgt ze haar orders.
06-320.329.25 (50cphm).

Chantage,
2 krullen, naaktfoto's. De dame knielt.
06-320.329.23 (50cphm)

Moet mijn slipje ook uit mijnheer?
"Ja, vlug wat".
06-320.326.91 (50cphm)

De 30+ box.
Wie volop meeswingt, vindt hier het contact of de vriendschap met fijne leeftijdsgenoten.
06-320.321.31 (75cpm)

06 Gay Café
Oost Nederland 75 ct.p.m.
06-320.327.55

LYDIA
en de meisjes hebben wat met U te vieren. Wij danken u voor de prettige uurtjes van het afgelopen jaar.
KOM NU EFFE LANGS!!!
en profiteer van deze gelegenheid. (31 dec. 11 tot 17 uur)
☎ 046-749662 (2 jan. gesloten)

Sex-O-Theek Liberta
Veel jonge sexy meisjes voor al Uw erotische wensen, naakt-dansen, vrijen en knuffelen. Open sex of privé. Voor 1 all-in prijs kunt U 3 keer onbeperkt relaxen, incl. alles. Privé-parking. Credit-cards accepted. Ma. di. en do. van 12.00-02.00 uur en wo. en vr. van 12.00-18.00 uur.
Maaseikerweg 24, Susteren. Tel. 04499-4346.

Katja, Natasja, Kim en Sylvia wensen U
Gelukkig Nieuwjaar
Tel. 045 - 42 36 08. Donderdag open tot 18.00 uur.

Prettige feestdagen wensen U de meisjes van
Club Levant
31 december open van 12.00-17.00 uur.
Maastrichterstr. 156, Brunssum. Tel. 045-275199.

Paren en alleenstaanden club
Villa Liberta Susteren
Woensdag en vrijdag paren en alleenstaanden. Zaterdag alleen paren. Altijd mooie liveshow. Sauna, bubbelbad aanwezig. Aanvang 21.00 uuur.
Maaseikerweg 24, Susteren. Tel. 04499-4928.
Oudejaarsparty 31 december voor iedereen.
Nieuwjaarsparty 1 januari voor iedereen.

!!! Hot Girls !!!
"Escort Limburg" 7 dagen per week. Tel. 06529-80304.

VOOR ONS WAS 1992 EEN FIJN JAAR, WIJ WENSEN HETZELFDE VOOR U IN 1993 DE MEISJES VAN NIRWANA EN MIRABELLE
Burg. Franssenstraat 4, Kerkrade. Tel. 045-427120
Nieuwstraat 147, Kerkrade. Tel. 045-463323.

Buro Sittard
met leuke adressen
046-523203.

Nu Francis
af 10 uur, ook zat. en zond.
045-721759, meisje gevr.

Escort Saskia
Ook in hotel
☎ 045-418606

Petit Fleur
Wij zijn vandaag geopend tot 17.00 uur. 045-229091

ATTENTIE !!
Yvonne
Nieuw: Erotische handmass. ƒ 50,-. Vr+zo, echt lesbisch trio. Aanbied. ƒ 125,- ½ uur all-in, Intiem + Franse mass. va. ƒ 100,-. Geop. ma t/m za 11-24u, zo 15-24u. 045-425100. Kapelweg 4 Kerkrade. Prettige feestdagen. Met de feestdagen geopend.

Reageren op advertenties onder BRIEFNUMMER
Stuur uw brief (voldoende gefrankeerd) naar het Limburgs Dagblad, postbus 2610, 6401 DC Heerlen en vergeet niet links onder op de enveloppe het nummer uit de advertentie te vermelden.

Peggy
Privé en escort, ma.-vr. 11-22.30 uur, wo. tot 19 uur. Tel. 046-374393
Video en totale mass. mog. Wo. triodag ƒ 125,-.

Voor het echte vuurwerk
privé Diana
meerdere knallers aanwezig. Open ma. t/m vr. 11-22 u. Nieuwjaarsdag gesloten.
☎ 046-758127.

Club Anita
Voor al uw sm of prive wensen. 2 Super slavinnen aanwezig. Tevens wensen wij al onze klanten, vrienden en bekenden een gelukkig en voorspoedig 1993.
PS!! 2 januari super porno show met Janien

Uit oud wordt "nieuw"
PORTAS®
voor — na
Bevalt uw oude keuken u niet meer? Alvorens aan een nieuwe te denken, neem eerst contact met ons op. Wij laten u zien, hoe u snel en voordelig aan uw droomkeuken komt. Kwaliteit en design ook voor hoge eisen!
PORTAS-Vakbedrijf van Wel bv
Hoekerweg 4
6241 NG Bunde
☎ 043/647833

In tegenstelling tot eerdere berichtgeving is onze boetiek en kapsalon op
zaterdag 2 januari geopend
Kerkstraat 41
Born
Tel.: 04498-51934
LENY
LENY'S MODE & HAIRSTYLING

MAASTRICHT

Notaris Mr. A.C.J. Huenges Wajer te Heer (gem. Maastricht) zal op donderdag 28 januari 1993 's morgens om 11.00 uur in de Groote Sociëteit d'Eglantier, Vrijthof 36 te Maastricht een artikel 3:268 van het Burgerlijk Wetboek in het openbaar bij opbod en afslag in één zitting verkopen overeenkomstig de Algemene Veilingvoorwaarden Onroerend Goed 1992.

Het bedrijfspand met ondergrond, erf en verdere aanhorigheden, staande en gelegen aan de Franquinetstraat 40 te Maastricht, kadastraal bekend als gemeente Maastricht, sectie D, nummer 3719, groot 3.50 are.

Betalen van de kosten om tot de veiling te geraken, overdrachtsbelasting, het notarieel honorarium, kadastrale rechten en BTW uiterlijk 11 februari 1993. Betaling van de waarborgsom of stellen bankgarantie ten bedrage van 10% van de koopsom op verzoek van verkoper uiterlijk op de vijfde dag nadat daarom is verzocht. Betaling koopsom, royementskosten en verzekering baten en lasten, uiterlijk op 11 maart 1993.

Nadere informatie kan worden verstrekt ten notariskantore, Einsteinstraat 6 te Heer-Maastricht (tel. 043-613300).

GIRO 454000
AMNESTY INTERNATIONAL

CORSTENS-VERSCHUREN
Helmond koopt
zat. 2 jan. a.s. mankanaries lichte kleur 9 donkere 7 popjes alle kleuren 5 rode & roodzalm man & popjes 14 kneu- & sijsbast 10 putterbast. 27.50 pst. GLOSTER, WITTE & KUIVEN SPEC. PRIJS d.duiven 10 meeuwen 4 zebras 6 parkieten 7 roseicollis 20 rijstvogels 20 goulds op kl. 45 binsen 30 pp. brengen: SITTARD 9.30-10.30 Putstr. 10 HEERLEN 12-1 Heerlerb. 19 TERBLYT 2.30-3 Rijksweg 46.

Rolluiken
(Heroal-systeem)
Zonwering
Kunststofram...
Th. Hendrik...
P. Greymansstraat ...
SCHINVELD
tel. 045-256371
Vraag vrijblijvend prijso...
Wij wensen onze cliënt... voorspoedig 1993

WET CHEMISCHE AFVALSTOFFEN

KENNISGEVING VAN DE ONTWERP-BESCHIKKING NAAR AANLEIDING VAN EEN AANVRAAG OM EEN VERGUNNING EN NAAR AANLEIDING VAN HET VOORNEMEN TOT INTREKKING VAN EEN VERGUNNING

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer is voornemens op vier aanvragen om een vergunning op grond van de Wet chemische afvalstoffen (Wca) van Verol Recycling B.V. te Maastricht als volgt te beschikken:

intrekken
a. de d.d. 13 februari 1990 verleende vergunning voor het bewaren van afgewerkte olie, afkomstig uit vaartuigen, en het bewaren en verwerken van chemische afvalstoffen, afkomstig uit vaartuigen;
b. de d.d. 27 maart 1990 verleende vergunning voor het inzamelen van chemische afvalstoffen, afkomstig van landactiviteiten (Bica, sub a, b en c);

verlenen
c. voor het inzamelen van chemische afvalstoffen en afgewerkte olie, afkomstig uit vaartuigen, en chemische afvalstoffen, afkomstig van landactiviteiten (Bica, sub a, b en c);
d. voor het bewaren van afgewerkte olie, afkomstig uit vaartuigen en het bewaren en/of bewerken van chemische afvalstoffen, afkomstig uit vaartuigen;
e. voor het bewaren van chemische afvalstoffen, afkomstig van landactiviteiten, en
f. voor het bewaren en bewerken van mengsels van olie, water en slib;

weigeren
g. voor het bewaren van afgewerkte olie, afkomstig van landactiviteiten.

Het bewerken vindt uitsluitend plaats op de lokatie Ankerkade 11 te Maastricht. Het bewaren vindt plaats op de lokaties Ankerkade 10 en Ankerkade 11 te Maastricht.
Aan de vergunning worden voorschriften en beperkingen verbonden.

De ontwerpbeschikking en de daarbij behorende stukken liggen vanaf 4 januari 1993 ter inzage in het Stadskantoor van de gemeente Maastricht, begane grond, Stadhuisstraat 5, op werkdagen van 9.00-16.00 uur alsmede op donderdag tot 19.00 uur.

Tegen de ontwerpbeschikking kunnen gemotiveerde bezwaren worden ingebracht door de aanvrager, alsmede door degenen die bezwaren tegen de vergunningaanvraag hebben ingediend en eenieder die kan aantonen dat hij/zij daartoe redelijkerwijs niet in staat is geweest. Deze bezwaarschriften dienen voor 18 januari 1993 te worden ingediend bij de directie Afvalstoffen (A 645, Postbus 30945, 2500 GX 's-Gravenhage.
Degene die een bezwaarschrift indient, kan daarbij verzoeken zijn/haar persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Fins Lapland tot mei bedekt met sneeuw

Langlaufen in de witte wildernis

DOOR RICHARD MOOYMAN

Langlaufen ruim 250 kilometer ten noorden van de poolcirkel, dat spreekt tot de verbeelding. Alleen al de gedachte aan rondwarende beren en wolven geeft een verblijf in de witte wildernis van Fins Lapland extra cachet. Bang voor de roofdieren hoef je niet te zijn, want ze laten zich vrijwel nooit zien. De langlaufer mag wel rekenen op ontmoetingen met minder angstaanjagende beesten, zoals rendieren en sneeuwhoenders.

Ten zuiden van het Inarimeer dwarrelen uit een loodgrijze lucht gestaag sneeuwvlokken neer op een eindeloze, witte vlakte. De toppen van grillig gevormde berken steken maar amper boven de glooiende sneeuwmassa's uit. De groepjes naaldbomen lijken robuuster. Zelfs afgestorven blijven ze nog jarenlang als spookachtige skeletten staan. De zomer is te kort om het hout te laten verrotten.

De Nederlandse neiging om steeds een dorp, huis of op zijn minst een bord te verwachten, dient hier te worden onderdrukt. Ook om de hoek en na de volgende heuvel is het dunstbevolkte deel van een van de dunstbevolkte landen van Europa meestal gewoon leeg. Tientallen, honderden kilometers lang overheerst de monotonie van witte heuvels, witte dalen, witte vlakten en witte dichtgevroren meren. Moeilijk voorstelbaar dat Lapland in de korte, hevige zomer enorme aantallen broedende vogels en een rijke flora herbergt.

Afgezien van de dagen rond de alternatieve elfstedentocht, kom je 's winters in deze contreien niet veel landgenoten tegen. De twee Hollandse dames, die in de kleine wintersportnederzetting Kiilopää verblijven, vormen een uitzondering. Ze kozen voor het hoge noorden na een sneeuwloze langlaufvakantie in een Alpendal. Eigenlijk waren ze toch al op Oostenrijk uitgekeken.

Langlauftochten

De vrouwen lopen elke dag een andere langlauf-route in het aangrenzende nationaal park Urho-Kekkonen. In de omgeving is een 150 kilometer lang net van loipes, dat regelmatig wordt onderhouden. De heuvels (tunturi's genoemd) zijn meestal niet erg steil en ook door minder geoefende langlaufers te bedwingen. Ook meerdaagse langlauftochten zijn mogelijk, waarbij onderweg wordt overnacht in houten hutten en tenten. Uiteraard onder begeleiding van een gids, want je kunt hier lelijk verdwalen.

Kiilopää is niet bepaald een Torremolinos in de sneeuw. Evenals in andere Lapse wintersportoorden met hotels en blokhutten bepalen veelal in schutkleuren geklede Finnen het beeld. Zonder zich te storen aan de nieuwste modes op het gebied van wintersportkleding, trekken ze met rugzak of dik ingepakte kinderen in een sleetje langlaufend de natuur in.

In Kiilopää duurt het wintersportseizoen van eind oktober tot begin mei. De Finnen gaan zelf het liefst in maart en april.

● Een in traditionele kleding gestoken Lapse jongen kijkt naar rendierraces in Fins Lapland.

Foto: GPD

De dagen lengen in die periode snel en de koudste maanden (met soms dertig graden vorst) zijn dan achter de rug. In het vroege voorjaar is het boven de poolcirkel al langer licht dan in Nederland. De doorzetters kunnen in de maanden dat het nauwelijks licht wordt gebruik maken van enkele verlichte loipes.

Wat te doen als 's avonds de lange latten zijn opgeborgen? De keuze is beperkt. Je kunt uitpuffen in de sauna en daarna een stevige maaltijd met zalm, rendiervlees of sneeuwhoen bestellen. Verder kan er hooguit nog ergens een dansje worden gemaakt op de hier zeer populaire jaren-vijftig deuntjes.

Overweldigend

Tegen het magere vertier staat een overweldigende natuur. Met een beetje geluk ben je 's nachts getuige van het geheimzinnige noorderlicht, een kleurrijk schijnsel dat ontstaat als gevolg van elektrische ontladingen. De lange schemering in voor- en najaar kleurt het landschap blauw. En in Lapland heerst 24 uur per dag een bijna verpletterende stilte.

Veel Lappen zijn er niet te zien. In heel Fins Lapland leven er slechts enkele duizenden, die nog steeds grotendeels bestaan van rondzwervende groepen halftamme rendieren. Maar ook aan de Lappen is het moderne leven niet voorbij gegaan. Het toerisme wordt steeds belangrijker als bron van inkomsten. Enkele Lappen hebben zich al toegelegd op de verhuur van sneeuwscooters, een voor hen onmisbaar geworden vervoermiddel.

Een sneeuwscooter-safari is niet de beste manier om het land te leren kennen. De krachtige motoren verscheuren de Lapse stilte. Op deze snelle machines met ski's en rupsbanden verwordt het uitgestrekte landschap tot een racebaan, waarbij bomen en voorbijschietende eilanden in het dichtgevroren Inarimeer worden gereduceerd tot hinderlijke obstakels.

Er is ook nauwelijks tijd om van het landschap te genieten, want alle aandacht is nodig voor het volgen van de sporen in de maagdelijk witte vlakten. Meer iets voor liefhebbers van de opwindende wereld van Peter Stuyvesant dan voor rustzoekers.

De machines zijn niet overal welkom, want rendieren kunnen er flink van op hol slaan. Uit de nationale parken worden sneeuwscooters geweerd. Goedkoop is een dagje sneeuwscooteren evenmin: tussen de honderd en tweehonderd gulden. Daarvan is een flink deel bestemd voor brandstof, want de sneeuwscooters lopen minstens één op vijf.

Een tocht met sledehonden is een betere manier om het winterse land te leren kennen. Voor ongeveer een zelfde bedrag trekt een troep heuse Husky's je een dag op een slede. Stilzitten is er niet bij, want een van de twee passagiers moet achterop staan om de honden in bedwang te houden. Alleen een ferme trap op de rem – een stuk metaal dat door de sneeuw schuift – kan de dieren afremmen of tot stilstand bewegen. Een extra 'sneeuwanker' is nodig om te voorkomen dat de ongeduldig jankende dieren er alsnog vandoor gaan.

De poolhonden kunnen per dag met het grootste gemak veertig à vijftig kilometer afleggen, als het terrein goed is zelfs honderd. Er moet altijd een begeleider mee, want de honden slaan onderweg nog wel eens aan het bakkeleien. De sledehonden zijn overigens minder authentiek dan ze lijken, want de Finse Lappen hebben zich altijd door rendieren laten trekken. Honden worden van oudsher wel in Noorwegen en Siberië ingezet.

Fins Lapland is een avontuurlijke, maar ook verre wintersportbestemming. Zelfs met het vliegtuig is het nog een hele onderneming om er te komen. In Helsinki moet enige uren worden gewacht op een aansluitende vlucht naar Ivalo, nog eens zo'n duizend kilometer noordelijk van de Finse hoofdstad. Door deze grote afstanden en het hoge Finse prijspeil valt een weekje langlaufen in Lapland nogal duur uit. Inclusief vliegreis en hotel met volpension ben je al gauw tussen de 2500 en 3000 gulden kwijt.

korte toer

ZATERDAG 2 JANUARI

MARGRATEN: Fossielen zoeken in mergelgroeve Ankersmit, 't Rooth-Bemelen ingang St.-Antoniusbank van 9 tot 16 uur.

MAASTRICHT: Stadswandeling van 1,5 uur met gids. Start om 14 uur bij VVV-kantoor Maastricht.

GRONSVELD: Bij voldoende wind is de molen aan de Rijksweg 90 in bedrijf en te bezichtigen van 10 tot 16 uur.

ZONDAG 3 JANUARI

BRUNSSUM: Nieuwjaarconcert door Harmonie Orkest Brunssum. Om 11.30 ur in gemeenschapshuis Concordia.

BRUNSSUM: Nieuwjaarswandeling IVN. Vertrek om 14 uur vanuit de Heemtuin, achter de kerk van de Langenberg.

KESSEL: Vlooienmarkt in cafézaal Maasoever.

GULPEN: Rondleiding om 11 uur in monumentale Neubourger watermolen aan de molenweg.

WOENSDAG 6 JANUARI

MAASTRICHT: Mecc Actief en vakantie-infobeurs tot en met 10 januari.

HEERLEN: Rubens poppentheater in de Nor, Geerstraat 304 om 14.30 uur.

Wij raden onze lezers aan er rekening mee te houden dat de in deze rubriek opgenomen evenementen zonder ons medeweten afgelast, verplaatst dan wel uitgesteld kunnen worden.

er tussenuit

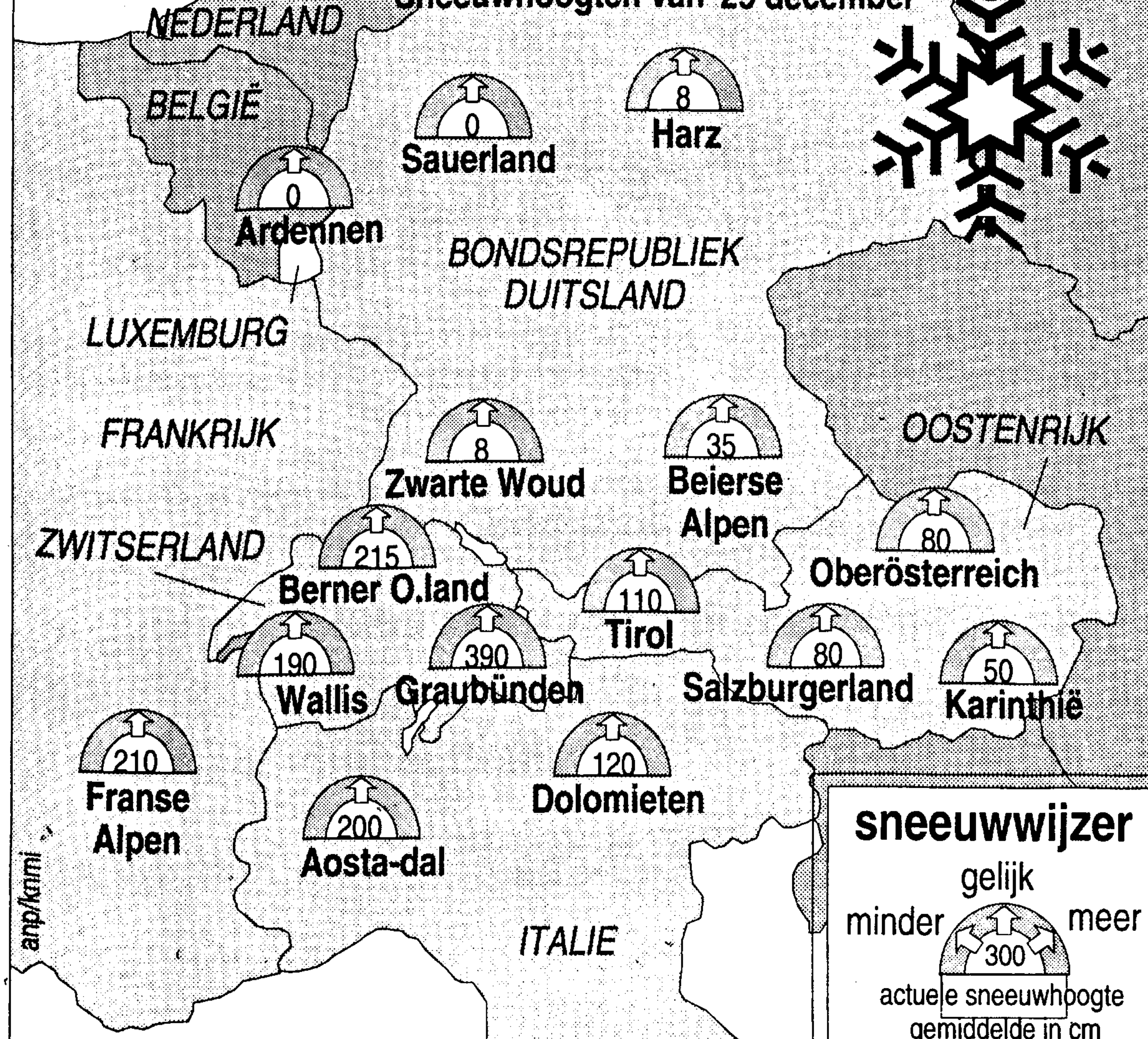
Seniorendagen 1993
Bij alle VVV-kantoren in Nederland ligt de krant 'Toeristisch Nederland' met daarin uitgebreide informatie over de Eerste Nationale Seniorendagen die volgend jaar in de laatste drie weekeinden van april in De Efteling te Kaatsheuvel zullen worden gehouden. Voor 55 gulden is een speciaal arrangement samengesteld met daarin onder meer begrepen de toegang tot zowel het attractiepark als een informatiebeurs.
Info: 023 - 324036.

Koffercontract KLM en EMS
De KLM heeft met de EMS-pakketdienst van de PTT een proefcontract gesloten voor het bezorgen van zoekgeraakte en teruggevonden koffers (gemiddeld 40 tot 50 per dag). Uit een onderzoek is gebleken dat de EMS een snellere en betere service kan verlenen dan de KLM-afdeling die zich tot nu toe met de nabezorging bezig hield. De EMS deed in dit soort service al eerder ervaring op bij de Nederlandse Spoorwegen en Center Parcs.

Nieuw visum-tarief India
India heeft nieuwe visumtarieven vastgesteld. Voor een toeristenvisum, dat een maand geldig blijft, moet 10 gulden worden betaald. Een toeristenvisum van zes maanden kost 50 gulden en wie een jaar lang in India wenst te blijven, betaalt 100 gulden. Informatie: Indiaas Verkeersbureau, Rokin 9-15, 1015 KK Amsterdam, telefoon 020-6208991.

Tentoonstelling ikonen Utrecht

In het Catharijneconvent in Utrecht hangen tot 31 januari ruim honderd eeuwenoude ikonen. Huis-ikonen maar ook kerk-ikonen van hoge kwaliteit geven een fascinerend beeld van de ikonenschilderkunst uit de 15de tot en met de 18de eeuw. Het museum heeft tot 10 januari ook een Napolitaanse kerststal in huis. In de sfeervolle middeleeuwse kelder staat de 18e eeuwse stal met 56 figuren in een natuurgetrouw landschap. Het museum is geopend van dinsdag tot en met vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur en zaterdag en zondag van 11.00 tot 17.00 uur. Volwassenen betalen 5,00, jongeren tot achttien jaar 3,50. Voor meer informatie 030-317296.
In museum Het Schielandhuis in Rotterdam is tot en met 31 januari een tentoonstelling over de Europese eenwording op prenten en tekeningen te zien. Uit de tentoonstelling blijkt dat samenwerking tussen Europese staten al in de 17e eeuw een actueel onderwerp was. De tentoonstelling Eurovisioen is te bezichtigen van dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 17.00 uur en zondag van 13.00 tot 17.00 uur. Voor meer informatie 010-4334188.

Mühlbach ademt sfeer van toen

DOOR WILLEM SCHRAMA

De ongebreidelde groei van het aantal skigebieden in de Alpen mag dan uit oogpunt van milieubescherming goeddeels aan banden zijn gelegd, dat neemt niet weg dat jaarlijks maar liefst 50 miljoen wintersporters het 'dak van Europa' beklimmen, al of niet uitgedost in bonte modekleuren en elkaar bijkans onder de voet lopend bij het liftencircuit.

Het zal niet lang meer duren of een naar rust hunkerende divisie van dat leger vakantiegangers gaat meer en meer op zoek naar nog ongerepte sneeuwgebieden, bij voorkeur omzoomd door romantische dorpjes, waar je geen slag hoeft te leveren om een ligstoeltje in de zon.
Bestaat dat nog in de Alpen? Ja, zo'n skigebied is Mühlbach am Hochkönig in het Oostenrijkse Salzburger Land, even westelijk van de afslag Bischofshofen op de Autobahn Salzburg-Villach. Op weg naar mondaine oorden als Badgastein en Zell am See suis je erlangs zonder er ook maar even bij stil te staan dat zich hier, in de zogeheten Salzburger Kalkalpen, op schootsafstand een skigebied bevindt dat nog een beetje de sfeer ademt van de vroege jaren zestig, toen er van een wintersport-explosie nog geen sprake was.
's Zomers is dit het domein van natuurgenieters die zich er al wandelend vergapen aan herten en gemzen, vossen en steenadelaars, Edelweiss en sneeuwrozen. Maar 's winters ligt er doorgaans een dik pak sneeuw waarop het heerlijk skiën is.

● *Naar rust hunkerende vakantiegangers gaan steeds vaker op zoek naar ongerepte sneeuwgebieden.*

Foto: GPD

Vijf dorpen

Mühlbach fungeert als centrum en uitgangspunt van een nagenoeg aaneengesloten traject van in totaal 160 km pisten, dat vijf dorpen omspant. Gewoon: bergje op, bergje af. Dan kom je vanzelf in het naburige Dienten en het verderop gelegen Hinterthal en Hintermoos. Om vervolgens ook nog het knusse Maria Alm te bereiken moet je even met de (gratis) skibus, al zal dat niet lang meer duren want de ontbrekende lift ligt al op de tekentafels.
Bovengenoemd traject, met een 'plafond' van een kleine 2000 meter, wordt landschappelijk gedomineerd door een bijna-drieduizender aan de overzijde: de boven alles uitstekende rotskop die luistert naar de naam Hochkönig. Hier geen liften, maar wel een uitermate sportieve doe-het-zelf-klim voor wie er zin in heeft. Vrijwel dagelijks is in gezelschap van een gids zo'n tocht te maken.
Wie met zoiets nog geen ervaring heeft moet het maar weten: het is een belevenis, zeker op een mooie zonnige dag, al kost het flink wat energie. Je huurt voor één dag ski's met 'stijgvellen' (kunnen bij contact met het sneeuwdek alleen voorwaarts en niet achterwaarts) en speciale bindingen die de enkel vrijlaten. En dan maar in een mooie cadans zigzag naar boven. Niet constant naar de top kijken, want dat ontmoedigt.

De Hochkönig meet exact 2941, aldus de zomerfolder van de VVV in Mühlbach. Maar in december komen daar nog twee metertjes sneeuw bij, en de winterfolder verzuimt niet dit te vermelden: 2943. Je kunt de plaatselijke VVV zo'n kruideniersmentaliteit ook niet kwalijk nemen: jarenlang leefde de bevolking hier van de koperwinning, en dat was bepaald geen vetpot.

Een viertal vitrines in het plaatselijke hotel-restaurant Arthurhaus doen dienst als een soort mini-museum vol restanten van werktuigen die dateren uit een periode tot 2000 jaar vóór Christus, toen een Indogermaanse volksstam, de Illyler, er met behulp van vuur en water al koper won.

Op de een of andere manier werd in 1830 uit arren moede die koperdraad weer opgepakt, maar door het prijsverval op de wereldmarkt moest men er in 1977 defintief mee kappen en omarmden de Mühlbachers opgelucht het wintertoerisme, waarvoor intussen een netwerk van voornamelijk (lange) sleepliften was aangelegd.

En die overmaat aan sleepliften is vermoedelijk de enige reden waarom het grote publiek tot nu toe Mühlbach en omgeving liet voor het was. Want voor het overige kan dit gebied de toets der kritiek doorstaan, al kent het maar één zwarte afdaling. Voor de liefhebbers van veel blauw en een beetje rood is het daarentegen een eldorado.

Nadere inlichtingen: Oostenrijks Toeristenburo, Stadhouderskade 2, 1054 ES Amsterdam (020-6129682).

VAESRADE

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.

Automobielbedrijf
Jo ten Oever en medewerkers

Vaesrade 50, Vaesrade, tel. 045-242025
Uw adres voor nieuwe en gebruikte auto's.
Tevens gehele auto-onderhoud, gasinbouw, plaatschade, ML-station, bandenservice, APK-keurbedrijf.

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1992 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1993.

W. FEIJTS - AUTO'S

Uw adres voor nieuwe en gebruikte personen- en bedrijfsauto's.
Reparatie, revisie, plaatschade, spuiten en onderhoud.

Vaesrade 61-63, 6361 HH Vaesrade-Nuth
tel. 045-243317

VALKENBURG

Dank voor het in ons gestelde vertrouwen. Wij wensen een ieder een voorspoedig en gezond 1993 toe!

FRISSEN B.V.
- ★ Divisie industrie
- ★ Divisie landbouw
- ★ Divisie tuin & park

Vroenhof 86-92, Valkenburg a/d Geul
Tel. 04406-40338* Fax 04406-42115

VILT

Wij wensen onze cliëntèle, benevens familie en bekenden een

VOORSPOEDIG 1993

Centrale-verwarmingbedrijf
Gas-Water en Sanitair

MAIGRAY B.V.

RIJKSWEG 129
VILT-BERG EN TERBLIJT
TELEFOON 04406-40505

VOERENDAAL

INLUSTERIJ Courage
SPEKHOUWERSTRAAT 12
VOERENDAAL, TEL. 045-750851

Aan al onze klanten van harte dank voor het genoten vertrouwen in 1992. Wij wensen u een zalig en voorspoedig nieuwjaar.

Een voorspoedig 1993 wenst u

ambachtelijk brood- en banketbakkerij
Gebr. Scheepers

Kerkstraat 36, Ubachsberg **tel. 045-751358**
filiaal Tenelenweg 16, Voerendaal **tel. 045-750163**

COZA APK-keuringsstation

Wenst u een gelukkig en voorspoedig 1993 en dankt u voor het in ons gestelde vertrouwen in 1992

Ook in 1993 staat Con van Zandvoort weer geheel voor u klaar.

Heerlerweg 134,
Voerendaal
tel. 045-753027

WIJLRE

BOERENBOND WIJLRE E.O.

Parallelweg 15, Wijlre
Kerkstraat 2a, Ubachsberg
wenst zijn cliëntèle een gelukkig nieuwjaar

WIJNANDSRADE

Autobedrijf Mennens-Tijssen
Vink 6, Wijnandsrade
045-242043, Citroën service agent
wensen cliëntèle, familie, vrienden en bekenden een voorspoedig 1993

OOK DIE 50 FOLDERS VERSPREIDEN WE. NET ZO GOED ALS DIE 5 MILJOEN...

Bel Spiral als 't betrouwbaar verspreid moet worden!

Fabrieksstraat 7, 5961 PK Horst, telefoon 04709-84222.
SPIRAL
Postbus 6094, 5960 AB Horst fax 04709-84333

Nieuwjaarswens

Bernard en Fieni Idema
Gelukkig Nieuwjaar en veel succes in de nieuwe zaak van Gerrit.

Relatiebureau Hestia
wenst je een fantastisch 1993.
Begin met een goed voornemen en maak die afspraak.
Tel. 043-645882.

Prettige feestdagen en gelukkig nieuwjaar wens ik al mij Cliëntèle, vrienden, kennissen en familieleden

Auto Peter Jansen
Nieuwenhagerheidestraat 13-15, 6374 EA, Landgraaf. Te 045 - 31 77 77. Ik dank U allen voor Uw vertrouwen in m carrosserie-vakmanschap in 1992 en tot ziens in 1993!

Zalig Kerstfeest, een goede gezondheid en veel geluk voor het nieuwe jaar wenst jullie

Jules Dohmen.

De medezeggenschapsraad van het Economisch College
afd. administratie Horeca, Toerisme en Handel te Heerle wensen het bestuur, de centrale direktie, afdelingsdirektie docenten, medewerkers, studenten, leerlingen, vrienden en bekenden een voorspoedig 1993.

Wij wensen onze klanten een VOORSPOEDIG 1993
Loonbedrijf Schnackers, Landgraaf

Namens het bestuur van V.K.C. '89 wensen wij alle leden steunende leden, sponsors en andere begunstigers een
Voorspoedig 1993

Lief Babytje
Sas wenst jou een heel fijn 1993 toe.

Ik wil al mijn kennissen en familieleden een gezellige jaarwisseling wensen en een voorspoedig '93.
Ron Lenten
Hoogstr. 45 Landgraaf.
Tel. 045-32007.

Beauty!
Thanks for all your love! een te gek 1993.
Luvvm: kolm MOI

Voor mijn allerbeste en liefste vriend HENRY een goed, gelukkig en gezond 1993: Maria.

Opa en Oma. Een leuk OPPASJAAR 1993. Dion en Cyrus.

TIJGER, een fantastis 1993 gewenst. Je schoo heidsprinsesje.

MAM, een liefdevol 19 toegewenst. Ik hou van Yola en Jos.

Miranda wij wensen je e heel gelukkig en gezo NIEUWJAAR toe. Jacqu en Rogér.

Opa en Oma Danië GELUKKIG Nieuwjaar. D vijf dochters, 5 schoonzoon en 5 kleinkinderen.

Poemse Bill. Gelukk NIEUWJAAR. Patse Marie

Fam. W. BRULS wenst al familie, vrienden en beke den 'n gelukkig gezond 1993

We wish you a prosperou NEW YEAR, to all o customers, Robert an Elspeth. Café de Roya Raadskelder in Vaals

---

DIT IS EEN BIJZONDER AARDIGE ADVERTENTIE.

WANT HIERMEE WILLEN DE NEDERLANDSE DAGBLADEN HUN 50.000 BEZORGERS BEDANKEN VOOR EEN GEWELDIG BEZORGD 1992.

'IK MIS EEN PAAR VINGERS, MAAR M'N BAAN HEB IK NOG.'

JE BENT EEN RUND ALS JE MET VUURWERK STUNT. SIRE

Als u op de valreep nog zo'n 3000 keiharde guldens wilt verdienen, moet u zich nú gaan haasten. Want tot 1 januari 1993 krijgt u bij aankoop van 'n Fiat Uno, Tipo of Tempra, voor uw huidige auto een inruilprijs die circa 2000 gulden boven de ANWB/Bovag-koerslijst ligt. En bij financiering door Fiat betaalt u een jaar lang 0% rente. Dat levert u rond de 1000* gulden op. Uw totale voordeel: zo'n 3000 gulden.

Mocht u liever een Panda kopen, dan hebben we ook goed nieuws voor u. Want u hoeft 'm pas over een jaar te betalen, en dat levert u zo'n 1800* gulden op.

Maar voor welk aanbod u ook kiest: u kunt uw Panda, Uno, Tipo of Tempra in 1993 op kenteken laten registreren. Kom dus razendsnel naar de Eindejaarsshow van de Fiat-dealer, voordat het te laat is. **FIAT**

TOT 3000 GULDEN VOORDEEL TIJDENS ONZE EINDEJAARSSHOW.

AUTOBEDRIJF KLANKSTAD B.V.
KERKRADE, KAALHEIDERSTEENWEG 185, TEL. 045 - 41 39 16

AUTOMOBIELBEDRIJF CREUSEN B.V.
HEERLEN, PARALLELWEG 34, TEL. 045 - 74 21 21

AUTOMOBIELBEDRIJF H. SCHOBBEN
BRUNSSUM, TEGELSTRAAT 3, TEL. 045 - 25 06 75

* Wij informeren u graag over de exacte voorwaarden.

'Waarom mag ik in de Staatsloterij Show niet uit mijn bol gaan?'

Marc Klein Essink smijt vanavond met miljoenen

DOOR TONNY MEIJERMAN

AALSMEER – 'De cultuurfreak' glimlacht cynisch. Schampert over de pulp op de beeldbuis. Het amateurisme van Goede Tijden, Slechte Tijden. De gebakken lucht van quiz- en showmasterland. 'Het volk' daarentegen geniet. Draagt Jos Brink en Ron Brandsteder op handen. Promoveert André van Duin en Henny Huisman tot helden. Ook de Staatsloterij Show op deze oudejaarsavond om 21.35 uur op Nederland 2 behoort tot de uitgebreide categorie bejubeld én verguisd. Quizjunks janken en juichen hartstochtelijk mee. Criticasters turven de superlatieven.

Presentator Marc Klein Essink gebruikt in zijn laatste Staatsloterij Show zeventien keer het modewoord 'hartstikke' en maar liefst 110 maal 'goed'. Dat alles in ruim anderhalf uur, waarin de kandidaten uiteindelijk 100.000 gulden én een roodglimmende auto winnen.

Op de praatstoel, ontspannen rokend, blijkt Marc Klein Essink anders. Het glimmend zwarte pak hangt in de kast; de 'master' draagt een eenvoudige, groene trui. Hij praat duidelijk, vriendelijk. Lacht, luistert en neemt de tijd. Vol enthousiasme blikt hij over de volgende grote klus, de Staatsloterij Show op Oudejaarsdag met drie miljoen gulden als hoofdprijs. Een absoluut record in Nederland. „Verder zien we natuurlijk om naar het bijna voorbije jaar. Op het gebied van artiesten krijgen we het neusje van de zalm. En onder leiding van Robert ten Brink wordt de best gekapte man en vrouw van Nederland gekozen."

Marc Klein Essink als showmaster. Sinds 1987 razend populair als arts-assistent Jan van der Wouden in het Tros-televisiedrama Medisch Centrum West. Een gouden toekomst in het verschiet. Zijn optreden in de NCRV-serie De Brug onderstreepte zijn talent. „Medisch Centrum West is een schitterende springplank voor mijn verdere carrière. In de toekomst wil ik graag in films spelen," vertelde de donkerharige Amsterdammer enkele jaren geleden. Droom en werkelijkheid, soms staan ze haaks op elkaar. Het is Marc Klein Essink niet gelukt in de voetsporen te treden van Rutger Hauer en Derek de Lint.

● *Marc Klein Essink (links) en collega-presentator Robert ten Brink: „Laat niemand er laatdunkend over doen, want het presenteren van een show vreet aan je."* Foto: VERONICA

Liefde

„De liefde voor de film heb ik nog steeds," erkent de presentator. „Ik heb alleen nog maar kleine rollen gespeeld in Brandende Liefde, De Aanslag en In de schaduw van de Overwinning. „Maar de film is geen industrie die een actieve loopbaan kan garanderen. Ik heb wel enkele aanbiedingen gehad, maar die lokten me niet. Per slot van rekening heb ik als acteur een naam te verliezen." Klein Essink zwijgt, steekt een nieuwe sigaret op. „Het gaat niet om geld alleen, maar ook om het spel. Ik zou bijvoorbeeld nooit meespelen in een serie als Goede Tijden, Slechte Tijden. Omdat ik MCW gewend ben. Betere acteurs, een beter verhaal, een kwalitatief hoger peil."

„Nee, ik ben absoluut niet gefrustreerd dat het filmgebeuren tot nu toe niets is geworden. Als ik zie hoe weinig belangstelling de Nederlandse film trekt, dan vind ik het doodzonde daarin veel tijd te steken. Geef me dan maar een serie op televisie, waar veel naar gekeken wordt. Soldaat van Oranje en Flodder. En voor de rest niks. De film De Bunker, toch een hele goeie, trekt verbazingwekkend weinig kijkers. Een paar honderd, maar niet." Het zal heel anders moeten, vindt Marc Klein Essink.

„De loop naar de bioscoop is er helemaal uit. Mede de schuld van de filmmakers die voortdurend de televisiesterren uit de films hebben geweerd. Ons wordt verweten dat we ons te veel op kijkcijfers richten, maar ik vind dat de film zich dat criterium meer moet aanmeten. Populair én goed kunnen best samen. Kijk maar eens naar een produktie als Basic Instinct."

Marc Klein Essink legt zijn hele zaligheid in de Staatsloterij Show. Ruim anderhalf uur rechtstreekse uitzending. „Loodzwaar!", beoordeelt de presentator zijn werk, „laat niemand er laatdunkend over doen, want het presenteren van een show vreet aan je." Als rechtgeaard Ajaxsupporter vergelijkt hij zijn job met voetballen op niveau. „Ook ik verricht prestatiesport. Anderhalf uur alles uit de kast halen. Werken onder hoogspanning, met soms alle gevolgen van dien. Je doet acht van de tien dingen goed, maar die twee fouten zijn bepalend. Daarop word je beoordeeld."

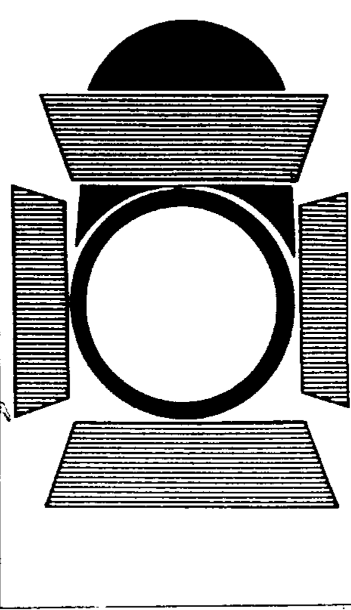
In de Staatsloterij Show bestaat geen weg terug. Geen gesjoemel, geen overdoen of stukjes eruit knippen. Nee, boem-bats rechtstreeks de huiskamer in. „Da's natuurlijk ook het leuke van het vak. Ik beleef het als een spannend jongensboek. Een avontuur, waarvan de uitkomst onzeker is." De kritiek die op de Nederlandse showmasters neerdaalt, kan Marc Klein Essink ten dele begrijpen. „Ik moet ervoor waken niet alleen maar enthousiast te zijn. Daarom is die afwisseling in de Staatsloterij Show ook zo leuk. Er zit een aantal rustige momenten in." Dan, iets feller: „Maar waarom mag ik niet uit mijn bol gaan? Voetballers doen dat ook voor het oog van de camera. Als een speler uit Kameroen een bijzonder dansje maakt na een doelpunt, wordt dat gewaardeerd en wereldwijd geïmiteerd."

Prijzen

Op oudejaarsavond, bij het verlaten van 1992, zal het vaderlandse tv-publiek zich massaal storten op de Staatsloterij Show. Met schitterende prijzen, variërend van cd-spelers tot een auto. Gigantische geldbedragen vinden hun weg naar gelukkige Nederlanders. Money, money, money. Kan dat? Mag dat, terwijl in Joegoslavië de kanonnen bulderen en in Somalië de mensheid massaal crepeert? Het is het bekende dilemma, het profetische vingertje dat opgeheven wordt tegen al te geldverstrooiende programma's. Marc Klein Essink zwijgt. Opmerkelijk lang. Dan, aarzelend. „De strijd om de hoofdprijs in mijn quiz is heel zwaar. Een ton is dan wel op z'n plaats." Het antwoord bevredigt niet, ook hem niet. „We hadden hetzelfde bij de vliegramp in de Bijlmer. Twee dagen nadien hadden we de show. We hebben besloten om het programma te handhaven, zij het een beetje aangepast. Uiteindelijk zul je verder moeten."

„In Joegoslavië wordt al meer dan een jaar gevochten. Laten we het dáár over hebben en niet over het wel of niet uitzenden van een spelshow. Door een amusementsprogramma op televisie is nog nooit een oorlog ontstaan. Ik hoef me niet te verantwoorden voor politieke gebeurtenissen."

Het antwoord klinkt een tikkeltje té automatisch. Iets te gladjes. Marc Klein Essink weet dat daarmee de discussie over het contrast 'armoede daar, prijzencarnaval hier' niet afgesloten is. Heel eerlijk: „Als ik verantwoording moet afleggen voor die enorme prijzen, tja, dan voel ik dat ik fout zit. Op den duur zal ik die discussie verliezen."

● *De Belgische minister Willy Claes uit Hasselt zal op nieuwjaarsdag in het Akense stadhuis als pianist optreden.*

Archieffoto: LD

Minister als pianist bij Hallo Europa

MAASTRICHT – Tijdens de gezamenlijke uitzending van de vijf Euregionale omroepen op nieuwjaarsdag zal de Belgische minister van Buitenlandse Zaken, Willy Claes, als pianist optreden. De Kroningszaal van het Akense stadhuis, waar vandaan tussen 11.00 en 13.00 uur rechtstreeks wordt uitgezonden, is volledig 'uitverkocht'. De Euregio Maas-Rijn heeft 25 duizend gulden subsidie toegekend aan dit bijzondere programma.

De publieke zenders in de Euregio willen samen de geboorte van het nieuwe Europa vieren met deze feestelijke bijeenkomst. Omroep Limburg maakt Hallo Europa samen met WDR Aken, BRF Eupen, BRTN Radio 2 regionaal en RTBF Luik. Het gebied dat deze omroepen bestrijken telt ruim vier miljoen inwoners.

Hallo Europa zal door vijf mensen in drie talen worden gepresenteerd. Benny OpdenAcker, die bij Omroep Limburg op maandagmiddag het wekelijkse programma Radio Euregio maakt, presenteert het Nederlands-Limburgse deel.

Artiesten en gasten zijn afkomstig uit de zendgebieden van de verschillende omroepen. Uit Nederlands-Limburg zijn aanwezig het Maastrichts Salon Orkest onder leiding van André Rieu en directeur Wim Jense van Maastricht Airport. Onder de bezoekers worden weekeinde-arrangementen in de 'grote steden' van de Euregio verloot.

Van onze rtv-redactie

Ouderwetse leraren in nieuwe comedyserie

Pestende leerlingen in 'Uit de school geklapt'

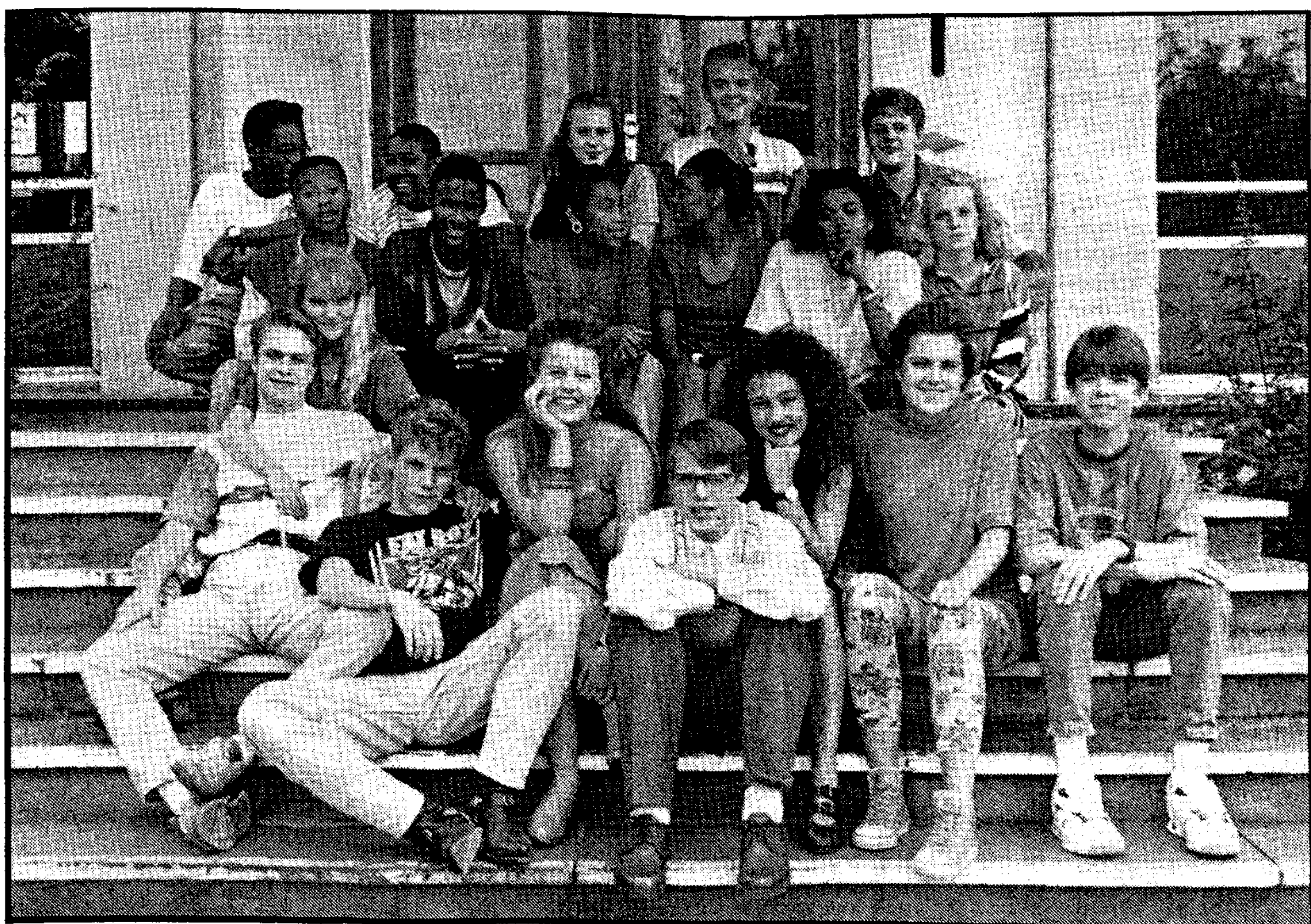
HEERLEN – „Goedemorgen jongens en meisjes. Mijn naam is Marcel Koopmans, jullie nieuwe leraar Nederlands. Zeg maar Marcel." De kersverse docent (Geert Lageveen) schrijft zijn naam op het bord. „Goh, hij kan schrijven," roept een bijdehante leerling door de klas, waarna iedereen in lachen uitbarst. En de jonge leraar voelt de tas vol idealen waarmee hij het onderwijs instapte, al aardig zwaar in zijn hand worden.

Typische middelbare schoolpesterijen. In dit geval zijn het de grappen en grollen van de leerlingen uit klas 3c van scholengemeenschap Hugo de Groot. Deze klas staat centraal in de nieuwe twaalfdelige comedy-serie 'Uit de school geklapt' van de NCRV, die vanaf maandag (Nederland 1, 21.44 uur) wordt uitgezonden.

De serie, naar het gelijknamige boek, is geschreven door Harrie Jekkers (oud leraar Engels en schrijver van songteksten en boeken, cabaretier en zanger van het Klein Orkest) en Koos Meinderts (oud-onderwijzer en auteur van onder andere 'De club van lelijke kinderen', 'Is hier de Himalaya' en 'Kunst met peren').

Schoolleven

De verhalen van 'Uit de school geklapt' zijn uit het schoolleven gegrepen. En de voor iedereen herkenbare gebeurtenissen zijn gerangschikt rond een aantal personen die binnen de muren van de veelkleurige Hugo de Groot-scholengemeenschap verblijven.

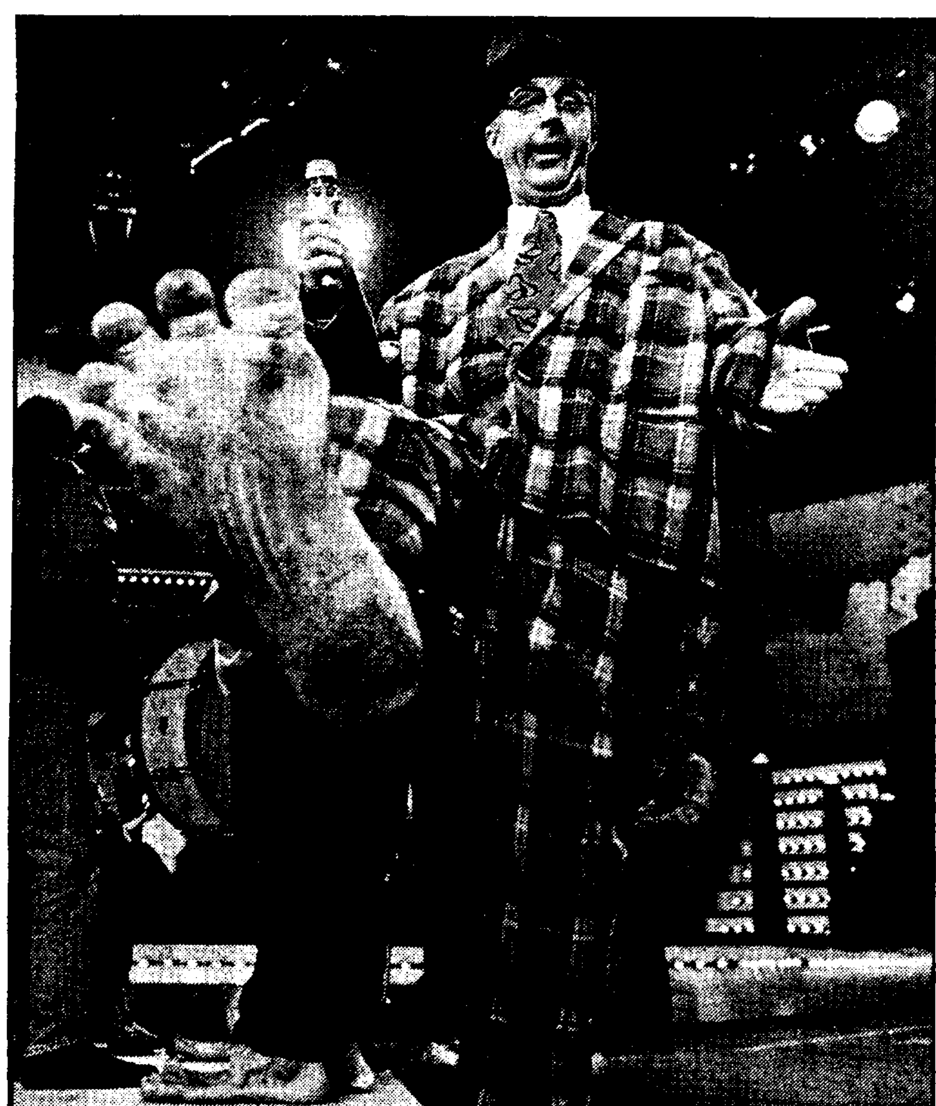
● *De volledige cast van 'Uit de school geklapt'.* Foto: KIPPA

Naast klas 3c speelt conciërge Joop de Wit (Peter Noland) een belangrijk rol in de tv-comedy. Hij weet wat er in de leerlingen omgaat en als beheerder van de kantine zorgt hij er voor dat ze in de pauze met cola, gevulde koeken en warme snacks bijkomen van alle spannende of saaie aanslagen die de docenten op hun verstandelijke vermogens hebben gedaan.

Conciërge Joop is ook de steunpilaar van directeur Van Dam (gespeeld door Herman Vinck). Deze heeft het namelijk niet makkelijk. De docenten in zijn staf hebben nogal verschillende opvattingen over lesgeven; aan de ene kant leraren die de leerlingen op een moderne manier tegemoet treden, aan de andere kant leraren die zweren bij de ouderwetse autoritaire aanpak. De directeur steekt niet alleen veel tijd in de bemiddelingspogingen tussen die twee kampen, maar is ook voortdurend bezig zijn drankprobleem verborgen te houden.

De buitenwereld komt vaak op ontregelende wijze de school binnen in de persoon van Thijs (George van Houts), directeur van 'Eurosnack Unlimited' en achterneef van conciërge Joop. Thijs is een kleine zelfstandige, die zijn boterham verdient in de snackbusiness en hij zorgt voor het beleg daarop door allerlei 'handeltjes'.

Bij die zaakjes betrekt hij Joop veelvuldig. Hij hoeft daar overigens niet veel moeite voor te doen omdat het docentenkorps en de leerlingen een groot klantenpotentieel vormen.

● *Ook André van Duin, vanavond vanaf 22.50 uur bij RTL4 te zien tijdens een oudejaarsshow, is onder contract bij CNR.* Foto: KIPPA

Nederlands talent dupe van ondergang CNR

Van onze rtv-redactie

HILVERSUM – Het beginnend Nederlands talent wordt de dupe als de Hilversumse platenmaatschappij CNR failliet gaat. Grote namen als André van Duin, Koos Alberts en Youp van 't Hek zullen makkelijk een andere maatschappij kunnen vinden. CNR is volgens ingewijden het enige Nederlandse platenconcern dat bereid is risico te nemen met jong Nederlands talent.

Volgens woordvoerder Mooij van Buma/Stemra in Amstelveen heeft het in surséance verkerende CNR veel Nederlandse artiesten, zoals de groep Rowwen Hèze en Astrid Nijgh, een kans gegeven en veel geld in hun promotie gestoken. „Als CNR verdwijnt is dat een enorm verlies," aldus Mooij. Hij verwacht geen problemen bij de inning van royalty's bij CNR, omdat die altijd bij vooruitbetaling worden voldaan.

Het managamentbureau van André van Duin in Rotterdam zegt zich helemaal geen zorgen te maken over de toekomst van hun artiest bij CNR. „André ligt lekker in de zon op Aruba. Wat er met CNR gebeurt is in de handen van wijze mannen (de curator red.)," aldus een woordvoerder. Hij vindt het nog te vroeg om te speculeren over een overstap van Van Duin naar een andere maatschappij.

Disney

Mooij en andere mensen in de platenwereld zeggen het ernstig te betreuren als CNR zou verdwijnen als gevolg van het zakelijk geschil met het Amerikaanse Walt Disney-concern. CNR moet Disney zeven miljoen gulden aan videorechten betalen voor enkele Disney-produkties die op de Nederlandse markt gebracht zijn en er dreigen nog meer schadeclaims van die kant.

CNR zou ook dit jaar nog winst hebben gemaakt, ondanks de tegenvallende verkopen van Nederlandstalige muziek op cd. Het aandeel 'polderpop' in de cd-markt, dat vijf jaar geleden nog twintig procent bedroeg, is gedaald tot 10 à 12 procent. Toch had CNR zich uitstekend gehandhaafd in de markt tussen giganten als Polygram en Sony.

PTT wil af van inning kijk- en luistergeld

HEERLEN – De PTT onderzoekt of het de incasso van de omroepbijdragen kan afstoten. Nu de PTT op eigen benen staat (als Koninklijke Nederlandse PTT) is het niet langer vanzelfsprekend dat het bedrijf de omroepbijdragen int. De PTT bekijkt nu of de Dienst Omroepbijdragen als onafhankelijk instituut kan functioneren.

„Het innen van omroepbijdragen is voor ons een wezensvreemde activiteit geworden. Vroeger, toen wij en de omroep nog onder hetzelfde ministerie vielen, was het geen probleem, maar nu we op ons zelf staan, is het wat minder vanzelfsprekend," zegt PTT-woordvoerder Gertjan Versteeg. „Op dit moment verkennen we de mogelijkheden."

In het buitenland wordt de inning deels door de PTT (Finland, Engeland, België, Ierland, Oostenrijk en Portugal) en deels door de publieke omroepen (Noorwegen, Denemarken, Zweden en Duitsland) zelf gedaan. De Europese Commissie hamert er de laatste jaren steeds meer op dat de PTT's hun regulerende en dienstverlenende functies moeten scheiden. Dat kan betekenen dat de PTT's steeds minder vaak de omroepbijdragen zullen innen.

Versteeg verwacht niet dat de publieke omroep in Nederland de taak van de PTT zal overnemen. „Op de Dienst Omroepbijdragen werken honderden mensen die precies weten hoe alles functioneert. Het lijkt me onzinnig om die dienst op te heffen en bij de omroep een nieuwe dienst in te stellen. Het lijkt me dan ook logischer dat de Dienst Omroepbijdragen als onafhankelijk incassobureau in opdracht van het ministerie van WVC zijn werkzaamheden gaat verrichten. Maar andere vormen zijn ook mogelijk. Welke? Ik zou het niet weten. Het onderzoek is nog in een pril stadium. Slechts de kans is aanwezig dat de PTT te zijner tijd de Dienst Omroepbijdragen gaat afstoten. Als daar al toe besloten wordt kan het nog wel jaren duren voor het zover is."

Nederland 1

KRO/Ikon/Ncrv
15.53 Nieuws voor doven en slechthorenden.
16.00 ●● Journaal.
16.09 (TT) AVRO Service Salon. Gevarieerd middagmagazine. Presentatie: Amanda Spoel en Simone Wiegel.
17.01 Dokument: Klaar voor onder water, reportage over de onderzeeboot Hr. Ms. Zeeleeuw. Hoe leven de marine-mensen wekenlang op een paar vierkante meter onder water?
17.35 De roze panter, tekenfilmserie.
17.45 Boggle, woordspel.
18.15 Sesamstraat. Gevarieerd kindermagazine. Vandaag: Tijd.
18.30 (TT) Jeugdjournaal.
18.40 (TT) Het Klokhuis.
18.59 De roze panter, tekenfilmserie.
19.04 Disneytime, tekenfilmmagazine vanuit de dierentuin in Emmen.
20.00 (●●+TT) Journaal
20.26 Matlock. Amerikaanse misdaadserie. Afl.: De volbloed. Matlock verdedigt een staljongen die beschuldigd wordt van de moord op zijn baas. Een foto van een volbloed in de tas van het slachtoffer brengt hem op een idee.
21.17 Kenmerk, actualiteitenrubriek.
21.47 Bericht van de Wilde Ganzen.
21.49 (TT) Versieren, 8-delige serie over erotiek. Afl.1: De flirt met het publiek. De wereld van de show lijkt een opwindende wereld. Hoe denken muzikanten en dansers daar zelf over?
22.25 Verhalen over de kleuren van Europa. Een eigentijdse filmversie van de Brendaan-legende door Hans Keller. De documentaire vertelt het verhaal van de Ierse monnik, die kort na het begin van onze jaartelling de eenzaamheid zocht in zwerftochten langs de kusten van Europa en zo de plekken herkende waar hij thuishoorde. Met medewerking van o.a. de Ierse dichter Seamus Heaney, de Italiaanse beeldhouwer Luciano Fabro, de Spaanse architecte Beth Gali, de Portugese dichter Casimiro de Brito en de Deense schilder Per Kirkebey.
23.58-00.05 Vuurwerk en klok.

Nederland 2

EO/Tros/VOO
10.00 (TT) Vrouw-zijn, vrouwenmagazine.
10.50-11.15 (TT) Wereld van verschil, bijbelstudie met Henk Binnendijk. (herh.).
13.00-13.07 Nieuws voor doven en slechthorenden.
16.00 ●● Journaal.
16.10 Samson, Belgisch kindermagazine.
16.55 Top '92, muziekoverzicht van de hoogtepunten op popgebied van het afgelopen jaar, met onder meer belangrijke gebeurtenissen, fragmenten van popconcerten en de nummer 1-hits. Verder de uitreiking van de Top 40 Award aan de formaties, popzangers en zangeressen die in 1992 op nummer 1 in de Top 40 hebben gestaan.
18.00 ●● Journaal.
18.20 Top '92, vervolg.
18.50 Blinde hartstocht.
19.15 Wildcats, komedie uit 1986 van Michael Ritchie. Met: Goldie Hawn, Swoosie Kurtz, Robyn Lively, e.a. Lerares Molly McGrath komt door toeval als coach van een stel ongedisciplineerde herrieschoppers terecht op een van de ruigste scholen van de stad.
21.05 (TT) In de Vlaamsche Pot. Afl.14: Oud en nieuw. Gilles organiseert een exclusief diner om het nieuwe jaar in te luiden. Luciën nodigt vol goede voornemens een zwerver uit.
21.35 (TT) Oudjaars Staatsloterij Show. Spelshow gepresenteerd door Marc Klein Essink en Robert ten Brink, die geheel in het teken staat van Oud en Nieuw. Met bekende en minder bekende Nederlanders wordt teruggekeken naar 1992 en natuurlijk wordt voor de nodige muzikale verstrooiing gezorgd.
23.55 Klok en vuurwerk.
00.10-01.10 ●● In concert: René Froger, compilatie van drie live-concerten, onlangs opgenomen in Ahoy. René Froger zal zijn grootste hits zingen zoals o.a.: Winter in America, Man with a mission, Your place or mine, Are you ready for loving me.

Nederland 3

Vpro/Vara
08.53-09.00 Nieuws voor doven en slechthorenden.
15.00 VPRO's Kerstmatinee, met Laurel & Hardy, serie slapstickfilms.
16.10 Footlight parade. Amerikaanse speelfilm uit 1933 van Lloyd Bacon. Met: James Cagney, Joan Blondell, Ruby Keller, e.a. Een producer probeert zichzelf te overtreffen met steeds spectaculairdere nummers. Privé loopt het echter niet allemaal op rolletjes
17.55 Wicked Willie, animatie.
18.00 ●● Journaal.
18.17 George and Mildred, Engelse comedyserie. Afl.: Baanbrekend. (herh.). George heeft eindelijk een baan, hoewel hij twijfelt of hij er bij de bevolking wel populairder op zal worden.
18.41 Da's lachen. Amerikaanse tekenfilms.
18.58 (TT) Lingo, woordspel gepresenteerd door Francois Boulangé.
19.26 ●● Geef nooit op. Programma waarin Peter-Jan Rens hartewensen van kinderen tot 16 jaar vervult.
20.20 Rhythm & blues, Amerikaanse comedyserie. Afl.: Jamin' Bobby.
20.48 (TT) Bureau Kruislaan, politieserie. Afl.13: Chinese toko. Tijdens een winkeldiefstal krijgt Piet Haarman de volle laag uit een jachtgeweer. Lucy en Teddy proberen een droevige figuur van zelfmoord te weerhouden.
21.19 De verleiding, magazine over reclame. Presentatie: Astrid Joosten.
22.30 Freek de Jonge: De estafette, oudejaarsconference rechtstreeks vanuit Groningen.
00.03 Vuurvariaties.
00.15-02.15 Nederland 3 en negentig - nieuwjaarboulevard, nieuwjaarsprogramma gepresenteerd door Jan Douwe Kroeske en Tom Egbers, met veel Midden- en Zuidamerikaanse muziek van onder andere Kid Creole, Trini Lopez, Harry Bellafonte, Matt Bianco, uitgevoerd door onder andere Humphrey Campbell, Oscar Harris en Lois Lane.

RTL4

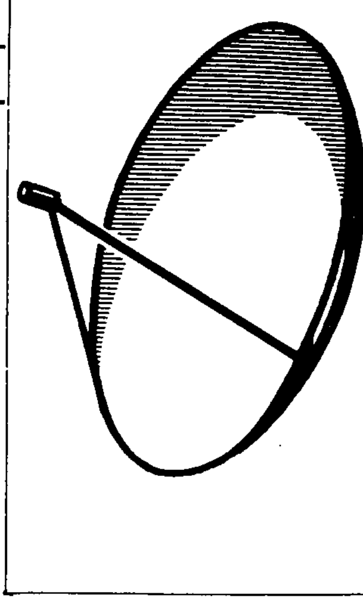
07.00, 07.26 en 07.55 Nieuws.
07.05 en 07.35 Cartoons.
08.06 The bold & the beautiful.
08.30 Nieuws.
08.35 Santa Barbara, Soap. (herh.).
09.00 Nieuws.
09.10 Rad van fortuin, spel. (herh.).
09.35 Goede tijden slechte tijden,
10.05 As the world turns, serie.
10.50 Trial by jury, Serie. (herh.).
11.15 Muziekspecial: Peter Gabriel. Verslag van de wereldtournee die Peter Gabriel in 1987 maakte.
12.15 Muziekspecial: Tragically Hip. Special rond deze Canadese popgroep die in haar vaderland grote bekendheid geniet.
12.35 Snowmagazine. (herh.).
13.05 St. Elsewhere, serie.
13.55 Unsolved mysteries, (herh.).
14.45 The Oprah Winfrey show. Afl.: Couples at war over housework.
15.30 Santa Barbara, Amer. soap.
16.00 Telekids, kinderprogramma.
16.30 Prijzenslag, spelprogramma.
17.00 5 uur show.
18.00 Zes uur nieuws.
18.20 The bold & the beautiful, soap.
18.45 RTL Club, magazine.
19.00 Rad van fortuin, spelprogram.
19.30 Avondnieuws.
19.50 Het weer door John Bernard.
20.00 Goede tijden slechte tijden,
20.30 Wie ben ik. (Slot). Spel.
21.20 Surprise show special. Op de valreep van '92 laat Henny Huisman een aantal mensen nog het mooiste moment van het jaar beleven.
22.50 André van Duin revue. Eindejaarsspecial met André van Duin.
00.05 Knallende kurken. Oudejaarsprogramma waarin RTL4-sterren terugblikken op de leukste, meest spannende en meest komische momenten uit de programma's die zij het afgelopen jaar presenteerden.
02.05 Heineken Night of the proms, muziekspektakel vanuit het Ahoy in Rotterdam met optredens van bekende artiesten waaronder Jennifer Warnes, Christopher Cross, Joe Cocker en John Miles, onder begeleiding van de band van John Miles. (herh.).
03.25 Nachtprogramma.

België/TV 1

14.15 Le rapace. Frans/Mexicaanse speelfilm uit 1968 van José Giovanni.
16.00 Bordertown. Frans/Amer./Canadese western. Afl.8: Blood fury.
16.25 Samson. Met tekenfilms.
17.25 Duupje.. Animatie. Afl.: Kleur.
17.30 Saartje en Sander. Animatie.
17.40 Prikballon. Kindermagazine.
17.55 Tik tak. Animatieserie. Afl.365.
18.00 Journaal.
18.10 Mooi en meedogenloos
18.35 Top score. Spelprogramma.
19.03 Buren (Neighbours). Afl.1013.
19.25 Mededelingen en overzicht.
19.30 Journaal en Sport.
20.00 Drie Wijzen special. Quiz.
21.00 Oei Jacques! Kolderiek.
21.55 Het Gala van de Gouden Bertjes. Feestelijk eindejaarsgala.
23.20 Margriet op Oudejaar. Gevarieerd showprogramma met Margriet Hermans, live vanuit Lanaken. Gasten: Leyers, Michiels en Soul Sister, Dinky Toys, Gunther Neefs, Helmut Lotti, Isabella A., Luc Steeno e.a.
00.30 ■ Europe. Show waarin twaalf sportmensen en twaalf muzikale gasten uit de EG-lidstaten de eenmaking van Europa vieren. Met o.a. Anton Geesink en Lois Lane, Rosa Mota en Linda de Suza, Sean Kelly en Johnny Logan, Claudio Chiapucci en Al Bano & Romina Power e.a.
01.50-01.55 Coda. Don't stop this tram, door het Modern Jazz Quartet.

België/TV 2

18.50 Journaal.
19.00 Schooltelevisie: Abstracten.
19.30 Het capitool (Capitol),serie.
19.53 Benny Hill. Engelse humor.
20.00 ■ Inspecteur Generaal (The inspector general), Amer. speelfilm.
21.40 Journaal en Sport.
22.10 L'Ultima sera. Galaconcert met het BRTN Filharmonisch Orkest aan de vooravond van Europa '93 en Antwerpen '93.
23.40-01.00 Droommachine (Dream machine), Amer. speelfilm uit 1991.

België/RTBF 1

12.05 Vacaturebank. **12.25** Jeunes docteurs (pour la vie). **13.00** Nieuws. **13.20** Blue Lagoon. Amer. avonturenfilm uit 1980. **15.00** Muziekconcours voor jonge solisten. **15.55** Gourmandises. **16.05** Verkeerstips. **16.15** Nouba nouba. **17.10** Jeu des dictionnaires. **17.35** Tropical heat. **18.30** Ce soir. **18.55** Le bon numéro. **19.30** Journ. **20.00** Humoristisch progr. **20.15** L'étincelle. Franse komische speelfilm uit 1983. **22.05** Dirty dancing. Amer. speelfilm. **23.45** Speciale uitzending in het laatste kwartier van het jaar. **00.00** Voeux. **00.05** Hair. Amer. musicalfilm. **02.00-02.05** Intern. beursnieuws.

België/Télé 21

15.10 Jean-Pierre Verheggen. Portret. **16.00** Film over Belg. deelnemers aan O.S. in Barcelona. **17.40** Nouba nouba. **18.30** Radio 21. **19.00** The greatest monster of them all. Misdaadverhaal. **19.30** Nieuws. **20.00** Intérieur nuit. **20.30** Kylie Minogue. Muziekspecial. **21.30** Journ. **22.05** Le jeu des dictionnaires. **22.25-00.35** Brazil. Engelse speelfilm. Met: Robert de Niro e.a.

TV 5

07.00 Ochtend/middagprogr. **18.00** Questions pour un champion. **18.30** Nieuws. **19.00** Le jeu des dictionnaires. **19.25** Clin d'oeil. **19.30** Belgisch nieuws. **20.00** Toeristisch magazine. **21.00** Nieuws en Eur. weerbericht. **21.30** Concert Patrick Bruel. Muziekprogr. **23.30** Nieuws. **23.50** Voeux TV5. Nieuwjaarswens. **00.00-02.30** La cenerentola. Opera van Rossini, uitgevoerd door het Koor en Ork. van de Koninklijke Opera van Wallonië.

RAI UNO

06.00 Ochtend/middagprogr. **18.00** Nieuws. **18.10** Italia, Istruzioni per l'uso. **18.45** Ci siamo!?! **20.00** Nieuws. **20.30** Nieuwjaarstoespraak van de president van Italië. **21.00** Partita doppia. **22.45** Buon Anno Italia. **00.30** Da Paestum Benvenuta Europa. **02.00** Situazione imbarazzante. Film.

BBC 1

08.00 nws. **08.10** Hallo Spencer. **08.35** Babar. **09.00** nws. **09.10** Cuckooland. **09.35** Swamp thing. Serie. **10.00** nws. **10.05** Come midnight Monday. Serie. **10.25** Why don't you...? **11.05** Playdays. **11.25** ■ On the town. Amer. speelfilm uit 1949. **13.05** Portret van Samantha Khury, die beweert met dieren te kunnen praten. **13.55** Reg. nws. **14.00** nws. **14.10** Neighbours, soapserie. **14.30** The boy who could fly. Amer. speelfilm. **16.10** The little mole. **16.20** That's life talented pets. **16.50** Barefoot in the park. Amer. speelfilm uit 1967. **18.35** Neighbours. **19.00** nws. **19.15** Reg. nwsmagazine. **19.30** That's showbusiness new year's eve show. Quiz. **20.00** EastEnders. Engelse soapserie. **20.30** Bruce Forsyth 50 years in showbusiness. **21.20** Appointment with death. Engelse misdaadfilm uit 1987. **23.00** nws. **23.20** Clive James on 1992. Persoonlijke terugblik op het jaar. **01.05** Overdenking t.g.v. het nieuwe jaar door de aartsbisschop van Canterbury. **01.10** The Ipcress file. Engelse speelfilm uit 1965.

BBC 2

07.55 ■ Spirit of the People. Speelfilm uit 1940. **09.40** (TT+■) Shall we dance. Amer. speelfilm uit 1937. **11.25** Pigeon Street. **11.40** Circusshow van het Chinese staatscircus. **12.30** Portret van luxueuze wintersportplaats in de V.S. **14.50** Geraint Evans Master, portret. **15.50** The Royal Institution Christmas lectures: Vandaag: Symmetry, sensation and sex. **16.50** The works, serie. **17.10** ■ 10 x 10. The last haircut. **17.2**[illegible] World darts. **18.00** Faldo's open, portret. **18.50** Life with Eliza. Serie. **19.0**[illegible] The black stallion. Amer. speelfilm uit 1979. **21.00** Kurt Weill in America. Portret. **22.00** The vampy - a soap opera. Soapserie met Omar Ebrahim, Fiona O'Neill e.a. **22.25** Doug Anthony all stars, humor en muziek uit Australië. **22.55** New season on 2. **23.00** Monty Python and the Holy Grail. Engelse speelfilm uit 1974. **00.30** Rab C. Nesbitt. Comedy-serie. **01.20** Sketches en gags met Sandra Bernhardt e.a.

Sportnet

08.00 Eurobics. **08.30** Waterskiën. **09.00** Basketball. Duitse Bundesliga. **11.00** Kickboksen. **12.00** Eurobics. **12.30** Autosport. **13.00** Basketbal. **14.00** Atletiek. Wintertriathlon vanuit Assen. **14.30** Boksen. Pro box special, hoogtepunten 1992. **16.30** Motorsport. **17.00** Surfen. ASP tour. **17.30** Beachvolleybal. **18.30** Autosport. **19.00** IHRA dragracing. **19.30** Global adventure sport. **20.00** World sport special. **20.30** Wereld Rally kampioenschap, terugblik op 1992. **21.30** Motorsport. **22.00** Golf. PGA European tour, terugblik op 1992. **00.00** NHRA dragracing. **00.30** Autosport.

Eurosport

09.00 Aerobics. **09.30** Skispringen. Vierschansen-toern. **10.30** Free climbing. **11.30** Aerobics. **12.00** Ol. Winterspelen '92. **14.00** IJshockey. Europacup, finale. **18.00** Snooker. **19.00** Ski report. **20.00** Trans world sport. **21.00** Jaaroverzicht 1992. Met Eurosport nieuws. **00.00-01.00** Dansen.

Super Channel

05.30 Victory with Morris Cerullo. **06.00** Super shop. **06.30** Business tonight. **07.00** News compilation. **07.30** News watch. **08.00** ITN world news. **08.30** News watch. **09.00** Channel E. **09.30** Super shop. **11.00** Modemagazine. **11.30** Business tonight. **12.00** Business insider. **12.30** News compilation. **13.00** Todays world. Magazine. Afl.: Korea, brothers & enemies. **13.30** News watch. **14.00** Inside edition. **14.30** Serie noire. **15.00** The mix. **16.00** All mixed up! **17.00** On the air. Showprogr., live. **18.30** Bonanza. Westernserie. **19.30** Serie noire. **20.00** Cult tv: I spy. Detectiveserie. **21.00** Nieuwsmagazine. **21.30** Film Europe. **22.00** ITN world news. **22.30** Azimuths. Magazine. Afl.: Madagascar, silk for the dead. **22.48** US Market wrap. **23.00** Mignight auto supply. Amer. actie-avonturenfilm uit 1978. **00.50** News watch. **01.20** Film Europe. **01.50** The mix. **02.00** China news Europe. Met om 2.00 Prime time news en om 3.00 Econ. nieuws in het Engels; vanaf 3.30 Herhalingen in het Mandarijn en Cantonees. **05.00** The mix.

MTV

07.00 Awake on the wildside. **10.00** Paul King. **13.00** Simone. **16.00** Greatest hits. **17.00** The report. **17.15** At the movies. **17.30** News at night. **17.45** 3 From 1. **18.00** Dance with Simone. **18.30** Prime. **20.00** Dial MTV. **20.30** Most wanted. **22.00** Greatest hits. **23.00** The report. **23.15** At the movies. **23.30** News at night. **23.45** 3 From 1. **00.00** Kristiane Backer. **03.00** Yo! Countdown. **03.30-07.00** Night videos.

CNN

24 Uur per dag nieuws, met om: 09.45 CNN Newsroom. **12.30** Business Morning. **13.30** Business day. **14.30** Business Asia. **15.00** Larry King. **17.30** CNN and Co. **20.00** World business tonight. **21.00** The international hour. **23.00** World business tonight. **23.30** Showbiz today. **00.00** The world today. **01.00** Moneyline. **01.30** Crossfire. **02.00** Prime news. **03.00** Larry King. **05.30** Showbiz today.

Duitsland 1

08.45 Tagesschau.
08.50 Frühstück mit Vampiren. Kindermagazine.
10.05 ●● Itzhak Perlman spielt das Violinkonzert von Johannes Brahms Vioolconcert in D opus 77 van Brahms, uitgevoerd door het Berlijns Filharmonisch Orkest.
10.50 Die historische Nacherzählung: Documentaire over de vlucht die de Duitse luchtvaartpionier Hermann Köhl in 1928 over de Atlantische Oceaan maakte.
11.35 (TT) Table for five. Amerikaanse speelfilm uit 1983.
13.30 Cartoons im Ersten. Tekenfilms. Vandaag: Total plem plem.
13.40 Drei Dschungeldetektive. Poppenspelserie.
14.10 Unternehmen Icesail - Documentaire over het tweede jaar van de expeditie van de Hamburger Arved Fuchs, die probeert om de Noordpool heen te zeilen.
14.55 (00) So machten die Beatles Sergeant Pepper Engelse documentaire over de totstandkoming van deze legendarische Beatles-elpee.
15.45 Alarmstufe 1, Tv-film over het werk van een brandweerkorps in Zuid-Frankrijk. Deel 1.
17.15 Tagesschau.
17.35 Marienhof, serie.
18.30 Hier und Heute, actualiteiten.
18.45 Schloss Hohenstein - Irrwege zum Glück, serie.
19.50 Goldregen.
20.00 (TT) Tagesschau.
20.05 (TT) Nieuwjaarstoespraak van de Bondskanselier.
20.15 ●● Dingsda. Spelprogramma.
21.00 Silvester-Sketchparade. Compilatie van hoogtepunten uit komische ARD-programma's van het afgelopen jaar. Met o.a. Peer Augustinski, Heinz Erhardt, Harald & Eddi, Didi Hallervorden en Diether Krebs.
22.00 ●● Silvesterstadl. Volksmuziek. Met: Bill Ramsey e.v.a.
00.00 ●● Willkommen Europa!
00.10 Formidable. Registratie van deze jubileumrevue in de Parijse Moulin Rouge, t.g.v. het 100-jarig bestaan.
01.10 ●● The tall guy. Komische speelfilm. Met: Jeff Goldblum e.a.
02.40-02.40 Zuschauen - Entspannen - Nachdenken. Januartag.

Duitsland 2

08.30 Programma-overzicht.
08.35 ●● Peter's Popshow. Met o.a. Vaya con Dios en Bon Jovi.
11.35 Heute.
11.40 Ansichten: Usedom. Portret van deze badplaats aan de Oostzee.
12.10 Unico - Das Hörnchen. Tekenfilm over een wit eekhoorntje.
13.30 (TT) 1 - 2 oder 3. Spelprogramma voor kinderen uit Duitsland.
14.15 Geschichten, die das Leben schreibt. Portret van de dichter en journalist Erich Hackl.
15.00 Album '92. Terugblik op het jaar met Gert Anhalt. (herh.).
16.00 Heute.
16.05 Eine hübscher als die andere. Duitse speelfilm uit 1961. Met: Heidi Brühl, Peter Nestler e.a.
17.35 ●● Silversterkonzert 1992. Oudejaarsconcert met de Berliner Philharmoniker o.l.v. Claudio Abbado. Uitgevoerd worden werken van R. Strauss.
19.00 Heute. Aansl.: (TT) Toespraak van de bondskanselier.
19.20 ●● Liebe auf den ersten Blick. Spelprogramma.
19.50 Willi wird das Kind schon schaukeln. Duitse speelfilm uit 1971. De voetbalclub FC Jungborn heeft financiële zorgen, maar voorzitter Willi Kuckuck weet wel raad. Al twee keer eerder heeft hij zijn zuster Elvira over het huwelijk van een dochter geschreven, waarop de prompt geld overmaakte.
21.10 (TT) Bei mir liegen Sie richtig. Duitse tv-film van Ulrich Stark. De nachtwaker Willy Kritz verdwaalt 's nachts in zijn berenkostuum met een museumstuk uit het pathologisch museum, als hij aangereden wordt door de vooraanstaande Lilo Berger. Deze is net op zoek naar een man die de door haar gefingeerde dr. Tetzlaff kan spelen, en Kritz lijkt haar de ideale kandidaat.
22.30 ●● Sternschuppen. Amusementsprogramma.
00.02 Sonne, Sex und Strandgetümmel (Les bronzés), Franse speelfilm uit 1978 van Patrice Leconte.
01.35-03.15 (OO)Une robe noire pour un tueur. Franse speelfilm uit 1980 van José Giovanni. Met: Annie Girardot, Claude Brasseur e.a.

Duitsland 3 West

09.00 Ski-oefeningen. **09.30** Zwerg Brazilien - ökologie des Hungers. Reportage. **10.00** Alles Alltag. **10.30** Wetenschappelijk magazine. **11.00** Gipfelglück, serie. **11.50** Mutter und Sohn. Austr. comedyserie. **12.15** Portret van Angelika Thee, de torenwachter van Naumburg **13.00** Monte Carlo in Gala. Hoogtepunten, met optredens van Petula Clark, The Manhattan Transfer e.v.a. **13.45** Karneval der Tiere. **14.20** Bezoek van de dichter en songwriter Wolf Biermann aan de voormalige hoofdstad van het Sovjet-imperium. **15.05** Stoom-festival in Dorset. **15.35** Kai aus der Kiste. Jeugdfilm. **17.05** Radio Days. Amer. speelfilm uit 1987 van Woody Allen. **18.30** Wolkenkratzer. Korte film. **18.40** ■ Dinner for one. Engelse sketch. **19.00** Aktuelle Stunde. Reg. magazine met nws en sport. **19.30** Weihnachtsoratorium. Cantate nr. 4 van Bach. **20.00** Höhner-Konzert '92. Zwei Zimmer, Küche, Diele, Bad. Hoogtepunten uit het concert van De Höhner en Peter Millowitsch. **21.15** Ein Herz und eine Seele: Silvesterpunch. Oudejaarsavondprogr.. **22.00** Schmidt - Die Mitternachtsshow - live. Showprogr.. **00.15-01.00** Astrologische oudejaarsnachtshow.

Duitsland 3 SWF

14.00 Zirkus in Europa. Variétéprogr. voor groot en klein. **15.00** Taza, son of Cochise. Amer. speelfilm uit 1954. **16.15** Eisenbahnromantik. Afl.: Der Lapplandpfeil (2). **16.35** Länder - Menschen - Abenteuer. Documentaire over poolvossen in Alaska. **17.20** Katja und die Gespenster, poppenserie. **17.45** Documentaireserie over de Alpen. **18.30** Das Südwest-Journal. **19.00** Die Sendung mit dem Stier. Gevarieerd magazine. **19.40** Der neunzigste Geburtstag oder Dinner for one. Sketch. **20.00** 's elektrisch' Herz. Volkstoneelstuk. **20.30** Agatha Christie: Miss Marple - 16 Uhr 50 ab Paddington. Engelse misdaadfilm (1). **23.00** Knaller der deutschen Schlagerparade. Nonstop schlagers tot middernacht. **00.00** Three amigos. Amer. speelfilm uit 1986. **01.40** Non-Stop-Fernsehen.

RTL Plus

06.00 Belle und Sebastian. Tekenfilmserie.
06.25 Bob der Flaschengeist. Tekenfilmserie.
06.50 Prinzessin Lila und die Smoggies. Tekenfilmserie.
07.15 Piff und Herkules. Franse tekenfilmserie.
07.35 Cubitus. Amer. tekenfilmserie.
08.00 Drei glorreiche Musketiere (I tre moschettieri), tekenfilm.
09.00 Who is Johnny Ringo? Duits/Spaanse western uit 1966.
10.15 Die Schlacht im Teutoburger Wald (Hermann der Cherusker), Duits/Italiaanse avonturenfilm uit 1967 van Freddy Baldwin. (herh.).
11.40 Detektiv in Hollywood (The Hollywood detective), Amerikaanse thriller uit 1989 van Kevin Connor. Met: Telly Savalas e.a.
13.15 Smokey and the bandit III. Amerikaanse komedie uit 1983.
14.45 Trial of the incredible Hulk. Amer. fantasy-film uit 1989. (herh.).
16.15 Fluch des verborgenen Schatzes (I cacciatori del cobra d'oro), Italiaanse avonturenfilm uit 1982.
17.45 Udo Jürgens. Open Air Symphony '92, openlucht-concert van Udo Jürgens uit het Amphitheater Windisch in Zwitserland. (herh.).
18.45 RTL aktuell.
19.15 Mini Playback - Silvesterspecial. Hoogtepunten uit het afgelopen miniplayback-seizoen.
20.15 Tante Trude aus Buxtehude. Duitse komedie uit 1971. Met: Rudi Carrell e.a. (herh.).
21.45 Alles, Nichts, Oder?! - Spezial. Hoogtepunten uit de afgelopen vijf jaar.
23.00 Die Gailtalerin - Spezial. Regionale talkshow.
00.05 Verbotene Spiele auf der Schulbank. Duitse softsexfilm uit 1980 van Kenneth Howard. (herh.).
01.10 Drei Oberbayern auf Dirndljagd (Was treibt die Maus im Badehaus?), Duitse softsexfilm. (herh.).
02.30 Verbotene Spiele auf der Schulbank. Softsexfilm. (herh.).
03.35 Drei Oberbayern auf Dirndljagd (Was treibt die Maus im Badehaus?), Duitse softsexfilm. (herh.).
04.55 Die glorreichen Musketiere (I tre moschettieri), tekenfilm. (herh.).

● *Goldie Hawn in 'Wildcats' (Nederland 2 - 19.15 uur).*

SAT 1

06.00 Jahresrückblick '92 des SAT.1. **07.30** Quär Beet. **10.20** Die Magd von Heiligenblut. Oostenr. heimatfilm. **11.55** Glücksrad. **12.35** Männerwirtschaft (Odd couple), Amer. serie. **13.05** Unter der Sonne Kaliforniens. (Knots landing), Amer. serie. Afl.: Die richtigen Weichen werden gestellt. **14.00** The Spirit of St. Louis. Amer. avonturenfilm uit 1957. **16.05** Marooned. Amer. sf-film uit 1969. **18.15** Bingo. **18.45** Nieuws. Aansl.: Nieuwjaarstoespraak van de Bondskanzelier. **19.05** dran. Sportmagazine. **19.20** Glücksrad. Spelprogr. **20.15** Mann-o-Mann des Jahres. Spelprogr. **22.30** Student bodies. Amer. komische speelfilm uit 1981. **00.05** The Ladies Club - Poker night, Amer. erotische film uit 1990. **01.20** Verschollen im Weltraum. (Marooned), Amer. sf-film. (herh.). **03.25** Das nackte Pokerspiel. (The Ladies Club - Poker night), Amer. erotische film. (herh.). **04.35** Lindbergh - Mein Flug über den Ozean. (The Spirit of St. Louis), Amer. avonturenfilm. (herh.). Aansl.: Programma-overzicht.

TV FILMS VIDEO

Duitsland 2
16.05. Eine Hübscher als die Andere - (1961-D). Film van Axel von Ambesser waarin rijkeluiszoon Peter Nestler die zijn best moet doen om Heidi Brühl te versieren.

Nederland 3
16.10. Footlight Parade - (1933-USA). Meesterwerk van Lloyd Bacon waarin schouwburgdirecteur James Cagney zichzelf probeert te overtreffen met spectaculaire nummers.

BBC 1
16.50. Barefoot in the Park - (1967-USA). Vermakelijke komedie van Gene Saks met Jane Fonda en Robert Redford als pasgetrouwd stel in appartement op vier hoog zonder trap.

Duitsland West 3
17.05. Radio Days - (1987-USA). Woody Allen verfilmde nostalgische herinneringen over zijn jeugd in Queens, in de jaren 1940 - 1950. Met o.a.: Mia Farrow en Seth Green.

● *Jeff Goldblum in de geestige komedie 'The Tall Guy'. (Duitsland 1 - 01.10 uur).*

Nederland 2
19.15. Wildcats - (1986-USA). Sportfanaat Goldie Hawn krijgt eindelijk haar zin als ze coach wordt van een juniorenteam aan een ruige high-school. Verder met: Swoosie Kurtz. Regie: Michael Ritchie.

België/TV 2
20.00. The Inspector General - (1949-USA). Leuke film van Henry Koster met Danny Kaye als zwerver die aangezien wordt voor een inspecteur van de overheid en dus als vorst behandeld wordt.

Duitsland 2
21.10. Dieter Hallervorden - Bei Mir Liegen Sie Richtig - (1990-D). De komiek speelt in deze film de bescheiden nachtwaker Willy Kritz die voor chef de clinique wordt gehouden. Regie: Ulrich Stark.

BBC 1
21.20. Appointment With Death - (1988-USA). Peter Ustinov als Agatha Christies meesterspeurder Hercule Poirot in thriller van Michael Winner. Hebzuchtige vrouw wil het geld van wijlen haar man niet delen.

BBC 2
23.00. Monty Python and the Holy Grail - (1974-GB). Onevenwichtige, maar hilarische tweede film van het Monty Python-team. Terry Jones, Graham Chapman, John Cleese en anderen op kruistocht in de middeleeuwen.

België/TV 2
23.40. The Dream Machine - (1990-USA). Student Corey Haim droomt van meiden en wagens. Dan krijgt hij een Porsche kado. Hij weet niet dat er een lijk in de kofferbak ligt. Regie: Lyman Dayton.

BBC 1
00.10. The Ipcress File - (1965-GB). Michael Caine voor het eerst in zijn rol als geheim agent Harry Palmer in film van Sidney J. Furie. Hij onderzoekt waarom er zoveel geesteslijken verdwijnen.

Duitsland 1
01.10. The Tall Guy - (1989-GB). Bijzonder geestige komedie van Mel Smith met Jeff Goldblum, Emma Thompson en Rowan Atkinson. Amerikaanse acteur krijgt via verpleegster baantje in musical.

radio

Radio 1
Elk heel uur en om 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 17.30, 18.30 en 6.30 nieuws.
7.07 Tijdsein. 9.05 De eindstreep. 20.04 Meden en Perzen. 22.04 Tros oudejaars nachtwacht. 0.04-7.00 VPRO's Nachtleven, met om 0.04 Street beats; 3.02 De geruistuin; 4.02 Grand disco classique; 5.02 Aan de bak.

Radio 2
Elk heel uur nieuws.
7.04 Goedemorgen Nederland. 7.53 Woord onderweg. 8.04 NCRV's Hier en nu. 8.15 Goedemorgen Nederland. 9.04 Wie weet waar Willem Wever woont? 10.04 Muziek bij de koffie. 11.04 Plein publiek. 12.04 Ted's lunchpakket (13.04-13.15 NCRV's Hier en nu). 14.04 G'oud & nieuw. 15.04 Pas op de plaats. 16.04 Discogram. 16.47 Iets anders. 17.04 Alle mensen. 18.04 Ekkel horizontaal. 19.04 Poster. 20.04 Music all in. 21.04 Voor wie graag luisteren wil. 22.04 Coulissen. 23.04-24.00 Sesjun.

Radio 3
Elk heel uur nieuws.
6.02 Breakfast-club. 9.04 Arbeidsvitaminen. 11.04 Baas van de dag. 12.04 Denk aan Henk. 14.04 Carola. 15.04 Popsjop. 17.04 Rinkeldekinkel. 18.04 Avondspits. 19.04 Spoor 7. 20.04 Paperclip magazine. 21.04 Villa 65. 0.04 Tros oudejaars nachtwacht. 2.02 Ketchup. 4.02-6.00 Pyjama-FM.

Radio 4
7.00, 8.00, 13.00, 18.00 en 20.00 nieuws.
7.02 Ochtendstemming. 9.02 Muziek voor miljoenen. 11.00 Het ochtendconcert. I. Die neue Harmonie. II. Pianomuz. 13.04 Klassiek op verzoek. 14.00 Het middagconcert: Uit Vara's matinee archief. Radio Kamerork. met piano. 15.15 Franse en Belgische kamermuziek. 16.00 De Nederlanden: Sweelinck en leerlingen. 17.00 Zin in muziek. 18.04 KRO-Klassiek. 19.30 Het orgel. 20.02 Avondconcert. La Capella Reial de Catallunya o.l.v. Jordi Savall. 22.00 KRO-Klassiek.

Radio 5
6.45-6.50 Mededelingenrubriek met uitgebreid weerbericht en Scheepvaartberichten. 7.10 De andere wereld. 8.55 Waterstanden. 9.02 Tros Perspectief. 10.02 De duvel is oud. RVU: 11.02 Kleur bekennen. 12.02 Faros (12.30-12.50 De geschiedenis van het geld). 13.10 NOS-Bijlage. 14.02 Een leven lang. 15.02 Schuim en as. 17.10 Radio UIT. 17.50 Politieke partijen: CDA. 18.02 Achtergrondprogramma: 18.02 Nederlands; 18.20 Arabisch; 18.40 Turks. 19.00 Waar waren we ook alweer? 19.15 Nieuws en actualiteiten in het Turks. 19.50 Nieuws en actualiteiten in het Marokkaans en Berbers. ZvdK: 20.30 Kerkdienst. 21.15 Tros Perspektief. 22.00 Knoop in je zakdoek. 22.30 Ontdek de psychologie. 23.00-24.00 Faros. Herh.

Omroep Limburg
7.03 Limburg Aktueel. 8.00 (Inter) nationale actualiteiten. 8.30 Limburg aktueel. 9.03 Tussen de bedrijven door. 11.03 Ruilbeurs. 12.03 Limburg actueel. 13.00 (Inter)nationaal nieuws. 13.30 Sport. 14.03 Licht Limburgs. 15.03 Horizon. 16.03 Festival. 17.03-18.00 Limburg Aktueel.

België/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Radio 2 regionaal (6.30, 7.00 en 7.30 nws). 8.00 Nieuws 8.10 Bistro & Co. Muziek en culinaire geneugten. 10.00 Nieuws 10.03 Parkeerschijf met Rita Jaenen. 11.50 Het koekoeksnest. 12.00 Radio 2 regionaal. 13.00 Nieuws. 13.10 Roddelradio. 14.00 Hitbox. Met aardige cursiefjes van Wiet van Broekhoven. 17.00 Radio 2 regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 Over Stuur, wekelijks automagazine. 20.00 Het Narrenschip. Menselijke emoties in het geschreven en gezongen woord. 22.00 Nieuws 22.05 Het Doosje. Met aandacht voor het Nederlandstalige lied, van de kleinkunst-boom maar ook van de laatste lichting. 23.30-6.00 Nachtradio.

België/BRF
Elk heel uur nieuws.
6.05 Radiofrühstück + Spiel Glückstreffer (6.15 Wort in den Tag; 6.45 Hörergrusslotterie; 7.15 Veranstaltungstips; 8.30 Presseschau). 9.10 Gut Aufgelegt. Tips und Themen am Vormittag. 12.05 Musik à la carte (12.30 BRF Aktuell). 13.00 Presseschau. 13.05 Musikbox. 16.05 Popcorn. 18.05 BRF-Aktuell (Aktuelles vom Tage). 18.40-02.00 BRF-Silvesterparty. Übertragung aus dem Capitol in Eupen (20.00 Nachrichten).

RTL4 Radio
Elk heel uur nieuws.
07.03 De start met Bart, Bart van Leeuwen. 09.03 RTL Megahits. 10.03 Koffiekringen, Jan de Hoop. 12.03 Goeiemiddag Nederland, Marc Jacobs. 14.03 Oorwarmers, Ron Bisschop. 17.03 Vrijheid-Blijheid, Jan van de Putte. 19.00 Seven o'clock rock. 22.00 RTL Megahits. 01.00 RTL Nightshift.

WDR 4
04.05 Radiowecker. 6.05 Morgenmelodie (nieuws om 7.00 en 8.00 uur). 8.55 Overpeinzing. 9.00 Nieuws. 9.05 Musikpavillon (10.00 nieuws). 12.00 Nieuws, Zur Sache. 12.07 Gut Aufgelegt (met om 13.00 Mitmenschen, 14.00 Nieuws, Stichwort Wirtschaft). 15.00 Café-Konzert. 16.00 Nieuws. 16.05 Heimatmelodie. 17.00 Der Tag um fünf. Aansluitend Musik-Express 18.00 Nieuws. 18.05 Das gab's auf einmal...Anno '92 (19.00 Auf ein Wort; 19.30 Ohrenbär). 20.00 Nieuws. 20.05 Der liebe Augustin, operette van Leo Fall. 22.00 nieuws. 22.05 Auf ein Altes, auf ein Neues (23.59 Ins neue Jahr). 01.00 Nieuws. 01.05-4.05 Nachtexpress.

Nederland 1

AKN/NOS/KRO
15.53 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
16.00 ●● **Journaal.**
16.06 **Heb ik iets gemist?** Terugblik op de KRO-programma's van deze week.
16.57 **Young riders.** Amerikaanse serie. Afl.: Fall from Grace. Hickock gaat na een ruzie met Teaspoon in een bordeel werken als uitsmijter.
17.45 **Boggle.** Woordspel.
18.15 **Sesamstraat.** Gevarieerd kindermagazine. Vandaag: Groot/klein.
18.30 **Circusfestival Monte Carlo,** registratie van de galavoorstelling van dit evenement.
19.02 **Vrijdagavond vroeg ... Van Willigenburg.** Talkshow met Hans van Willigenburg.
19.31 **Perfect strangers.** Amerikaanse comedyserie. Afl.: Zwanger. Larry denkt dat Jennifer zwanger is omdat ze babysokjes breit. Samen met Balki laat hij zijn fantasie de vrije loop.
20.00 **(●●+TT) Journaal.**
20.14 **Ambulance.** Magazine over levensveranderende incidenten.
21.08 **Sylvia Millecam zoekt herrie,** muziekprogramma.
21.28 **Reporter.** Actualiteitenprogramma.
22.02 **The chief.** Engelse politieserie. Alan Cade krijgt krijgt zijn vuurdoop als nieuwe politiechef van Eastland wanneer op zijn eerste dag een Amerikaans booreiland wordt gekaapt.
22.54 **Sporen: In beslag genomen.** Documentaire over de inbeslagname van het lichaam van een dubbel gehandicapt meisje. Presentatie: Joost Middelhoff. Willy-An liep vlak na haar geboorte een hersenbeschadiging op, waardoor ze zwaar lichamelijk en geestelijk gehandicapt werd. Er volgt een tocht langs hulpverlenende instanties als het revalidatiecentrum, een inrichting, een dagverblijf en uiteindelijk het ziekenhuis waar ze een zware operatie onderging. Op 18-jarige leeftijd overleed Willy-An. De politie deed een onderzoek naar de doodsoorzaak.
23.29-23.34 ●● **Journaal.**

Nederland 2

Tros/VOO/NOS
13.00-13.07 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
14.30 **Troskompas TV Ster gala '92.** Gepresenteerd door Linda de Mol, Astrid Joosten, Henny Huisman en Mark Klein Essink.
16.15 **Blinde hartstocht.**
16.38 **Disney's totally Minnie.** Showprogramma gepresenteerd door Minnie Mouse. M.m.v. Elton John, Philip Michael Thomas, e.a.
17.26 **De bal is rond.** Voetbalmagazine gepresenteerd door Margriet de Ruiter-Zegers en Walter Tiemessen.
18.00 ●● **Journaal.**
18.11 **Dingbats.** Cryptogramspel gepresenteerd door Marceline Schopman.
18.39 **De energieflits.**
18.40 **Candid camera.** Programma met de verborgen camera. Presentatie: Dom Deluise.
19.02 **Natte neuzen.** Behendigheidsspelletjes voor honden en bazen. Presentatie: Martin Gaus.
19.28 **Vocaal centraal.** Muziekprogramma waarin vanavond Mieke Centraal staat. Met o.a. Luc Steena, de Sunstreams en Dennie Christian.
20.12 **(TT) Medisch Centrum West.** Nederlandse ziekenhuisserie. Afl.: Lotgenoten. Jan vindt dat Ingrid maar moet accepteren dat ze kinderloos zal blijven dan zich vast te bijten in een niet te winnen zaak tegen de DES-fabrikant. Een zwaar mishandelde vrouw wordt binnengebracht. Nel ontdekt waar Vera is. Erik Koning richt een privé-kliniek op.
21.04 **Tros tv show.** Ivo Niehe ontvangt markante en spraakmakende gasten.
22.07 **In the heat of the night.** Amerikaanse serie. Afl.: Drugs. Bubba en zijn vriendin worden tijdens een picknick beschoten, omdat ze te dicht bij een marihuanaveld komen. Tijdens het onderzoek wordt de politie aan alle kanten tegengewerkt.
22.51 **Ghosts can't do it.** Amerikaanse komedie van John Derek uit 1989 met Bo Derek, Anthony Quinn e.a.
00.20-00.25 **Nieuws.**

Nederland 3

Vara/NOS
08.53-09.00 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
11.15 **Nieuwjaarsconcert vanuit Wenen.** De Wiener Philharmoniker o.l.v. Riccardo Muti spelen werk van de familie Strauss. Commentaar: Joop van Zijl.
11.50 **Het geluk van het geruste leven.** Documentaire over het leven in de Biedermeyer-periode in Wenen.
12.15 **Nieuwjaarsconcert vanuit Wenen.** Vervolg.
13.30 **(TT) Garmisch Partenkirchen.** Live-verslag van het traditionele skispringen.
16.00 **VPRO's Kerstmatinee.**
16.00 **Laurel & Hardy.** Serie slapstickfilms. Afl.: The fixxer uppers;
16.20 **Top hat.** Amerikaanse speelfilm uit 1935 van Mark Sandrich. Met: Fred Astaire, Ginger Rogers, Edward Everett Horton, e.a. De Amerikaan Jerry Travers krijgt een contract voor een musical in Londen. Zijn buurvrouw in het hotel is niet erg blij met de oefeningen op zijn kamer.
18.00 ●● **Journaal.**
18.05 **All along the watchtower.** Serie portretten van opmerkelijke bands of artiesten. Afl.: Melissa Etheridge.
18.35 **De RVU in 1993.** Programmaoverzicht van het nieuwe jaar.
18.45 **Uitzending politieke partijen:** CD.
18.55 **(TT) Lingo.** Woordspel gepresenteerd door Francois Boulangé.
19.25 **Beestenbos is boos.** Animatieserie. Afl.1.
19.53 **The Rosenberg Trio and friends.** Zigeunerjazz m.m.v. de Russische zigeunergroep Arbat.
20.23 **Romeo.** Film van Rita Horst. Met: Monique van de Ven e.a. Anne en Mathijs verheugen zich op de geboorte van hun eerste kind.
22.00 **(●●+TT) Journaal.**
22.10 **Haitink dirigeert Tsjaikovsky.** Symfonie nr. 6 -Pathétique- van Tsjaikovsky uitgevoerd door het Rotterdams Philharmonisch Orkest o.l.v. Bernard Haitink.
23.00-23.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**

RTL4

07.00 **Ochtendprogramma's.** Met tekenfilms, series, nieuws en spelprogramma's.
12.05 **RTL Nieuwjaarsconcert.**
12.50 **Full house.** Amerikaanse serie. (herh.).
13.15 **C.H.O.M.P.S.** Amerikaanse film uit 1979. Regie: Don Chaffey.
14.45 **The Oprah Winfrey show.**
15.30 **Santa Barbara.** Amerikaanse soap.
16.00 **Telekids.** Kinderprogramma, gepresenteerd door Irene Moors, met een aflevering van Captain Planet.
16.30 **Prijzenslag.** Spelprogramma. Presentatie: Hans Kazàn.
17.00 **5 uur show.** Gevarieerd magazine. Presentatie: Catherine Keijl.
18.00 **Journaal.**
18.20 **The bold & the beautiful.** Amerikaanse soap.
18.45 **RTL Club.** Magazine met o.a. het minispel Pictionary. Presentatie: Manon Thomas en Carlo Boszhard.
19.30 **Journaal.**
19.50 **Weerbericht.**
20.00 **Goede tijden, slechte tijden.** Nederlandse dramaserie.
20.30 **Miss World verkiezing 1992.** Registratie van de Miss World 1992 verkiezing.
22.00 **Murphy Brown.** Amerikaanse serie.
22.55 **Hunter.** Amerikaanse politieserie.
23.45 **Journaal.**
00.00 **The buddy system.** Amerikaanse comedy uit 1984. Joe Denniston is bewaker op een lagere school. Deze baan is voor hem slechts een manier om aan de kost te komen, want zijn echte passies zijn het schrijven van boeken en het doen van uitvindingen.
01.50 **Frank and I.** Amerikaanse erotische speelfilm uit 1983. Regie: Gerard Kikoine. De rijke Charles Beaumont heeft alles wat zijn hartje begeert. Hij ontmoet Frances, Frank voor vrienden, met wie hij het alfabet van de liefde van A tot Z doorneemt.
03.15 **Nachtprogramma.**

België/TV 1

11.15 **Nieuwjaarsconcert uit Wenen.** Rechtstreeks concert vanuit de Grosse Musikvereinsaal in Wenen.
11.50 **Die Hohe Schule der Lippizaner.** Documentaire over de beroemde Lippizaner-paarden.
12.15 **Nieuwjaarsconcert uit Wenen.** Vervolg.
13.30 **Panorama.** Jaaroverzicht.
15.00 **1 Europe.** Show waarin 12 sportmensen en 12 muzikale gasten uit de EG-lidstaten de eenmaking van Europa vieren. (herh.).
16.35 **Samson.** Kinderprogramma.
17.50 **Duupje.** Animatieserie.
17.55 **Tik tak.** Animatieserie.
18.00 **Journaal.**
18.10 **Mooi en meedogenloos.**
18.35 **Top score.** Spelprogramma.
19.03 **Buren.** Australische serie.
19.25 **Mededelingen en programma-overzicht.**
19.30 **Journaal en Sport.**
20.00 **Het Park.** Soapserie.
20.30 **De droomfabriek.** Vierde aflevering van een 12-delige serie.
21.45 **Hardball.** Amerikaanse misdaadserie. Aansl.: Paardenkoersen.
22.30 **Vandaag en Sport.**
22.55 **Dangerous curves.** Amerikaanse avonturenserie.
00.15-00.20 **Coda.** Clem Schouwenaars leest voor uit eigen werk.

België/TV 2

18.50 **Journaal.**
19.00 **Schooltelevisie.** Kunstgeschiedenis: Cobra.
19.30 **Het Capitool.** Amerikaanse soapserie.
19.53 **Benny Hill.** Engelse humor.
20.00 **Vlaanderen vakantieland.** Toeristische portretten uit binnen- en buitenland.
20.40 **Document: Arrivederci Italia.** Documentaire serie.
21.30 **Journaal en sport.**
22.00-23.30 **Golden years.** Registratie van de Rock 'n Roll Night van het Diamond Awards festival vanuit het Sportpaleis in Antwerpen.

België/RTBF 1

12.15 Concert de nouvel an. **13.30** Weerbericht. **13.40** Nieuws. **14.00** La vie parisienne. Operette van Offenbach. **15.35** Mistinguett: Une histoire d'amour, tv-film van Michel Wyn. **16.35** Nouba nouba. **17.10** Jeu des dictionnaires. **17.35** Un privé sous les tropiques. **18.30** Ce soir. **18.55** Le bon numéro. **19.30** Journaal en weerbericht. **20.05** Bon week-end. **20.45** Le grand bleu. **23.00** Ces années-là. **23.55** Weerbericht en laatste nieuws.

België/Télé 21

13.25 Alammo, Amerikaanse speelfilm uit 1960. **16.30** Document: Le cas 112. **17.40** Nouba nouba. **18.30** Radio 21. **19.00** Terre et ciel. **19.30** Journaal (tevens in gebarentaal) en weerbericht. **20.00** Les Vikings, Amerikaanse speelfilm uit 1958. **21.55** Journaal, weerbericht en beursberichten. **22.30** Nina Simone, la légende. **23.25** Art 21: Conte-moi Shibam. **00.10** Le jeu des dictionnaires.

TV 5

07.00 Nieuws. **07.25** Weerbericht. **07.40** Méthode Victor. **07.55** Nieuwsflits. **08.00** Canadees nieuws. **08.25** Weerbericht. **08.30** Nieuwsflits. **08.35** Le jardin des bêtes. **08.45** Confidentiel femmes. **08.55** Nieuwsflits. **09.00** La cenerentola. **11.30** Prévert rose ou bleu. **11.55** Nieuwsflits. **12.00** La chance aux chansons. **12.40** Weerbericht. **12.45** Zwitsers nieuws. **13.00** Visions 5. **13.15** Le parc des braves. **13.40** L'heure Simenon: Le fenetre des rouet. **14.40** Bugatits folies, portret van deze auto ontwerper. **15.10** La bande des six. (herh.). **16.00** Nieuws. **16.15** Juste pour rire, Amusementsprogramma. **17.05** La télé des inconnus, Amusementsprogramma. Presentatie: Paul Lederman. **18.30** Nieuws en weerbericht. **19.00** Le jeu des dictionnaires, spelprogramma. Presentatie: Jacques Mercier. **19.25** Clin d'oeil. **19.30** Belgisch nieuws. **20.00** La saga de la chanson francaise, serie portretten. Vandaag: Yves Montand. **21.00** Nieuws en Europees weerbericht. **21.30** Weerbericht. **21.35** Fort Boyard, spelprogramma. **22.45** Nieuws. **23.05** Weerbericht. **23.10** Election de Miss France.

RAI UNO

06.00 La straordinaria storia d'Italia. **06.50** Unomattina. **07.00** Telegiornale Uno. **09.55** Dalla Basilica di San Pietro in Roma. **12.00** Parole e vita. **12.15** Eurovisione. Dalla Grande. **13.30** Telegiornale Uno. **13.55** Telegiornale Uno - Tre minuti di. **14.00** Servizio a domicilio. **15.15** Prove e provini a Scommettiamo che. **15.45** Cronache italiane. **16.00** Per i piu' piccini. **16.30** Uno ragazzi. **18.00** telegiornale Uno. **18.10** Italia, Istruzioni per l'uso. **18.45** Gigi Sabani presenta Ci siamo!?! **20.00** Telegiornale Uno. **20.40** La Giovana Regina Vittoria. **22.30** Caffe'Italiano. **23.00** Telegiornale Uno - Linea Notte. **23.15** Elisabetta Gardini conduce Caffe'Italiano. **00.00** Telegiornale Uno - Che tempo fa. **00.30** Mezzanotte e dintorni. **01.00** I gigli del campo.

BBC 1

08.00 How big is an elephant? **08.10** Hallo Spencer. **08.30** Teddy Bear's picnic. **08.55** Pingu. **09.00** Playdays. **09.25** Henry's cat. **09.30** The Canterville ghost. **09.55** Swamp thing. **10.20** Why don't you...? **10.50** The raccoons on ice. **11.15** Dark horse. **12.00** Olympics 92. **13.30** The Flintstones. **13.55** Regionaal nieuws en weerbericht. **14.00** (TT) Nieuws en weerbericht. **14.05** (TT) Neighbours. **14.25** (TT) Eldorado. **14.55** (TT) Ben Hur. **18.20** (TT) Neighbours. **18.45** (TT) Nieuws en weerbericht. **18.55** Regionaal nieuwsmagazine. **19.00** (TT) Portrait painter to the birds. **19.30** (TT) Eldorado. **20.00** (TT) Only fools and horses. **21.30** (TT) Sitting pretty. **22.00** (TT) Love hurts. **22.50** (TT) Nieuws, regionaal nieuws en weerbericht. **23.10** (TT) Fatal beauty. **00.50** Patti Labelle - Live in New York. **01.50** Weerbericht.

BBC 2

07.50 ■ Meet John Doe. **09.55** (TT+■) Swing time. **11.35** Early one morning. **12.00** Fingermouse. **12.15** Nieuwjaarconcert. **13.30** Paardenkoersen. **15.50** The Royal Institution Christmas lectures: Through the looking glass. **16.50** (TT) The works. **17.10** Top gear rally report. **17.40** (TT) The natural world. **18.30** Ski sunday. **19.00** Street scene. **21.30** (TT) A cry in the dark. **23.25** A vampyr - a soap opera. **23.50** World darts. **00.50** Blow out. **02.30** Weerbericht.

Eurosport

09.00 Aerobics. **09.30** Ski report. **10.30** Trans world sport. **11.30** Aerobics. **12.00** Dansen. **13.30** Skispringen. **16.25** Triathlon. **17.00** International motorsport. **18.00** Skispringen. **19.00** IJshockey. **21.00** Euroforum. **21.30** Eurosport nieuws. **22.00** Boksen. **23.30** Kickboksen. **00.30** Eurosport nieuws.

Sportnet

08.00 Motorsport. **08.30** Waterskiën. **09.00** NBA basketball. **11.00** Kickboksen. **12.00** Motorsport. **12.30** Autosport. **13.00** Tennis. **13.30** Paardesport. **14.30** Boksen. **16.30** Motorsport. **17.00** Surfen. **17.30** Beachvolleybal. **18.30** Autosport. **19.00** IHRA drag racing. **19.30** NFL - This week in review. **20.00** International sport magazine. **20.30** NBA action. **20.30** GO. **22.00** Kickboksen. **23.00** Boksen. **00.00** NHRA dragracing. **00.30** Zeilen. **01.00** Autosport. **02.00** Faszination Motorsport. **03.00** Basketball. **05.00** GO. **06.00** NFL American football.

Super Channel

05.30 Victory with Morris Gerullo. **06.00** Super shop. **06.30** Business tonight. **07.00** News compilation. **07.30** News watch. **08.30** News watch. **09.00** Chabnel E. **09.30** Super shop. **11.00** Wild America. **11.30** Business tonight. **12.00** Business insiders. **12.30** News compilation. **13.00** Japan business today. **13.30** News watch. **14.00** Inside edition. **14.30** Serie noire. **15.00** The mix. **16.00** All mixed up. **17.00** On the air. **18.30** Bonanza. **19.30** Serie noire. **20.00** Cult tv: I spy. **21.00** Inside edition. **21.30** Beyond tomorrow. **22.00** ITN world news. **22.30** Business daily. **22.40** Report. **22.45** Indigo - Docklands report. **23.00** ■ Winterset. **00.35** News watch. **01.05** Beyond tomorrow. **01.35** The mix. **02.00** China news Europe. **05.00** The mix.

MTV

07.00 Awake on the wildside. **10.00** Paul King. **13.00** Simone. **16.00** Greatest hits. **17.00** The report. **17.15** At the movies. **17.30** News at night. **17.45** 3 From 1. **18.00** Yo! Raps today. **18.30** Prime. **20.00** Dial MTV. **20.30** Most wanted. **21.00** The pulse. **22.00** Greatest hits. **23.00** The report. **23.15** At the movies. **23.30** News at night. **23.45** 3 From 1. **00.00** Kristiane Backer. **03.00** Yo! Countdown show. **04.00** Night videos.

CNN

09.45 CNN Newsroom. **12.30** Business Morning. **13.30** Business day. **14.30** Business Asia. **15.00** Larry King. **17.30** CNN and Co. **20.00** World business tonight. **21.00** The international hour. **23.00** World business tonight. **23.30** Showbiz today. **00.00** The world today. **01.00** Moneyline. **01.30** Crossfire. **02.00** Prime news. **03.00** Larry King. **05.30** Showbiz today.

Duitsland 1

..10 **Frühstück mit Aussicht.** Kindermagazine.
..25 ●● **Giselle und die Willis.** Ballet.
..25 **Das Hörrohr.** Komedie van Karl ...nje. (herh.).
..00 **(●●+TT) Zurück in die Zukunft.** Amerikaanse speelfilm uit 1985.
..55 **Drei Dschungeldetektive.** Poppenspelserie.
..25 **Tagesschau.**
..30 **Spuk in Babelsberg.** Fragmenten uit oude Ufa-films.
..00 **Alarmstufe 1.** Tv-film over het werk van een brandweerkorps in Zuid-Frankrijk.
..50 **Tagesschau.**
..55 **Das Wort zum Jahresbeginn.** Nieuwjaars-overdenking.
..00 **Zweite Geige.** Toneelstuk van Curth Flatow.
..58 **Programma-overzicht.**
..00 ●● **Tagesschau.**
..15 **Falsches Spiel mit Roger Rabbit.** Amerikaanse speelfilm uit 1988.
..00 **Fertig? - Los!!!.** Gevarieerd informatief programma.
..00 **Tagesschau.**
..05 **Showdown in L.A.** Amerikaanse speelfilm uit 1989 van Michael Mann. De bende van Patrick McLaren overvalt een gepantserd transport en doodt daarbij de drie bewakers van het transport. De politie staat voor een raadsel, en de eerzuchtige chef moordzaken Vincent Hanna stelt alles in het werk om de daders te achterhalen.
..40 **Tagesschau.**
..45 **Camillo Castglioni oder Die Moral der Haifische.** Tv-film van Peter Patzak. Het waar gebeurde verhaal van de Italiaan Camillo Castglioni die tijdens en na WO I een zakenimperium opbouwde in Oostenrijk. Als dank voor het feit dat hij de Oostenrijkse economie en politiek weer op poten zette werd een oogje toegeknepen voor zijn duistere en deels illegale machinaties, die hem nog grotere winsten opleverden maar hem uiteindelijk zelf de das omdeden. (herh.).
02.15-02.20 **Zuschauen - Entspannen - Nachdenken.** Schneegedanken: Das Wasserauge.

Duitsland 2

09.00 **Programma-overzicht.**
09.05 **Sehnsucht nach Freiheit.** Italiaanse jeugdfilm uit 1988.
10.35 **Samson und Sally.** Deense tekenfilm.
11:35 **Ganz persönlich.** Serie.
12.05 **Vor Ort: Donauprinzessin.**
12.10 **Heute.**
12.15 ●● **Das Neujahrskonzert 1993.** Klassieke muziek van de familie Strauss en Joseph Lanner.
13.30 **ZDF Sport extra.** Worldcup skispringen.
15.25 **Heute.**
15.30 **Leben am Wildfluss.** Natuurfilm.
16.15 ●● **Rolfs Liederkalender.** Muziekprogramma met Rolf Zuckowski.
16.50 **Bugs Bunny.** Tekenfilm.
18.00 ●● **Der lange Weg des Lukas B..** Serie naar de roman van Willi Fährmann.
18.45 **Programma-overzicht.**
18.48 **Warum? - Das Ende der Tschechoslowakei.** Reportage.
19.00 **Heute.** Aansl.: ●● Toespraak van ZDF intendant professor Dieter Stolte .
19.20 **Der grosse Bellheim.** Tv-film van Dieter Wedel.
21.05 **Wohin die Liebe fällt.** Tv-spel van Hans-Jürgen Tögel.
22.00 **Heute.**
22.05 **(●●+TT) Tango & Cash.** Amerikaanse speelfilm uit 1989 van Andrej Konchalowskij. Met: Sylvester Stallone, Kurt Russell, Teri Hatcher e.a. Ray Tango en Gabe Cash zijn totaal verschillend, maar wel de beste politiemannen van Los Angeles. Twee zulke sterren vindt gangsterbaas Yves Perret te veel en hij besluit ze op een subtiele manier uit te schakelen. Nu zijn Tango en Cash wel gedwongen samen te werken.
23.40 **Heute.**
23.45 ●● **Let's have a Party.** Nostalgisch muziekprogramma.
01.35-03.00 **Das Kabinett des Professor Bondi.** Amerikaanse speelfilm uit 1953 van André de Toth. Met: Vincent Price, Frank Lovejoy, Phyllis Kirk e.a. Professor Bondi en Matthew Burke exploiteren een wassenbeeldenmuseum, maar om het verzekeringsgeld op te strijken steekt Burke het museum in brand.

Duitsland 3 West

09.00 Tele-Ski '90. **09.30** Alles Alltag. **10.00** Missionare, serie. **10.45** Kleine Meisterwerke. **11.00** Gipfelglück, serie. **11.45** Tancredi, melodramma eroico van Rossini. **14.35** Die Asphaltsurfer, reportage. **15.05** Kulturgeschichten. **15.20** Das Schwert von Persien, Italiaans/Amerikaanse speelfilm uit 1960 van Raoul Walsh. **17.00** Ich trage einen grossen Namen. **17.45** Senegal - Alternativer Tourismus, reis-reportages. **18.00** Aktuelle Minute. **18.01** Drei D. **18.50** Mannheim. **19.00** Aktuelle Stunde. **19.50** Toespraak van Nordrhein-Westfalen premier Johannes Rau. **20.00** ■ Der fidele Bauer. Operette op muziek van Fall. **22.25** West 3 aktuell. **22.30** Frizz. **23.00** Die Unausstehlichen, komisch volkstheater uit 1992 over de Hamburger taxichauffeur Hugo. **00.55** Laatste nieuws.

Duitsland 3 SWF

14.00 Menschen und Strassen: Kastanienallee, reportage over een oult drukbezochte winkelstraat in de Oostberlijnse wijk Prenzlauer Berg. **14.45** Beat Street, Amerikaanse speelfilm uit 1984 van Stan Lathan. Met: Guy Davis, Robert Taylor, Rae Dawn Chong e.a. **16.25** Katja und die Gespenster, 8-delige poppenserie. Afl.8: Bitte recht schrecklich. **16.50** Die Zauberflöte, opera van Mozart, uitgevoerd door het koor en orkest van de Ludwigsburger Festspiele o.l.v. Wolfgang Gönnenwein. M.m.v. Deon van der Walt, Ulrike Sonntag, Cornelius Hauptmann e.a. **19.15** Die Schweizermacher, humoristische tv-film van Rolf Lyssy. Met: Walo Lüönd, Emil Steinberger, Beatrice Kessler e.a. **21.00** Nieuws. **21.05** Agatha Christie: Miss Marple - 16 Uhr 50 ab Paddington, Engelse misdaadfilm van Martyn Friend. Met: Joan Hickson, Jill Meager, Maurice Denham e.a. Deel 2. **22.00** Ub immer Treu und Redlichkeit...', portret van Rainer Hoffmann van zijn geboortestad Potsdam. **23.00** Charade, Amerikaanse speelfilm uit 1963 van Stanley Donen. Met: Cary Grant, Audrey Hepburn, Walter Matthau e.a. **00.50** Aktuell. **00.52** Non-Stop-Fernsehen.

RTL Plus

06.00 **Tekenfilms.**
06.50 **Rübezahl und die Schneeschuhläufer.** Tsjechische kinderfilm uit 1980 van Vera Plivova-Simkova.
08.10 **Donelli Gang.** Amerikaanse actiefilm uit 1987.
09.45 **Charlie und sein Feuerstuhl.** Amerikaanse actiefilm uit 1978 van Steve Carver.
11.15 **Kapitän Nemo in der Unterwasserstadt.** Engelse fantasy-film uit 1969 van James Hill.
13.10 **Der Tod des unheimlichen Hulk.** Amerikaanse fantasy-film uit 1990 van Bill Bixby. (herh.).
14.45 **In einem Land vor unserer Zeit.** Amerikaanse tekenfilm.
16.00 **Piraten.** Franse avonturenfilm uit 1985/86 van Roman Polanski. Met: Walter Matthau, Cris Campion, Damien Thomas e.a.
17.45 **Servus, Grüezi und Juchee.** Een muzikale reis door de Chiemgau met Maria en Margot Hellwig.
18.45 **RTL aktuell.**
19.15 **Gute Zeiten, schlechte Zeiten,** Duitse serie. Dubbele aflevering.
20.15 **Zurück auf die Strassen von San Francisco.** Amerikaanse misdaadfilm uit 1992 van Mel Danski. Met: Karl Malden, Darleen Carr, Debrah Valentino e.a.
22.00 **American Soldier.** Amerikaans/Thaise actiefilm uit 1989 van Phillip Chalong. Met: Jan-Michael Vincent, Sam Jones, Sherrie Rose e.a. Om gekozen te worden in de Senaat is miljonair John Point van plan om Amerikaanse krijgsgevangenen in Vietnam te bevrijden.
23.30 **Die Jugger - Kampf der Besten.** Amerikaans/Australische actiefilm uit 1988 van David Webb Peoples. Met: Rutger Hauer, Joan Chen, Vincent Phillip D'Onofrio e.a.
01.10 **Nero und die Huren des Römischen Reiches.** Italiaanse softsexfilm uit 1981 van Vincent Dawn en Anthony Pass. Met: Rudy Adams, Patricia Derek, Paul Cabrera e.a.
02.45 **Zurück auf die Strassen von San Francisco.** Amerikaanse misdaadfilm. (herh.).
04.15 **American Soldier.** Amerikaans/Thaise actiefilm. (herh.).
05.35 **Bob der Flaschengeist.** Tekenfilmserie. (herh.).

● *Klausjürgen Wussow. (Duitsland 2 – 21.05 uur).*

SAT 1

06.45 Kinderprogramma's. **09.00** Batman, Amerikaanse avonturenserie. **09.30** Kampf um Rom, Italiaanse historische speelfilm. **10.55** Piraten von Tortuga, Amerikaanse avonturenfilm. **12.30** Der Koloss von Konga, Hongkongse horrorfilm. **14.00** Frei geboren - Königin der Wildnis, Engelse avonturenfilm. **15.35** Die Rückkehr der glorreichen Sieben, Amerikaanse western. **17.15** Zwei vom Affen gebissen, Italiaans/Spaanse western uit 1967. **18.45** Affengeil - Tiere ganz privat, humoristische dierenfilm. **19.15** Nieuws en sport. **19.30** Glücksrad. **20.15** Asterix, der Gallier, Franse tekenfilm. **21.25** Spiel mir das Lied vom Tod, Italiaans/Amerikaanse speelfilm uit 1968. **00.15** Erotische Spiele im Pool. Amerikaanse erotische film uit 1990. **01.30** Electric blue, Engels erotisch magazine. **02.05** Die Rückkehr der glorreichen Sieben, (herh). **03.35** Zwei vom Affen gebissen, (herh.). **05.00** Der Koloss von Konga, Hongkongse horrorfilm. (herh.). Aansl.: Programma-overzicht.

TV FILMS VIDEO

Duitsland 2
09.05 Zoo (1988-I). Eenzaam meisje zoekt 's avonds troost in de dierentuin. Meermalen bekroonde film van Cristina Comencini met: Asia Argento en Marco Maria Parente.

Duitsland 1
13.00 Back to the Future (1985-USA). Sympatieke, nogal hysterische avontuurlijke komedie van Robert Zemeckis. Michael J. Fox wordt door een uitvinding van een gekke professor terug in de tijd, naar de jeugd van zijn ouders, gesleurd.

RTL4
13.15 C.H.O.M.P.S. (1979-USA) Disney-achtige komedie van Don Chaffey van de tekenfilmmakers Hannah & Barbera. De avonturen van een jong uitvindertje en zijn mechanische hond.

RTL Plus
14.45 The Land Before Time (1988-USA). Genietbare, trage film voor de jonge kijkers over een dinosaurus, een wees, die zich een weg naar de bewoonde dinosauruswereld moet banen.

● *Fred Astaire en Ginger Rogers in 'Top Hat'. (Nederland 3 – 16.20 uur).*

Nederland 3
16.20 Top Hat (1935-USA). Muzikale komedie der verwisselingen van Mark Sandrich. Dijk van een musical met Fred Astaire en Ginger Rogers. Meisje kan niet slapen van het getap boven haar hoofd. Dan ontmoet ze de boosdoener...

Duitsland 1
20.15 Who Framed Roger Rabbit (1988-USA). Weergaloze vermenging van speel- en tekenfilm van Robert Zemeckis. Berooide detective Bob Hoskins raakt opgescheept met eigenwijs konijn dat van moord verdacht wordt.

Nederland 2
22.52 Ghosts Can't Do It (1989-USA). Nee, geesten kunnen 'het' niet doen. Daar komt ook 'wet T-shirt' Bo Derek achter in de film van John Derek. Verder met: Anthony Quinn en Don Murray.

RTL Plus
23.30 The Salute Of The Jugger (1989-AUS/USA). 'Mad Max' kloon van David Webbs Peolpe. Gladiatoren 'gaan groots gevecht aan, dialogen bestaan uit onverklaarbare keelgeluiden. Met: Rutger Hauer en Joan Chen.

RTL4
24.00 The Buddy System (1984-USA). Eenzaam kind probeert zijn moeder aan een vriend te helpen. Aardige, maar al te romantische film van Glenn Jordan met Richard Dreyfuss en Susan Sarandon.

RTL Plus
01.10 Nerone e Popeia (1981-I). Slaapverwekkende film van Vincent Dawn over de laatste dagen van Nero en zijn seksuele uitspattingen. Met: Anthony Pass en Zibi Polac.

Duitsland 2
01.35 House of Wax (1953-USA). Vincent Price als wraakzuchtige maniak die zijn door brand verwoeste wassenbeeldenmuseum snel weer op poten wil zetten door echte dode mensen te gebruiken. Thriller van André de Toth.

RTL4
01.50 Lady Libertine (1983-F/USA/CDN). Ridicuul soft-porno werkje van Gérard Kikoïne met Christopher Pearson en Jennifer Inch. Weesjongen bij aristocraat blijkt meisje te zijn.

radio

Radio 1
Elk heel uur en om 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 17.30, 18.30 en 6.30 nieuws.
7.07 Het Gebouw, met om 7.07 De Nieuwstafel; 9.07 Standplaats Ghana; 9.35 De Nieuwstafel; 10.05 Het interview; 11.05 De achtergrond reportage; 11.50 De Nieuwstafel. 12.07 Vara Radio 1 vrijdageditie. 14.05 Argos. 17.07 Tros Aktua. 19.04 God zij met ons. 21.04 NCRV-Vrijdag-sport. 23.07 Met het oog op morgen. 0.04-7.00 Tros Nachtwacht.

Radio 2
Elk heel uur nws.
7.04 KRO's Nieuwjaars Ontbijtshow (8.50 Postbus 900). 10.04 Rolerisuit. 10.50 Postbus 900. 11.04 Adres onbekend. 12.04 Kouwe oliebollen, warme radio. 17.02 VPRO's Music hall. 18.02 Ekkel horizontaal. 19.02 De hits van.... 21.02-24.00 Listen to the music. 22.04 Seth Gaaikema conference: Dag buurman.

Radio 3
Elk heel uur nws.
6.02 Breakfast-club. 9.04 Arbeidsvitaminen. 11.04 Baas van de dag. 12.04 Het geluid van 1992. 14.04 Carola. 15.04 Popsjop. 17.04 Rinkeldekinkel. 18.04 Avondspits. 19.04 Spoor 7. 20.04 Paperclip magazine. 21.04 Villa 65. 0.04 Countdown café. 2.02 Pop ballads 3.02-6.00 Oh, wat een nacht.

Radio 4
7.00, 8.00, 13.00, 18.00 en 20.00 uur nws. 7.02 Ouverture: Barokmuz. 8.04 Opus vier. 9.00 Muziek voor miljoenen. 11.00 Het ochtendconcert: Oslo Philharmonic Orch. 13.00 Nws. 13.04 En nu... mijn verzoek. 14.00 Middagconcert: Het internationale concertcircuit. Tsjechisch Filharm. Ork. 15.25 Pianomuziek van Sjostakovitsj. 16.00 De Nederlanden. 18.04 De klassieken 1. 19.02 Stemmen uit Vara's archief (8). 20.02 Het avondconcert: De Vara matinee. Symf. nr. 7 van Mahler. Rotterdams Philharm. Ork. 21.35 De klassieken 2: Gewijde muziek van Schütz en Mozart. 22.45-24.00 Vara's IJsbrekerserie. Solisten o.l.v. Jurjen Hempel.

Radio 5
Elk heel uur t/m 18.00 uur nieuws.
6.45-6.50 Mededelingenrubriek met uitgebreid weerbericht en Scheepvaartberichten. 7.05 1008 Ahum. 8.55 Waterstanden. 9.02 Plein publiek selectief. 11.02 Hans Brinker. 12.02 De vertellers. 13.10 Gebeurtenissen. 14.02 De ronde tafel van Pam. 15.02 Opium. 17.10 Radio UIT. 17.50 Politieke partijen: VVD. 18.02 Religieus programma: 18.02 De onbekende islam; 18.20 Hoda al islam; 18.40 Dinimiz islam. 19.00 Waar waren we ook alweer? 19.15 Nieuws en actualiteiten in het Turks. 19.50 Nieuws en actualiteiten in het Marokkaans en Berbers. 20.40 Nieuws en actualiteiten in het Chinees. 21.00 Gezegend Nieuwjaar. 21.39 EO-Metterdaad. 21.40 Boekenwijzer. 22.00 Zicht op Israël. 22.20 De psalmen. 22.40 Theologische verkenningen. 23.00-24.00 Fresko.

Omroep Limburg
9.03 Postbus 94. Verzoekplatenprogramma met telefonische nieuwjaarswensen. 11.03 Hallo Europa! Rechtstreekse uitzending vanuit Aken. Een gezamenlijk programma van de regionale omroepen in de grensstreek, met o.m. het Maastrichts Salon Orkest. 13.00 (Inter)nationaal nieuws. 13.30 Kerst-uit. Agendarubriek. 14.03 Licht Limburgs, muziekprogramma. 15.03 Limburg zonder Grenzen. Praatprogramma over de gevolgen van de Europese eenwording. 16.03-18.00 Jazz Mecca. Opnamen van Omroep Limburg van de Limburgse gezelschappen tijdens Jazz Mecca van dit jaar.

België/Radio 2
06.00 Nieuws. 6.05 Radio 2 regionaal. 8.00 Nieuws 8.10 Het leven is mooi. 10.00 Nieuws 10.03 Platenpoets (om 11.00 Weerbabbel door Bob de Richter). 11.50 Het koekoeksnest. 12.00 Radio 2 regionaal: Hallo Europa. Rechtstreekse uitzending met als thema de Europese eenwording vanuit het stadhuis in Aken. 13.00 Nieuws. 13.10 Goed op vrijdag. 14.00 Het Algemeen Belang. 16.00 Abraham al gezien? 17.00 Radio 2 regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 Hitriders. Toppers en platen van vroeger. 20.00 Het eenzame hartenburo. Romantische muziek en telefoons met luisteraars. 22.00 nieuws. 22.05 Country-Side. Country- en westernmuziek. 23.30 Nachtradio (24.00 nieuws).

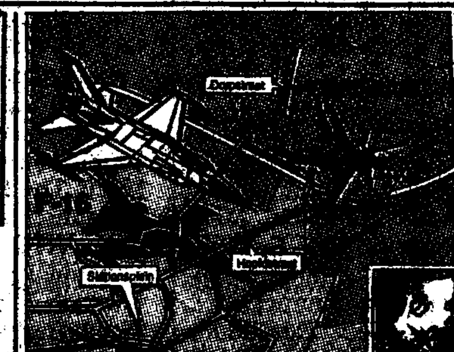
België/BRF
Nieuws op elk heel uur.
6.05 Radiofrühstück + Spiel 'Glückstreffer' (6.15 Wort in den tag; 6.45 Hörergrusslotterie; 7.15 Veranstaltungskalender; 8.30 Presseschau). 9.05 Neujahrskonzert aus Wien. 11.05 Euregio-Endung Hallo Europa. Live vanuit de kroningszaal in het stadhuis van Aken. Presentatie: Luc Walpot. 13.00 Nachrichten. 13.05 Musikbox. 16.05 Kino-Jahresrückblick 1992. 18.35-20.05 Jazztime – Die erfolgreichsten cd's des Jahres 1992.

RTL4 Radio
Elk heel uur nieuws.
07.03 De start met Bart, Bart van Leeuwen. 09.03 RTL Megahits. 10.03 Koffiekringen, Jan de Hoop. 12.03 Goeiemiddag Nederland, Marc Jacobs. 14.03 Oorwarmers, Ron Bisschop. 17.03 Vrijheid-Blijheid, Jan van de Putte. 19.00 Seven o'clock rock. 22.00 RTL Megahits. 01.00 RTL Nightshift.

WDR 4
4.05 Radiowecker. 6.05 Morgenmelodie. 8.05 Bläsermusik. 11.00 Das WDR 4 Neujahrskonzert Bella Italia mit Leo Nucci, Bariton und dem Ensemble Salotto 800. 14.00 Nachrichten, Stichwort Wirtschaft. 14.07 Was darf es sein? Verzoekprogramma met Richard Schippers. 17.00 Der Tag um Fünf. 17.07 Musikexpress. 19.00 Tausendundein Märchen im WDR. 19.10 Hundert Jahre sind zu lang, hoorspel. 20.00 Gockel, Hinkel und Gackeleia: hoorspelen en andere verhalen. 0.05-4.05 Nachtexpress.

Limburgs Dagblad

vandaag

Straaljager neergestort

Zalm keert terug in de Maas

't Einde!

Het einde van de
74e jaargang nummer 308.
En... we komen volgend jaar
weer terug met de
75e jaargang nummer 1.

Directie, Hoofdredactie en medewerkers wensen alle lezers en adverteerders een gezond, voorspoedig en gelukkig 1993!

Limburgs Dagblad

DE KRANT VAN LIMBURG